Spor Geleneğimiz ve Kırkpınar

Halil Delice

halildelice.com

Spor Geleneğimiz ve Kırkpınar
KIRKPINARDAN KIRK DAMLA
İÇİNDEKİLER
ÖNSÖZ
BİRİNCİ BÖLÜM
TÜRKLERDE SPOR ANLAYIŞI
Türklerde spora bakış
Türkler tarafından yapılan sporlar
İKİNCİ BÖLÜM
KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİ
Kırkpınar güreşlerinin tarihçesi
Kırkpınar kimlerin hatırasıdır
Kırkpınar güreşlerindeki motifler
Kırkpınar güreşlerinde teknik özellikler
Yağlı güreşte nereden nereye gelindi?
Kırkpınar başpehlivanları
Efsane olan Kırkpınar başpehlivanları
Kırkpınar Ağaları
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KIRKPINAR'DAN KIRK DAMLA
1-Kırkpınar çiçekleri
2-Kırkpınar'da buluşmak ve kırmızı gül
3-Alişimin kaşları kare, Kırkpınar'ın taşları pare
4-Kırkpınar, Kabe ve karga severler
5-Bu nasıl Alkış?

6-Bin yılın sporcusu
7-İşte 20. yüzyılın Koca Yusuf'u
8-Hem İrfan hem Şahin ol
9-Bedeli ödenmiştir
10-Güler misin ağlar mısın?
11-Kırkpınar'a top darbesi
-12-Açmaz oldu Kırkpınar'ın gülleri
13-Felç olmak mı, felç etmek mi?
14-Bir bayrak rüzgar bekliyor
15-Kırkpınar, filler ve körler
16-Kırkpınar'da tehlike çanları
17-Ağalar yolunacak kaz mı?
18-Yağlı Güreş kimin?
19-Edirne, Kırkpınar, Selimiye, hilal, lale ve güller
20-Kırkpınar'a gökten üç elma düştü
21-Taşçı efsanesi yok edilmeli mi?
22-Yıldırım düştü, Şimşek çaktı
23-Vurun aslanlarım vurun
24-Pehlivanlara bir çift sözüm var
25-Kırkpınar'ın 42 atlısı ve 13'ün söyledikleri
26-Kırkpınar'a Sarayiçi ufku
27-Yine başladı Kırkpınar tartışmaları
28-Güreş müzelerine birlikte 'Atlı' gidelim
29-Vah Kırkpınar'ım vah
30-Kırkpınar'ın ermeydanlığı kaldı mı?
31-Kırkpınar serhat boyu kültürü ve yadigarıdır
32-Kumrular Kırkpınar için ne söyler?

33-Kırkpınar'a bilimsel yaklaşım
34-Güle mağlup olanlar
35-Recep'in Karası değil yüz karası
36-Parayı veren düdüğü çalarsa
37-Kurtlar Vadisi değil, Kurtdere Ermeydanı
38-Arena Ermeydanı
39-Yağlı salça ve salçalı yüz
40-Ermeydanı Kırkpınar'a Bosna Hersek'ten bakmak
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
KIRKPINAR'A AKADEMİK BAKIŞ
Gerçek efsane Kırkpınar
Türkün dünya görüşünü yansıtan peşrev
Vatan ediniş destanı Kırkpınar
Yesi'den Kırkpınar'a
BEŞİNCİ BÖLÜM
KIRKPINAR'DAN HATIRALAR
Magirus çarptı
Demirel nasıl gölgede kaldı
Sakıp Ağayı nasıl sahaya indirdik
Protestan papazın Kırkpınar sevgisi
Çardak'tan Bolayır'a gökkuşağı
Amsterdam'da nasıl cazgır oldum?
Amsterdam'ı Bozkurtlar mı bastı?
Sesim kısılınca nasıl çare bulduk?
Üsküp'e yağmur ve yağlı güreşçiler birlikte geldi
Koca Yusuf'un memleketi Şumnu'da
Ben de Kırkpınar'da güreş tuttum

Gümülcine-Alantepe yaylasında neler oldu?
Yunanistan'da eski Kırkpınar'ı nasıl bulduk?
ALTINCI BÖLÜM
KIRKPINAR'IN PINARLARI KURUYOR MU?
Günümüzde (2010) Kırkpınar'ın geldiği nokta
Kırkpınar tanıtımı ve Donald Miller
Baş güreşler itiş kakıştan nasıl çıkarılır?
Yağlı Güreş ayrı federasyon mu olmalı?
YEDİNCİ BÖLÜM
DESTAN OLMUŞ KIRKPINAR GÜREŞLERİ
Koca Yusuf ile Aliço arasındaki güreş
Koca Yusuf ile Mümin Hoca arasındaki güreş

Takdim

Çeyrek asırdır aralıksız Kırkpınar'ı takip eden ve makaleleriyle alperenler yadigârının unutulmuş yönlerini ortaya çıkaran gazeteci arkadaşımız Halil Delice, bu eseriyle bize gerçek Kırkpınar'ı ne olduğunu göstermiştir.

Her ne kadar eserine "Kırkpınar'dan Kırk Damla" ismini vermişse de, kitabı okuduğunuzda sonsuz sayıda Kırkpınar Damlasının insanı kuşattığını, unutulan güzelliklerimize götürdüğünü görüyorsunuz.

Bu güzel eser için kendisini tebrik ediyor, her türlü destek ve övgüyü hak ettiğini söylüyorum.

2009-2010 Kırkpınar Ağası Seyfettin Selim

Önsöz

Kırkpınar, yağlı güreş ve efsaneler, Kazıkçı Karabekir, Arnavutoğlu, Aliço, Kavalalı Mümin Hoca, Adalı Halil, Kurtdereli Mehmet Pehlivan... Ne söyler ne anlatır, neyi temsil ederler?

Kırkpınar'a 1987 yılında gelmeğe başladım. Bu satırları yazdığım 2010 yılına kadar aralıksız geldim, nasip olursa bundan sonra da gitmek kararındayız.

1990 yılından beri de Kırkpınar, yağlı güreş ve spor geleneğimizi yazıyorum. Bugüne kadar her sene yazdığım beş günlük Kırkpınar tanıtım yazıları hariç, Kırkpınar'la ilgili yüzü aşkın makale kaleme almışım

Kırkpınar'la ilgili yapılmayanı yapmağa, niçine, nasıla cevap bulmağa çalıştım. Bu çalışmalar esnasında, Kırkpınar'da, yağlı güreşte akıl almaz güzellikler bulunduğunu, Kırkpınar'ın Türkistan'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Avrupa'ya devam eden bir vatan ediniş destanı, alperenler hatırası olduğunu, peşrevin Türkoğlunun binlerce yıllık doğudan batıya akışını, devlet anlayışımızı, hayata bakışımızı canlandırdığını, en önemlisi de bunların dile getirilmediğini gördüm.

Karınca kararınca bunları yazılarımda dile getirmeğe çalıştım. "Halil Bey bunlar gazete sayfalarında kalmasın kitap haline gelsin." istekleri fazlalaşınca "Spor Geleneğimiz ve Kırkpınar-Kırkpınar'dan Kırk Damla" ismiyle bu çalışmayı yaptık.

Bu kitapta, Kırkpınar'ın tarihçesini, yağlı güreşteki motifleri, spor anlayışımızı, bu anlayışta Kırkpınar'ın yerini, hatıralarımızı, yağlı güreşin günümüzdeki durumunu, çareleri ve destan olmuş güreşleri vermeğe çalıştık.

Noksanımız çok, ebedi güzellikler yolunda yalnızca bir kıvılcım olalım istedik.

Her ne kadar sürçü lisan ettikse af ola...

Birinci Bölüm: TÜRKLERDE SPOR ANLAYIŞI

Türklerde spora bakış

Türk geleneğinde, spor, amaç değil, güzelliklerin savunulmasında bir araçtır. At yarışları, kılıç kalkan, cirit, okçuluk, güreş, lobud, gürz ve mızrak atmak gibi Türk sporlarının hepsi, savaşa hazırlık içindir, insanı eğlendirirken eğitmeğe, bedenen ve zihnen güçlü kılmağa yöneliktir.

Yediden yetmişe kadın erkek herkes, sporcuydu, zamanının silahlarını en iyi şekilde kullanırdı. Genç kızlar, ancak, güreşte, ok atmakta, kılıç kullanmakta kendisini yenen kimseyle evlenirdi. Dede Korkut hikayelerindeki anlatılan Bamsı Beyrek-Banı Çiçek hikayesi bunun en güzel misalidir.

Mimar Sinan'ın şaheseri Süleymaniye Camii yapıldıktan sonra, burada görev alacak imamlarda aranan şatlar sıralanırken, "iyi ata binmeli, idman yapmalı ve yakışıklı olmalı" denmektedir.

Spor geleneğimiz, hakiki Müslüman, hakiki insan olmayı sağlayan tasavvuf ile iç içe olmuştur.

Tasavvuf geleneğine bağlı olarak, güreşçiler, okçular tekkesi gibi spor akademileri kurulmuştur. Bu tekkelerin (akademilerin) amacı, Türk oğlunun bedenen ve ruhen güçlü olmasını sağlamaktı. Osmanlı zamanında, İstanbul, Bursa, Edirne, Manisa gibi büyük yerleşim merkezlerinde çok sayıda spor tekkeleri, tekkelerin pirleri ve yıkılmaz gelenekleri vardı.

Türklerde spor, bir amaç değil, sahip olunan maddi-manevi güzellikleri korumak için bir araçtı. Bunun için yediden yetmişe, padişahtan kapıcısına herkes bir sporu en iyi şekilde yapardı. Sporlar için de en gözde olanı güreşti. Çünkü güreş, kişiyi, insanın

üç büyük düşmanı, nefis, şeytan ve kötü çevresiyle yapılan mücadeleye en iyi şekilde hazırlamaktaydı.

Kırkpınar Güreşleri'nde savaştaki bütün motifler vardır. Savaşta, mehter coşturur, Kırkpınar'da ise davul zurna. Padişah huzurunda yapılan güreşlerde davul zurna vazifesini mehter yerine getirirdi. Savaşta, Allah Allah diye düşman üstüne gidilir, güreşte de Allah nidalarıyla pehlivanlar ermeydanına salınır.

Türklerde davul üç yerde, savaşta, düğünde ve güreşte çalınır. Savaş vatan, düğün namus müdafaası, güreş ise bu ikisine hazırlıktı. Kına üç kişiye yakılırdı, gelinlik kıza, savaşa giden ere ve güreşecek pehlivana. Çünkü bu üçü de savaş eriydi.

Kırkpınar güreşlerinde, Osmanlıların daha Bursa'nın alınmasıyla kurdukları bir spor akademisi olan Güreş Tekkeleri'nde tam bir tasavvufi hayat vardı. Edirne'nin fethiyle, bugün Adalı Halil Pehlivan'ın kabrinin bulunduğu yere spor akademisi kurulmuştu. (Fot: 1)

Osmanlı padişahları, ok, cirit, güreş, at sporları konusunda son derece usta olarak yetiştikleri gibi, güzel yazı yazmak, kuyumculuk, marangozluk gibi sanatlarda da eşsiz olarak eğitilirlerdi. İkinci Abdülhamid'in kendi elleriyle yaptığı mobilyalara değer biçilememektedir. Abdülmecid Han'ın sanat şaheseri hattı Selimiye Camii'ni süslemektedir.

Osmanlı padişahlarının hepsi güreşçidir. Ancak, Birinci Murad Han, Çelebi Mehmed, Dördüncü Murad, İkinci Mahmud ve Abdülaziz Han, zamanlarının başpehlivanlarına ermeydanlarını dar getiriyorlardı.

Dördüncü Murad'ın, bütün ordu içinde kimsenin geremediği yayı, çocuk oyuncağı gibi kuran Deli Hüseyin Paşa'yı nasıl yendiğini Evliya Çelebi anlatmakta. Aliço'nun Sultan Abdülaziz'le güreşinde, Aliço'nun meydanı padişaha bıraktığı bilinmektedir. Dördüncü Murad çok iyi bir ok atıcıydı. Çok sayıda rekor kırmıştı. Düne kadar bu rekor taşları Okmeydanı'nda dikiliydi. Mızrak

atışında da eşsizdi.

Revan Seferi esnasında, Sivas'ta, havada bir kartal gördü, "Bağdat'ı fethedebilirsem bu kartalı düşürebileyim" diyerek bir hışt (mızrak) istedi. Hıştı fırlattı ve kartalı düşürdü. Bu başarısına memnun olup "Elhamdülillah, Bağdat bizimdir" dedi. Bir gün Topkapı'da otururken, demir kapıya hışt fırlatmış demir kapıyı delmişti.

Sultan Birinci Ahmet, 1605 yılının bir yaz günü, Kabak Meydanı'nda topuz atmış ve rekor kırmıştı. Bu rekor üzerine, Doğancıbaşı Filibeli Hafız Ahmed Ağa bir şiir kaleme almış ve taş üzerine yazılarak dikilmiştir. Meraklıları bu taşı okuyabilir. (Taş, Topkapı Sarayı'nın Marmara Denizi tarafındaki Levazım Amirliği binasının önünde durmaktadır).

Saraydan pehlivanları kovdu diye suçlanan Abdülhamamid Han, güreş aşığıydı. Avrupa ve Amerika'da güreşen pehlivanlara her türlü desteği vermişti. Saraydan pehlivanları göndermesinin sebebiyse, bazı pehlivanların Sultan Abdülaziz'in öldürülmesine karışmalarıydı. Abdülhamid Han, 1882-1908 yılları arasında Kırkpınar Güreşleri'nin disiplin ve emniyet içinde yapılması için her türlü tedbiri almış, Aliço'lar, Koca Yusuf'lar bu zamanda başpehlivan olmuşlardır.

Bizim spor anlayışımızda canlıya işkence üzerine bina edilmiş spor yoktur. İspanyadaki boğa güreşlerine ve arenalardaki köle döğüşlerine bizim dinimizde ve geleneğimizde yer verilmemiştir.

Günümüzde spor, insanların maddi-manevi güçlü olmasına vasıta olmaktan çıkarılmış, insanları gerçeklerden uzaklaştıran ilahlar, sahte kahramanlar imalathanesi haline getirilmiştir.

Fransız spor tarihçisi Charles Blondel, "Bugün spor, kurbanlar isteyen bir ilahtır." Demektedir.

Fransız spor araştırmacısı Georges Magnane, Les Peintres Termoins de leur Temps adlı eserinde, "Çıkar sağlayanların (ekonomik, siyasi) sporu ilah haline getirmesiyle spor, davayı

kaybetmiştir. Bugün spor, yalnızca bir vakit öldürme, insanları gerçeklerden uzak tutma aracıdır." Diyerek acı gerceği dile getirmektedir.

Türkler tarafından yapılan sporlar

Türkler tarafından yapılan aletli-aletsiz sporların hepsi, savaşa hazırlık içindi. Yalnız eğlence için spor yapılmamış, eğlenirken eğitme amacı güdülmüştür.

Atalarımız yaptığı sporları başlıca üç kategoride toplayabiliriz:

1-Atlı sporlar: At yarışları, cirit, gökböri

2-Aletli sporlar: Okçuluk, atıcılık, kılıç, gürz, kalkan, mızrak talimleri, lobud, tomak, avcılık,

3-Yalnız bedenle yapılan sporlar: Güreş, koşu, yüzücülük

Güreş: Güreş, Türklerin tarih boyunca, yediden yetmişe, kadın-erkek yaptıkları birinci spor olmuştur. Güreşle hem bedenen güçlü olmuşlar, hem de kendilerini savaşa, düşmana karşı savunmaya hazırlamışlardır. Güreşte, kişinin nefsi, şeytan ve kötü çevresiyle yaptığı mücadeleyi görmüşlerdir.

"Bir çok oyunlar, kumarsız oynansa da, mâlâ-yâni oldukları için caiz değildir. Bazıları faydalı bir maksat için caiz olur. Mesela güreşmek, kuvvetlenmek için caiz, oyun ve eğlence için mekruhtur. (Fetava-yı Hindiyye)

(Yiğit, pehlivan, hasmını [rakibini] yenen değil, öfkesini yenendir.) [Hadis-i Şerif: Buhari]

(Hadîka)da el âfetlerinde buyuruyor ki, (Nefsin hoşuna giden fâidesiz şeylere lehv ve la'b denir ki, boş yere vakt geçirmekdir. Yalnız zevcesi ile oynamak ve harb oyunları halâl olup başkaları harâmdır). Harbe hâzırlanmak için, at yarışları, atış, güreş, ok ta'lîmleri, lüzûmlu teknik tecribeleri yapmak câizdir. Hattâ lâzımdır ve çok sevâbdır.

Hadîs-i şerîfde, (Her dürlü lehv harâmdır. Yalnız, zevce ile oynamak, at ve silâh ile ta'lîm, yarış yapmak câizdir) buyuruldu. Harbe hâzırlanmak için, güreş câizdir)." Hükümleri, ecdadımızın

güreşi hayatlarının bir parçası yapmasına vesile olmuştur.

Ecdadımız, Peygamber efendimiz güreştiği için güreşe ayrı bir ehemmiyet vermişler. İstanbul, Edirne, Bursa, Manisa gibi büyük yerleşim merkezlerinde Güreş Tekkeleri (Spor Akademileri) açmışlardı.

Türklerin Türkistan'dan beri yaptıkları güreş karakucaktır. Bu güreşte, ayak, orta ve baş olmak üzere başlıca üç boy vardır. Boylar kiloya göre değil, ustalığa göre ayrılır. Bedene kalın şalvar giyilir.

Türklerde güreşin başlıca üç şekli yapılır. Bunlar; karakucak, yağlı ve aba güreşleridir. Günümüzde buna bir de minder güreşi eklenmiştir. Yağlı güreş, karakucağın yağlanarak yapılanıdır. Her iki güreşte kurallar ve boylar birbirine benzer.

Karakucak ve aba güreşleri yurdumuzun yalnızca belli bölgelerinde yapılırken, yağlı güreş daha yaygındır. Yağlı güreş, ağırlıklı olarak Marmara, Ege, Akdeniz, Orta Anadolu'nun bir kısmı ve Batı Karadeniz'de yapılmaktadır. Yağlı güreşin asıl kaynağı Antalya ve çevresidir. (fot: 2)

Minder güreşiyse, milletler arası olimpik spor olması sebebiyle resmidir. Cumhuriyet döneminde, Olimpiyat, Dünya ve Avrupa gibi milletlerarası yarışmalarda en çok madalya bu spordan gelmiştir.

Atlı sporlar: Atlı eğlence ve spor oyunları, tarih boyunca Türklerin hayatında çok önemli bir yer tutmuştur. At, Türkler için hem bir seyahat vasıtası hem de bir savaş silahı, bundan da öte ayrılmaz bir parçaları, yoldaşı olmuştur. Türkler için atsız bir hayat düşünülemezdi. Türkler, at vasıtasıyla üç kıtayı vatan eylemişlerdir.

Türkler atıyla öylesine özdeşleşmiş ki, onunla dost ve arkadaştan daha yakın bir beraberlik içinde olmuş, bu gerçek, "Yiğit yiğidin yoldaşı/At yiğidin öz kardaşı" şeklinde ifade edilmiştir.

Ecdadımız, atı, aile fertlerinden sayacak kadar mahremiyetine almış, onu kutsallaştırmıştır. "At, avrat ve silah başkasına emanet edilemez." Sözü darbı mesel haline gelmiştir.

Atlı sporlar genellikle üç şekilde görülürdü:
1-Binicilikte ustalık ve hüner gösterme yarışları.
2-Uzun mesafe at yarışları.
3-At üstünde oynana, cirit, gökböri, çevgan, halka gibi oyunlar.

At, Türk tarihinde, Türk insanının hayatında bu kadar önemli yer tutmasına rağmen, ne yazık ki günümüzde atlı sporlar tamamen unutulmuş, senelerce ayakta kalmak için mücadele eden cirit de kaybolmak üzeredir.

Bugün cirit, yalnızca Uşak, Afyon, Kars ve Erzurum yörelerinde yapılmaktadır. Masraflı bir spor olduğu için sermaye, ilgi gerekiyor. Bu ikisi de olmadığı için cirit klüpleri bir bir kapanıyor. (fot: 3)

Okçuluk: Ok ile yapılan sporlar, bütün tarihimiz boyunca yediden yetmişe her Türkün zevkle yaptığı bir spor olmuştur.

Ok ve yay, Türk destanlarında, özellikle de Oğuz Kağan destanında büyük yer tutmuş, hakimiyet işareti kabul edilmiştir.

Ok, en önemli savaş silahı olduğu için hemen herkes kendini koruyacak kadar ok atmayı bilirdi. Osmanlı padişahlarının çoğu da iyi bir okçuydu. Ok ve yay imali başlı başına bir sanat haline gelmişti.

Okçu, yetiştirmeğe mahsus akademiye Okçular Tekkesi denirdi. Bunlardan en meşhuru bir semte ismini veren Okmeydanı'ndaki Okçular Tekkesiydi. Bu tekkede tam manasıyla tasavvufi bir terbiye hakimdi. Tekkenin başında Okçular Şeyhi bulunurdu.

İki çeşit ok talimi vardı:

1-Hedefe atma: Hedef, büyük ve değerli bir levhadan ibaretti. Bugünkü asker nişangahları gibi bunun ortasında bir işaret vardı. Etrafını tunçtan dökme ziller konurdu. Ok isabet edince bu ziller ses verirdi.

2-Rüzgara karşı atma: Bunda hedef yoktu. Kim en çok uzağa atabilirse o kazanmış sayılır ve taş dikmeğe hak kazanırdı. Mesafe gez denilen ve arşın derecesinde bir uzunluk ölçüsüyle ölçülürdü.

Okmeydanı Okçular Tekkesinde çok büyük okçular yetişmiştir.

En meşhur Türk okçuları Tozkoparan İskender, Şüca ve Kaptan Ahmet Beydir.

Ne yazık ki günümüzde tarihi, gelenekse okçuluk sporumuz tamamen kaybolmuş, menzil taşları, gecekondular içinde yok olmuştur.

İkinci Bölüm: KIRKPINAR YAĞLI GÜREŞLERİ

Kırkpınar güreşlerinin tarihçesi

Kırkpınar; Osmanlı yadigarıdır, emanetidir. Osmanlı'nın aynasıdır. Kırkpınar'a bakılınca Osmanlı görülür, Kırkpınar anlaşılınca Osmanlı anlaşılır.

Kırkpınar'ın ne olduğunu anlamak için, doğduğu zamana, mekana, doğmasına sebep olan insanlara ve hadiselere bakmak lazımdır.

Doğduğu zaman; Osmanlı'nın Avrupa'yı bir daha çıkmamak üzere vatan tuttuğu zaman, doğduğu mekan, Osmanlı'nın o günkü serhatboyu, doğmasına sebep olanlarsa, gönül ile yüreği, güç ile bilgiyi kardeş kılan alperenlerdi.

Osmanlı hatırası Kırkpınar'ı anlatmaya nasıl doğduğuyla başlayalım.

Kırkpınar'ın doğuşuyla ilgili bilgiler efsanedir. Ama Kırkpınar gibi bir destanı, kuru tarih anlatamazdı, onu anlatmaya ancak efsanelerin gücü yeter.

Öyle bir efsanedir ki, tarih ve coğrafyayla, Türkoğlu'nun karakteriyle yüzde yüz uyuşan, gerçekle bu kadar içiçe olan başka bir efsane yoktur. Nice tarih profesörlerini, hatta Dede Korkut'u mezarından kaldırıp bir araya getirip, Kırkpınar için bir efsane yazın deseydik, bu kadar mükemmel olmazdı. Bu efsaneyi bu kadar mükemmel, altın ilmiklerle ören, binlerce yılda oluşan milli şuurdur.

Kırkpınar Osmanlı'yla doğmuştur dedik. Ama bu kaçıncı doğuştur? Kırkpınar, ilk defa, Nuh aleyhisselamın oğlu Yafes'in oğlu Türk'ün, Asya içlerini vatan tutmasıyla doğmuştur. Bundan sonra nice defa ölmüş, sonra tekrar doğmuştur. Kürşat ve arkadaşlarının

ölümüyle Türkoğlu'nun Çin esaretinde kurtuluşu, Oğuz Kağan'ın Karanlık Ormanları'ndan çıkışı, Ergenekon, Kaşgar (Abdülkerim Saltuk Buğra Han), Dandanakan, Malazgirt, Söğüt ve Kırkpınar (Edirne), İstiklal Savaşı, Kıbrıs, Güneydoğu'da PKK mücadelesi. Bütün bunlar, Türkoğlu'nun Kırkpınarlarıdır.

Kırkpınar'ın ilk doğuşu Sarı Saltukladır. Sarı Saltuk kimdir? Sarı Saltuk, Türk insanına Anadolu'yu ve Avrupa'yı hedef gösteren Türkistan'ın büyük evliyası Ahmet Yesevi hazretlerinin talebesinin talebesi bir alperendir.

Hocasının işaretiyle Türk oğluna Avrupa'yı vatan kılmak üzere, arkadaşlarıyla birlikte Anadolu'ya gelir. Burada Peygamber efendimizi rüyasında görür. Peygamber efendimiz, rüyada Sarı Saltuk'a, "Edirne'yi fethet. Bu diyar, darünnasırdır (yardım diyarıdır), burasını küffar elinde komayın" der. Bu işaret üzerine Sarı Saltuk ve beraberindekiler Çanakkale Boğazı'na ulaşırlar. Ve Trakya'ya, (Rumeli'ne, Avrupa'ya) ayak basarlar. Bu muhteşem hadiseyi Seyyid Lokman, Oğuznamesi'nde,

"Sarı Saltuk, ubur etti (geçti) Urumeli'ne

Altıyüzaltmışiki idi heman"

şeklinde ifade etmektedir. Tarihi hicri 662, miladi 1263 idi. Yani Orhan Gazi'nin oğlu Şehzade Süleyman'ın Rumeli'ye geçişinden 91 yıl önce, Sarı Saltuk ve arkadaşları Rumeli'ne geçtiler. Yollarına devam ederek, Edirne'ye geldiler ve 1264 yılında Edirne'yi fethettiler. Edirne'nin fethiyle birlikte burada Kırkpınar güreşlerini başlattılar. Edirne'yi terk ettikleri 1304 yılına kadar Kırkpınar güreşlerine devam ettiler. (fot: 4)

Demek ki, Kırkpınar'ın asıl başlangıç tarihi, bugün kabul edilen başlangıç tarihinden 98 yıl öncedir.

Sarı Saltuk, kendisi bir cihan pehlivanıydı, dünya şampiyonuydu.

Fatih Sultan Mehmet'in oğlu Şehzade Cem'in Edirne Valiliği sırasında Ebul Hayr-i Rumi'ye Saltukname isimli kitap hazırlatır. Bu kitapta, Sarı Saltuk'un düşmanlarıyla karşılaştığında, "Ben ki cihan pehlivanı Sarı Saltuk'am" diye nara attığı, kendisinin

Hristiyanların başpehlivanı Elyon-i Rumi ile güreş tuttuğu ve onu yendiği, bunun üzerine Elyoni Rumi'nin Müslüman olarak "İlyas-i Rumi" ismini aldığı yazar.

Evliya Çelebi, Seyahatnâmesi'nde, Sultan Dördüncü Murat'ın vezirleriyle yaptığı güreşte, kendisinin de cazgırlık ettiğini ve bu güreşte;

"Ankara'da er yatar,
Rum'da Sarı Saltuk Mehmet Buhari,
Ton giyer, tuman çeker"
duasını okuduğunu yazmaktadır.

Evliya Çelebi, Seyahatnâmesi'nde, Bulgaristan, Arnavutluk, Romanya, Kırım, Makedonya, Kosova, Bosna ve Polonya'da, Kırkpınar'ın ilk kurucusu Sarı Saltuk'un makam ve türbelerinin bulunduğu yazmaktadır.

Sarı Saltuk'un asıl kabri, Romanya-Dobruca'daki Babadağ şehrindedir. Kabir bugün, ayaktadır, Türkiye tarafından tamir ettirilmiştir.

Sarı Saltuk, Müslümanlar kadar, Hıristiyanlar ve Yahudiler tarafından da çok sevilir, ermiş kişi kabul edilirdi. Çünkü kendisi, din, milliyet ayırt etmeden herkesin yardımına koşardı.

Sarı Saltuk, ölüm döşeğinde talebelerine; "Evlatlarım, ben öldüğümde yedi tane tabut hazırlayın. Yedi millet, benim kendilerinden olduğumu söyleyerek cesedimi isterler, her isteyene verirsiniz" diye vasiyet eder.

Hakikaten de, Sarı Saltuk öldüğünde yedi millet gelir, kendilerine yedi tabut verilir. Her tabutun içinde Sarı Saltuk'un cesedi vardır.

Sarı Saltuk'un bizim bildiğimiz kabirleri; Romanya-Babadağ, Bulgaristan Varna-Kaligra, Bosna-Blagay, Kosova-Prizren, Kırklareli-Babaeski, İznik, İstanbul-Rumeli Feneri, Niğde Bor ve Tokat Sarı Saltuk Köyü'ndedir. Ayrıca sayısız yerde de makamı vardır.

Gelelim Kırkpınar'ın Osmanlı zamanında doğuşuna. 1350'li yıllardı. Osman oğlu'na Anadolu dar geliyor, yeni ufuklar, Boğazı geçip Avrupa'ya kanat açmak için çırpınıyordu. Orhan Gazi oğlu Şehzade Süleyman'ı Avrupa'ya (Rumeli'ne) geçmekle görevlendirdi. Mevlana sevdalısı genç şehzade, kırk alperen arkadaşıyla, Çanakkale Boğazı'nın Anadolu yakasındaki Çardak kasabasına geldi.

Bir mübarek gecede Salcı Baba'nın yaptığı sala bindiler. Deli Kızıl Sultan isimli bir meczup kendisini de almalarını ister. Kabul etmezler. Yola çıkarlar. Gürültü üzerine döner bakarlar ki, Deli, kucağını kumla doldurmuş, saçıyor, saçtığı yerde kara yürüyor. Bakarlar ki, boğaz kapanacak, onu da sala alırlar ve Rumeli'ne geçerler. Tarihler 1354'ü göstermektedir.

Mevlit yazarı Süleyman Çelebi'nin dedesi ve Orhan Gazi'nin kayınbiraderi Şeyh Mahmut, bu geçişi, halkın hissiyatına tercüman olarak şöyle dile getirmiştir:

Keramet gösterip halka,
Suya seccade salmışsın,
Yakasın Rumeli'nin,
Dest-i takva ile almışsın.

Halk, Şehzade Süleyman ve arkadaşlarını alperen olarak görüp, onların keramet gösterip seccade üstünde Boğazı geçtiklerine, Avrupa'yı kılıç zoruyla değil, takva eliyle, Allahü tealanın emirlerine sarılmakla aldığına inanmıştır.

Bu geçişi, tarihçiler, Türk tarihinin en önemli üç hadisesinden biri olarak zikretmektedirler (Diğer ikisi, Türklerin Müslüman olması ve 1071 Malazgirt zaferidir.)

Şehzade Süleyman, bu geçiş sonrası atından düşerek, şehit olur. Alperenler tarafından Gelibolu-Bolayır'a defnedilir. Atı da hemen yanına... Bu, binlerce yıldır devam eden bir alp geleneğidir. (fot: 5)

Akın başlamıştır, durmak yoktur. Şehzade Murat, bayrağı yere düşmeden ağabeyinin elinden alır. Trakya içlerine ağabey yadigarı alperenlerle akmaya devam eder.

Akıncı, alperen, her an savaşa hazır kimse demektir. Güreş de

savaşa en güzel hazırlık vasıtasıdır. Kırk yiğit fırsat buldukça birbirleriyle güreşmektedirler. 38'i güreşlerini ayırmıştır. Ancak iki yiğit bir türlü yenişemezler. Yolları Edirne yakınlarına, Arda nehri boylarına, bu güzel nehir kenarındaki, Simovina yakınındaki çayırlığa düşer.

Yine güreşirler. Ama iki can yiğit yine yenişemezler. Pes etmeyi de birbirlerine ihanet görürler. Güreş, savaşa hazırlık olduğundan, ustalık, kuvvet, maharet gibi sahip bulundukları bütün güçleri kullanırlar. Akşam olmuştur, güreşleri hâlâ devam etmektedir. Gönülceğizleri, bu kadar yükü kaldıramaz. Emanetleri, sahibine teslim ederler. Şehit olmuşlar, çalışmakla kazanılabilecek en yüksek dereceye kavuşmuşlardır.

Bugün bazılarının zannettiği gibi birbirlerine üstünlük kurmaya çalışırken ölmemişlerdi. Bu şekilde öldüklerini söylemek, onları birbirlerinin katilleri olarak kabul etmektir. Onların niyeti, savaşa hazırlıktı. Savaşa hazırlık da savaş gibidir. Bu esnada ölenler de tıpkı savaşta ölmüş şehittirler.

Şehzade Murat ve can yoldaşları iki şehidi canlarını teslim ettikleri yere defnederler ve Avrupa içlerine sefere devam ederler. Günler sonra bir fatiha okumak için arkadaşlarını defnettikleri mübarek mekâna uğrarlar. Bir de bakarlar ki, bu mekanda, Kırk tane pınar doğmuş, Arda'ya doğru akıp gitmekte. Bunu, arkadaşlarının Allah rızasına, Kırklar derecesine kavuştuğunun işareti sayarlar. Buraya "Kırklar Pınarı" derler, söylene söylene "Kırkpınar" olur.

1361 yılında Edirne fethedilir. Edirne'yi fetheden ordunun başında, Murat Hüdâvendigar vardır, babası Orhan Gazi vefat etmiş, padişah olmuştur.

Padişah ve alperenler, bugün Selimiye Camisii'nin bulunduğu yere gelirler, ellerini ve gönüllerini kaldırırlar. "Ya Rabbi, Peygamber efendimizin fethedilmesini istediği, Sarı Saltuk'un hatırası bu güzel belde, kıyamete kadar Türkoğlu'nun elinde kalsın, bu beldede evliya, alperen, yiğit kulların hiç eksik olmasın, burada bir mabedin inşa edilsin ki, eşi benzeri bulunmasın" diye dua

ederler, gökteki melekler ve gaziler "amin" derler.

Böyle bir dua ve böyle bir amin Hak dergâhında reddedilmez. O günden bugüne Edirne'de evliyalar, yiğit insanlar eksik olmaz, senede bir yiğitler ermeydanında harman olur, Selimiye Camii buraya inşa edilir. İnşallah kıyamete kadar da elimizde kalacaktır.

Kırkpınar'ın Edirne'de doğması da son derece manidardır. Edirne, o gün için Osmanlı'nın serhattidir, sınır boyudur. Osmanlı Viyana'ya kadar uzanmış, ama sonunda Edirne'ye kadar çekilmiş, 550 yıl sonra Edirne yine serhat boyu olmuştur. Ecdadımız sanki bu günleri o günden görmüşlerdi.

Murat Han'ın gözleri yaşlıdır. Bu, sevinç ve hüzün karışık gözyaşıdır. Sevinçlidir, Edirne'yi fethetmiştir. Hüzünlüdür, Kırkpınar'da şehit olan iki alpereni, Edirne'nin fethini görmeyi çok isteyen ağabeyi Süleyman'ı hatırlamıştır.

Silah arkadaşlarıyla birlikte bir Hıdrellez Günü, bir fatiha okumak, Edirne'nin fethini müjdelemek için Kırkpınar'a giderler. Efsanede, Hızır ile İlyas peygamberin buluştuğu günde, onlar da Kırkpınar'da iki şehit arkadaşını ziyaret ederler, fatihalar okurlar. Ruhları hasret giderir. Murat Han, iki yiğidin hatırasına davulların vurmasını, yiğitlerin güreşe durmasını ferman eyler. Kendi de soyunur. "Burada Han, Hakan yoktur. Burası ermaydanıdır. Herkes, bütün hünerini göstermelidir. Eğer padişahım diye bana karşı Kırkpınar'ın gerektirdiği gibi güreşmezseniz, dünyada ve ahırette sizden davacı olurum" der.

Padişahın bu sözleri Kırkpınar'ın anayasası olur. Güreşe çıkıldıktan sonra, rakip babası dahi olsa, bütün hüner gösterilmeli, merdanece güreşilmelidir.

Güreşler başlar. Nice zorlu güreşler olur. Günlerce devam eder. Ve sonunda iki yiğit sona kalır. İki yiğitten biri, Murad Han'dır, diğeri de peçeli bir alptir. O tarihte, binlerce yıllık Türk geleneğinin bir devamı olarak, alplerden bir kısmı yüzleri peçeli, örtülü gezerlerdi. Güreş anınnda kimse bu peçeli yiğidin peçesini

indirmeyi başaramamıştı.

Murad Han, peçesini indirmesini, yüzünü görmediği biriyle güreşemeyeceğini söyler. Peçeli yiğit, "Padişahım, peçemi meydanda indir" der. Murad Han'ın padişahlık damarı kabarır, o, Oğuz Kağan neslindendir. Hiç beklenmedik bir anda yıldırım gibi uzanır, yiğidin peçesini indirir. Bütün gözler kamaşır. Ortaya dünyalar güzeli, ay gibi parlayan bir yüz çıkar. Sarı saçlı, çakır gözlü bir yiğit gülümsemektedir.

Murad Han'ın omuzlarına padişahlık yükünün üzerine bir yiğidin peçesini indirmek utancı binmiştir. "Yiğidim affeyle. Bize adını bağışlar mısın" der.

Yiğit gülümser, "Adımız Mehmet Buhari'dir, Sarı Saltuk diye biliniriz. Niyetimiz, Osman oğluyla birlikte nice sefere çıkmaktı. Kısmet bu kadarmış, sırrımız açığa çıktı. Peçemizi indirmenizin mükafatını Kosova'da görürsünüz" der ve kaybolur.

Başta Murad Han olmak üzere herkes donup kalmıştır. Genç padişah, hiç konuşmadan meydanı terkeder. Ta ki, Kosova'ya kadar o yiğidi ve sözlerini unutamaz. Sırp hançeriyle şehit olurken, Sarı Saltuk'un sözlerindeki esrarı anlar. Gülümseyerek kendisine çağıran Sarı Saltuk'a doğru yükselir.

Rakibi çekildiği için Murad Han, Kırkpınar'ın ilk başpehlivanı olmuştur. Padişahlık yükü üzerine bir de başpehlivanlık yükü binmiştir.

Osmanlı'da, Türk alplik geleneğinde, her nimet, sahip olunan her güç, mesuliyet demekti. Güç sahibi, gücünü, sahip bulunduğu üstünlükleri, ebedi güzellikler için kullanmalıydı. Gerçek güç, gerçek güzellik sahibi yalnızca yüce Allah'tır. İnsanlardaki, emanettir. Bütün güzellikler, Allahü tealanın ihsanıdır, bize ait olanı kötülüklerdir. Üstünlüklere sahip olan, bu nimetlerin şükrünü, insanlığın saadeti için çalışmakla yerine getirmelidir.

Kırkpınar'ın ilk başpehlivanı Murad Han olmuştu. Bu bir efsanedir. Efsaneler, nice tarihi gerçeklerin başaramadığını başarır,

inanları yüce zirvelere çıkarırlar.

Murad Han'ın başpehlivanlığı efsanedir, ancak çok zorlu bir pehlivan olduğu tarihi bir gerçektir. Murad Han için Şair Ahmedî, "Tevarih-i Âl-i Osman"da şöyle demektedir:

Pâdişah-ı Murad Bey Gazi
Vardı anda kuvvet ü tâb ü tûvan
Nevcivan idi vû hem nev pehlivan
Ol bahadırlıkta key maruf idi
Hem Gazaya himmeti masruf idi.
Günümüz Türkçesiyle anlatmaya çalışırsak şöyle açıklayabiliriz:
"Murad Han, gazi ve şehit idi,
Onda, hem kuvvet, hem de maddi-manevi güç vardı,
Delikanlıydı, bileği bükülmez bir pehlivandı.
O, yiğitlikte, pehlivanlıkta da padişah ve emsalsizdi.
Bütün varlığını gazaya adamıştı.

Bazıları, Kırkpınar'ın doğuşunu ve tarihçesini yalnızca efsaneden ibaret diyerek küçümsüyorlar.

Doğru, Kırkpınar bir efsane, ancak nasıl bir efsane. Eğer, tarihçiden edebiyatçıya ve folklorcuya bilim adamlarını bir araya getirseydik bu kadar mükemmel ve tarihi, coğrafi gerçeklerle bu kadar uyuşan, Türk milli vicdanına bu kadar yakışan bir Kırkpınar efsanesi düşünemezlerdi.

Kırkpınar efsanesi, tarihi ve coğrafi gerçeklerle tamamen uyum içinde ve binlerce yılda oluşan milli vicdandan doğan bir efsanedir.

Efsanenin geçtiği coğrafyaya ve efsanede ismi geçenlere bir bakalım.

Buraları 2002 yılında gidip gördüm.

Salcı Baba'nın kabri, bugün, Çardak'ta salların yapıldığı söylenen yerde harap vaziyette hâlâ ayaktadır. Deli Kızıl Sultan'ın kum saçarak meydana getirdiği yol, bugün de, Çardak'tan Çanakkale Boğazı'nın içine doğru uzanmaktadır. Osmanlılar zamanından beri her yıl, bu kumlarda 26 Ağustos'ta Kum Günü yapılmakta, bu kum

şifalı kabul edilmekte ve yağlı güreşler organize edilmektedir.

Prof. Dr. Ömer Lütfü Barkan, “Kolonizatör Türk Dervişleri " kitabında, Deli Kızıl Sultan'ın Yunanistan'ın Dimetoka şehrinde türbe ve dergahının bulunduğunu yazmaktadır. 2002 yılında Yunanistan’a yaptığımız seyahatte Deli Kızıl Sultan’ın dergah ve türbesinin ayakta olduğunu gördüm.

Boğazın Çardak karşısındaki Avrupa yakasında Şükür Tepesi vardır. Bu tepede, Şehzade Süleyman'ın Rumeli'ye geçince şükür namazı kılmış ve bu sebepten bu tepeye bu isim verilmiştir.

Efsanede ismi geçen Kırkpınar çayırı, bugün, Yunanistan topraklarında, Simovina Köyü yakınındadır. 1913 yılına kadar güreşler burada yapılırdı. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Selim'in Mezarı'ndan ve Kırkpınar Çeşmesi'nden bahsedilmektedir.

Hangi Selim? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki alperenden biri olan Selim.

Hangi Çeşme? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki şehidin gömüldüğü mezar başında, kırk pınardan meydana gelen çeşme.

2002 yılında bütün bunları yerinde görmek kısmet oldu. (Fot: 6)

Hangi efsane bunlardan daha sağlam temellere, gerçeklere sahiptir. Kırkpınar efsanesi, tarihi ve coğrafi gerçeklerle doğrulanmaktadır. En önemlisi de, bu efsane, yüzlerce yıldır, en güzel gerçek olarak Türk milletinin gönlünde, maşeri vicdanında yer bulmuştur.

Kırkpınar kimlerin hatırasıdır

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Sarı Saltuk, Şehzade Süleyman ve kırk arkadaşı alperendi.

Alperenler kimdir ve alperenlerin kızılelması Kırkpınar nedir?

Alp, kuvvet, cesaret, fedakarlık, dayanıklılıkta ve her türlü silahları kullanmakta eşsiz, geçilmez, yiğit kişi demektir.

Eren ise, Allahü tealaya yakın, nefsi isteklerinden vazgeçmiş, İslam ahlakının en güzeline kavuşmuş, başkalarının huzuru ve ebedi

saadeti için yaşayan, her hareketiyle alemlerin efendisi hazreti Peygamberimize benzemeğe çalışan, evliya, hakiki insan demektir.

Alplik ve erenliğin bir kişide birleşmesiyle alperen denilen, insanlığın zirvesi, gönül ve yüreği kaynaştıran, tarihin yazmağa doyamadığı güneşler doğar.

Onlar, barışta karıncayı ezdiklerinde oturup ağlayan, ancak savaşta düğüne gidercesine ölüme, şehitliğe giden, binlerce kişiye bedel olan yiğitlerdi.

Alpler, Türk milletiyle birlikte tarih sahnesine çıkmışlardır. Türk destanlarına göre alpler, dünyanın yaradılışıyla birlikte doğmuşlardır.

Türk milletinin İslamiyeti kabulüyle birlikte alpler, alperen olmuşlardır.

Türkler için alplik en büyük şerefti. Alp için atı çok önemliydi. Alp atının ismiyle anılırdı. Kıratlı Cotay alp gibi. At, hayatta ve ölümünden sonra alpin arkadaşı sayılırdı. Bu sebepten, alplerin hemen yanına en çok sevdiği atı gömülürdü. Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman'ın Gelibolu Bolayır'daki türbesinin hemen yanında atı da gömülüdür.

Alp öyle meziyetlere sahipti ki, bir alp, ordu, devlet kurucusu demekti. Göktürk, Gazne ve Timur imparatorlukları, Kölemen, Anadolu Selçuklu Devleti, Eyyübi, Tulunoğulları Devletleri bir alpin kurduğu devletlerdi.

Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin silah arkadaşları; Turgut Alp, Saltuk Alp, Aykut Alp gibi alplerdi.

Aşık Paşa (1272-1332), eserinde, alpliğin şartını 9 olarak anlatmakta, iman, akıl, cesaret ve nefsini yenmekle birlikte, iyi bir at ve silahın, alpliğin temel şartı olduğunu yazmaktadır. (fot: 7)

Osmanlı ve Selçuklu Türklerinin ataları Oğuz Türkleri (Türkmenler) hakkında bu anlattıklarımız zerre abartma yoktur, tarihi hakikattir. 1876 yılında, Güney Türkistan'da Seyhun kenarındaki Türkmenleri ziyaret eden Amerikalı gazeteci Henry

Mac Gahan, "Türkmenler, insanların en cesurları, en mert, en kahraman ve misafirperverleridir. Kadınları da ihtiyaç olduğunda erkekleri gibi korkusuzca savaşırlar. Savaşta, bir Türkmen en az beş düşmana bedeldir" diye yazmaktadır.

Günümüzde bunalan Türk Milleti ve Kırkpınar ermaydanı, nice kızılelmaları hedeflemiş alperenlerini beklemektedir. Çünkü, Edirne'yi fetheden alperenler, bugünkü Selimiye Camisi'nin bulunduğu tepeye gelip, "Ya Rabbi! Burada öyle bir cami inşa edilsin ki dünyada eşi benzeri olmasın. Bu belde, Kıyamete kadar Türk ve Müslüman kalsın. Bu diyarda alperen kulların hiç eksik olmasın" diye dua etmişler.

Biz, bu duanın kabul olduğuna ve Türk milletinin bağrından nice alperenlerin doğacağına inanıyoruz.

Kırkpınar güreşlerindeki motifler

Yağlı güreşte, Batılının hiç tanımadığı, bizlerin de unuttuğu güzelliklerden bahsetmek istiyoruz.

Osmanlılar zamanında ve Cumhuriyet'in başlarında Kırkpınar, Hıdrellez günü başlardı. Nasıl Türk orduları genelde sefere baharda çıkıyorlarsa, pehlivanlar da baharın müjdecisi Hıdrellez günü ermeydanına çıkıyorlardı.

Yağlı güreşte asıl olan ustalık, bilgi, kuvvet, cesaret ve metanettir. Kilo ve yaş sınırlaması yoktur. Bileği ve yüreği güçlü, 50 kiloluk 60 yaşındaki ihtiyar hak etmişse başta güreşebilir.

Geleneksel yağlı güreşte, zaman sınırlaması yoktur. Bugün, güreşleri, planlanan zamanda bitirebilmek için zaman sınırlaması getirilmiştir.

Ağa, güreşçilerin ve misafirlerin ev sahibidir, Kırkpınar'ın gerçek reisidir, ancak, bugün ağanın görevi yalnızca semboliktir.

Avrupalı ve Amerikalılar, Koca Yusuf, Adalı Halil ve Kara Ahmet, Kızılcıklı Mahmut gibi yağlı pehlivanlarla, Türk güreşini, yiğitlik, mertlik ve gücünü tanıdılar. (fot: 8)

Türk yağlı güreş geleneğinde, bir pehlivan bütün rakiplerini

yendikten sonra, kispetini, Kâbe'ye astırırdı. Bu, "Güreşte rakiplerimi yendim, ancak senin nimetlerine şükretmekten aciz bir kulunum" demektir.

Yağlı güreşte, güç ve oyun olarak birbirlerine eşit pehlivanlar, birbirlerinin güreş hayatlarını söndürmemek için "Kardeş Pehlivan" ilan edilir ve bir daha ciddi güreş tutmazlardı. Türk güreş tarihinin en meşhur kardeş pehlivanları Adalı Halil ve Kurtdereli Mehmet pehlivanlardır.

Peşrev, yağlı güreşçilerin, güreşe başlamadan önce ısınmak için yaptıkları, yağlı güreşin manasını anlatan bir çok güzellikler gizli ısınma hareketleridir.

Yağlı güreşte, peşrev başlı başına bir destandır. Peşrev, Türk oğlunun vatan tutmak için Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya akışının ifadesidir, Türk oğlunun tarih macerasını anlatır. Peşrev, Türk oğlunun sembolleri, 'ok, yay, at, kurt ve kartal'ın figürleriyle donatılmıştır.

Peşrevdeki güzellikler, ciltler dolusu kitapla anlatılmaz. Biz kısaca vermeğe çalışalım. Peşrevin başlangıcında, pehlivanlar, diz çöküp, sağ elini toprağa dokundurduktan sonra, üç defa, dizine dudaklarına ve başına götürürler. Bu, "Ey pehlivan, gücün, ustalığınla mağrur olma, topraktan geldin, yine toprak olacaksın, sahip bulunduğun nimetlerin hesabını vereceksin, gücün, malın fazlalığı, mesuliyeti fazlalaştırır" manasındadır.

En zor şey, güçlü, galipken adaletli olmak, yani adalet karşısında boynunu bükmek, mağlubiyeti kabul etmek, zulüm etmemektir. Nitekim 2002 yılında 11 Eylül sonrası Afganistan, Çeçenistan, ve Doğu Türkistan'daki, daha sonra Irak ve Filistin'deki gelişmeler, günümüzdeki güçlülerin, adil olamadıklarını, kuvvetlerini zulüm yolunda kullandıklarını göstermiştir.

Ecdadımız, güçlü iken adaletli davranmanın, zulüm etmemenin çok zor olduğunu bildiği için, Kırkpınarla ilgili motiflerde, özellikle de, güç, kudret sahibi olanlara, "Güç, kuvvet, iyilik, Allahü tealanın size emanetidir, bunları, bütün canlıların iyiliği için kullanmalısınız,

kullanmazsanız, mesul olacaksınız" gerçeği haykırılır.

Olimpiyatlar, 2700 yıl önce Yunanlıların baş tanrısı Zeus adına yapılan törenler sırasında ortaya çıkmıştır. Bu sebeple Olimpiyatlar, kendilerine, yarı insan, fakat olağanüstü güçlere sahip ve şehvet, ihtiras, mide zevkinin de doruğunda, evlatlarıyla cinsel ilişkiye girebilecek tanrıları uygun gören eski Yunanlıların, hayallerindeki tanrıları gerçekleştirme, ilah üretme organizasyonlarıdır. Eski Yunanlılar zamanındaki Olimpiyatlar, kendi putunu kendi yapma ve sonra buna tapma toplumsal cinnetinin gerçekleştirilmesidir.

Olimpiyatlar, tam olarak insanı ilahlaştırmanın, insan bedenini putlaştırmanın, ruhu, ruhi güzellikleri inkarın, arenasıdır. Günümüz Batı medeniyetindeki insanlık anlayışının aynasıdır.

Olimpiyatlar, dünden bugüne, milyarlar arasından daha çok zıplayanı, daha çok güçlüyü, daha çok koşanı, mızrağı, gülleyi daha uzağa fırlatını... seçme, bunları allayıp pullama, efsane olarak pazarlama organizasyonlarıdır.

Ne yazık ki, daha çok zıplayan, daha çok konuşan değere bindikçe, daha merhametli, daha adaletli, daha çok yardımsever, daha bilgili, daha insanlar, gönül ve bileği kaynaştıranlar enayi gibi görüldü.

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan bizim kültürümüzde, inancımızdaysa esas, "insanın putlaştırılmasının, ilahlaştırılmasının her anlamda önüne geçilmesi, onun yüce Yaradan'ın aciz bir kulu olduğunun" kesinkes belirtilmesidir.

Biri ben der, diğeri boyun büker

Kırkpınar geleneğinde, insana, "ben" dedirtecek hiç bir fırsat tanınmamıştır. Büyük İslâm alimi İmam'ı Rabbâni hazretlerinin mektubunda meali verilen ayet-i kerime, Yüce Mevlamız, "Size gelen bütün nimetler, Allahü tealadandır, kötülükler ise nefsinizdendir." buyurmaktadır. Bunu bilen, buna inanan nasıl ben şu iyiliği yaptım diye övünür, tam tersi üzerindeki iyilikler fazlalaştıkça, nimetler fazlalaştı, bunlara nasıl şükür ederim

endişesiyle boyun büker. Tıpkı taneleri olgunlaştıkça boyun büken buğday başağı gibi...

Kırkpınar geleneğinde, güç, kuvvet, ustalık, pehlivanlık, mal, evlat, zenginlik çoğaldıkça, mesuliyet te büyür. Bunlara sahip olanlar, "Bütün iyilikler, güzellikler, Allahü tealadandır, bu nimetlere nasıl şükrederim?" endişesine düşerler, bunlara şükredebilmek için, bu nimetlerle bütün canlılara faydalı olabilmek için gayret ederler, nimete kavuştukça, benim deyip başını dikmezler, tam tersi Rabbim, senin ihsanların, nimetlerin üzerimde ne kadar çok deyip boyun bükerler.

İşte Kırkpınar'la Olimpiyat farkı: Olimpiyatlar, binlerce ben diyen ilah, efsane türetirken, Kırkpınarlarsa, "Rabbimin aciz bir kuluyum, onun nimetlerine nasıl şükrederim." endişesinde, bu endişeyle ağlayan alperenleri, gönül insanlarını, bütün insanlığa sunar.

Güreşçiler, peşrev esnasında, eliyle rakibinin paçasına dokunurlar, ellerini dudaklarına, sonra da başına götürürler. Bu, "Ben pehlivanlıkta, senin ayağının tozu olamam" demektir. İkinci manasıysa, rakibinin en büyük silahı olan paçalarının sağlam bağlanıp bağlanmadığını kontrol etmektir. Bu nasıl spordur ki, rakibinin en önemli silahının çalışıp çalışmadığını kontrol ediyor.

Rakipler, birbirlerinin sırtlarını sıvazlarlar, bu; hem rakibinin iyi yağlanıp yağlanmadığını kontrol etmek hem de helalleşmektir.

Yağlı güreş için pehlivanlar, ermeydanına, Kıbleye karşı durduktan sonra, "Allah Allah" nidaları, dua ve Hazreti Muhammed'e salavatlarla salınır.

Pehlivanlar, niçin bu şekilde ermeydanına gönderilir?

Türk askeri, cenge de bu şekilde gönderilir de onun için. Kırkpınar güreşleri, barış zamanında harbe hazırlığı, sahip bulunulan maddi-manevi değerlere sahip çıkmak için, madden ve manen güçlü olmayı sembolize ettiği için, cenkteki bütün özellikler, yağlı güreşte de vardır. Asker, savaşta, mehter marşlarıyla, yağlı

güreşçilerse, davul zurnanın vurduğu kahramanlık türküleriyle coşmaktadırlar.

Türkün hayatında, davul zurna üç yerde çalınır: Düğün, savaş ve güreşte. Savaş, sahip olunan güzelliklerin düşmana karşı savunulmasıdır. Güreşse, nefis, şeytan ve kötü arkadaşla (çevreyle) savaşa hazırlıktır. (fot: 9)

.Kispet, 40 parçadan yapılır, bu kırklara, evliyalara işarettir. Kjspetin kasnak sicimine üç düğüm atılır. Birinci düğüm, Allaha kulluğa, ikinci düğüm Hazreti Muhammed'e ümmet olmağa, üçüncü düğüm de pirin, ustanın hakkına işarettir. Paça bendi, üç kat sarılır, bunlar tasavvuftaki; şeriat, tarikat ve hakikat üçlüsüne işaret eder.

Kısacası, Osmanlılar zamanında kurulan Güreş Tekkelerinde, (Spor Akademilerinde), tasavvuf, Ahilik terbiyesi ve eğitimi aynen geçerliydi.

Kispet, iki rekat namaza kıldıktan sonra abdestli olarak sırtında yere kadar uzanan beyaz gömlek varken giyilir. Bu şekilde, hem pehlivanın avret yerleri gözükmemiş olur hem de pehlivan, şehitlerin yadigarı bir sporu yaptığını hatırlar. Ancak günümüzde pehlivanlar buna dikkat etmemekte, avret yerleri meydanda giyinmektedir.

Önceden, ilk defa kispet giyilişinde Kispet Giyme Töreni yapılırdı. Kispet giyen, ateşten gömlek giymiş sayılırdı, artık o pehlivan, kispetin hakkını vermeye, tam bir alperen gibi davranmaya, haktan, adaletten, ahlakın en güzelinden ayrılmamaya mahkumdu, eğer ayrılırsa güreşten men edilirdi.

Türk oğlunun, yurt tutmak için tarih boyunca akışı, yüzlerce yıl önce yazılan Şecere-i Terakime (Türklerin Soyu) adlı kitapta, "Oğuz ili göçüp yürümedik yol var mı/Evin tutup oturmadık yurt var mı?"

Biz, bütün bunları dikkate alarak, "Türkistan'dan Kırkpınar'a" projesini ortaya atmış, Geleneksel Spor Dalları Federasyonu bu projeyi hayata geçirmek için çalışmaya başlamıştı, ancak, yağlı güreş, mindere bağlanınca proje gerçekleştirilemedi.

Bu projeyle, Kırkpınar kutlamaları, Türk'e Anadolu ve Avrupa'yı işaret eden Ahmet Yesevi hazretlerinin Türkistan'daki kabrinde başlayacaktı. Anadolu'yu ve Avrupa'yı vatan kılan Hacı Bayram Veli, Osman Gazi, Salcı Baba, Şehzade Süleyman, Paşa Yiğit, Babaeski'de Sarı Saltuk gibi şahsiyetlerin kabirlerinden toprak alınıp, Gelibolu'nun fethi günü Rumeli'ye geçiş canlandırılacak ve Kırkpınar'ın başladığı Cuma günü, bir ağaç, bu topraklarla Kırkpınar bölgesine dikilecekti.

Osmanlılar zamanında, güreşçiler, Trakya Fatihi Paşayiğit'in kabrini ziyaret ettikten sonra, Macar kralının kızı ve akıncı beyi Serdar Ali Bey'in hanımı Mehtap Hatun'un mezarını ziyaret ederlerdi. Mehtap Hatun'un kabrini ziyaretin manası neydi? Bu, Avrupa'yı vatan tutuşun, gönülleri fethin işareti miydi?

İkinci bir projemiz de, 'Kırkpınar'a Osmanlı Ufku'ydu. Bu projeye göre, Yunanistan, Bulgaristan, Makedonya gibi eski Osmanlı topraklarındaki yağlı güreşçiler, Kırkpınar'a katılabileceklerdi.

Kırkpınar, önceki bölümde anlatmağa çalıştığımız alperenlerin, kızılelması, ulaşmak için her türlü fedakarlığı göze aldıkları hedefleriydi. Kızılelma, Türk oğlunun, can ve mal her türlü fedakarlığı göze alarak ulaşmak istediği hedefiydi. Türkoğlu'nun ilk büyük kızılelması, İstanbul, sonraki de Avrupa'ydı, her Türkün en büyük kızıelmasıysa şehit olmaktı.

Bizans İmparatoru Justinianus'un İstanbul'daki heykelinin elinde kızılaltın bir elma vardı. Kızılelma tabirinin buradan çıktığı söylenmektedir.

İşte Kırkpınar, anlatmaya çalıştığımız alperenlerin, kızılelması, ulaşmak için her türlü fedakarlığı göze aldıkları hedefleriydi. Kızılelma, Türk oğlunun, can ve mal her türlü fedakarlığı göze alarak ulaşmak istediği hedefiydi. her Türkün en büyük kızıelmasıysa şehit olmaktı.

Kırkpınar güreşlerinde teknik özellikler

Kırkpınar yağlı güreşleri, karakucak güreşlerinin yağlı yapılanıdır. Her iki güreşte, boy (kategori) ve güreş şekli birbirinin

aynıdır.

Kırkpınar yağlı güreşleriyle Türkiye'nin dört bir tarafında yapılan yağlı güreşleri teknik özellikleri aynıdır. Güreşlerin yapılışı bakımından Kırkpınar'a has özellikler yoktur.

Yağlı güreşte, insan vücudundan ilham alınarak üç ana boy; ayak, orta ve baş vardır.

Bu üç ana boy, güreşçi katılımına göre dokuz boya kadar çıkabilir. (fot: 10)

Günümüz Kırkpınar yağlı güreşlerinde şu boylar vardır:

1-Minik boy (12 yaşından küçükler, katılıma göre Minik1, Minik2 diye ikiye ayrılır)

2-Teşvik boyu (12-15 yaş arası)

3-Deste Küçük Boy (15-18 arası, azami 65 kilogram)

4-Deste Orta Boy (15-18 yaş arası, azami 75 kilo, bir yıl önce alt boyda birinci olanlar)

5-Deste Büyük Boy (18 yaşını doldurmuş olanlar, deste orta boyda bir yıl önce birinci olanlar, azami 80 kg.)

6-Küçük Orta Küçük Boy (Deste büyük boyda birinci olanlar, azami 85 kg.)

7-Küçük Orta Büyük Boy (Küçük orta küçük boyda birini olanlar, azami 90 kg.)

8-Büyük Orta Boy (Küçük Orta Büyük Boyda birinci ve ikinci olanlar)

9-Başaltı (Önceki seni Büyük Orta Boyda birinci ve ikinci olanlar)

10-Baş Boyu (Bir yıl önce başaltında birinci ve ikinci olanlar, 90 kg üzeri olup da minderde Avrupa, Dünya ve Olimpiyat şampiyonu olan, geleneksel organizasyonlarda baş boyda birinci olanlar)

Günümüzde Kırkpınar dahil yağlı güreşler, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan Yağlı Güreş Müsabaka

Yönetmenliği'ne göre yürütülür.

Yağlı Güreş, organizasyonları Güreş Federasyonuna bağlı Yağlı Güreş Komitesi tarafından yürütülür. Hakem, cazgır, davul ve zurnacılar bunlara bağlı olarak çalışır.

Güreşler, kura usulüne göre yapılır, yenilen elenir.

Geleneksel yağlı güreşlerde zaman sınırlaması yoktu, güreşlerin ertesi güne kaldığı da olurdu. Ancak, güreşlerin planlanan gün ve saat bitirilebilmesi için zaman sınırlaması getirilmiştir.

Büyük ortaya kadar (büyük orta hariç) güreş süresi 30 dakikadır. Büyük ortadan yukarı 40 dakikadır. Eğer bu süreler içinde yenişme olmazsa 10 dakika puanlama güreşi yapılmaktadır.

Yağlı güreşin en önemli oyunları kispet üzerinde alınır. Bunun için paçaları sıkı bağlamak çok önemlidir. En önemli oyunları, künde, elense, tırpan, yanbaş, kılçık, kazık, sarma, kurt kapanı, boyunduruk, çaprazdır.

Rakibi paçaları bırakınca boyunduruğu boşaltmak gerekir. Elleri ensede birleştirerek alınan çift sarma, kurt kapanı oyununun devamlı uygulanması yasaktır.

Eskiden küçük organizasyonlarda cazgır, hakemlik görevi de yapmaktaydı. Günümüzde her organizasyonda hem kule, hem de meydan hakemleri görev yapmaktadır. (fot: 11)

Yenik sayılma, göbeğin gökyüzünü görmesi ile olur. Buna göbeğin yıldız görmesi denir. Omuzların yere değmesi şart değildir. Rakibini yerden kaldırarak üç adım yürümek veya kendi ekseni etrafında daire çizmek de yeniş için yeterlidir.

Önceden yaş sınırlaması yoktu. Günümüzde pehlivanlar kırk yaşına kadar yağlı güreş yapabilir. Bu yaştan sonra güreş yapabilmeleri için bir önceki sene dereceye girmeleri gerekmektedir.

Yağlı güreşten nereden nereye gelindi?

Zamanın değişmesi, görsel medyanın çeşitlenmesi ve her yere

girmesi, eğlence sektörünün çok gelişmesi, yağlı güreşi de etkiliyor.

Bunun yanında yağlı güreşi yapanların, yağlı güreşi idare edenlerin, yağlı güreşin tarihi, kültürel, manevi yönünden haberdar olmamaları, yağlı güreşi köklerinden kopma aşamasına getirmiştir.

Bir vatan ediniş destanı olan, Türkün dünya görüşünü, hayata bakışını canlandıran, alperenler hatırası olan yağlı güreş, tamamen gösteri, eğlence vasıtası olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Yağlı güreşin geçim kaynağı, para kazanma vasıtası haline gelmesi, pehlivanları televizyonlardaki talk showlara, otellerde animasyonlara düşürmüştür.

Yağlı güreşin, Kırkpınar'ın temsil ettikleri, anlattıkları, peşrevin söyledikleri, davul-zurnanın niçin vurduğu artık kimsenin umrunda değil. Şekil içinde mana tamamen kayboldu.

Yağlı güreş, Kırkpınar magazinleştirildi. Ancak parmak nereye gider, gayler güreşebilir mi, ağa olabilir mi gibi magazin, belden aşağı konularda gündeme geliyor.

Yağlı güreşin, Kırkpınar'ın neyi temsil ettiği, neyi anlattığı, tarihi, kültürel özellikleri bilinmiyor.

Bilinmeyince de akıllar parmaklara takılıp kalıyor. Anıtlar Yüksek Kurulu gibi yağlı güreş içinde mutlaka bir Akedemik Kurul olmalı.

Yağlı güreşteki yenilikler burada kararlaştırılmalı, strateji tespit edilmeli, bu çalışmalarda Japonların Sumo yaklaşımı örnek alınmalı, hem çağdaşı yakalamak, ilgiyi çekmek, hem de klasik olarak kalabilmek için.

Kırkpınar başpehlivanları

647 (2008 dahil) yıllık Kırkpınar tarihinde, 26 yıl üst üste başpehlivanlık birinciliğini kazanan ve Sultan Abdülaziz Han'ın da başpehlivanı olan Aliço, kırılması imkansız bir rekorun sahibidir. Onu 18 yıl ile çırağı Adalı Halil takip etmektedir.

Gerçi hem Aliço'nun hem de Adalı Halil'in birincilikleri kesin ve

kitabi değildir. Her ikisinin de güreş yaptığı devirler dikkate alındığında (Aliço: 1865-95, Adali Halil: 1890-1910) gerek savaşlar gerekse o zamanlarda yaşayan pehlivanlar sebebiyle kesintisiz bu kadar sene birinci olmaları imkansız gibi gözükmektedir.

Kırkpınar Ermeydanı'ndan nice yiğitler geçmiştir. Bunlardan isimleri günümüze ulaşan Cumhuriyet öncesi başpehlivanlar şunlardır:

Sarı Saltuk, Tazdaz Ali, Şeyh Cemaleddin, Er Sultan, Bursalı Şüca, Demir Hasan (Baba), Turgut Reis, İpçi Hüseyin, Avcı Pehlivan, Çoban Hacı Veli, Akçakocalı Ali, Aliço, Arnavutoğlu, Koca Yusuf, Adalı Halil, Kurtdereli Mehmet , Katrancı, Hergeleci İbrahim, Makarnacı Hüseyin, Şamdancıbaşı Kara İbrahim, Yozgatlı Kel Hasan, Yörük Ali, Filiz Nurullah, Filibeli Kara Osman, Kara Ahmet, Kızılcıklı Mahmut, Tekirdağlı Sarı Hafız, Bursalı Rüstem, Şumnulu Mestan, Kazıkçı Karabekir, Kavasoğlu İbrahim, Hamlacı Kaysıoğlu, Sarı Hüseyin, Karagöz Pomak Ali, Deli Murat, Filipeli Kara Ahmet, Hasahırlı Abdurrahman, Çorumlu Zeynel, Pomak Osman, Mümin Hoca, Koç Mehmet, Kara Murat, Silivrili Molla İzzet, Çatalcalı Nakkaş Eyüp, Çömlekköylü Kara Emin, Kayıkçıoğlu Ahmet, Geredeli Hikmet ve isimlerini burada sayamadığımız niceleri...

Cumhuriyet öncesi başpehlivanlar bunlardan ibaret değildir, ancak isimleri günümüze ulaşan bunlardır, bu saydıklarımız başpehlivandır, ancak büyük kısmı başpehlivanlık birincisi değildirler. (fot: 12)

Cumhuriyet döneminde en fazla başpehlivan birinciliğini, 9'ar defa ile Tekirdağlı Hüseyin ve Ahmet Taşçı kazanmışlardır.

Cumhuriyet döneminin üç ve üçten fazla şampiyonluğa ulaşan diğer pehlivanları şunlardır: İbrahim Karabacak 4, İrfan Atan 4, Bandırmalı Ali Acar (Kara Ali) 3, Ordulu Mustafa Bük 3 (altın kemerli), Karamürselli Aydın Demir 3 (altın kemerli), Denizlili Hüseyin Çokal 3 (altın kemerli), Sındırgılı Mehmet Ali Yağcı 3.

Ahmet Taşçı, Cumhuriyet döneminde kırılması zor bir rekorun

sahibidir. İlk defa 1988'de başta güreşti. İlk yıl ve 2003, 2005 ve 2006, 2007 yılı hariç geçen 20 senede 9'u birincilik, 5'i ikincilik, 1'i üçüncülük olmak üzere tam 15 defa kürsüye çıktı. Kısacası Ahmet Taşçı, artık Koca Yusuf, Aliço, Adalı Halil, Mümin Hoca, Kurtdereli Mehmet Pehlivan ve Tekirdağlı Hüseyin Pehlivanlar gibi yaşarken efsane oldu.

Cumhuriyet dönemi
Kırkpınar Şampiyonları
1924, Arnavut Benli Abdullah
1925, Geçginli Yusuf
1926, Edirneli Kara Emin
1927, Manisalı Rıfat
1928, Mandıralı Kayıkçıoğlu Ahmet
1929, Gostivarlı Mülayim
1930, 1931, 1932 Bandırmalı Ali Acar (Kara Ali)
1934'te beraberlik dolayısıyla birinci yoktur.
1933, 1935, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 Tekirdağlı Hüseyin
1943, 45 Babaeskili İbrahim Erdi
1944, 1950 Hayrabolulu Süleyman
1946, 1949 Sındırgılı Şerif
1947 Düzceli Çolak İsmail - Hayrabolulu Süleyman ile berabere
1948 Kulelili Mustafa
1951, 1953, 1955, 1958 Adapazarlı İrfan Atan
1952 Tarzan Mehmet
1954, 1956, 1959, 1960 Samsunlu İbrahim Karabacak
1957 Bandırmalı Hasan Acar
1961, 1962, 1964 Sındırgılı Mehmet Ali Yağcı
1963 Adapazarlı Sezai Kanmaz
1965, 1974 İzmirli Kara Ali (Çelik)
1966, 1967, 1968 Ordulu Mustafa Bük (altın kemerli),
1969 Babaeskili Nazmi Uzun
1970 Kara Ali ve Aydın Demir yenişemediler
1971 Denizlili Hasan Şahin
1972, 1981 Akhisarlı Mustafa Yıldız
1973 Ordulu Davut Yılmaz
1975 yarıda kaldı, sonuç alınamadı.
1976, 1977, 1978 Karamürselli Aydın Demir (altın kemerli)

1979, 1985 Sabri Acar
1980 Mehmet Güçlü
1982, 1983, 1984 Denizlili Hüseyin Çokal (altın kemerli)
1986 Balıkesirli İbrahim Gümüş
1987 Hataylı Recep Kılıç
1988 Antalyalı Recep Gürbüz
1989 Balıkesirli Saffet Kayalı

1990, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 2000 Karamürselli Ahmet Taşçı (iki altın kemer),

1994, 1998 Antalyalı Cengiz Elbeye

2001 Vedat Ergin

2002 Hasan Tuna (Savaş Yıldırım, dopingli çıkınca, ikinci Hasan Tuna, şampiyon ilan edildi.)

2003, Kenan Şimşek
2004, 2007, 2008 Recep Kara
2005 Şaban Yılmaz
2006 Osman Aynur
2009 Mehmet Yeşil Yeşil
Efsane olan Kırkpınar başpehlivanları

Efsane pehlivanları, yaşadıkları yıllara, en eskiden yeniye göre sıralayacağız. Farklı zamanlarda yaşayan baş pehlivanlar için bu şunu yenerdi diyerek teraziye koymamız, Kazıkçı Karabekir ile Mümin Hoca'yı karşılaştırmamız çok zor.

Bunun için eskiden yeniye doğru sıralamayı tercih ettik.

Kazıkçı Karabekir

Bullgaristan'ın Deliorman bölgesindeki Akkoyun Köyünde 1825 yılında doğdu. Çok kuvvetli olması, dış kazık oyununu iyi yapması sebebiyle Kazıkçı Karabekir diye meşhur oldu. Güreşleriyle ilgili belge yoktur, söylentidir.

Arnavutoğlu

1825 yılında Kastamonu'nun İhsangazi ilçesinin Kuzkaya bucağına bağlı Canbaz köyünde doğdu. Ailesinin lakabı

Arnavudoğullarıdır. Kavasoğlu Saraya alınıncaya kadar rakipsizdi. Güreşleriyle ilgili kitabı bilgi yoktur, efsane olarak söylenmektedir.

Kavasoğlu İbrahim Pehlivan

Bulgaristan'da Plevne iline bağlı Lofça Kasabasının Letniça köyünde 1827 yılındna doğdu. 1870'den önce Kırkpınar'ın rakipsiz başpehlivanıydı. Kavasoğlu'nun ününü işiten Sultan Abdülaziz Han tarafından saraya alınarak Seribrıktar'lık ile görevlendirildi. Zeki, anlayışlı ve terbiyeli olması sebebiyle Padişahın güvenini kazandı. Kendisinden önce sarayın başpehlivanı olan Kastamonulu Arnavutoğlu Ali Osman Pehlivandan başpehlivanlığı aldıktan sonra Pomaklardan bir daha başpehlivanlık alınamadı. Abdülaziz Han, tahttan indirilince saraydan ayrılmak zorunda kaldı. Gençliğinde, 195 cm boyunda, 140 kilo ağırlığındaydı.

1908 yılında vefat etti. Mezarı Kırklarreli-Pehlivanköy-Büyükmandıra Köyündedir.

Aliço

1844 yılında bugün Bulgaristan topraklarında kalan Plevne Ozikoviça köyünde doğmuş, 1913 yılında Edirne-İpsala'nın Aliço (Koyunyeri) Köyünde vefat etmiştir. Kabri buradadır. 1864 yılında hemşehrisi Kavasoğlu aracığılıyla Saraya alınmıştır.

Sultan Abdülaziz Han'ın baş pehlivanıdır. Pomaktır. 1865-1890 arası 26 yıl Kırkpınar başpehlivanı olduğu söylenmektedir. Ama bu kesin değildir, hem zamanında Arnavutoğlu gibi çok zorlu pehlivanlar yaşamış hem de 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı sırasında ve sonrasında Kırkpınar'a ara verilmiştir.

Son Kırkpınar güreşinde, rakibi Koca Yusuf'u galip ilan ederek birinciliği ona bıraktığı söylenmektedir.

En son 1894 Çardak güreşinde çırağı Adalı Halil'e karşı güreşmek istemiş, ancak eşraf, yakışık almaz diye müsaade etmemiştir.

1894 yılından sonra reji kolculuğuna yaparak hayatını devam

ettirdi. Aliço, 190 cm boyunda, 130 kilo ağırlığında, kolları kalın, kalçası ve göğsü geniş bir pehlivandı. (fot: 13)

Koca Yusuf

Bulgaristan'ın Şumnu iline bağlı Karalar köyünde 1859 yılında doğdu. Babasının adı İsmail'dir. 1890 yılından sonra Aliço liderliğindeki Pomakların Kırkpınar hakimiyetine son verdi. Aliço'dan başpehlivanlığı devre alarak Kırkpınar'da rakipsiz olduğu söylenmektedir.

Çırağı Eriklili Mehmet'e Küçük Yusuf denilmesinden sonra 1896 yılından sonra Şumnulu Yusuf'a Koca Yusuf denilmeğe başlandı.

1894 yılında Rami'de yaptığı güreşte, Mümin Hoca kendisini kündeyle atmış, Mümin Hoca yeniş olmadı, göbeği yıldız görmedi derken başhakem Aliço, Mümin'i galip ilan etmiştir.

Ağustos 1894'te Çardak'ta yapılan güreşte, Kurtdereli Mehmet'in kispetinin paçası elinde kalmış, Kurtdereli'yi kucakta taşıyarak yenmiştir.

1894 yılının Aralık ayında çırağı Küçük Yusuf, Kara Osman ve Filiz Nurullah ile birlikte menajer Doublier tarafından Fransa'ya götürüldü. Burada yaptığı güreşlerle "Türk gibi güçlü" sözünü Avrupalılara ezberletti. Paris'te Hergeleci İbrahim ile güreş yaptığı söylenmekteyse de bu kişini hemşerisi Kara Osman olduğu da rivayet edilmektedir. 1895 yılını Fransa'da çeşitle güreşler yaparak geçirdi. Güreşecek rakip bulamayınca 1896 yılının başında memleketi Şumnu'ya döndü.

Yusuf, 1897 yılının Aralık önce Paris'e oradan da Amerika'ya geçti. Burada da dünya şampiyonu unvanlılar dahil zorlanmadan bütün rakiplerini yendi. Hakemlerin akıl almaz yönetimleri kendisini çıldırtacak hale gelince memleketine dönmek üzere 2 Temmuz 1898'de New York'ta La Bourgogne isimli gemiye bindi. Gemi 4 Temmuz sabahı Cromartyshire isimli gemiyle çarpıştı. Yusuf, darda kalanların imdadına koşmağa çalışırken güle üçüncü

defa yenilerek şehit oldu, Atlas Okyanus'un serin sularıyla bir oldu. (fot: 14)

Yusuf'un cesedinin bir adaya vurduğu söylendi. Konuyla ilgili Türkiye Gazetesi'nde 1 Ocak 2008 tarihinde yayınlanan makalemizi aşağıya alıyoruz.

Koca Yusuf'a mezar

arayanlara duyurulur

"Şair Sunay Akın'ın "Önce Çocuklar ve Kadınlar" adlı kitabında, hakkında yazdıklarıyla "Cihanı Titreten ve Yalnızca Güle Yenilen" yiğit Koca Yusuf medyada kendisine yer buldu.

Akın, 43 sene önceki iddiayı gündeme getirdi. Akın, "Murat Sertoğlu, '1964 yılında Amerika'da yayınlanan Wrestling isimli dergide, Koca Yusuf'un mezarının Asor Adasında olabileceği yazıyor' diye söylemişti" açıklamasında bulunmuş. Neymiş... Koca Yusuf'un, 4 Temmuz 1898'de Atlas Okyanusu'nda batan gemiyle birlikte sulara gömülmesinden bir müddet sonra, Asor adalarından birinin kıyısına 20 ceset vurmuş, bunlardan biri Koca Yusuf'a çok benziyormuş.

Gemi, New York'un kuzeydoğusundaki Sabble Adasına yakın yerde batmıştı. Burasıyla Asor adaları arasında tam 3900 kilometre, koca okyanus var. Google'a girip Asor ve Sabble yazdığınızda siz de iddianın ne kadar uçuk olduğunu görebilirsiniz. (Fot: 15)

İddia, 1964'te ilk defa gündeme geldiğinde en fazla heyecanlananlardan biri zamanın Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel oldu. Gürsel, güreşi ve özellikle de pehlivan tefrikalarını çok seviyordu. Bir gün, okuduğu pehlivan tefrikasında, yazı çok heyacanlı bir yerinde, tam künde atılırken kesilip, arkası yarın denilince dayanamamış, "Çabuk yazarı bulun, kündeden sonra ne oldu öğrenin. Yarına kadar bekleyemem." diye emir vermiş.

İşte güreşe böylesine sevdalı Gürsel, Koca Yusuf'un kemiklerinin Türkiye'ye getirilmesi için gereğinin yapılmasını ister. Ancak, yapılan araştırma sonucunda bizim yukarda anlattığımız gerçek ortaya çıkar, mesele kapanır.

Bazı medya kuruluşları, Akın'ın iddianın nakledilmesi olan sözlerini, yeni bir şeymiş gibi "Koca Yusuf'un mezarı bulundu" diye verdiler.

Şaşırmadım desem yalan olur, medyanın Koca Yusuf'a mezar bulma gayreti karşısında. "Okyanuslara sığmayan Koca Yusuf'u ve onun temsil ettiği değerleri mezara sokup unutturmak mı istiyorlar?" düşüncesi gönlümü sancıttı. Böyle bir düşünce bana da çok uçuk geldi. Ama ne yapayım gönlüme hükmededim, aramızda kalsın onun endişesini paylaşmadım da değil... Ne de olsa karşımızdaki Türk medyası...

Koca Yusuf'un çok sevdiği kara toprağın bağrında mezarı olmadı. Ama hatırası, yiğitliği, mertliği, insanlığı, yalnızca güle yenilmesi milletimizin gönlünde yaşıyor.

O, mertliği, gerçek anlamda pehlivanlığı, acı kuvveti, bükülmez bileğiyle yalnızca milletimizin değil Avrupa ve Amerikalıların gönüllerinde de yerini aldı.

İnsanımızın Koca Yusuf'u ne kadar çok sevdiği, "Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Güle Yenildi" kitabımıza gösterilen ilgiyle bir daha ortaya çıktı. Türk milleti, haksızlık karşısında eğilmeyen, yalnızca güle yenilen yiğitlerin hasretinde.

Koca Yusuf'a ta Asor adalarında mezar aramak niye?

Onun için sembolik bir mezarı, Kırkpınar'daki heykelinin hemen yanına yapamaz mıyız? Mezarının başına da kısaca hayatını, nasıl vefat ettiğini, mezarının belli olmadığını anlatan bir levha koyamaz mıyız?"

(Koca Yusuf'un hayatı hakkında daha geniş bilgiyi roman tarzında yazdığımız "Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Gülü Yenildi" isimli kitabımızdan bulabilirsiniz.)

Filiz Nurullah

Bulgaristan'ın Şumnu iline bağlı Bıyıklı Köyünde 1867 yılında doğdu. 160 kilo ağırlığı 217 cm boyuyla hem Türk güreş tarihinde hem de dünyada erişilmesi bir güç üne sahip oldu.

Koca Yusuf'un çırağıydı. Onunla birlikte 1894 Paris'e gitti. Böylelikle dünya böyle bir devi tanıma şansına sahip oldu. Tam bir dev olan Filiz Nurullah'a Avrupa'da rakip bulunamadı. Daha çok gösteri güreşleri yaptı.

1899 yılında İkinci Cihan Şampiyonluğu için Kara Ahmet'le birlikte Paris'e gitti. Ancak çok iri yarı olduğu için güreşlere kabul edilmedi. Daha sonra burada Kara Ahmet'in katıldığı yağlı güreş turnuvasında birinci oldu.

1900 yılındaki Cihan Şampiyonluğu için de müracaat etti, yine kabul edilmedi.

Filiz Nurullah, zaman zaman Paris'e giderek burada ve İstanbul'da güreşler yaptı. 1911 yılında memleketine döndü. 1913 yılında kal sektesinden vefat etti.

Köyün tabutuna sığmadığı için yeni tabut yapıldı ve urganlarla mezara indirilerek defnedildi.

Çok şakacı bir tabiatı vardı, geride hoş bir seda bıraktı. (fot: 16)

Kavalalı Mümin Hoca

Yunanistan'da bulunan Kavala şehrinin Zigoş Köyünde 1865 yılında doğdu. Babası Sadık Ağa da pehlivandır. Beş kız, sekiz erkek olmak üzere onüç kardeştiler.

Mümin Pehlivanın dedesi ve babası gibi kardeşleri de güreşçiydi. O da güreşe çok meraklıydı. Ancak cılız vücutlu olduğu, sol bileği aynı yerden iki defa kırıldığı için babası güreşmesine müsaade etmedi. Onu Serez'e medreseye gönderdi. O gizli gizli güreş çalışmağa devam etti. Zekası, çalışması ve acı kuvveti sayesinde kısa zamanda başpehlivan oldu. Yarıcı Mustafa'yı Dimetoka'da iki defa yendi. Aliço'nun çırağı Adalı Halil'i Selanik, Sarayiçi ve Sarışaban olmak üzere üç defa yendi. Daha sonra İstanbul'a geldi. Burada Şumnulu Kuru Rüstem'i, Sait Pehlivanı yendi. Kurtdereli ile berabere kaldı. Yalova'da yapılan güreşte Kurtdereli'yi yendi.

Rami'de yapılan güreşte Koca Yusuf'u künde ile attı, kendisi açık düşmedi demesine rağmen başhakem Aliço tarafından galip ilan edilmiştir. Bu güreşle birlikte kasıkları çıktığı için güreş hayatı

bitmiştir.

1907 yılında teravih dönüşü kendisini çekemeyenler tarafından silahla vurularak öldürülmüştür. (fot: 17)

Adalı Halil

Edirne'nin Yunanistan'da kalan Adaiçi bucağının Kiliseli Köyünde 1866 yılında doğdu. Babası Kara Mehmet Pehlivan, ilk ustası Bohça Köylü Hüseyin ve Ahmet isminde iki kardeştir.

Adalı Halil, 187 cm boyunda, 120 kilo ağırlığındaydı.

Kendisinin 18 yıl Kırkpınar başpehlivanı olduğu söylenmektedir. Ama bu kesin değildir. 1913 yılına kadar güreş yapmıştır. Ancak onun en formda olduğu yıllarda 1890-1900 yılları arası meydanlarda Koca Yusuf, Mümin Hoca ve Kurtdereli Mehmet Pehlivan, Kara Ahmet, Filiz Nurullah, Koca Rüstem, Katrancı Mehmet vardı.

1886 yılından sonra Aliço'ya çırak oldu. Mümin Hoca ile üç defa güreşti, üçünde yenildi. Koca Yusuf ile iki güreşinde birinde berabere kaldığı diğerinde yenildiği söylenmektedir.

En deli zamanında ustasının köyü Koyunyeri'ne giderek ustam kozumuzu paylaşalım demiş. Aliço çok kızmış. Seninle Çardak güreşinde görüşürüz demiş. Hemen öküzlerden birini keserek kavurma yapmış. Kendi de kesilen öküzün yerine çifte koşulmuş. Üç ay içinde gençlik günlerine dönmüş. 1894 yılında Çardak güreşlerinde Adalı Halil, ustasını görünce küçük dilini yutacak gibi olur. Araya eşraf girer ve çırak ile ustanın güreşmesine mani olurlar. Aliço'ya öküzün parasını verirler.

Kurtdereli ile güçleri birbirine denk olduğu, birbirlerini çok zorlayıp güreş hayatlarını tehlikeye soktukları için kardeş pehlivan ilan edilmişlerdir. 1899 yılında Amerika'ya gitti. Amerika'da yaptığı güreşlerde 3500 İngiliz altını kazandı, memleketinde çiftlik aldı. 1901 yılında Almanya'ya gitti, burada Hamburg, Berlin güreşler yaptı. Rakiplerini yendi, buradan Belçika'ya geçti, Liege şehrindeki turnuvada birinci oldu. Daha sonra Viyana'ya geçerek güreşler yaptı.

Balkan Savaşı sonrasında köyü Yunanistan hudutları içinde kalınca çiftliği elinden çıktı, fakir düştü. Edirne'nin Kirişhane semtine yerleşti. 1913 yılında Paris'te güreşler yaptı.

1925 yılında10 Şubat'ta Edirne'de vefat etti. Kasım Paşa Camisi bahçesine gömüldü, daha sonra kemikleri şimdi bulunduğu Pehlivanlar Mezarlığı'na getirildi.

Adalı Halil, Avrupa ve Amerika, Türk mertlik, yiğitlik ve gücünü şerefiyle temsil etmiş, tam bir efsane olmuştur. (Fot: 18)

Kurtdereli Mehmet Pehlivan

1872'de Bulgaristan'ın (O zaman Osmanlı toprağıydı) Tırnova ilinin Selvi kasabasının Bukurova köyünde doğan Kurtdereli Mehmet Pehlivan, güreşleri kadar, "Ben, her güreşte, arkamda, Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürüm." sözüyle de tarihte yerini almıştır.

Ağabeyi de güreşe meraklıydı. İkisi de güreş peşinde koşunca işler ortada kalıyordu. İkisi kıyasıya güreştiler, Kurtdereli yendi ve ağabeyi işlere bakarken o, güreş kovalamağa devam etti. Bu güreşin ödülü sağlam bir çarıktı.

İlk hocası Molla Mehmet'tir. Başa ilk çıktığında Katrancı Mehmet tarafından ezildi, annesi ve hanımı tarafından çok iyi bakılarak ancak bir senede kendisini toparladı. Katrancı'yı yenerek intikamını aldı. 1894 yılında Çardak'ta Koca Yusuf ile güreş tuttu. İki korkunç güce dayanamayan kispeti yırtıldı. Koca Yusuf tarafından kucakta taşınarak yenildi. Koca Yusuf, ödülün iki beşibirliğini ona verdi. Adalı ile ilk güreşinde berabere kaldı, 1896'da Kartal'da yapılan güreşte 15 dakikada yendi.

1989 yılında Paris'e gitti. Geç kaldıkları için Cihan Şampiyonluğu güreşlerine katılamadı.

12 Ağustos 1900'da Paris'te Hintli Şampiyon Gulam Rüstem ile karşılaştı. 2 saat 35 dakika süren güreş sonunda yenişme olmadı. 1901 yılında Berlin'de güreşler yaptı. 1907 yılında Sultan Abdülhamit tarafından Mecidi Nişanı ile ödüllendirildi.

11 Nisan 1939 yılında köyü Kurtdere'de öldü, orada defnedildi. (Fot: 19)

Tekirdağlı Hüseyin

1908 yılında Bulgaristan'ın Kırcaali Kasabası Akkaya köyünde doğmuştur. 1933, 1935, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42 yıllarında 9 defa Kırkpınar birincisi olmuştur. Ahmet Taşçı ile birlikte Cumhuriyet döneminde en fazla Kırkpınar şampiyonu olan güreşçidir.

1935 yılında İstanbul Halkevinin düzenlediği güreşlerde bütün rakiplerini yenmiştir. Yine aynı yıl Fransa'da Fransızların rakip tanımadıkları dört güreşçisini 15'er dakikada yenerek ününü tüm dünyaya duyurmuştur.

12 Kasım 1982'de vefat etmiştir. Tekirdağ şehir mezarlığına defnedilmiştir. Kabri, Hayrabolu yolunun hemen kenarındadır. (fot: 20)

Ahmet Taşçı

1959 yılında Karamürsel'de doğdu. 175 cm boyunda ve 95 kilo ağırlığındadır.

25 yaşında, yağlı güreş gibi sporların en zoruna başlamıştır. Başladığı sene de, 1986'da büyük ortada, 1987'de başaltında birinci oluyor ve 1988'de başta güreşmeye başlıyor.

Ahmet Taşçı, Cumhuriyet döneminde kırılması zor bir rekorun sahibidir. İlk defa 1988'de başta güreşti. İlk yıl ve 2003, 2005 ve 2006, 2007 yılı hariç geçen 20 senede 9'u birincilik, 5'i ikincilik, 1'i üçüncülük olmak üzere tam 15 defa kürsüye çıktı. Kısacası Ahmet Taşçı, artık Koca Yusuf, Aliço, Adalı Halil, Mümin Hoca, Kurtdereli Mehmet Pehlivan ve Tekirdağlı Hüseyin Pehlivanlar gibi yaşarken efsane oldu.

1990, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 2000 yıllarında Kırkpınar birincisi olmuş ve iki defa altın kemere sahip olmuştur. (fot: 21)

Kırkpınar Ağaları

Kırkpınar ağaları, Cumhuriyet dönemine kadar Kırkpınar'ın her şeyiydi. Türk milletinin, hayata, mala bakışını, dünya görüşünü en

güzel şekilde temsil eder, almanın değil vermenin güzelliğini gönüllere nakşederdi.

Kırkpınar ağaları günümüzde (2010) olduğu gibi sembolik değildi. Ağa, Kırkpınar'ın her şeyiydi. Belediye'nin yaptığı, ödül, pehlivan ve misafirlerin barındırma işini ağa yapardı, bunu kendisi en için en büyük şeref bilirdi. Ancak ağa, bu işi yalnız başına yapmaz, bütün yük ağanın sırtına yüklenmezdi. Edirne eşrafı, misafir gelen zenginler ağaya destek olurlardı.

Kırkpınar'a kırmızı dipli mumla çağrılan eşraf ve zenginler, Kırkpınar'a gelirken boş gelmezlerdi. Yanlarında düve, tosun, koyun, koç gibi hediyeler getirirlerdi. Bu tarz bir şey getiremeyen de ağanın postekesi altına içine ne kadar altın olduğunu kimsenin bilmediği para keselerini bırakırdı. Bu şekilde hem pehlivanların ödülleri hem de barındırma ve yemek masrafları için yeterli destek sağlanmış olurdu. (Fot: 22)

Cumhuriyet dönemi öncesi Kırkpınar'larda parayı bastıran değil layık olan ağa olurdu. Bugünkü gibi (2010) ağalık için açık arttırma yapılmazdı. Ağalar, eşraf kendi aralarında gelecek sene kimin ağa olacağını kararlaştırırlar, davul zurna eşliğinde kınalı kuzuyu ağa seçilen kişinin önüne bırakırlardı. Yani parayı veren düdüğü çalmazdı.

Sözümüz bin bir fedakârlıkla ağalık yapanlara değil. Sözümüz sisteme... Sistem sakat... Bu sistemle parasını nereden kazandığı belli olmayanların, Kırkpınar'ın temsil ettiği değerlerle uzaktan yakından ilgilenmeyenlerin ve yalnızca şöhret peşinde olanların her zaman Kırkpınar ağası olmaları mümkündür.

Bu sebepten, anlatılmaz güzelliklere sahip bulunan Kırkpınar'ın içerde ve dışarıda tanıtılması, kalıcı işler yapılabilmesi için ağalık seçiminde yeni bir usul takip edilmeli.

Parayı veren değil temsil gücü olan ağa olmalı. Bunun için de Kırkpınar Kutlama Komitesi, her yıl güzel memleketimiz için güzel şeyler yapmağa çalışan dünya çapındaki zenginlerimize ağalık

teklifi götürmeli, onlar da bunu en büyük şeref bilerek kabul etmelidir.

Edirne ve Kırkpınar Sevdalısı Ressam Tayyip Yılmaz'ın çalışmasından faydalanarak bilinen Kırkpınar ağalarını yazıyoruz:

Murat Şener (Edirne, 1950, 1951, 1952)
Nurettin Manyas (Edirne, 1953)
Yaşar Yardımcı (Edirne, 1954)
Mehmet Çardaktan (Edirne, 1955)
İbrahim Bildik (Edirne, 1956)
Hüseyin Özakıncı (Edirne, 1957)
Ahmet Merter (Edirne, 1958, 1959)
Salim Doğramacılar (Edirne, 1960)
Hilmi Atakan (Edirne, 1961)
Muhittin Ağaoğulları (Edirne, 1962)
Ali Rıza Keleşoğlu (İstanbul, 1963)
Hasan Vatan (Edirne, 1964)
Hakkı Meriç (Edirne, 1965)
Muzaffer Bilge (Karamürsel, 1966)
Süleyman Şahin (Çanakkale, 1967, 1968)
Gazanfer Bilge (Karamürsel, 1969, 1970)
Celal Hacı Eyüpoğlu (İstanbul, 1971)
Doğan Görkey (Babaeski, 1972)
Hamit Kaplan (Tokat, 1973)
Şevki Alan (Samsun, 1974)
Zülküf Karabulut (Akyazı, 1975, 1976)
Fethi Atan (Adapazarı, 1977)
Sabahattin Tekcan (Tekirdağ, 1978)
Süleyman Özmercan (Bandırma, 1979)
Cemal Pul (Edirne, 1980)
Mehmet İriş (Edirne, 1981)
Ali Ayağ (Edirne, 1982, 1983)
Mustafa Bilgin (İstanbul, 1984, 1985)
Halil Kılıçoğlu (İstanbul, 1986)
Hasbi Menteşoğlu (Samsun, 1987)
İbrahim Çayla (Bursa, 1988)
Kemal Özkan (Malatya, 1989)

Murat Köse (Çanakkale, 1990)
Alper Yazoğlu (Bayburt, 1991, 1992, 1993)
Oğuzhan Bilgin (İstanbul, 1994)
Hüseyin Şahin (Tokat, 1995, 1996, 1997, 1998)
Ayhan Sezer (Babaeski, 1999)
Emin Doğansoy (Karamürsel, 2000)
Mustafa Saruhan (Çanakkale, 2001)
M. Sait Yavuz (İzmit, 2002)
Necdet Çakır (İstanbul, 2003)
Mustafa Altunhan (Edirne, 2004)
Adem Tüysüz (İzmir, 2005, 2006, 2007)
Mehmet Cadıl (Antalya, 2008)
Seyfettin Selim (İstanbul, 2009, 2010)

Üçüncü Bölüm: KIRKPINAR'DAN KIRK DAMLA (1. kısım)

1-Kırkpınar çiçekleri

(3 Temmuz 1995-Türkiye Gazetesi)

Kırkpınar zamanı, tanyeri ağarırken yolunuz Selimiye Camii bahçesine düşerse 'Kırkpınar Çiçekleri'nin rengarenk açtığını görürsünüz.

Bu çiçekleri görebilmek için biraz fedakarlık lazım. Çünkü bu çiçekler yalnız Kırkpınar'da açarlar ve güneş doğunca kaybolurlar.

Kırkpınar çiçekleri, Kars'tan Antalya'ya Tokat'tan Samsun'a memleketimizin dört bir tarafından gelip de, oteller yer bulamayan Kırkpınar sevdalılarının parklarda, cami bahçelerinde serilen yorgan ve döşeklerinden meydana gelen çiçeklerdir. (Fot: 23)

Güreşçisinden seyircisine on binleri masrafı, yorgunluğu göze aldırarak Kırkpınar'a koşturan nedir?

Zannetmeyin ki pehlivanların masrafları karşılanıyor. Küçük boy pehlivanların yolluğu yalnızca 500 bin lira. Ödül ise bine yakın pehlivandan ancak ellisine kısmet oluyor.

Peki bütün bu yokluklara rağmen, pehlivanları ve seyircileri Kırpınar'a koşturan nedir?

Cumhuriyetin ilk dönemlerine kadar pehlivanların Edirne'ye geldiklerinde ilk olarak Mihaloğlu Ali Beyin hanımı, Macar kralının kızı olan Mehtap Hatunun mezarını ziyaret etmelerindeki esrar nedir?

Sır, her şeye rağmen kaybolmayan yiğitliğe, cesarete olan kara sevdadır.

Kırkpınar'a ilgi yok diyenler, Edirne'ye koşan onbinleri

görsünler.

Senelerdir, Kırkpınar gibi binlerce yıllık tarihimizin bize yadigarı milli-manevi değerlerimizi gerek Türk insanına, gerekse yabancılara tanıtmamışız. Bu boşluğu Türk-İslam düşmanları doldurmuş, iftiralarla...

(Wonderful! Wonderful! Fevkalede-olağanüstü), (Very interesting-Çok ilginç)

Dersimiz İngilizce değil, bunlar, Kırkpınar güreşlerini yalnızca seyreden yabancı gazetecilerin "Kırkpınar hakkındaki düşünceleriniz nelerdir" sualimize verdikleri cevaptır.

Yalnızca seyreden dedik çünkü, Kırkpınar'ı anlatan derli toplu yabancı dilde eser yok. Bu sebepten yabancılar yalnızca gördükleriyle Kırkpınar hakkında hüküm veriyor. İnsan, yabancı gazeteciler, Kırkpınar'ı her şeyiyle, her cephesiyle öğrenselerdi acaba ne yaparlardı diye düşünmekten kendi alamıyor.

Kırkpınar, Avrupalının Türk-İslam kültürü hakkındaki önyargılarını parçalayacak bir güldür.

Kırkpınar'a ilk önce sahip çıkmalı, öğrenmeli, yaşatmalı, ondan sonra da milletlerarası arenaya çıkarmalıyız.

2-Kırkpınar buluşmak ve kırmızı gül

(10 Temmuz 1999-Türkiye Gazetesi)

Kırkpınar, Türkiye'nin ve dünyanın her yerinden, her yaştan, her görüşten, her milletten, çeşitli dinlerden güzele vurgun insanların buluşma yeri. Kırkpınar'a bir gelen bir daha ondan kopamıyor. Türkoğlu'nun Kırkpınar sevdasını anlamak mümkün. Ama yıllardır Kırkpınar'a gelen Amerikalı ve Avrupalılar'a, Japonlar'a ne demeli, bunu nasıl izah etmeli. Yabancılar, Kırkpınar'a koşuyorlar, gelenlerin büyük kısmı gazeteci değil. Ceplerinden binlerce dolar harcama yaparak Kırkpınar'a koşuyorlar.

Gül, Amerika'da da, Avrupa'da da, Asya'da da, hatta Avustralya'da da sevilir, baş tacı edilir. Gül sevgisi, din, dil, ırk

dinlemez. Güle, güzele sevgi, insanoğlunun fıtratında, yaratılışında vardır. Eğer insan ruhunun güle bakan yüzü, tamamen paslanmamışsa, hangi millet ve görüşten olursa olsun gülden etkilenmemek mümkün değildir.

İşte, Donald Miller'den Jean Pier'e, Ole Zoftim Larsen'den Bernaud Breillac'a nice batılılar, yıllardır Kırkpınar'a koşan Hayri Yarar, Nüfer Özcan, Hasan Okur amcalar gibi güle, evrensel güzelliğe koşuyorlar.

23 senedir Kırkpınar'a gelen Hayri Yarar amca, 1956'dan beri er meydanına koşan Düzceli Nüfer Özcan dede ve 1960'dan beri Kırkpınar'a kanat çırpan Hasan Okur ile Kırkpınar sohbeti yaparken davul-zurna ekibi bir vurdu, pir vurdu, gönüllerimizi dağladı, bizleri gözyaşına boğdu.

Boğdu ancak, garip Delice'nin Kırkpınar'ın ne olduğunu, Türk oğluyla batılıyı, Sarayiçi'nde biraraya nasıl getirdiğini, anlatma arzusuna tercüman oldu. Kırkpınar'ı itiş-kakış görenlere en güzel cevabı verdi.

Davul zurna ekibi söylüyordu, Kırkpınar sevdalılarına, nasıl bir aşka yakalandıklarının farkında olmayarak Sarayiçi'ne koşanlara...

"Kırmızı gülün alı var,
Hergün ağlasam yeri var,
Bugün benim efkarım var,
Ah bu gönül arzu eder seni seni.

Davul-zurna ekibi bu havayı, gelin ağlatan havasını vurdu, vurdu ama bizi de, hem de Avrupa'dan, Amerika'dan gelenleri de vurdu. Hepimizin gönlünü tel tel eyledi, gözlerimizi gözyaşına kavuşturdu.

Gelin hem ağlar, hem de gidermiş. Biz de hem ağlıyor, hem de gidiyoruz, gözyaşımız hem sevinç, hem de hüzündür. Sevinçtir, Kırkpınar'ı Batılılar anlamağa başladı, hüzündür, bizler, özellikle medya, Kırkpınar'dan ne kadar uzağız.

On senedir, Kırkpınar'a koşan Fransız Jean Pier, Kırkpınar sevdasına isim koyamıyor.

Tesadüfen yolu Kırkpınar'a düşen, ondan sonra da bir daha

kopamıyan ve bu sene dördüncü defa ta Amerika-Şikago'dan Kırkpınar'a uçan, Kırkpınar'a tanıtmak için 15 bin marklık masraf yaparak video kaset hazırlayan ve bunlardan üçyüzünü Amerika ve Avrupa'ya gönderen ve bu kasetler vasıtasıyla Fransız Lui'nin Sarayiçi'ne gelmesine sebep olan Papaz Donald Miller de bilemiyor... Kendisini Kırkıpnar'a çeken esrarı.

Onlar bilmiyor da biz biliyoruz muyuz, Kırkpınar'ın ne olduğunu, onun bütün insanlığı, bütün canlıları kuşatan efsununu.

Kırkpınar'a koşmak, Kırkpınar'da buluşmak, ancak güle sevdalılara nasip olur.

Ne diyelim, "Gülün kıymetini bülbül bilir"
3-Alişimin kaşları kare Kırkpınar'ın taşları pâre
(11 Temmuz 1999-Türkiye Gazetesi)

Antalya'dan Karamürsel'e, Samsun'dan Balıkesir'e, Muğla'dan Kars'a Kırkpınar'a koşanlar, Aliş'ini arıyor, gönlündeki kahramanı bekliyor.

Bosna'daki yüzbinler Aliş'lerini beklerken şehit oldu.

Kosova'daki milyonlar, Osmanlı yadigarları, "Aliş, Aliş" diye can verdi, gözler açık, Aliş'in gittiği, Aliş'in dönmesini beklediği ufuklara kilitlenmiş, gönülleri Alişli günlerin özleminde, Aliş'in döneceği hasretinde.

86 yıl sonra Mehmetçik Kosova'ya girdiğinde, kendisine gösterilen ölesiye sevgi neydi? Osmanlı yadigarları Alişlerine kavuşmuş, rüyaları gerçek olmuş, bekledikleri geri dönmüştü.

Dünyanın dört bir tarafına dağılmış yüz milyonlarca boynu bükük Türk oğlu, siyasette, ekonomide, kültürde, eğitimde ve demokraside Aliş'lerini bekliyor, milyarlık İslam diyarları da... Yerküresinde garipler, ezilenler ve güzele vurgunlar da...

Gözler ufuklarda, Aliş'in geliş yollarında...

Kırkpınar da Aliş'ini bekliyor, erini, en yiğidini...

Pehlivan tefrikaları niçin çok sevilir, kahramanlar niçin baş tacı edilir? Onlar, gönüllerin Aliş'leridir de ondan...

Kırkpınar Ağası Ayhan Sezer, yüz milyarları niçin seve seve verir? Aliş'ine kavuşabilmek için.

Aliş'i işitmişsinizdir. Aliş, gözleri kare (siyah) bir Osmanlı, Türk yiğididir. Öyle yiğittir ki, sevdikleri, doğru bildikleri gönül verdikleri için gözünü kırpmadan canını verirdi. Bileğine de, yüreğine de kuvvetliydi, bir alperendi.

Onun Aliş'i, Bosnalı bir Boşnak güzeliydi... Mavi gözlü, ceylan bakışlı bir huri. İkisi de birbirlerini çok sevmişlerdi. Ama engeller aşılmaz gibiydi. Gün geldi, geçilmez karlı dağlar geçildi. Aliş ile sevdiceği arasında bir nehir, nehrin üzerinde bir köprü, köprü üzerinde gözleri görmez kılan fırtına vardı. Aliş sevdiğine koştu. Ama varışı, nehrin karanlık sularına oldu. İki sevgili kavuştuk dediklerinde ayrılmışlardı. Belki de ayrılmamak üzere kavuşmuşlardı.

Boşnak güzel, Aliş'in öldüğünü bir türlü kabullenemez, yıllar yılı her gördüğüne Aliş'ini sorar, "Alişim'i gördünüz mi, Alişim'in kaşları kareydi, yiğitlerin en yiğidi, güzellerin en güzeliydi" diyerek. Kimse ona Aliş öldu diyemez. Bir gün o da, Aliş'in kaybolduğu nehre yürür, kendisine el sallayan Aliş'ine doğru, nehirde kaybolur.

Osmanlı'nın terk etmek zorunda kaldığı Yunanistan, Bulgaristan, Bosna, Kosova ve daha nice yerlerde ecdat yadigarları, Aliş'lerini bekliyor.

Türkoğlu Aliş'ini bekliyor, insanlık Aliş'leri özlüyor.

Kırkpınar, Aliş'lere hasret.

Bugün Kırkpınar başpehlivanı seçilecek, Aliş'leri temsil edecek, onların hatırasını yaşatacak başyiğidi.

Kırkpınar'ın Aliş'i kim mi olur? (fot: 24)

Taşçı formunda, Cengiz yine iddialıydı ama şanssızlığı Ahmet Taşçı'ya düşmesiydi. Ahmet Taşçı istikrar abidesi olduğunu gösterdi. Geçen sene ısrarlara rağmen Mehmet Yılmaz'a yol vermek için kendini zorlamamıştı. Ancak Mehmet Yılmaz'ın götüremediğini anlayınca çok iyi hazırlandı ve bunun neticesini de

aldı. Ahmet Taşçı, efsane olma yolunda büyük adımlar atıyor. Niyeti 3.altın kemere ulaşmak. Eğer hastalık ve sakatlık gibi bir mania ile karşılaşmaz ise bunu gerçekleştireceğe benziyor.

Hak eden, milyonlarca Kırkpınar sevdalısını gönlündeki Aliş'i dillendiren, bu sevgiye lâyık olan şampiyon olsun.

Aliş'imin kaşları kare

Kırpınar'ın taşları pâre.

Kırkpınar'ın temel taşları vardı, bugünse pare pare. Dileğimiz pareleri onaracak, yaraları saracak Aliş'lerin bir an önce gelmesi.

4-Kâbe, Kırkpınar ve karga severler

(12 Temmuz 1999-Türkiye Gazetesi)

Osmanlı'nın kuruluşunun 700. yılına rastlayan 638. Kırkpınar geride kaldı.

Osmanlı'nın 700. yılında, dünya barışını gerçekleştirmiş o cihan devletinin günümüze ulaşmayı başarabilen ender hatıralarından Kırkpınar'ın çok muhteşem bir şekilde yapılması bunun için hiçbir fedakârlıktan kaçınılmaması; millet olmanın, Osmanlı'nın mirasçısı bulunmanın gereğiydi.

Gereğiydi ancak tam tersi oldu. 638. Kırkpınar, diğerlerine kıyasla çok daha sönük geçti. Seyirci katılımının az olmasında, bütün Türk milletini bunaltan ekonomik ve bölücü terörün, deprem söylentilerinin rolü var. Ancak, Osmanlı'nın 700. yılına yakışır bir organizasyonun yapılmamasından herhalde deprem söylentileri suçlu değil.

Yağlı güreşin kendisine bağlı olduğu federasyon başkanı, ancak Kırkpınar'ın üçüncü günü Sarayiçi'ne ulaşabildi.

Sahip olduğumuz değerlerin kıymetini ne zaman bileceğiz? Kırkpınar gibi dünyada eşi benzeri bulunmayan bir kültür ve spor harikasının bu kadar ihmale uğraması karşısında insan ne yapacağını şaşırıyor, haklı olarak bunun arkasında kasıt, Türk'ün milli ve manevi değerlerinin unutturulması çabasını arıyor.

Hele, kargadan başka kuş tanımayan, bülbülün göze, kulağa ve gönüle seslenen güzelliklerini görmezlikten gelen medyanın tutumunu anlamak ise asla mümkün değil.

Medya, yağlı güreş için "ilgilenen yok" mazereti arkasına asla sığınamaz, bunu söylemek deve kuşu gibi başını kumlara gömmektir.

Türkiye'nin doğusundan batısına, bütün köşelerinden Türk insanını biraraya toplayan başka hangi spor ve kültür etkinliği var?

Güzel memleketimizin her tarafından insanlar ancak, bir Kâbe'de, bir Kırkpınar'da bir araya geliyor. Kâbe'ye, inancı kuvvetli insanımız koşarken, Kırkpınar'a her görüşten ve inançtan on binlerce Türk insanı koşmaktadır. Kırkpınar'ın ciltlerle anlatılmaz tarihi, kültürel ve evrensel zenginliklerini bırakın, yalnızca yukarıda söylediğimiz özelliği, medyanın baş sayfalarında yer alması için yeterli. Fakat bırakın medyanın baş sayfalarında yer almasını, son sayfalarda, kıyıdan köşeden bir yer bile çok görülmektedir. Bu da ancak Kırkpınar'ı unutturma kastıyla açıklanabilir.

Kırkpınar'ın Sergen'in pabuçları, Hakan'ın bornozları kadar haber değeri yok mu?

Kırkpınar akşamları, güneşin batmasıyla açan, sabah güneşin gülümsemesiyle kabuğuna çekilen, dünyanın en güzel görünüşlü ve en güzel kokulu çiçeği Kırkpınar çiçekleri, nasıl görmezlikten gelinir?

İstanbul dururken, Mimar Sinan'ın en güzel eseri Selimiye Camii'ni Edirne'ye, tam Kırkpınar'ın karşısına inşa etmesindeki esrar, niçin merak edilmez?

Osmanlı dönemindeki Kırkpınar pehlivanlarının, eski pehlivanların kabriyle birlikte, Osmanlı akıncısına aşık olup Müslümanlığı seçerek Mehtap Hatun ismini alan Macar kızının, Edirne'deki mezarını ziyaret etmesindeki inceliğin, gönül zenginliğinin de mi haber değeri yok?

Karamürselli spastik özürlü Murat'ı 19 yıldır, binlerce Kırkpınar sevdalısını yıllardır Sarayiçi'ne koşturan, Kırkpınar'ı tesadüfen gören yabancıları da, Kırkpınar sevdalısı, tiryakisi yapan gerçeklerinde mi haber değeri yok?

Kırkpınar'a koşanlar, medyanın ve devletin ilgisizliğinden son derece şikayetçi. Yük, bir avuç gönüllünün sırtında. Kırkpınar yalnızca Edirne Belediyesi'nin, ağanın omuzlarında olmamalı. Kırkpınar için bütün Türkiye seferber olmalıdır.

O bütün Türkiye'nin, o bütün insanlığındır.
5-Bu nasıl Alkış?
(21.Temmuz 1999-Türkiye Gazetesi)
Sevgili Ali Sami Alkış ağabey...

Bütün yazılarını büyük bir zevkle okuyorum. İşte haysiyet sahibi, kalemini satmayan bir spor yazarı dediklerimin birincisisin.

Ermeydanı (!) isimli yazını görünce nasıl sevindim bilemezsiniz. Kendi kendime, "Ey Delice, gör bak, Ali Sami ağabey, senin on yıldır anlatmağa çalışıp da beceremediğin Kırkpınar'ın güzelliklerini nasıl anlatmış, Ermeydanı'nın gönüller cezbeden taraflarına nasıl alkış tutmuş" dedim ve yazıyı büyük coşkuyla okumağa başladım.

Okudukça şaşırdım, yazıyı bitirdiğimde, en sevdiği tarafından kalbinden hançerlenmişe döndüm.

Kırkpınar'la ilgili ilk yazınızda bunları söylemeğe, Çetin Altan, Oktay Ekşi ve Cem Özer ile aynı grupta yer almağa nasıl gönlünüz razı oldu?

Yazdıklarım doğru değil mi diyeceksiniz. Kırkpınar, yağlı güreş gerçeklerini bin kabul etsek, yağlı güreş pehlivanlarının gruplaşmalarıyla ilgili yazdığınız gerçek, bir bile değildir. Dünyanın hiçbir yerinde bulunmayan 999 emsalsiz güzel dururken, bir çirkini yazmak niye, hem de bu kadar abartarak...

Keşke bunları yazmadan önce, bir defa olsun Kırkpınar'ı ve mahalli yağlı güreş organizasyonlarını seyredip, o pehlivanlarla birkaç saatçik birlikte bulunsaydınız.

Tuzları yiyen sineği öldürdünüz, ama alnına konduğu adamı da öldürerek.

Oğlunun yoksa babasının hatırı vardır, derler. Yılın 9 ayı ekmek parası için Türkiye'nin dört bir tarafına koşturan, çalı arkalarında soyunmak zorunda kalan, binlerce kilometre yol kat eden pehlivanların hatırı yoksa yaşamasına, ayakta kalmasına hizmet ettikleri tarihi Kırkpınar'ın hatırı vardır. Bu hatır da, onların nice kusurlarını binlerce defa örter. Bunu, seyircilere anlaşmalı güreş izlettirsinler, manasında söylemiyoruz. Ancak çok abartıldığı inancındayız.

Pehlivanlar arasında gruplar yok mu? Var... Ancak, güreş saatinin 40 dakikaya inmesi ve puanlamaya gidilmesiyle bunun neticeye tesir edecek etkisi kalmamıştır.

Eğer gruplar etkili olsaydı, başta 8 başpehlivanı olan Antalya kürsüden inmezdi. 4 başpehlivanı olan Karamürsel de kürsüye çıkamazdı.

Karamürsel grubunda Ahmet Taşçı'yı, Antalya'da da Cengiz Elbeye'yi ortadan çıkaracak kimse yoktur. Eğer ortadan çıkarabilse, Mehmet Yılmaz, ustamdır deyip Ahmet Taşçı'ya maç bırakır mı zannediyorsun. Kırkpınar'da kimse kimsenin gözyaşına bakmaz. Bir yıl orada yaptığı güreşlere göre değerlendirilecek, mahalli güreşlerde buna göre ücret alacaktır.

Gelelim usta çırak meselesine... Ahmet Taşçı, Kadir Birlik'in çırağıdır. Kadir Birlik hâlâ güreşmektedir. Taşçı, 8 defa şampiyon olmuştur. Birlik ise bir defa ikinci olabilmiştir. Sizin hesabınıza göre, Kadir Birlik güreştiği sürece Taşçı'nın şampiyon olamaması lazımdı.

1987'de Recep Kılıç, hiçbir gruba bağlı olmadığı halde Kırkpınar şampiyonu olmuştur.

Sevgili Ali Sami ağabey, bütün bunlar bir yana. Dediklerin tamamen gerçek olsa ben yine de Kırkpınar'ın hatırına bunları yazmazdım. Yazınızı okuyan ve Kırkpınar'ı görmemiş kimseye bir daha Kırkpınar'ı, yağlı güreşi nasıl sevdirirsin, özellikle de, "Adı

ermeydanı ama... Her tarafı, şer meydanı" sözlerinden sonra...

Bundan sonra, birine kızdığımda, "Allah seni, Ali Sami Alkış'ın diline düşürsün," diye beddua edeceğim. Merak ediyorum, bizim pehlivanlar ne halt ettiler de, sizin kaleminizin gazabına uğradılar.

Günümüzün çirkeflikleri içinde bocalayan insanımızın, güzel rüyalara görmeğe, destanlara, efsanelere uyanmağa, hakkı yok mu?

Kırkpınar destanını, bu destandaki efsane kahramanlar gibi insanlığın zirvesi olabilme rüyasını, garip milletimize niçin çok görüyorsun.

Çocuklarımız, terleyerek, çalışarak, güzeli, başarıyı yakalamak yerine, bilmem hangi futbolcuya ve şarkıcıya mı özensinler? Ebedi güzelliklere artık dünyamızda, ülkemizde yer yok mu? Bunlar için çalışanlar enayi mi?

İsa aleyhisselam, Havarileriyle giderken, bir köpek leşi görürler. Havariler, burunlarını kapatıp, öff ne pis derler. İsa aleyhisselam, tebessüm edip, köpeğin inci gibi dizilmiş dişlerini işaret eder ve "Ne güzel dişleri var" der.

Kırkpınar güzelimiz, dünyalar güzeli... Tek kusuru, yüzüne yapay bir benin konulması. Ne yapalım, onu beniyle seveceğiz, beni için öldürmeyeceğiz.

Ali ağabey, kişiliğinize saygım büyük. Ancak, Kırkpınar'a olan sevgim, ekmek kavgası yapan ve bu esnada da sonsuz güzellikteki bir geleneğimizi yaşatan pehlivanların alın terine saygım beni bu yazıyı yazmağa mecbur etti.

Ne kadar sürç-ü lisan ettikse af ola.
6-Bin yılın sporcusu
(3 Ocak 2000-Türkiye Gazetesi)

Yeni bir bin yıla (üçüncü bine) girmemiz sebebiyle her şeyimiz milenyumlu (binyıllı) oldu. Bin yıla ve son yüzyıla damgasını vuranlar seçildi. Birileri, birilerini, bin yılın, yüz yılın adamı diye ilân etti.

Herkesin kadar bizim de seçilme ve seçme özgürlüğümüz var. Gerçi, kimse bizi, ne bin yılın, ne yüz yılın, ne de 1999'un herifi olarak seçmeyecek. Beni seçecek, nice bir bulunmaz Hint kumaşı olduğumu bilecek, deha tarafımı keşfedecek bir derneği, yılbaşına kadar yetiştiremeyeceğime göre yapacak pek fazla bir şey yok. Seçilmemeyi sineye çekeceğiz. Ama yine de en büyük tesellimiz; balık bilmezse de Hâlık (Yaratıcı) bilir gerçeği olacak.

Üçüncü bine girerken seçilme hakkımızdan faydalanamadık, ama hiç olmazsa, seçme hakkımızı kullanalım. Şunu, bunu da biz seçelim, bin yılın, yüz yılın ve 1999'un sporcusu diye. Seçenlerin, otorite diye ortaya çıkanların benden fazla nesi var? Belki kiloları, biraz da boyları, bir de kendilerinden menkul (yalnızca kendileri tarafından söylenen) otoritelikleri.

Bütün bunlar şakaydı, şimdi söylediklerimse gerçek.

Bazıları, yüzyılın sporcusu olarak Pele'yi gösterdi. Ama kimse, bin yılın sporcusunu seçmeye cesaret edemedi. Yalnızca bin yıla damgasını vuranlar diye birilerini söylediler. Kimse, bin yılın sporcunu seçip bildirmedi, ancak biz sizlere, bin yılın sporcusunu söyleyeceğiz. Sakın ola, bin yılın sporcusunu bizim seçtiğimiz zannetmeyin. Bu kişi, kimsenin itiraz edemeyeceği bir jüri tarafından bin yılın sporcusu seçilmiş, bize düşen yalnızca mâlûmu ilân etmek.

Nice Avrupa milletleri tarafından, bin yılın sporcu seçilen kişi, bir alperen, bileği bükülmez, sırtı yere gelmez bir yiğit.

Bu, alperen kim mi? Bu alperen, ırk, dil ve din gözetmeden bütün insanların yardımına koşan gönül eri Sarı Saltuk.

1250-1300 yılları arasında, kendisine bugünkü Romanya Dobruca, Bulgaristan Deliorman ve Edirne'yi mekan tutan Sarı Saltuk, cihan pehlivanıdır. Kırkpınar güreşlerini ilk defa başlatan alperendir. Üç ciltlik Saltukname'deki menkıbelerinde, savaşa girerken, rakipleriyle karşılaşırken "Ben ki cihan pehlivanı Sarı Saltukam" diye nara atmakta. İsmi, Avrupa'nın en kuzeyi Polonya kıyılarından Afrika'ya, Asya-Türkistan diyarından Bosna'ya bilinmektedir. Bu coğrafya içinde her dinden mazlumların

imdadına koşmakta, Müslümanlar kadar, Hıristiyanlar tarafından da sevilmektedir. Defalarca Ayasofya'da Hıristiyanlara vaaz etmiştir.

Sarı Saltuk'un bin yılın sporcusu seçilmesinin en büyük alameti; yedi Hıristiyan kralının kendisi için türbe yaptırması, üç mezarının da o zaman Müslümanların elinde bulunan Anadolu toprakları üzerinde bulunması. Dünyada kendisi için değişik dinlerden insanlar tarafından 10 türbe yapılan başka hiç bir sporcu ve kahraman yoktur.

Sarı Saltuk, "Ölünce beni yıkayıp yedi tabut hazırlayın. Çünkü benim için yedi kral cenk etse gerektir" der. Vefatında, hakikaten, yedi kralın askerleri gelip tabutu isterler. İlk önce Moskoflar Rusya'ya, Lehler Lehistan'ın Danıska iskelesine, Çehler ise Çeh diyarında Proniçe adlı şehire, İsveçliler İsveç'te Piyvance şehrine, Edirne kralı Babaeski'ye, Boğdan Kralı Babadağ'a, Dobruca Kralı Kelgra kayalığına defnederler.

Sarı Saltuk, Bulgaristan'da tahta kılıç ile yedi başlı ejderi öldürdüğü için Kelgra Sultan (Yedibaşlı Ejder Sultan) diye anılmaktadır. Bunun için yedi krallıkta mezarı vardır. Ayrıca, o zaman İslam diyarı olan Anadolu'da İznik, Bor ve Yozgat'ta mezarı bulunmaktadır. Bosna, Arnavutluk gibi nice yerlerde makamları vardır. (fot: 25)

Sarı Saltuk, Hıristiyan diyarında, Anadolu'dan, Noel Baba'nın memleketinden geldiği için Esved Nikola diye bilinmekte, bütün Hıristiyanlar tarafında sevilmektedir. Bugünkü Noel Baba anlayışı, Sarı Saltuk'un Esved Nikola kimliğiyle Kuzey Avrupa ülkelerinde görülmesinden sonra, 15. yüzyılda doğmuştur.

Araştırmacılar, bugünkü Noel Baba'daki bir çok figürün, Sarı Saltuk'tan alınma olduğunu söylemektedirler. Sarı Saltuk'la ilgili daha geniş bilgi almak isteyenler, üç ciltlik Saltukname'ye Gelibolulu Ali Efendi'nin eserine ve Evliya Çelebi Seyahatnamesi'ne başvurabilirler.

Sarı Saltuk gibi, bütün dinlerden insanların imdadına koşmuş,

Hıristiyanların dahi efsanelerine konu olmuş bir alperenimiz, efsane cihan pehlivanımız varken Noel Baba'ların peşinde koşmak niye.

Noel Baba'ya alternatif, Sarı Saltuklarımızı, Nasrettin Hocalarımızı ve Dede Korkutlarımızı yaşatalım. İki dini bayramımızda bunların eliyle çocuklarımızın maddi ve manevi dünyalarını hediyelere boğalım.

7-İşte 20. yüzyılın Koca Yusuf'u

(23 Şubat 2000-Türkiye Gazetesi)

Bazı kişiler vardır, konuşmayı pek sevmez. Konuşmak yerine, iş yapmayı, tercih eder. Sanki atalarımızın "İştir kişinin aynası, lâfa bakılmaz" sözünü kendilerine düstur edinmişlerdir

Kırkpınar'ın efsanevi başpehlivanı Ahmet Taşçı, aynası iş olanların başında gelmektedir.

Herkesin, on kuruş için on takla attığın bir zamanda, o, günümüzde yapılmayanı yaptı. Ne mi yaptı?

Taşçı, 3 yıl üstüste Kırkpınar Şampiyonu olarak kazandığı, 22 milyar değerindeki ve her gramı alın teriyle hak edilmiş Altın Kemer`i Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel`e verdi.

Cumhurbaşkanı Demirel de Altın Kemeri, Türk sporundaki başarının sembolü olarak Çankaya Köşkü`nde sergileyeceğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Demirel, Taşçı'yı "Meydanların aslanı, hoşgeldin" diye karşıladı. "Bu büyük madalya, Türkiye Cumhuriyeti Devleti`ne armağandır. Bunu kazanmak için çok terlemek, çok gayret sarf etmek ve yaptığı işte inanç sahibi olmak lâzım. Ahmet, onu yaptı. Ben, bunu, burada teşhir edeceğim. Gelen giden görecek" dedi.

Bana sorarsanız, bu kemeri, yalnızca Köşk'te değil de, herkesin rahatlıkla görebileceği yerlerde sergilemeli ki, insanımız, işini, mesleğini ciddiye almak, işine aşık olmak neymiş görsün.

Başarının birinci şartı, işini sevmek, ona âşık olmaktır. Taşçı ise,

işine âşık değil, kara sevdalı.

Şu yapılanlar, başka nasıl izah edilir?

25 yaşında, yağlı güreş gibi sporların en zoruna başlıyor. Başladığı sene de, 1986'da büyük ortada, 1987'de başaltında birinci oluyor ve 1988'de başta güreşmeye başlıyor. Yalnızca 1988'de derecesi yok. 1988'den sonraki 11 senede hiç kürsüden inmiyor. 1989'da üçüncü oluyor. Daha sonraki 10 senenin tamamında final güreşti. Finallerden yalnızca ikisini kaybetti ve böylece 8 defa şampiyon, iki defa ikinci, bir defa da üçüncü oldu. Güreşe başladıktan sonra hep zirvede uçtu.

Bunu, grup desteğiyle izah etmeye imkan var mı? Fırtına gibi estiği ilk yıllarda, başta, Karamürselli güreşçi olarak yalnızca ustası Kadir Birlik, vardı. Bu yıllarda, Balıkesirlilerin ve Samsunluların çok kuvvetli grupları bulunuyordu. Taşçı, bu gruplara rağmen şampiyon oldu. Taşçı, bırakın grup desteğiyle şampiyon olmayı, "Kırpınar'daki al gülüm ver gülüm devrine son verdi". (fot: 26)

Kimse, Taşçı, grup desteğiyle şampiyon oldu demesin, özellikle de Taşçı'nın ne olduğunu, ondan yediği paça kazıklarla çok iyi anlayan pehlivanlar... Kimse, başarısızlığını, "Taşçı'nın şampiyonlukları grup desteğiyle" diyerek örtmeye çalışmasın.

"Taşçı'nın başarısının arkasındaki en büyük gerçek, işini, kara sevda derecesinde sevmesi, bu sevginin gereğini yerine getirerek senenin 365 günü çalışması." Tabii ki, Karamürsellilerin güreşe olan büyük desteğini, sevgisini de unutmamalı.

Taşçı, için 20. yüzyılın Koca Yusuf'u dedim. Taşçı'nın işine sevgisi, işini ciddiye alması rahmetli Koca Yusuf'tan aşağı değildir. Koca Yusuf, Avrupa ve Amerika'daki güreşlerinde, rakiplerini çok kısa zamanda yenince, bazen yenilmesini teklif ederler. Son derece kızar. Berabere kalmasını isterler, kabul etmez. Hiç olmazsa, biraz uzatmasını söylerler, "Ben güreşe, Allah'ın bana verdiği bu kabiliyete ihanet edemem" diyerek yine kabul etmez.

İşte Taşçı'nın güreş anlayışı, yukarıdaki sözleri söyleyen Koca

Yusuf'tan farklı değildir. Bunun için Taşçı 20. yüzyılın Koca Yusuf'udur, diyoruz.

Taşçı'ya, "2000'de iddialı mısın", diye sorduk. "Tabii ki, iddialıyım, kemerin birini Cumhurbaşkanı'na verdik, yerine başka kemer almamız lâzım" cevabını verdi. Bu; Allah, kaza bela vermez, bir aksilik olmazsa, 2000 ve 2001'in şampiyonu Taşçı demektir. 1999'da şampiyonluğu Taşçı almıştı. İki yıl daha alırsa, üçüncü kez altın kemere sahip olma başarısını göstermiş olacaktır.

Başarı; işini kara sevda derecesinde sevenlerin, bu sevginin gereği çalışanlarındır.

8-Hem İrfan hem de Şahin ol

(27 Temmuz 2000-Türkiye Gazetesi)

Hey bre koca usta. Oldu mu bre, yakıştı mı sana? Duyduk ki, kispet dikmeyi bırakıp, kendini emekliye ayırmışsın. Kispet işini yapanların, kendilerini emekliye ayırmaya hakkı yoktur, özellikle de çırak bırakmadan.

Bir de Türkiye'nin tek kispet ustası olduğunu söylüyorsun. Buna rağmen bir tanecik olsun çırak yetiştirmeden mesleği bırakıyorsun. Olur mu be koca ustam, yapılır mı bu? Seninle birlikte, binlerce yıllık ecdat hatırası, nice güzelliklere vesile kispet ustalığı tarihe mi karışsın? Buna gönlün nasıl razı?

Zannetme ki, yerin boş kalacak. Cahiller, kispetçiyim diye ortaya çıkacak. Birileri, kispetle, don dikmeyi aynı sananlar, boşluğunu dolduracak. Mutlaka birileri, ortaya, ben kispet ustasıyım diye çıkacak. Çünkü binlerce yağlı güreşçi var. Usta kalmayınca da acemiler, kispet diye don dikecek. Olan da pehlivanlara olacak, kispet diye giydikleri, vücutlarını yara içinde bırakacak. Acemi elinden çıkan don kispetler, kuvvetleri değil, zayıflıkları olacak.

Sevgili usta, çok iyi bildiğin gibi, yağlı güreşte, pehlivanın en büyük silahı, kispetidir. Bütün oyunlar kispet üzerinden alınır. Usta yetiştirmeden mesleğini bırakmakla, pehlivanlarımızı en önemli silahlarından mahrum bırakıyorsun, buna hakkın yok.

Yine çok iyi bilirsin ki sevgili usta, kispeti yırtılan pehlivan hükmen mağlup sayılır. Gönlün nice pehlivanların, binlerce seyirci önünde, kispetlerinin yırtılıp avret yerlerinin gözükmesine ve hükmen mağlup sayılmasına nasıl razı gelecek?

Eğer kendin gibi bir usta yetiştirmeden şu dünyadan ayrılırsan, hem pehlivanlar hem de yağlı güreş sevdalıları Ahrette yakana yapışacaklardır.

Ustam,"Hiç bir genç, gelip, bakıp da, bu mesleği öğrenmek istemiyor" diyorsun. Te be ustam. Bakmakla usta olunsa, köpekler kasap, kediler de ciğerci olurdu. Kediler, ciğere gelirler, çünkü ciğer, her şeyiyle "gel", kedinin her hücresi de, "ciğere koş" diyor.

Ama deri öyle mi? Kispetin ham maddesi deri, "Aman bana yaklaşmayın" diyor. Gençler, kendiliğinden hiç deri kokusuna gelir mi?

Onlara, bu deri kokusunun arkasındaki güzellikleri, kispetteki her düğümün, her parçanın, kültürümüzün hangi zenginliklerini yaşattığını anlattık da mı gelmediler?

Sevgili ustam, isminiz İrfan, soy isminiz Şahin. Gönlünüz de irfana (ilâhi sırlara) açık ki, bu mesleği, senelerce, nice zorluk ve yokluklara aldırmayarak yapmışsınız. Keşke, gönlünüzdekileri, gençlere de aktarıp birazcık şahin olabilseydiniz de, bugün, çırak yetiştirmeden mesleği bırakıyorum, demeseydiniz. Biricik ustam... "Güzelliklerin devamı için irfan sahibi olmak yetmiyor, şahinlik de gerekli." İrfanlığınızı, şahinliğinizle destekleyip, gençleri kapmalı, tezgahın başına oturtmalıydınız. Ama ustam, sizin irfan tarafınız geliştikçe şahinliğiniz körelmiş.

İrfan ve Şahin, tayyarenin iki kanadı gibidir. Tek kanatla tayyare uçmaz. Ama üzülme be usta. Bu zaafta yalnız değilsin. Biz millet olarak hep aynı hastalıktan mustaribiz. İrfanımızla birlikte şahinleşmediğimiz, Anka kuşunu, tek kanatla uçurmaya çalıştığımız için, koca bir imparatorluğu, medeniyetlerin en göz kamaştıranını kaybettik.

Sevgili ustam, zaman şahinleşme zamanıdır. Devir şahinlerin.

İrfan sahipleri azaldı. İrfanların halinden ancak İrfanlar anlar. Günümüzde, önce şahinleşeceğiz, sonra İrfan ışığıyla gönülleri aydınlatacağız.

"Biga Meslek Yüksek Okulu'nda, kispet bölümü açılırsa, severek ders veririm" diyorsun. Olmadı be ustam, yine olmadı. "Açılmalı" diyecek, bunun kavgasını vereceksin.

Senin adına, buradan Güreş Federasyonu Başkanı'na sesleniyorum: "Sayın Başkan, yağlı güreşi, kispet yerine donlarla yaptırarak mı dışarı açılacağız? İrfan ustalar aramızdan ayrıldıktan sonra pehlivanlar donla mı güreşecek? Kispet atölyesi ve Yağlı Güreş Akademisi ne zaman kurulacak?"

Bre ustam. Hem İrfan, hem de Şahin ol. Hiç olmazsa, üç çırak yetiştirmeden, ermeydanını terk etmek yok.

9-Bedeli ödenmiştir

(1 Temmuz 2000)

Mimarların piri, gönül ehli Koca Mimar Sinan tarafından insanlığa hediye edilmiş Selimiye Camii kubbesi altında dinliyorduk... Kırkpınar'ın doğmasına sahip bulunduğumuz güzelliklerin bugünlere gelmesine vesile olan şehitlerin aziz ruhları için okunan mevlidi...

Gönlümüz, şehitler için duadayken, beynimizi Kırkpınar'ı bir nebze olsun anlamamışların, "Kırkpınar efsanesinin aslı yoktur" sözleri tırmalıyordu.

Mevlid duasını yapan hoca efendinin "Şehitler, bedelin en güzelini en kıymetlisini vermişlerdir" sözleri ışık oldu, gönlümü aydınlattı.

Evet, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenlerden Selim ve Ali, Kırkpınar için en güzel bedeli, şehit olarak ödemişlerdi. Şehit olarak Cennette en yüksek derecelere kavuşmuşlar, adlarının Kırkpınarla birlikte kıyamete kadar yaşaması şerefine kavuşmuşlar, efsaneyi gerçek kılmışlardır.

"Kırkpınar efsanesinin aslı yoktur" diyenler gidip görsünler.

Çardak'taki Salbaş Mevkisini, Salcı Baba'nın mezarını, Çanakkale Boğazı'na uzanan Kum Yolu'nu, Bolayır'da Namaz Tepesi'ni, Şehzade Süleyman'ın kabrini.

Fark etsinler; bugün Yunanistan topraklarında bulunan eski Kırkpınar'ın yapıldığı Simovna Çayırı başındaki Selim'in mezarını, Kırkpınar Çeşmesi'ni.

Yanlış okumadınız; Selim'in mezarı ve Kırkpınar Çeşmesi.

Evet, 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde Selim'in mezarından ve Kırkpınar Çeşmesi'nden bahsedilmekte.

Hangi Selim? Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan iki yiğitten biri olan Selim...

Hangi çeşme? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki şehidin gömüldüğü mezar başından fışkıran Kırkpınar'dan meydana gelen çeşme...

Hangi efsane bunlardan daha sağlam temellere, gerçeklere sahiptir.

Kırkpınar efsanesi, tarihi ve coğrafi gerçekler tarafından doğrulanmaktadır. En önemlisi de bu efsane, yüzlerce yıldır en güzel gerçek olarak Türk milletinin gönlünde yer etmiştir.

Kırkpınar'ın bedeli, şehit kanları, gazi alın teri ve gönül nuruyla ödenmiştir. Tıpkı Çanakkale'de ödenen bedel gibi... (fot: 27)

Nice milletler, bayrağını mazlumların kanıyla boyarken, bizim ay-yıldızlı bayrağımız, al rengini şehitlerin kanından almıştır. Nice bayrakların bedeli, mazlumların kanıyken, al bayrağımızın ve Kırkpınar'ın bedeli, şehitlerin kanıdır.

İşte Türk medeniyeti ile batı medeniyeti arasındaki fark, birinde bedel mazlumların kanı, diğerindeyse şehitlerin.

Batı medeniyeti; alma, sömürme üzerine, bizim medeniyetimiz ise, en kıymetli varlığımız canı verme, şehitlik, alın teri, göz ve gönül nuru verme üzerine kurulmuştur.

Bunun için pehlivanlar; güreşin, yiğitliğin, mertliğin en güzel örneğini vermeli, alperenler yadigarının gereğini yerine getirmeli

diyoruz.

10-Güler misin, ağlar mısın?

(2 Temmuz 2000-Türkiye Gazetesi)

Bu sene Kırkpınar'da öyle şeyler yaşanıyor ki, güleyim mi, ağlayayım mı, bilemiyorum. Anlatayım da beraber karar verelim.

Fransız işadamı Pierre Guerchon, 100 milyar masraf yaparak "Kırkpınar'ın doğuşu"nu konu alan ve Ahmet Taşçı ile Cengiz Elbeye'nin de rol aldığı bir tiyatro gösterisi hazırladı. Bu gösteri, Fransa'da bir ay boyunca Koca Yusuf'un da güreştiği Cirque d'Hiver Bouglione gösteri merkezinin de bulunduğu mekânlarda Fransızların beğenisine sunulacak. (fot: 28)

Guerchon, bu masrafı, aşık olduğu Kırkpınar'ı Avrupa'da tanıtmak için yaptığını söylüyor. Ne dersiniz bu habere? Oh, oh, Fransızlar bile Kırkpınar için neler yapıyor diye sevinelim mi, yoksa Kırkpınar'a karşı ilgisizliğimizi hatırlayıp ağlayalım mı?

Amerikalı bilim adamı Dr.Donald Miller, tesadüfen haberdar olduğu Kırkpınar'a beşinci defa geliyor. Kırkpınar kasetleri hazırlamış, bu kasetlerden 400 tanesini 20 ülkeye göndermiş. Bu habere, yahu bu Kırkpınar neymiş, elin ABD'lisi Kırkpınar için neler yapıyor deyip, gülelim mi, yoksa Kültür Bakanlığı'nın, Edirne Belediyesi'nin, Güreş Federasyonu'nun yapamadığını bir Amerikalı yapıyor deyip, utancımızdan ağlayalım mı? Tabii, utanacak yüz kaldıysa...

Danimarkalı grafik sanatçısı Ole Zafting Larsen, Sarayiçi'nde açtığı sergiyle 30 dolara (18 milyon lira) mâl olmuş Pehlivan kitabının tanıtımını yaptı. Son derece güzel hazırlanmış, çok kaliteli kağıda basılmış kitabı mâliyetine satıyor. Nasıl, bu habere sevinilir mi, yoksa ağlanır mı?

Bu sene, Hollanda'da dördüncü defa yağlı güreş organize edildi. Taşçı ve Elbeye'nin dahil olduğu 14 başpehlivan güreşlere katıldı. Güreş meydanı yabancı ve Avrupalı Türklerle hınca hınç doldu. Hollanda medyası günlerce bu organizasyonu haber yaptı.

Trilyonlarca liraya yapılamayacak bir Türkiye tanıtımı gerçekleştirildi. Ancak, Türkiye'deki yetkililerden hiç destek alınmadı, bir avuç Kırkpınar sevdalısının gayretleriyle bu müthiş organizasyon gerçekleşti.

Ne dersiniz, onların başarısına sevinelim mi, yoksa bizim ilgisizliğimize ağlayalım mı?

Yağlı güreş, Güreş Federasyonu'na bağlandığında, Yağlı Güreş Ligi'nin kurulması, bütün güreşçilerin sigortalı yapılması, Kırkpınar'ın tanıtımı için hiç bir fedakârlıktan kaçınılmaması gibi sözler verilmişti. Bu sözlerin hiç birisi tutulmadı.

Kırkpınar'a yabancı olarak yalnızca tesadüfen yolu düşen ve bir daha Kırkpınar'dan kopamayan bir avuç kimse geliyor.

Böyle bir etkinlikte yabancı basın yok.

Yağlı, minder güreşine bağlandıktan sonra, çıkarılan yeni kurallarla iyice minder güreşine benzetilmeye başladı. Artık deste boya kadar olan güreşçiler yağlanmadan güreşiyor. Güreş süreleri kısalıyor, puanlamaya ağırlık veriliyor. Yağlı güreş organizatörleri, hakem paraları ve federasyona ödenen organizasyon parası altında ezildiğinden, yağlı güreş organizasyonları son derece güç hale geldi.

Pehlivanlar 40 yaş sınırına isyan ediyor.
Nasıl, bu haberlere sevinilir mi, yoksa ağlanır mı?
İsterseniz yağlı güreşten bir kaç da güzel haber verelim.

Yağlı güreşin ayrı bir federasyon olması için çalışmalar devam ediyor. Yağlı güreş, Kırkpınar sevdalılarından destek, spordan sorumlu Devlet Bakanı'ndan da sözünü tutmasını bekliyor.

Her şeye rağmen, Türkiye'nin dört bir tarafından yağlı güreş aşıkları, pehlivanların Kâbesi dedikleri Kırkpınar'a koşmaya devam ediyor.

Çeyrek finale kadarki baş güreşlere seri başı uygulaması getirildi. Artık, iddialı isimler ilk turda birbirlerine düşmüyor.

Ne dersiniz, bu haberler karşısında ağlayalım mı, gülelim mi?
11-Kırkpınar'a top darbesi

(3 Temmuz 2000-Türkiye Gazetesi)

Olmuyor, olmuyor... Tam, Kırkpınar'da güzel gelişmeler oluyor diye seviniyoruz, ancak bir dahaki sene yaşadıklarımızla bütün ümitlerimiz, mevsimlik çiçekler gibi hemen soluyor.

Osmanlı'dan günümüze ulaşmayı başarabilen geleneğimiz, ebedi güzellikler aynası Kırkpınar'ı kartal gibi, gökyüzünün sonsuz maviliklerine kanatlandırmayı bir türlü başaramıyoruz.

Kırkpınar, zaten spor diye futbol aşüftesinden başka güzel tanımayan medyamızda yer bulamıyordu. Bir de, Avrupa Futbol Şampiyonası finalleriyle aynı tarihe denk gelince, medya hatır için dahi Kırkpınar'dan bahsetmez oldu. Medyamız, insanlarımız topla yatar, topla kalkarken Kırkpınar'ın lâfı mı olur? Varsa yoksa Hollanda'nın kaçırdığı penaltılar, Alpay'ın gördüğü kırmızı kart, Arif'in filelerle buluşturamadığı meşin yuvarlak.

İnsanları meşgul etmek için "3F" formülünü (Futbol, Fiesta: Eğlence, Femin: Kadın) ortaya atanlar, maksatlarına yalnızca futbolla ulaşır oldular.

Sen neymişsin be futbol cambazı? Biz cambazla meşgulken, çok şeyimizi beceriyorlar, ancak ruhumuz bile duymuyor, kılımız dahi kıpırdamıyor.

Meşin yuvarlak, beyinleri ve gönülleri fena çarptı. Kafalarımız, futbol topuna döndü. Futboldan başka şey düşünemez, futboldan başka şey göremez oldu. Bu satırları, oturup ağlamak için yazmıyorum. Durum tespiti yapıyorum. Ağlamak çare değil. Çözüm üretmeden yalnızca ağlamak, kolaycılığın en kötüsü.

Peki çare? Karınca kararınca... Hac yolundaki karıncanın, "Sen bu yürüyüşle Kâbe'ye nasıl varırsın?" çok bilmişliğine verdiği, "Kâbe'ye ulaşamazsam da, hiç olmazsa bu yolda ölürüm" cevabı gibi, biz de karınca kararınca bu yolda yürümeye devam diyoruz.

Gerçi, çok zayıf da olsa ufukta bir ışık var, çare gözüküyor gibi. Tesadüfen yolu Kırkpınar'a düşen Fransız Jean Pierre'i, Amerikalı Donald Miller'i Kırkpınar'a çeken esrarı bir çözebilirsek,

Kırkpınar'ı da doru atlar gibi şaha kaldırabiliriz gibime geliyor.

Bizim medyamızın Kırkpınar'la barışmayacağı, onu görmezlikten gelmeye devam edeceği kesinleşti. O zaman Batı medyasını Kırkpınar'a çekmenin yollarını bulmalıyız. Bakarsınız, Doğu'dan geldiği için iltifat etmeyenler, ışık Batı'dan yansıdığından ilgilenmek zorunda kalırlar.

Bir an önce Kırkpınar'ı ve yağlı güreşi ülke sınırları dışına çıkarmalıyız. Kırkpınar'a Osmanlı ufkunu açmalı, yağlıyı da milletlerarası yapmalıyız.

Kırkpınar'a Osmanlı ufku nedir? Kırkpınar'ı asli sınırlarına kavuşturmaktır. Yunanistan, Bulgaristan, Makedonya gibi eski Osmanlı ülkelerinde yaşayan Türkler ve Müslümanlar, Kırkpınar'a katılabilmeli. Bu şekilde, Kırkpınar şampiyonları da devletin verdiği ödüllerden faydalanabilme imkanına kavuşacaklar.

Ayrıca da Kırkpınar sonrası, yağlı güreşin çok sevildiği, turizm merkezi Antalya'da, milletlerarası Yağlı Güreş Turnuvası düzenlenmeli. Buna her milletten isteyen herkes katılabilmeli. Peki bütün bunlar nasıl olacak? Her şeyden önce müstakil Yağlı Güreş Federasyonu kurularak.

Vatanı kurtarmaktan günümüze pek dönemedik galiba. Bu satırları yazdığımızda, Kırkpınar şampiyonu belli olmamıştı. Eğer istenilmeyen bir durum, bir sakatlık olmazsa Ahmet Taşçı, yine şampiyonluğa ulaşır; çok çalışmanın, işini ciddiye almanın ve çok sevmenin karşılığı olarak.

Bir dahaki Kırkpınar'da buluşmak ümidiyle.
12-Açmaz oldu Kırkpınar'ın gülleri
(30 Haziran 2001-Türkiye Gazetesi)

Türk ordusu, seferlerine hep Cuma günü çıkardı, büyük meydan savaşlar, hep Cuma günü yapılırdı.

Sahip bulunulan güzelliklerin savunulması için, maddi ve manevi güçlü olmayı misalleştiren ve Türkoğlu'nun Avrupa'yı vatan

edinişi sırasında doğan Kırkpınar da, Cuma günü, okunan dualar ve mevlitler, Ermeydanı'nda küçük pehlivanların "Allah! Allah!" naralarıyla başladı.

Başladı, ancak, hem Selimiye hem de Kırkpınar Ermeydanı mahzundu.

Nice yıllar oldu boynu bükük kalalı. Kırkpınar'ın bayrağımızdaki ay yıldıza rengini veren beyaz gülleri, açmaz olalı. Bilebilen kaç kişi var? Bayrağımızın, al rengini şehitlerin kanından, beyazını da güllerden aldığını.

Kaç kişi farkında, şehitliğin, ebedi güzellikler için, en kıymetli varlığının feda, gülün de ebedi güzelliklerin dünyamızdaki habercisi olduğunun.

İşte Kırkpınar gülleri, Kırkpınar Ermeydanı'nda ve güzelim memleketimizin güzelim köşelerinde açmaz olalı, milletimiz öksüz, milletimiz kızılelmasız kaldı.

İçerde ve dışarda çok çeşitli sıkıntılarla bunaldığımız, artık yeter diye isyan ettiğimiz bu günlerde, milletimiz, kendisini kızılelmalara götürecek Kırkpınar güllerinin açılmasını beklemekte.

Nedir Kırkpınar gülleri? Kırkpınar gülleri, yalnızca Kırkpınar'dan Kırkpınar'a Ermeydanında açardı. Ve milletimizi, nice bin güzelliğe götürmüş, ordusu önünde, "Üstümdeki bu beyaz gömlek kefenimdir, ölürsem beni bununla gömün" diyen Alpaslan'ı, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan şehitler Ali ile Selimi, Türk'e Anadolu'yu ve Avrupa'yı vatan kılan, insanlığın o güne kadar tanımadığı nice bin güzellikle tanıştıran, Türk oğlunu şereften şerefe koşturan alperenleri temsil ederdi... (fot: 29)

Bir zamanlar, pehlivanlar, güreşten önce ta ayaklarına kadar uzanan beyaz gömlek giyerlerdi. İşte bu gömlek, Kırkpınar gülüydü.

Bu gömlek, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan şehitleri, alperenleri, beyaz gömlekle ordusunun karşısına çıkan Alpaslan'ı temsil ederdi. Ve pehlivanların, kispetlerini giyerlerken, avret yerlerinin gözükmemesini sağlardı. Onlar, Kırkpınar gülleri, beyaz gömlekler içinde gezerlerken, seyirciler de, "Alpaslan'ın ve

şehitlerin kabirlerinden kalkıp aralarına gezdiği" rahmani rüyasını görür, nice bin güzelliğe vesile o efsaneyi yaşar gibi olurlardı.

Şimdiyse, pehlivanlar, her şeyleri açıkta giyiniyorlar. Seyirciler mi, işte onlar, hâlâ o rüyaların ve efsanelerin özlemindeler. Bir gün tekrar o rüyayı göreceklerine ve alperenlerin geri döneceklerine inanıyorlar.

Kırkpınar gülleri yine açsın, bu güllerin temsil ettiği milli şuur tekrar gönüllerimize ve beynimize yerleşsin diyoruz. Yerleşsin ki, ekonomi, kültür, siyaset ve demokraside boynu bükük gezdiğimiz günler son bulsun.

13-Felç olmak mı felç etmek mi?

(1 Temmuz 2001-Türkiye Gazetesi)

Osmanlı Sultanlarından Birinci Abdülhamit Han'a, Karadeniz'in kuzeyindeki Özü Kalesi'nin düştüğü ve on binlerce kadın çocuk Türk'ün öldürüldüğü haberi gelir. Abdülhamit Han, o kadar üzülür, canından, malından, ırzının korunmasından

mesul bulunduğu vatandaşı insanların uğradığı zulüm karşısında o kadar utanır ki kahrından anında felç olur.

Tarihçi Yılmaz Öztuna, müthiş bir tespit yaparak, "İnsanlar isteyerek intihar edebilir, kahramanca binlerce kişiye karşı koyabilir, bilerek ölüme gidebilir, ancak kimse isteyerek, iradi olarak felç olamaz. Kahrından felç olabilmek için, binlerce yılda gelişen milli şuur, milli vicdan gerekir. Kahrından felç olmak, yalnızca Türk milletine mahsustur. Çünkü, daha 600'lü

yıllarda, yazılan Göktürk Kitabeleri'nde Bilge Kağan, ey Türk milleti demektedir. Hem de sözde millet fikrinin oluştuğu söylenen 1789 Fransız İhtilâli'nden tam 1300 sene önce" demektedir.

Bir gün Peygamber Efendimiz "aleyhisselam" arkadaşlarıyla otururken yeni Müslüman olmuş biri gelir ve, "Ben cahillik zamanımda günah işlerken yüce Rabbimiz beni görüyor muydu?" diye sorar. Efendimiz, "Görüyordu", deyince, o kimse, bir ah çeker ve utancından vefat eder.

Kırkpınar'ı seviyoruz, Kırkpınar'a gönül verdim diyenler, yaptığı çirkin hareketlerle başkasını felç etmez, ben çalışmadım, gayret etmedim, bana düşeni yapmadım, diyerek felç olur, utancından vefat etmezse bile ağlar. Karşısındakileri verdiği acılarla değil, ulaştığı başarılarla, gayretiyle sevinçten ağlatır.

Medya, hükümet, devlet, Kırkpınar'a, tarihi güzelliklerimize önem vermiyor, diye ağlamak, bahaneler arkasına saklanmaz, üzerine düşeni yapar, hesabı kendisiyle olur. Ben, Kırkpınar'ı, Türk kültürünü seven güreşçi, seyirci, idareci olarak ne

yaptım diye düşünmeli, kahrımızdan felç olamazsak, hiç olmazsa utancımızdan ağlamalıyız.

Güreşçiysek, "Ahmet Taşçı artık meydanı bize bırakmalı", dememeli, biz güreşimiz, gayretimizle onu ermeydanından kaçırmalıyız. Ahmet Taşçı'ysak, başarı, makam büyüdükçe, mesuliyetin de büyüdüğünü bilmeli, insanları felç etmekten, kahrımızdan felç olma yüceliğine erişmeye çalışmalıyız. Bilmeliyiz ki, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler, verdikleri sıkıntılarla insanları felç eden değil kahrından felç olan, utancından ölen, her biri bir devlet kurma, inanılması imkansız başarılara imza atma maddi ve manevi gücüne sahip insanlardı.

Eğer, bugün Kırkpınar'ı, devletimizi, milletimizi seviyoruz diyen bizler, hakikaten o alperenlerin mirasçısı olsaydık, devletimiz ve milletimiz de çoktan Avrupalı,

Kırkpınar'a da bütün dünya sevdalı olurdu.
14-Bir bayrak rüzgâr bekliyor
(2 Temmuz 2001-Türkiye Gazetesi)

640. Kırkpınar, çeşitli ümitler, vaatler ve beklentilerle geride kaldı. Kırkpınar Ermeydanı, doğmasına vesile olan alperenlerin mirasçısını, nimetler, güç büyüdükçe mesuliyetin de büyüdüğünü, güzellikleri Hak'tan bir emanet, çirkinlikleri kendinden bilen yiğitlerini, kırmızısını şehitlerin al kanından, beyazını gülden alan bayrakların en güzeli ay-yıldızlı bayrak, Kırkpınar'dan esip oradan Türkiye'ye, boynu bükük evlâdı fâtihan yâdigarlarının yaşadığı

Makedonya, Bulgaristan, Kosova, Yunanistan ve diğer Rumeli topraklarına, sahipsiz bütün Türk topraklarına, İslam diyarlarına ulaşacak, bunalan gönüllere sevinçlerin en güzelini yaşatacak rüzgârı, Plevne'de, Kurtuluş Harbi'nde, Çanakkale'de kendinden liderle zaferlerin en anlamlısını kazanan, lidersiz kaldığı Balkan Harbi'nde bozgunların en yüz kızartıcısını yaşayan, son zamanlarda, içerden ve dışardan gelen binlerce dertle ne yapacağını, kime inanacağını şaşıran, doğru ile yanlışı karıştıran bir millet, kendisini yine zaferden zafere koşturacak, demokrasinin, insan haklarının, maddi-manevi refahın en güzeline kavuşturacak liderlerini, Alişlerini, Osmanlı tarihinin aynası, Kırkpınar'a, şehitlere, evliyalara mekan olan Edirne, boynu büküklükten kurtulacağı günleri, yıldızların minarelerine alem, meleklerin cemaat olduğu Selimiye, taşıdığı manayı anlayacak, saflarını dolduracak cemaatini, Kırkpınar'ın nice yüzbin güzelliğinden yalnızca göze ve kulağa hitap eden güzelliklerine tutulan ve isim veremedikleri cazibesine kapılan 6 yıldır Kırkpınar'a gelen Amerikalı Donald Miller, 11 yıldır Kırkpınar'a koşan Fransız Jean Pierre ve milyonlarca Batılı, kendilerine Kırpınar'ın hakikatini anlatacak gönül erlerini, alperenleri, günümüz Kırkpınar'ında inanılması zoru başaran, Kırkpınar'da zirveye tırmanmak için gece gündüz çalışan Ahmet Taşçı, başarısıyla iftihar eden, kendisini yuhalamayıp alkışlayacak, bağırlarına basacak seyirciyi, Kırkpınar'da şampiyon olma hayâlleriyle yaşayan ancak bunun için yeteri kadar çalışmayan güreşçiler, Kırkpınar'da zirveye çıkacakları günleri, senelerdir, Kırkpınar'ın hakikatini, manasını anlatmaya çalışan Halil Delice de, gönül ve beyninin hakikatin ışığıyla aydınlanmasını...

Güzel yurdumuzun dört bir tarafından gelen seyirciler, Mümin Hoca, Koca Yusuf, Aliço, Adalı Halil, Kurtdereli, Tekirdağlı Hüseyin, Ahmet Taş gibi güreşçileri... (fot: 30)

Ve... Kırkpınar, kendisini sevdiğini söyleyen seyirciden, güreşçiden, idareciden ve de kalem ehlinden daha fazla gayret, daha fazla çalışma, ağlamak yerine çözüm üretme, başkalarını kahırdan felç etmeyip kendisi utancından felç olan sevdalılarını BEKLİYOR.

15-Kırkpınar, filler ve körler

(5 Haziran 2002-Türkiye Gazetesi)

Efendim, körleri bir filin başına götürmüşler, hepsi filin bir tarafından tutmuş ve körlere filin neye benzediği sorulmuş. Ayağından tutan filin, mermer sütuna, hortumundan yakalayan boğa yılanına, kuyruğunu ele geçiren ineğe benzediğini söylemiş.

Nedense, gerçeğe ulaşmak çabamız, körlerinkinden farklı değil, ufak bir parçaya bakarak bütün hakkında karar veriyoruz hem de çok acele, düşünme gereği duymadan.

Gazi Üniversitesi Spor Meslek Yüksekokulu Öğretim Üyesi Prof. Dr. Özbay Güven'in, yağlı güreş ve Kırkpınar konusundaki söyledikleri, tam fil ve körler hikayesine benzedi.

Bir kısmımız hocanın sözlerini anlamak istediği gibi, anladı, bir kısmımız da, dam sözünden samanlık manası çıkardı.

Güven, yağlı güreş Yunan işidir, demiyor, yağlanma Yunanlılardan alınmıştır diyor, bu, doğru olabilir, çünkü Türkler Avrupa'ya geçmezden önce yağlı güreş yapmıyorlardı. Yağlanmanın Yunanlılardan alınmasından gocunacak ne var. Ecdadımız, güzel olanı, Yunanlıda da Çinlide de olsa, çekinmeden almış, kültürümüzle yoğurarak, medeniyetler en insanisini kurmuş, Ermenice olan "Efendi" sözü, bizim lisanımıza girince, ahlakın en güzeliyle hallenmişlere isim olmuş.

Bizim asıl güreşimiz karakucaktır, bu da yağsızdır. Türkler Rumeli'ne, Avrupa'ya geçince, karakucak güreşini yağlı yapmağa başlamışlar, böylece yağlı güreş ortaya çıkmıştır. Karakucak, yağlı güreşin aslıdır, boylar, giyim, dua hepsi karakucakta olduğu gibidir. Yağlanma işini Yunanistan'dan almaktan niçin gocunalım, sonra, yağlı güreşe Yunanistan'ın sahip çıkması diye bir durum yok, hocanın söylediği yalnızca yağlanma ile ilgili.

Güreşten önce ve sonra vücuda sürülen zeytin yağının, vücut için son derece faydalı olduğu bugün ilmen ispatlanmıştır. Yağlanma, hem güreşin sıhhi, hem de ustalık ve denge ön planda olarak yapılmasına sebebiyet vermektedir.

Ama biz, değerlerimize bu kadar yabancı ve fili tutan körler gibi olursak, Hacivat-Karagöz'den sonra yağlı güreşimize de Yunanistan sahip çıkar.

Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan şehitlere gelince, bu konuyu çok seneler önce yazmış, "İki akıncının birbirlerine üstünlük

sağlamak isterken, öldüklerini kabul etmek, onların şehit değil, birbirlerinin katili olarak bilmek olur" demiş, "Savaşa hazırlık için güreşirken ölürlerse şehit kabul edilirler" şeklinde açıklama getirmiştim.

Eğer, söylediyse, Güven Beyin, "40 kişinin şehit olduğu söyleniyor", şeklindeki sözleri yanlıştır. Efsanelerde, kırk kişinin değil, iki kişinin, Selim ve Ali isimli alperenlerin şehit olduğu söylenmektedir.,

Selim ve Ali isimleri de hayali değildir. Kabirleri de vardır, ancak şu anda, Yunanistan'da kalan eski Kırkpınar meydanında. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Kırkpınar meydanındaki Ali ve Selimin mezarından bahsedilmektedir, ancak, burası 1913 yılından beri bizim elimizde değildir.

Kırkpınar, efsanedir, ama gerçeklerden çok daha gerçek bir efsane. Tarihi, coğrafi ve kültürel gerçeklerle bu kadar uyum içinde olan başka efsane yoktur. En önemlisi, milli vicdanımız, bu efsaneyi gerçeklerin en gerçeği olarak kabul etmiştir, başka delile ne hacet.

16-Kırkpınar'da tehlike çanları

(7 Temmuz 2002-Türkiye Gazetesi)

16 yıllık Kırkpınar izleyiciliğimde hakemlerin, siyasilerin, tek tek güreşçilerin yuhalandığına şahit oldum, ancak, birbirleriyle güreşen iki başpehlivanın, bütün seyirciler tarafından aynı anda yuhalanmasıyla ilk defa karşılaştım.

Final güreşen iki başpehlivanın, seyirci tarafından yuhalanmasının ne demek olduğunu, ancak Kırkpınar'a devam edenler bilir.

Baş güreşler, Kırkpınar'ın her şeyidir. Baş güreşler başlayınca bütün Kırkpınar alanını bir heyecan dalgası kaplar, nefesler tutulur. Ancak bu sene nefesler, baş güreşlerin insanı uyutması sebebiyle tutuldu.

Ama bu sene olanlar oldu, baş güreşçiler yuhalandı. Neden mi? Pasif güreşmekten.

Baş güreşlerin çoğunda, güreşçiler, normal süre 40 dakikada birbirlerine üstünlük sağlayamadı, daha doğrusu sağlamak için fazla gayret etmedi. Niçin gayret etsinler? Nasıl olsa altın puan uygulaması vardı. Uzatmada kendilerini biraz sıkar, altın puanı alıp galip gelirlerdi.

Bu sene, güreşçilerin bu şekilde düşünmesiyle baş güreşler son derece sıkıcı geçti.

Savaş Yıldırım ve Hasan Tuna'nın final güreşinde, koca 40 dakikada tek bir oyun yapılmadı, her iki güreşçinin yalnızca ayakları çimlere dokundu, başka hiç bir organları o güzelim çimlere dokunmayı başaramadı, çimlere olan hasretini gideremedi. Durum böyle olunca arkasından yuhlar da geldi. Ve normal süre 40 dakika, itiş kakışla bitip, sıra altın puan gelince hareket başladı, bir kaç dakika içinde güreşçilerden birinin altın puan almasıyla güreş bitti. 43 dakikalık sürede ancak 1 dakika güreş yapıldı. Ve seyirci de haklı olarak pehlivanları yuhaladı.

Seyirciler, Ahmet Taşçı'nın ilk 1990-2000 yılları arasında çıkardığı güreşleri özlüyor. (fot: 31)

Altın puan uygulaması mutlaka kaldırılmalı. Güreşçiler, 40 dakikalık sürede güreşmeyip bütün güç ve enerjilerini altın puana saklıyor. Böylece, 40 dakika itiş kakışla geçiyor ve Kırkpınar'ın seyir zevki ölüyor, buna acil çare bulunmalı.

Çare ne? Altın puan ve 40 dakika artı zaman uygulaması kalkmalı. 40 dakika için mutlaka yeniş olmalı. Güreşe girmeyen pehlivanların gerekirse ikisi de diskalifiye edilmeli. Baş güreşlerde minder güreşinde olduğu gibi puan sistemi getirilmeli, önce yenişler teşvik edilmeli, rakiplerini güzel oyunlarla yenenler ödüllendirilmeli.

Bütün bunlar, yalnızca bir teklif. Mutlaka değişik teklifler olacaktır, olmalı, Ama, bu söylediklerimiz mutlaka tartışılmalı, baş güreşler, karşılıklı itişmeden kurtarılıp zevk ve heyecanla seyredilir hale getirilmeli.

Altın puan, ne yazık ki, Kırkpınar'a altın getirmedi, Kırkpınar'ın

tenekeye dönme tehlikesini getirdi, pehlivanların güreş tarzını değiştirmesine, 40 dakika boyunca güreşe girmeyip itişip kakışmalarına sebep oldu. Eski şampiyonlara yaramadı, Cengiz Elbeye, Vedat Ergin, Ahmet Taşçı ve son finalist Hasan Tuna hep altın puanla gitti.

Tekliflerimiz, tartışmaya açık. Fakat tartışmaya açık olmayan bir şey var ki, o da, bu utanç verici duruma bir çözüm bulma gereği.

Buradan kendisi de Kırpınar'da olan ve durumu yakından gören Güreş Federasyonu Başkanı Osman Şansal'a seslenerek, Kırkpınar'ın geleceği için başpehlivanların güreşlerinin seyredilir olmasının çaresini bulmalıyız, diyoruz. Bunu söylemekle de Kırkpınar sevdalılarının haklı şikayetlerini dile getiriyoruz.

17-Ağalar yolunacak kaz mı?

(10 Şubat 2003-Türkiye Gazetesi)

Kırkpınar'a devamlı magazin gözüyle bakanlar, Kırkpınar'ı, eşçinseller, doping ve kazık oyunuyla gündeme getirenler de onun sebebiyle Kırkpınar'dan bahseder olmuşlardı.

Kıyafeti, duruşu, sözleri, medyada yer bulmuştu.

Ancak nazarı mı geldi ne?

Ne zaman ağalık için taahhüt ettiği parayı gününde yatıramadı hemen ismi 'züğürt ağa'ya çıktı. Hemen zirveden indirildi.

642. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri Hanım ağası Zübeyde Kavraz, ağalık bedeli olan 85 milyar lirayı nakit yerine, zamana yayarak ödemek istedi.

Ancak Edirne Belediyesi bunu da kabul etmedi. Ve Zübeyde hanımın ağalığını düşürdü.

Düşen yalnızca Zübeyde hanımın ağalığı mıydı, yoksa Kırkpınar'ın temel taşlarından biri daha mı?

Meseleye, sıhhatli yaklaşabilmek için, tarihte, ağalık geleneği nasıldı, bugün nasıl bir bakmak lazım.

Çok değil, 50 yıl öncesine kadar, parayı basan değil, ağalığa layık olan, ağa seçilirdi. Kim tarafından mı, Kırkpınar'ın son gününde,

hazır bulunan, eşraf, itibarlı, hatırlı, Kırkpınar'ın manevi yönünü iyi bilen kimselerce.

Yani, bugün olduğu gibi "parayı veren düdüğü çalmıyordu". Maddi-manevi, ağalığa, Kırkpınar'ın şanına uygun olan kişi ağa seçiliyordu.

Açık arttırma falan olmazdı. Güreşlerin sonunda, orada hazır bulunan eşrafça ağa olması kararlaştırılan zenginlerden birinin önüne, koç bırakılırdı, böylece de ağa seçilmiş olurdu.

O günlerde televizyonlar olmadığı için de kimse reklam yapmak için ağalığa soyunmazdı. Parayı veren değil, layık olan ağalık düdüğünü çalardı.

Kimi mi seçerlerdi? "En az 8 kızanı, bahçesinde kovanı, üç beş altını" olanı ve de cömerdi. Niçin 8 kızanı olanı? Misafirine hizmette kusur edilmesin diye.

Peki, bugün olduğu gibi bütün yük, ağanın omuzlarında mı kalırdı? Hayır, kesinlikle hayır. Kırkpınar'a gelen davetliler, ağa tarafından davul zurnayla karşılanır ve ağa çadırına götürülürdü. Çadıra götürülen misafirler, karınca kararınca altını ağanın oturduğu postun altına bırakırlardı. Bir kısmı da nakit yerine, at, boğa, düve, sığır, koç, keçi gibi dereceye giren pehlivanlara ödül olarak verilen hayvanları getirip, ağa çadırının önündeki ağaçlara bağlarlardı.

Böylece, ağanın yükü paylaşılırdı.

Bugünkü uygulamaya gelince... Pek söylemeğe dilim varmıyor ama söylemeliyim.

Bugünkü uygulamada, ağa tam bir yolunacak kaz gibi görülmektedir.

Pehlivanından gazetecesine, belediyesinden federasyonuna, seyircisinden misafirine... hepsi ama hepsi, ağadan bir şeyler koparmak derdinde... Kimse, ağaya yardım etme çabasında değil.

Bir gün rahmetli Hüseyin Şahin, gazeteye gelmişti, ona, Atıf Kahraman'ın kuşe kağıda basılmış 750 sayfalık "Osmanlılarda Spor" kitabını hediye ettim ve "Ağam, bugüne kadar herkes senden bir şeyler aldı. Hiç olmazsa bir kişi olsun almayıp versin" dedim. Ağa, acı acı güldü ve "Çok doğru söylüyorsun, bu ağalık uğruna bütün malım mülküm gitti" şeklinde acı gerçeği dile getirmişti. (Fot: 32)

Ağaları yolunacak kaz gibi görmeyelim, ağalığı, Kırkpınar

geleneği içindeki gerçek yerine oturtalım.

18-Yağlı güreş kimin?

(1 Mayıs 2003-Türkiye Gazetesi)

Hadiseler karşısındaki tepkimizi anlamak çok zor. En kolay işleri dahi içinden çıkılmaz hale getirmede, lehimize hadiseleri, tez zamanda aleyhimize çevirmede üstümüze yok.

Deve kuşunun saklanmak için başını kuma gömdüğü tartışmalı.. Bilim adamları, bunu kabul etmek deve kuşuna hakarettir, diyorlar.

Deve kuşunu bilmem ama bizim, saklanmak, gerçeklerden kaçmak için başımızı kuma gömdüğümüz kesin. Gözlerimizi gerçeklere kapayıp, karanlıkta kaldığımızda başkalarını da görmüyor zannediyoruz.

Güreş Federasyonu Başkanı sayın Osman Şansal, "Yağlı güreşi, olimpik gösteri güreşleri arasına sokacağız" demiş ve ilk adım için, İstanbul'da FİLA Başkanının hazır bulunduğu şampiyonada, yağlı güreşçilere gösteri güreşi yaptırmıştı.

Geçen günlerde, Yağlı Güreşten Sorumlu As Başkan, Mehmet Ayan'ın sözlerini okuyunca şaşırdım. Ayan, ajansa yaptığı açıklamada, "Yunanlılar, 2004 Olimpiyatları tanıtım çalışmalarında yağlı güreş yaptırmak için bizden pehlivan istediler. Biz de reddettik. Yunanlı, yağlı güreşe sahip çıkmak istiyor, buna alet olamayız" diyor.

Sevgili Mehmet Ayan'ın, bu söylediklerinin, kuma başını gömmekten farkının bulunmadığı ayan beyan meydanda.

Yağlı güreşe milletlerarası arenada mutlaka birileri sahip çıkacak, tıpkı Hacivat-Karagöz'e, yoğurt ve ayranımıza çıktıkları gibi.

Reddederek neyi hallettik. Yunanlı, yine yağlı güreşle uzaktan yakından ilgisi olmayan birilerini yağlı güreşçi diye ortaya çıkaracak ve yağlı güreş budur, eski Yunanlılardan kalmış, Türkler bunu bizden çalmıştır, diyecek.

Biz de, ooo, olmaz, yağlı güreş bizimdir diye kahramanlık nutukları atacak, mangalda kül bırakmayacağız. Ancak, meydanı Yunanlılara bırakacağız.

Yunanlıları reddetmek yerine, işbirliğine gitsek, tanıtımı birlikte yapsaydık fena mı olurdu.

Yahu, koca Federasyon, ABD'li Proteston Papaz Donald Miller ve eti budu belli bu garip Halil Delice'nin yaptığını yapamıyor.

1996'da tesadüfen yolu, Kırkpınar'a düşen ve o yıldan bu yıla, aralıksız Kırkpınar'a gelen Miller, her yıl, güreşleri kasete çekerek, Halil Delice'den aldığı bilgilerle birlikte 200 ülkeye pazarladı ve tanıtım yaptı.

Biz de, İngilizce hazırladığımız tanıtım yazısını, senelerdir Kırkpınar'a gelen yabancı gazetecilere dağıtıyor, e-mail ile isteyenlere gönderiyoruz. Ve 14 yıldır, ısrarla Kırkpınar'ı yazmağa, onun tarihimiz, geleneğimiz, kültürel mirasımız içindeki yerini anlatmağa çalışıyoruz.

Elektronik çağda, kabuğumuza kapanıp, dünyayı bu kabuktan ibaret saymak ne kadar acı. Başta Batılılar olmak üzere, bizim, günümüz insanına söyleyecek çok şeyimiz var.

Yalnızca, peşrevdeki manayı, güzellikleri Batılı insana anlatsak, inanın ki, hayretten tepeleri tavana vurur. Ama her şeyden önce bu söylediklerimizi kendi insanımıza anlatmak zorundayız, En önemlisi de, işi bilenlerle, delileriyle, zamanın ve zeminin diliyle konuşanlarla yürütmeliyiz.

Yağlı güreş kimin mi? Ona sahip çıkanın, kıymetini bilenin.
19-Edirne, Kırkpınar, Selimiye
hilâl, lale ve kırmızı güller
(28. Haziran 2003-Türkiye Gazetesi)

Dün, günlerden Cuma'ydı. Selimiye Camisi'nde kılınan Cuma namazından sonra, Kırkpınar Ermeydanı'nda, küçük yiğitlerin, "Allah Allah" naralarıyla, Türk oğlunun Avrupa'yı vatan tutuş destanı, sahip olduğumuz ebedi güzelliklerin muhafazası için maddi manevi güçlü olmanın misalleştirilmesi olan Kırkpınar, Edirne'de

başladı.

Niçin Edirne'de, niçin Kırkpınar'da, niçin Selimiye'de? Ve niçin Cuma günü?

Edirne, Peygamber Efendimizin, "Burası Darunnasırdır (İlahi yardım diyarıdır) küffar elinde komayın" dediği... Kıyamete kadar Türk-İslam kalmasının vasiyet ettiği... Edirne'yi fetheden alperenlerin, "Ya Rabbi bu şehir, Kıyamete kadar Türk ve İslam olarak kalsın, burada kırklar, alperenler eksik olmasın, burada öyle bir mabed inşa edilsin ki, eşi benzeri olmasın" şeklinde duada bulunduğu bir kutsal şehirdir.

Bu alperenlerin duası kabul edilmiş olmalı ki, Selimiye Camisi burada inşa edildi, dünden bugüne kırklar, alperenler eksik değil, inşallah Kıyamete kadar da Türk ve İslam olarak kalacak.

Edirne, öyle bir şehir ki, Kırkpınar burada doğmuş, Osmanlı en muhteşem günlerini ve en zelil, en acı günlerini, 93 Harbi faciasını, Balkan Harbi ile Yunan işgali utancını burada yaşamıştır.

Kırkpınar'ın, sahip olunan güzellikleri korumak için maddi-manevi güçlü olmak manasını, bundan güzel canlandıracak başka şehir yoktur.

Niçin Cuma günü?

Türk orduları, Malazgirt'ten Mohaç'a, bütün meydan savaşlarını Cuma günü yapmıştır. İşte bu sebepten, barışta savaşa hazırlık demek olan Kırkpınar yağlı güreşleri de cuma günü başlamaktadır. Türk orduları, baharın başlangıcında, sefere çıkarlardı. Bunun için Kırkpınar güreşleri de, baharın başlangıcı demek olan Hıdrellez gününü içine alacak şekilde yapılırdı.,

Niçin Selimiye?

Hep düşünmüşümdür, İstanbul varken, Mimar Sinan, Selimiye gibi şaheserini niçin Edirne'de inşa etmiştir, diye.

Bu düşüncelerle, güller arasından Selimiye Camisi'ne girdim. Boynunu bükmüş, gözyaşları içinde, Kırkpınar'ın doğuşunu,

Kırkpınar'ın doğuşuna vesile olan alperenleri anlatan vaizi dinleyen başpehlivanı görünce, niçin Edirne, niçin Selimiye ve niçin Kırkpınar suallerime cevap bulur gibi oldum. Gönlüme, büyük şair Yahya Kemal Beyatlı'nın şu mısraları düştü:

Ulu mâbed! Seni ancak bu sabâh anlıyorum;
Ben de bir vârisin olmakla bugün mağrûrum;
Bir zaman hendeseden âbide zannettimdi;
Kubben altında bu cumhûra bakarken şimdi,
Senelerden beri rü'yâda görüp özlediğim
Cedlerin mağfiret iklimine girmiş gibiyim.
Dili bir, gönlü bir, îmânı bir insan yığını
Görüyor varlığının bir yere toplandığını;

Evet, ben de anlar gibi oldum, 40 pencereli Selimiye kubbesi altında, gözyaşları içinde duaya duran başpehlivanı görünce, Selimiye, Edirne, Kırkpınar gerçeğini, Kırkpınar'la yaşatılmak istenen ebedi güzellikleri.

Peygamber Efendimizin vasiyetiyle alınan, Kırkpınar'a, alperenlere mekanlık eden bir şehre, ancak Selimiye gibi bir şah eser cami yaraşırdı. Alperenler, ancak Selimiye gibi cemaati yedi kıtadan gelen, minarelerine gökteki yıldızların, hilalin alem olduğu bir camide ibadet edebilirlerdi.

Kainatta çoktan birliğe gidişi, Yüce Yaradan'a dönüş ifade eden kubbe, Selimiye Camisi'nde zirveye ulaşmış. Koca Mimar, bu kubbeye 40 pencere yapmıştır. Niçin kırk pencere? Kırkpınar'a, Kırkpınar'ı doğmasına vesile olan 40 alperene, kırklara (evliyalara) işaret etsin diye.

Mimar Sinan, Selimiye Camisi'ni, ateş çiçekleri demek olan çinilerle süslerken, 99 çeşit lale motifi kullanmış. Niçin lale ve niçin 99 çeşit? Osmanlıcada lale, hilal ve Allah lafızları, iki lam, birer elif ve he'den ibarettir. Her üç kelimenin de ebced hesabıyla harflerinin toplamı 66'dır.

"66'ya bağlamak" deyiminin asıl manası Allaha tevekkül, onun emrettiği sebeplere sarılmaktır, yoksa bugünkü manasında olduğu

gibi, sahtekarlık yapmak değildir.

Yüce ecdadımız, Allahü tealaya işaret için lale çiçeğini seçmiştir. Mezar taşlarında, taşlar yere düştüğünde Allah ismi ayaklar altında kalmasın diye, Allah'a işaret için lale motifi çizmiştir. İşte yüce Mimar da, Selimiye Camisi'nde Allahü tealanın 99 ismine hürmeten 99 çeşit lale motifi çizmiş, minarelerin alemlerinin en tepe noktasına hilali yerleştirmiştir.

Selimiye bahçesinde bin bir çeşit kırmızı güller açmış. Niçin? Gül, iki cihanın efendisi Peygamber efendimize işarettir. Rengini şehitlerin kanından almıştır. Kırmızı gül, bayrağımızda al renk, şehitlerin kanıdır, Kırkpınar'ı bize yadigar bırakan ve şehit olan alperenlerin yadigarıdır.

Kırkpınar ve Selimiye niçin Edirne'de, 99 çeşit lale ve 40 pencereli muhteşem kubbe niçin Kırkpınar'da? Bu niçinlerin cevabını hiç bir zaman unutmamalı.

Bu doyumsuz güzellikleri bize miras bırakan ecdadın hatıralarına, Kırkpınar'a, Edirne ve Selimiye'ye sahip çıkmalıyız.

20-Kırkpınar'a gökten üç elma düştü

(29 Haziran 2003)

Çocukluğumuzda, masallar, "Gökten üç elma düştü, biri sevenlere, biri darda kalmışların yardımına koşan yiğit insanlara, biri de bize" diye biterdi.

Hep merak ederdim, gökten niçin altın, mücevher değil de, üç elma düştü, elmayı yersin, ortada yalnızca sapı, çöpü kalır diye düşünürdüm.

Daha sonra, "Kızıl elma" diye bir şey işittim. Türk akıncıları, alperenler, "Kızıl elmaya, kızıl elmaya" diye kimselerin bilmediği bir hedefe koşarlarmış.

Ömer Seyfettin'in doyumsuz üslubuyla anlattığına göre, bir sefer esnasında, bütün asker, "Kızıl elmaya, kızıl elmaya" diye bağırıyormuş. Kanuni Sultan Süleyman, merak etmiş, vezirlerini,

paşalarını, komutanlarını toplamış ve sormuş, "Kızıl elma neresi" diye. Kimisi, Roma, kimisi Viyana, kimisi Paris, kimisi ise Pekin demiş, ancak bu cevaplardan hiçbiri padişahın hoşuna gitmemiş.

Ve "Gidin, dışarıda ilk gördüğünüz yeniçeriyi getirin" demiş. Otağa getirilen yeniçeriye, Kanuni sormuş, "Kızıl elma neresi" diye. Yeniçeri, tereddütsüz cevap vermiş, "Padişahımın fethetmemizi istediği mekan, başarmamızı istediği hedeftir" şeklinde. Kanuni, yeniçerinin bu cevabına bayılmış "İşte Kızıl elmanın cevabı" budur demiş.

Ömer Seyfettin'den bu hikayeyi okuduktan sonra, elma hakkındaki düşüncelerim biraz daha değişti, ancak yine gökten üç elmanın niçin düştüğünü anlayamadım. Ta ki, o güzel hadiseyi okuyuncaya kadar...

Peygamber efendimize, hediye olarak bir elma getirilir. Torunların hazreti Hasan ve Hüseyin yanındadır. Elmayı kime vereceğini bilemez. Peygamber efendimizin tereddüdünü gören bir Sahabi, "Efendim, güreştirelim, yenene verelim" der. Bu cevap, Efendimizin çok hoşuna gider. Ve güreştirirler. Ancak iki kardeş yenişemezler. Efendimiz, elmayı kime vereceğini bilemez. İkiye bölmeye de kıyamaz. Bu esnada, Cebrail Aleyhisselam, elinde Cennet elmasıyla gelir ve Hasan ile Hüseyin Efendilerimizin her ikisine de ödül olarak elma verilir.

Bu hadiseyi okuduktan sonra, gökten niçin üç elmanın düştüğünü çözer gibi oldum.

Demek ki, kabiliyeti, ustayı anlamanın, gökten düşen elmayı hak etmenin yolu güreşi kazanmaktan geçiyordu. Galip kimseler için de en güzel hediye elmaydı.

Kırkpınar'ın doğuşunda, ödül, ödüllerin en yükseği, en yücesiydi, şehitlikti. Daha sonra ermeydanlarında güreş tutanlar için de en büyük ödül ermeydanına çıkıp, burada alperenlerin hatırasını canlandırmak, ermeydanında güreşir olmaktı.

Gün geldi, galip gelenlere ufak tefek hediyeler verilir oldu. Ama

bu zamanda, hem hediyeyi verenler hem de alanlar, verilenin gerçek ödül olmadığını, gerçek ödülün şehitlik, ermeydanında güreşiyor olmak, başpehlivan olmanın şanına uygun hareket etmek olduğunu bilirlerdi.

Gün geldi, şampiyonluğa ulaşmak, ödül için oldu. Bu zamanda Kırkpınar'ın mânâsına yakışmayan doping söylentileri ayyuka ulaştı.

Maksat ödül olunca, ödüle giden her yol mubahtır, denilmeye başlandı.

Marifet, iltifata tabidir, ancak, Kırkpınar'da gerçek ödülün, Kırkpınar'da güreşmek şerefi, Kırkpınar'da alperenlerin hatırasını yaşatmak şerefi, Kırkpınar'ın en büyük ödülünün şehitlik mertebesi, ilk şampiyonların şehitlikle ödüllendirildiği, Peygamber Efendimizin de ödül olarak Cennetten gelen elma verdiğini unutmayalım.

Pehlivan kardeşlerimiz, neyi temsil ettiklerini, 'Pehlivan'ın yiğit, cesur, mert kimse demek olduğunu unutmasınlar.

Güreşçi de aynı manaya gelmektedir. Divan-ı Lügati Türk'te, Kaşgarlı Mahmut, "Kür, yiğitlik, mertlik, demektir, Kür-eş de, yiğitlerin mertlerin eşleşmesi, mücadelesi manasındadır" diye açıklama yapmaktadır.

Kırkpınar'ın ismi, ermeydanıdır, mareşal meydanı değildir, bu ne demektir? Şanı, şerefi, erlikte, yiğitlikte, doğrulukta, cesarette, ustalıkta arayanların harman olduğu, alperenlerin hatırasının yaşatıldığı meydan demektir.

Evet, Kırkpınar'a gökten üç elma düştü, biri Ahmet Taşçı'nın başına. Efsanevi şampiyon, engelleri aşarak son anda yine güreşmeye hak kazandı. Bu onun için en büyük ödül. İyi biliyoruz ki, Taşçı, Kırkpınar'da güreşme şerefini dünyanın tamamı kendisine verilse yine değişmez.

Bir elma da, Kırkpınar'da görev yapan cazgırların, hakemlerin ve buraya yurdun dört bir yanından bin bir fedakârlıkla güreş seyretmeye koşan Kırkpınar sevdalılarının başına, özellikle de

cazgır Pele Mehmet'in başına düşsün.

Üçüncü elma da, şehitliği en büyük ödül görenlerin başına...
21-Taşçı efsanesi yok edilmeli mi?
(30 Haziran 2003)

Efsaneler, bir milletin, binlerce yılda oluşan milli vicdanın gördüğü rüyalardır. Milletleri, büyük hedeflere götüren efsanelerdir. Oğuz Kağan efsanesi olmasaydı, Türkoğlu, Avrupa'yı vatan tutup, Selçuklu, Osmanlı İmparatorluk ve medeniyetlerini kurabilir miydi? Attila, Roma kapılarına dayanabilir miydi?

Osman Gazi'nin rüyasında göğsüne ayın girdiği ve bunun üzerine göğsünden bir çınar ağacının çıkarak, dünyayı kapladığı efsanesi olmasaydı, Osmanlı diye medeniyetlerin en yücesi, inanılmazı kurulur muydu?

Ali ile Selim'in şehit olmasıyla kırk pınarın fışkırdığı, yeryüzüne çıktığı efsanesi olmasaydı, insanlığın şahit olduğu en güzel spor, Kırkpınar doğar mıydı? Efsaneler, binlerce yılda oluşan milli vicdanın gördüğü rüyalardır dedik. 1. Abdülhamit Han'a, Karadeniz'de, Özi Kalesi'nin düştüğü, binlerce kadın, çoluk çocuğun şehit edildiği haberi gelince, felç olur: Tarihçi Yılmaz Öztuna, "İnsan dileyerek ölüme atılabilir, ama kimse isteyerek felç olamaz. Felâketler karşısında felç olabilmek için, binlerce yılda oluşan milli vicdan gerekir. Türk milletinde, padişahında, çöpçüsüne binlerce yılda oluşan bir milli vicdan vardır, bütün olumsuz şartlara rağmen bugün de bu milli vicdan ayaktadır. Binlerce yılda oluşan milli vicdan, yine ancak binlerce senede yok edilebilir" demektedir.

İşte bu milli vicdan ki, Ahmet Taşçı'yı kaburga kemiği kırılmasına, zor nefes almasına rağmen, "Rakibinden korktu da kaçtı, ermeydanını terk etti" dedirtmemek için en zorlu rakibi Hasan Tuna'nın karşısına çıkardı, pes ettirmeyip sonuna kadar büyük bir acı içinde mücadele ettirdi.

İşte bu düşünceyle Ahmet Taşçı, üç ihtar alarak, bu sene Hasan Tuna karşısında yenik sayıldı, o da bunu efendice kabul etti. Ahmet

Taşçı, güreşi, çalışkanlığı, Kırkpınar sevgisi, insanlığıyla bir efsanedir. Tıpkı Koca Yusuf, Adalı Halil, Kurtdereli Mehmet, Tekirdağlı Hüseyin gibi. Efsaneler onlarca senede bir gelir. Efsaneler sahip çıkmak gerekir. Çünkü gelenekler, milletler efsanelerle yaşar.

İnanıyorum ki, Ahmet Taşçı, Kırkpınar'da şampiyon olamayacağını anladığı anda kendisi ermeydanından ayrılacaktır. Onu ermeydanlarından koparmak için efsaneyi yıkmayalım, küçük oyunlara başvurmayalım. Ahmet Taşçı, hakemlerin, halkın tepkisinden korkarak, onun aleyhinde karar vermesiyle en az dört şampiyonluğu kaybetmiştir, ama o bunları sineye çekmiş, sahalara küsmemiş, çalışmaya devam etmiştir.

Sahalardan ne zaman çekilmesi gerektiğini en iyi bilen Ahmet Taşçı'dır. O bir efsanedir, kıymetini bilelim, destek olamazsak hiç olmazsa köstek olmayalım.

Milletler efsanelerle yaşar, efsanelerle büyük hedeflere yürür. Biz yeni efsaneler doğuramadığımız, güneş gibi gönlümüzü aydınlatmaya çalışanlara sahip çıkmadığımız için bugünkü haldeyiz.

Gençlerimiz, efsane diye, insanlıktan nasibini almamış popçuların, topçuların peşinde koşmakta, kısa yoldan zengin, kısa yoldan şöhret olmanın kavgasını yapmakta, insan olmanın, adam olmanın değil.

Çocuklarımız, kahraman olarak Harry Potter'ları, Yüzüklerin Efendisi'ni seçmekte, dünyanın kurtuluşunu Matrix'lerde görmekte.

Taşçılar kolay yetişmez, hele hele efsaneler, insanlık ufkuna kolay doğmaz.

Efsanelerin kıymetini bilelim, büyük hedeflere koşmak için nice nice efsaneler görelim.

22-Yıldırım düştü Şimşek çaktı

(1 Temmuz 2003-Türkiye Gazetesi)

Artık, bizim için âdetten oldu, "Bir Kırkpınar, daha geride kaldı, acı-tatlı hatıralarıyla" demek. Gazetedeki arkadaşlar, "Yahu Halil Aga, Kırkpınarla ilgili bu kadar şeyi nerden bulursun. Yediğin

Kırkpınar, içtiğin Kırkpınar" diye takılır oldular.

Hayata, gerçeğe insanlar çeşitli pencerelerden bakarlar. Bu pencere, kimisi için, kadın, kimisi için para, kimisi için futbol, kimisi için müziktir, kimisi için de mevkidir. Pencereler sayısızdır. Biz de bizim gerçeklerimize Kırkpınar penceresinden bakmağa gayret ediyoruz

Kırkpınar'la ilgili yazılarımızda, olmayan birşeyi yazıyor değiliz, yalnızca var olanları yorumluyoruz. Meselelere, efsanelerin en güzelini, en anlamlısını doğuran milli vicdanın gözüyle bakmağa çalışıyoruz.

Gelelim 642. Kırkpınar'a. 642. Kırkpınar'a Yıldırım düştü, dopingli olduğu gerekçesiyle şampiyonluğu elinden alınan Savaş isimli Yıldırım'ın tahribatı bütün cephesiyle Kırkpınar'da hissediliyordu.

Kırkpınar'da Kenan isimli bir Şimşek çaktı ki, ışığıyla bütün gözleri kamaştırdı. Ancak, bazıları, Şimşek'in başarısı karşısında, tebrik etmek yerine, Kırkpınar geleneğine hiç yakışmayan bir yola başvurdular. Şimşek'i dopingle suçladılar. Zaten doping dolayısıyla iki büyük yara alan Kırkpınar'ı doping sözleriyle bir daha derinden yaraladılar.

İftira çok çirkindir. Özellikle de Kırkpınar'da yapılanı. Kenan'dan doping numunesi alındı. Neticeyi beklemek yerine, ortada hiç bir delil yok iken doping suçlaması niçin yapıldı? Hırs, haset insanın gözünü ve gönlünü bu kadar da mı kör ediyor.

Bu sene kule hakem heyetini ihtarlardaki cesareti dolayısıyla tebrik ediyoruz. Bu cesaret sebebiyle güreşler biraz daha hareketlendi. Özellikle de puanlama güreşleri çok hareketli geçti. Ancak, ihtarlar biraz daha çalıştırılarak güreşlerin normal sürede bitesi sağlanabilir, hatta baş güreşler için normal sürede de puanlamaya gidilerek güreşin normal sürede bitmesi temin edilebilir. Çünkü seyircinin bütün dikkati, baş güreşlerde... Seyirci bu güreşlerin, itiş kakış değil, güreş olmasını istiyor.

Yağlı güreş, minder güreşi içinde kaybolup gidiyor. Mutlaka tekrar ayrı bir federasyon olmalı. Yağlı güreşi dışa açmak istiyoruz, ancak, hâlâ enstitüsü, müzesi, bilimsel organları, kispet imalatını gerçekleştirecek atölyeleri yok, oyunlar, organizasyonlar ve dopingle ilgili çalışmalar başlamadı.

Edirne Belediyesi'ni tebrik ediyoruz. Tribünler elden geçmiş, soyunma odaları mükemmel yapılmış. Belediye Başkanı Cengiz Varnatopu, o mütevazi haliyle güzel işler yaptı.

Gelelim tanıtıma. Hâlâ, Batılı gazeteciler Kırkpınar'da yok. Kırkpınar'da hazır olan bir kaç yabancı da, yolu tesadüfen oraya düşenler.

ABD'li proteston papaz, Donald Miller, yine kamerasıyla Kırkpınar'daydı. Bu yedinci gelişi oldu. Koca Türkiye devletinin yapamadığı tanıtımı Miller, tek başına yapıyor. Onlarca ülkedeki insanlara, internet vasıtasıyla Kırkpınar kasetleri satarak, Kırkpınar'ı tanıtıyor, hem de masraflarını çıkarıyor.

Kırkpınar'dan artık iyice ümitliyim. Niçin mi?

Gazeteci ağabeyimiz, Ali Sami Alkış da Kırkpınar'daydı. Zor beğenen, güzele kolay kolay güzel demeyen Ali Sami ağabeyimiz, Kırkpınar'a geçen not verdi, "Seneye yine gelebilirim" dedi.

Daha güzel Kırkpınar, ülke genelindeki yağlı güreşler için, bütün yetkililer ve bu geleneksel sporumuza gönül verenler bir araya gelmeli. Bir an önce ayrı bir federasyon kurulup, yukarıda saydığımız eksiklikler giderilmeli,

Çünkü Kırkpınar, bize Osmanlı'dan kalıp ta fazla bozulmadan günümüze ulaşabilen iki yadigardan biri. Diğeri de mehter takımı.

Temennimiz, Kırkpınar'a yıldırımlar düşmesin, Ufkumuzu aydınlatan nice bin şimşekler çaksın.

23-Vurun aslanlarım vurun!

(20 Ağustos 2003-Türkiye Gazetesi)

Helal olsun bre size Kırkpınar'ın aslanları. Cesareti, bilgiyi, ustalığı, mertliği, gücünü hak, ebedi güzellikler yolunda kullanmayı

ifade eden, alperenlerin yadigarı Kırkpınar'ı, çok güzel temsil ediyorsunuz.

Hepinizi alnınızdan öperim. Aslanlar, koçlar. Yiğitler. O ne yumruklardı öyle, vurduğunuz yerden ses getiriyordunuz. Yumruğunuzu patlattığınız yerden gül değilse bile hiç olmazsa, diken bitiyordu. Birbirinizin boğazına sarılarak, gülle gibi yumruklar atarak, Kırkpınar'ı bize yadigar bırakan akıncıların, alperenlerin düşmana nasıl dize getirdiğini canlandırıyordunuz herhalde.

Yahu sizde hiç utanma sıkılma yok mu? Allah rızası için bir defa olsun neyi temsil ettiğinizi düşünmediniz mi? Bir kere olsun, peşrev esnasında, toprağı öpmenin, rakibinin topuğuna ellemenin ne manaya geldiğini, güreş öncesi, kıbleye karşı niçin durduğunuzu, niçin dualar, salavat ve Allah Allah sesleriyle güreş meydanına gönderildiğinizi, güreş alanına niçin ermeydanı dendiğini hiç merak etmediniz mi?

Yazıklar olsun bre size, hem de milyonlarca yazıklar. Sizin yaptığınız, ekmek yediğiniz tekmeyi pislemek değildir de nedir? İhlas Haber Ajansı'ndan bantları isteyin ve birbirinize yumruk atarken, suratlarınızın ne hal aldığını iyice görün.

Hadi, neyi temsil ettiğinizi, Kırkpınar'ın ne manaya geldiğini düşünemediniz (Zaten bu tarz hareket eden insanlardan bunları düşünmesi beklenemez). Hiç olmazsa biraz zahmet edip, senelerdir Kırkpınar öncesi, tam beş gün Türkiye Gazetesi'nde yayınlanan ve Kırkpınar'ın, pehlivanın ne olup olmadığına anlatan yazıları da mı okumadınız?

İşte şimdi kına yakma zamanınız geldi. Kınayı oyun havalarıyla yakın, ama elinize değil. Bugüne kadar, Kırpınar, Türk medyasında yalnızca doping, eşcinseller ve kazık oyunu ile gündeme gelmişti. Siz çoook çok gayret edip, insan üstü çaba gösterip, bunlara, kaba kuvvet ve kavgayı da eklediniz. Sevinçten göbek atıp, yalnızca birbirinizin değil, rastladığınız her kişinin suratını dağıtabilirsiniz.

Eğer, birazcık Kırkpınar, mertlik, yiğitlik geleneğinden

nasiplenmişseniz, çıkar, "Biz, öyle bir halt ettik ki artık ermeydanlarında pehlivan olarak güreşmeğe yüzümüz yok. Başta, Kırkpınar'ı bize yadigar bırakan alperenlerin ruhundan ve bütün Türk milletinden özür dileyerek güreşi bıraktığımızı duyuruyoruz" dersiniz ve de hiç olmazsa bu hareketinizle bir parça olsun, pehlivan olduğunuzu gösterirsiniz.

Sonra da gelir, Ahmet Taşçı'ya kızarsınız, hâlâ mı güreşecek diye. Yahu Ahmet Taşçı, meydanları size mi bırakacak? Daha şimdiden kamplara ayrılmış, birbirinizi yeme kavgasına düşmüşsünüz. (fot: 33)

Vurun, vurun ama birbirinize değil. Kafanızı taşlara vurun. Vurun ki, kafanızdaki hava boşalsın, boşalsın da yerine bir nebze akıl, bir nebze utanma girsin.

24-Pehlivanlara bir çift sözüm var

(26 Haziran Cumartesi 2004-Türkiye Gazetesi)

Danışıklı güreş, şike bilmeyen gerçek yiğitlerin, minik güreşçilerin, merdane, cansiperane cenkleriyle 643. Kırkpınar güreşleri başladı.

İnsan, onların güreşlerini seyredince, keşke hiç büyümeseler de hep böylesine, merdane, candan, bütün varlıklarını ortaya koyarak güreş yapsalar diyor.

Diyor ama olmuyor, küçükler büyüyor. Büyüdükçe de, nefsin arzuları, ihtiras, mal, makam sevgisi de büyüyor. İnsanlık, mertlik, yiğitlik, adalet, milli-manevi değerlerimize inanç da, nefsin, egonun bitmez tükenmez istekleri içinde kaybolup gidiyor.

“Yağlı Güreş Müsabaka Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” Kırkpınar öncesi yayınlandı ve yürürlüğe girdi.

Güreşlerle ilgili bir sürü teknik konuda değişiklik yapıldı. Bunlar ayrı bir yazıya konu olacak şeyler. Ancak, birisinden kısaca bahsedeyim. Altın puan, Kırkpınar’ı öldürüyor diye feryat etmiştik. Bu yanlış düzeltilmiş, bundan sonra, normal sürede yenilme olmazsa, puanlamaya, bunda da mağlubiyet olmazsa, altın puana gidilecek.

Efendim, kura çekimi gibi bir sürü teknik konuda yeni düzenlemeye gidilmiş, hayırlı olsun. Bir şeye üzülüyorum. Başlı başına bir destan, tarih olan peşrev, bir çırpınma, yalnızca hoplayıp zıplama haline almaya başladı.

Yönetmelikler, kura çekimleri en ince ayrıntıya kadar kurala bağlanırken, Türkün dünya görüşünü, Türkistan'dan Anadolu'ya, oradan da Avrupa'ya akışını, vatan edinişini, insanlık anlayışını, ciltler dolusu kitaplarla anlatılamayacak güzellikleri dile getiren peşrev ile ilgili bir düzenleme getirmiyor. Yalnızca, peşrev yapılır diyor, ama nasıl yapılacağı konusunda tek bir kelime yok.

Peşrev, Kırkpınar güreşleri içinde o kadar önemli bir yere sahiptir ki, dünyalar verilse tek bir motifinin kaybolmasına müsaade edilmemeli. Yönetmelikte en geniş şekilde tarif edilmeli ve güreşçilerin tarif edilen şekilde peşrevi mutlaka ve mutlaka güreşten önce yapması sağlanmalıdır.

Ne yazık ki; günümüzde güreşçiler peşrev yapmıyor, yapanlar da kaşını gözünü yara yara yapıyor.

Sözümüz pehlivanlaradır. Pehlivanlara derken, yalnızca güreşenleri kastetmiyorum. Kendini pehlivan hisseden herkesedir. Ecdat, mert, yiğit kişilere pehlivan derdi. İşte bunun için sözümüz pehlivanlarıdır, pehlivan olmayana diyeceğimiz yoktur.

Kırkpınar ermeydanında, itiş - kakış şeklinde güreş yapan, bir defa arkaya dolanarak altın denen ama aslında teneke olan puanla güreş almaya çalışan, birbirine yumruk atan, küfreden, dopingle gündeme gelenlere değildir sözüm.

Sözüm, Kırkpınar'a, Kırkpınar'ın temsil ettiği değerlere gönülden bağlı olduğunu söyleyip de, nasıl davranacağını bilemeyenleredir.

Hiç düşündünüz mü? Sizler, pehlivanım diyerek ermeydanına çıkarak kimleri temsil ettiğinizi, hangi değerleri yaşatmakla mükellef olduğunuzu?

Evet sizler kimleri temsil ediyorsunuz, bu meydanda? Her şey paradır, hak güçlü olanındır, parayı veren düdüğü çalar diyenleri

mi?

Yoksa Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan şehitleri, alperenleri mi?

Alperen kim mi?

Alp, kuvvet, cesaret, fedakarlık, dayanıklılıkta ve her türlü silahları kullanmakta eşsiz, geçilmez, yiğit kişi demektir.

Eren ise, Allahü Teala'ya yakın, nefsi isteklerinden vazgeçmiş, İslam ahlâkının en güzeline kavuşmuş, başkalarının huzuru ve ebedi saadeti için yaşayan, her hareketiyle alemlerin efendisi hazreti Peygamberimize benzemeye çalışan, evliya, hakiki insan

demektir.

Alplik ve erenliğin bir kişide birleşmesiyle alperen denilen, insanlığın zirvesi, gönül ve yüreği kaynaştıran, tarihin yazmaya doyamadığı güneşler doğar. Tıpkı, Gazneli Mahmud, Alpaslan, Selahaddin Eyyubi, Osman Gazi, Şehzade Süleyman, Birinci Murad, Fatih Sultan Mehmed, Yavuz Sultan Selim, Şeyh Şamil gibi...

Ne dersiniz, sizler kimi temsil ediyor, kimin hatırasını yaşatıyorsunuz? Halinize, güreşinize bakın karar verin.

Kırkpınar ermeydanı, alperenlerin temsilcisi, mirasçıyım diyen 21. yüzyıl alperenlerinindir, sahtekârların değil.

İyiler, kötüler kadar cesur, gayretli olmazsa meydan sahtekârlıklara kalacaktır.

25-Kırkpınar'ın 42 atlısı
ve 13'ün söyledikleri
(27 Haziran Pazar 2004)

Geleneğimizde ve dini hayatımızda, rakamların önemli yeri vardır. Üçler, yediler, Kırklar gönül erlerine işaret ederler.

Özellikle de Kırkpınar geleneğinde, kırk sayısının işaret ettiği nice bin mana vardır. Kırklar, Yüce Mevlamızın nimetlerinin bütün

canlılara gelmesine vesile olan ve kıyamete kadar varlıkları sürecek 40 gönül erine, evliyaya işaret eder. Kırklardan biri vefat ettiğinde, zamanın kutbu tarafından yeni bir kişi seçilir. Ve böylelikle kırklar, Kıyamete kadar yeryüzünden, eksik olmazlar.

Özellikle Edirne, Kırkların uğrak yeridir. Edirne'yi fetheden alperenler, bugün Selimiye Camisi'nin bulunduğu yere geldiklerinde, "Ya Rabbi burada öyle bir cami inşa edilsin ki, yeryüzünde bir eşi benzeri olmasın, bu diyarda Kıyamete kadar evliya kulların, kırklar eksik olmasın, bu mübarek belde Kıyamet kadar Türk ve Müslüman olarak kalsın" diye dua ederler.

İşaretler, bu duanın kabul olduğunu göstermektedir. Edirne'de her yıl, hakiki kırklar olmasa da, onların hatırasını yaşatan alperenler, ermeydanında güreş tutmakta, Allah Allah nidaları yedi kat göğü aşıp Arşa ulaşmakta.

Eşsiz Cami Selimiye'nin kubbesinde yer alan kırk pencere, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan kırk alperene ve kırklara işaret etmektedirler.

Peygamber efendimize ve Nuh aleyhümesselam peygamberlik Kırk yaşında gelmiştir. Kırk'ın günlük hayatımızda çok önemli yeri vardır. Çocuklar kırklanır, kırk adım atılır, kırk lokma yenir, kırk pınardan, kırk çeşmeden su getirilir.

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler, kırk kişidir, güreşirken şehit olan Ali ve Selim'in defnedildikleri yerden Kırk pınar fışkırmıştır.

Günümüzde, o alperenleri hakiki manada temsil edecek pehlivanları, güreşçileri, gönül erlerini bulmakta güçlük çekince, hiç olmazsa sayı ile işi halledelim demiş ve başa güreşen güreşçilerin sayısını kırka çıkarma gayretine düşmüşüz. Bu gayrette o kadar ileri gitmişiz ki, kırkta duramamışız ve kırk ikiyi bulmuşuz.

Yediden yetmişe, kadın erkek herkesin güreşçi olduğu, Osmanlı sınırları üç kıtaya yayıldığı bir zamanda,Kırkpınar'da güreşenlerin sayısı 8'i geçmezken biz kırklarda bile duramıyoruz.

Osmanlı zamanında ve Cumhuriyetin ilk yıllarında başpehlivan sayısı niçin 8'i geçmemiş? Pehlivan mı yoktu, vardı, hem de istemediğiniz kadar. Ama başa güreşmenin şartları çok ağırdı.

O zaman, teselli sayıda değil de, hakikatte aranırdı. Bir gerçek pehlivan, bin yalancı pehlivana eşit sayılırdı.

Bizim geleneğimizde uğursuz sayı yoktur, ama uğurlu sayılar çoktur, sayılardan tek olanı tercih edilirdi.

Hıristiyanlarda 13 sayısı özellikle, uğursuz kabul edilir, otellerde 13. kat yoktur, 13 numaralı oda bulunmaz.

Buna sebep olara, Peygamber efendimizin miladi doğum tarihi olan 571 ve İstanbul'un fetih tarihi olan 1453 tarihini meydana getiren rakamların toplamının 13 olması gösterilir.

Ben buna iki tarih daha ilave etmek istiyorum. Şehzade Süleyman ve kırk alpereni 13 Haziran 1354'de (1+3+5+4:13) Avrupa'ya, Rumeli'ye geçerek tarihin akışını değiştirmişler, Avrupa'ya dünyayı zindan etmişlerdir. Edirne'nin fetih tarihi kesin değildir. Bir rivayette Edirne 1363 (1+3+6+3: 13) fethedilmiştir ve rakamların toplamı 13'tür.

Bu tarihlere bakıp ta, Avrupalıların yalnızca 13 değil 1 ve 3 rakamlarını da uğursuz saysalar azdır.

Kırkpınar'ın, bizim ve Avrupalı için neyi ifade ettiğini iyi bilelim, ona ve temsil ettiği manalara sahip çıkalım.

26-Kırkpınar'a Saray içi ufku

(28 Haziran 2004 pazartesi)

Sporun, spor için değil de para, şan şöhret, propaganda için yapıldığı günümüzde, Kırkpınar'ı ilk önce kendi insanımıza ve sonra da dünyaya tanıtmak için, yeni ufuklar, yeni bakış tarzları gerekli.

Dünyanın en anlamlı, en eski, en insan bakışlı, tarihi, geleneksel sporu olan Kırkpınar'ı ilk önce futboldan başka güzel tanımaz, onun cazibesi ile aklı ve gönlü kilitlenmiş insanımıza ve dünya

layıkıyla tanıtabilmek için ona, Sarayiçi, Osmanlı ufku, o, ufuktan bakabilecek, alperenler, bilge insanlar lazım.

Sarayiçi ufku nedir?

Kırkpınar güreşlerinin bugün yapıldığı mekan; Osmanlı'nın Topkapı'dan daha büyük daha muhteşem Saray-ı Cedidin (Yeni Saray) bulunduğu bir mübarek yerdi. Bu saraydan, dünyanın en muhteşem, en medeni, en insancıl, hiç kimsenin inancından dolayı hor görülmediği, herkesin inancını rahatlıkla yaşayabildiği, ırkı sebebiyle aşağılanmadığı bir devleti idare edilirdi.

Burada şu an, bütün haşmetiyle yaralı bir aslan gibi ayakta duran ancak, çatı kurşunları uçmuş, kaderine terkedilmiş Adalet Kasrı, güçlüyken adil olmanın en güzel ifadesiydi.

Gün geldi, Osmanlı'nın haşmet günleri gitti. 1877-78 Osmanlı Rus Harbi'nde Rus, Edirne'ye dayandı. O zamanın Kırkpınar'ın, Edirne'nin Sarayiçi'nin temsil ettiği manadan zerrece nasiplenmemiş kumandan, Edirne'yi, bu eşsiz güzellikleri savunmak yerine, kolay olanı tercih etti, Yeni Saraya doldurulmuş cephaneyi düşmana teslim etmemek için cephaneliği havaya uçurdu. Cephaneler uçtu, ancak onunla birlikte bir medeniyet, insanlık şaheseri, binlerce yıllık gönül zenginliğimiz, mirasımız da uçtu, Yeni Saray'dan bugünkü harabeler geriye kaldı.

Gün geldi, Balkan Harbi'nde 1913'te, Edirne bu defa, Bulgarlar tarafından işgal edildi. Bugünkü güreşlerin yapıldığı Sarayiçi mevkiine, esir düşen Türk askerleri kapatıldı. Esir askerlerimiz aç bırakıldı, askerler açlıktan ağaç kabuklarını yediler.

Bugünkü Sarayiçin mevkii gibi, Kırkpınar'ın temsil eden bir yer yoktur.

Bu meydan der ki: "Eğer, Kırkpınar'ın temsil ettiği mana gibi sahip bulunduğunuz maddi-manevi değerleri kaybetmemek için güçlü olmazsanız, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler gibi bu değerleri savunacak 21. yüzyıl alperenleri yetiştirmezseniz, Yeni Saray'ın yıkıldığı gibi güzel memleketimiz harap olur... Saray

içine kapatılan Türk askerleri gibi memleketimizin güzel insanları, maddi-manevi esir olur."

İşte bu sebeplerden, Kırkpınar'a Sarayiçi ufku getirilmeli diyoruz.

Bunun için ne yapılmalı? Bugünkü Kırkpınar'ın yapıldığı meydan, harap olan sarayın bütün alanı, Beyazıt külliyesi ve çevresi, Kırkpınar Sarayiçi Kültür Alanı ilan edilmeli. Buraya öncelikli olarak, şu anda şehir içinde çok dar bir alanda kalan pehlivanlar mezarlığı nakledilmeli. Pehlivanlar Tekkesinin bir benzeri buraya yapılmalı, Adalet Kasrı, Kırkpınar Müzesi'ne çevrilmeli. Çeşitli etkinliklerle buranın senenin yalnızca bir haftası değil, 365 günü faal olması sağlanmalı. Tıpkı Sağlık Müzesi gibi, turistlerin bu alanların ziyaret gerçekleştirilmeli. Balkanlara hitap eden, kültürel, sosyal, ekonomik etkinlikler yapılmalı.

Bu projenin bir parçası olarak bizim daha önce teklif ettiğimiz "Türkistan'dan Kırkpınar'a" ve "Kırkpınar'a Osmanlı Ufku", "Smovina Arda Boylarından Sarayiçi'ne" projeleri hayata geçirilmeli.

Bu söylediklerimiz, hayal olan şeyler değildir. Edirne, Türkiye'nin kültür başkenti olmağa hazırdır, kendi değerlerimizi Avrupa'ya açan (özellikle de eski Osmanlı toprağı, bir parçamız olan Bulgaristan ve Yunanistan'a) bir kapımızdır.

Bulgaristan'ın AB'ye girmesiyle, Bulgaristan ve Yunanistan'da kalan Batı Trakya birleşecek, yaklaşık 500 bin Türk nüfusu arasında git gel fazlalaşacaktır. Bu birlikteliği, Edirne, Kırkpınar manasıyla kucaklamalıdır.

Ne dersiniz çok olmuyoruz değil mi?
27-Yine başladı Kırkpınar tartışmaları
(25 Şubat 2005-Türkiye Gazetesi)

Osmanlı'dan bize kalan ve günümüzde yaşatılmağa çalışan iki hatıra var; biri mehter takımı, diğeri de Kırkpınar. Dünya'ya, Türk oğlunun dünya görüşünü, spor anlayışını, hayata bakışını anlatmak için yağlı güreşteki peşrev yeter. Ama bırakın peşrevdeki

zenginlikleri başkalarına anlatmayı, bizzat bu güreşle meşgul olanlar habersiz. Bundan da öte, Kırkpınar, yağlı güreş her zaman menfi haberlerle gündeme geliyor. Dün olduğu gibi bugün de...

Bir sene kazık oyununu tartıştık parmakların nereye gittiğini anlamağa çalıştık, "yağlı güreş itiş kakıştır" dedi, daha sonra gaylerin Kırkpınar'a katılıp katılmamasını gündeme getirdik. Hemen hemen her sene doping olayını yaşadık. Her şeyiyle bizim olan Yağlı güreşin, Yunanlılardan gelip gelmediğini davul-zurna çalarak tartışmaya açtık, zorla Yunanlılara mâl etme gayretine kapıldık.

Bu sene de "Sumocular Kırkpınar'da güreşir-güreşemez" derdine düştük.

Konu, Edirne Milletvekili Ali Ayağ'ın, "Sumo güreşçileri Kırkpınar'a katılacak" sözleriyle başladı. Belediye Başkanın Hamdi Sedefçi'nin de destek verdiği bu etkinlikle Ali Ayağ, Sumo güreşçilerinin Kırkpınar'da yağlı güreş yapmasını değil de, kendi aralarında gösteri güreş yapmasını kastetmişti. Bu şekilde, Kırkpınar'a yerli ve yabancıların ilgisinin artacağını, bunun Kırkpınar'ın tanıtımına katkıda bulunacağını savunmuştu.

Güreş Federasyonu Başkanı Recai Ustaoğlu, bu teşebbüsü, sumocuların Kırkpınar'da yağlı güreş yapması şekliyle anlamış olmalı ki, "Sumocular, Kırkpınar'da güreşemez" diye cevap verdi. Kimse, Sumoculara, yağlı güreş yaptırmak istememiş, kendi aralarında gösteri amaçlı sumo güreşi yapmaları düşünülmüştü.

17 senedir Kırkpınar'a dünyanın dört bir yanından gelen gazeteci ve sanatçılarla görüştüm, hepsinin ortak görüşü; "Hiç bir tarihi ve geleneksel spor, Kırkpınar güzelliğinde değil. Kırkpınar çayırında yağlı pehlivanların icra ettiği, göze, kulağa ve gönle hitap eden spor, dünyanın başka hiç bir yerinde yoktur." şeklinde.

İşin en acısı; Kırkpınar'ı kendi öz değerleriyle tanıtmak yerine, Sumo güreşçilerinden, artistlerden, şunlardan bunlardan medet ummak.

Söz sumoculardan açılmışken bir noktaya temas etmek istiyorum.

Sumo, seyir zevki bakımdan yağlı güreşle kati surette kıyas edilemeyecek, çok kısa süren bir güreştir. Böyle bir spor etkinliğini, Japonlar, süslemiş, bir sektör haline getirmiş. Sumo, Japonların en popüler sporu olduğu gibi, Japonlar dışında da seyircisi ve ilgileneni var. Sumo güreşçileri, milli kahraman olarak kabul edilmektedir.

Sumo güreşçileri Kırkpınar'a gelir gelmez ayrı mesele. Ama dünyanın en anlamlı, göze, kulağa ve gönle hitap eden, geleneksel ve tarihi sporu yağlı güreş, nasıl popüler, sevilir, ilgi duyulur hale getirilir, öğrenmek için Japonya'daki Sumo gerçeğini çok yakından incelemek zorundayız.

Taşıdığı motif, anlam, tarihi değerler, kulak ve seyir zevki bakımından sumo güreşi bakır paraysa, yağlı güreş altın lira. Fakat bizim elimizde, yağlı güreş bakır para haline dönmüş. Japonların elindeyse Sumo, bakırken altın lira haline gelmiş.

28-Güreş müzelerine
birlikte 'Atlı' gidelim
(23 Nisan 2005-Türkiye Gazetesi)

Sevgili büyüğümüz, Olimpiyat Şampiyonu, gönül insanı İsmet Atlı ağabeyimiz, Türkiye Güreş Vakfı Adana Şubesi olarak Adana'da müze için ilk somut adı mı attıklarını dünyaya güreşi Türklerin öğrettiğini, ancak son yıllarda başarılarda düşüş gözlendiğini belirterek, "Bunun en büyük nedeni, yeni jenerasyonun eski Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu güreşçileri tanımıyor olmasıdır' diyor..

Atlı ağabey, geçmişini ve tarihini bilmeyenlerin geleceği göremeyeceğini, bu nedenle müzeye gereksinim olduğunu, Avrupa ülkeleri ve Rusya'nın bu konuda çok duyarlı davrandığını, ünlü güreşçilerin heykelinin dikildiğini ve caddelere adlarının verildiğini söylüyor.

İsmet ağabeyi, bu anlamlı, çok gerekli, güzel işe öncülük yaptığı için tebrik ediyoruz. Söylediklerine katılıyoruz. Dünyaya güreşi biz

öğrettik, ama şimde çok gerilere düştük, güreş öğrenir hale geldik.

İsmet ağabey, son zamanda güreşteki düşüşün sebebi, yenilerin eski Dünya ve Olimpiyat Şampiyonu güreşçileri tanımıyor olmasıdır, diyor. Buna, "Şimdiki güreşçilerin, eski şampiyonların hangi duygularla ne için güreştiklerini bilmemelerini" de ilave etmek istiyorum. "Şampiyonlara ne oluyor" makalemizde, bu gerçeği dile getirerek, "Şampiyonlarda niçin istikrar yok. Bir şampiyonada şampiyon olan diğerinde niçin sıfır çekiyor. Kızıl elmanın yerini çürük elmalar mı aldı" diyerek yazmıştık.

Geçmişinden güç, ders almayan geleceği sıçrama yapamaz, başarıya ulaşamaz. Güreş geleneğimiz, tarihimiz, öyle bir kaç yüz yıllık değil, binlerce yıllıktır. Türk tarihiyle birlikte güreş tarihimiz de başlar. Başta Oğuz Kağan destanı olmaz üzere, Dede Korkut hikayelerinde, Sarı Saltuk Efsanesinde, Battal Gazi, Danişment Gazi destanlarında güreş yer alır. Bunlarda, kahramanların hepsi çok iyi güreşçidirler.

Türk geleneğinde, güreş, maksat, değil, sahip olunan güzellikleri savunmak için vasıtadır, eğlence, oynaş değildir.

Ata sporumuz, devamlı gelişme göstermiş ve Kırkpınar'la zirveye ulaşmıştır.

Ne yazık ki sonsuz güzelliklerle süslü güreşimizin müzesi yoktur. Bu bakımdan, böyle bir güzel teşebbüs için İsmet Atlı ağabeye ve bu konuda ona destek olanlara çok çok teşekkür ediyor, darısı Ankara, İstanbul ve Edirne'nin başına diyoruz.

Müze, Ankara'da, Güreş Federasyonu merkezinde olmalı, Olmalı ki güreşe niyetlenenler burada, Türk geleneği açısından güreşin ne olup olmadığını öğrenmelidir.

Bir müze de İstanbul'da olmalı. İstanbul, kültür tarihimizin başşehridir. Pehlivan padişahların başşehrinde, Aliçoların, Koca Yusufların, Arnavut oğullarının mekan tuttuğu, güreşin manasını öğrendiği İstanbul'da, da bir müze mutlaka olmalı. Bu müze, Türk kültür tarihinin, İstanbul şehir tarihinin ayrılmaz bir parçası haline

getirilmeli.

En önemlisi de bir güreş müzesi, daha doğrusu yağlı güreş, Kırkpınar Müzesi, Edirne'de kurulmalı. Edirne'de bu konuda teşebbüsler oldu. Sarayiçi meydanındaki Kanuni Sultan Süleyman ve Mimar Sinan yadigarı Adalet Kasrı'nda ve Edirne Belediyesi'nde küçük çapta müze çalışması oldu. Ancak, Kırkpınar güreşleri zamanında üç-dört gün açık kaldılar.

Edirne'de Kırkpınar Müzesi için en ideal yer, Sarayiçi meydanındaki Adalet Kasrı'dır. Bu şekilde hem Adalet Kasrı harap olmaktan kurtarılır hem de Kırkpınar'ın manasına yakışır bir müzeye sahip olunur.

Müzeyi hazırlamak, ayakta tutmak da, Trakya Üniversitesi'ne yakışır. Adalet Kasrı'nın üniversiteye tahsisi sağlanmalı ve müzenin açılması için çalışmalar başlatılmalıdır.

Trakya Üniversitesi'nin, Dünyanın ilk akıl hastanesine sahip bulunan Beyazıt Külliyesine açtığı "Sağlık Müzesi" Avrupa birincisi seçildi. Üniversitenin ayrı başarıyı Kırkpınar Müzesi'nde de göstereceğine inanıyoruz.

Müzesi, tarihi olmayan güzel sanatlar, kaybolmağa mahkumdur.

Kırkpınar gibi dünya spor tarihinde tek olan zenginliğimizin kıymetini bilelim. Adaletli, insaflı davranarak ona Adalet Kasrında müze kazandıralım. Bu Türkiye, hatta insanlık için yüz akı olur.

İsmet Atlı ağabeyimizden örnek alıp güzelliklerimizi yaşatmak için sürünerek değil 'Atlı' gidelim.

29-Vah Kırkpınarım vah.

(24 Mayıs 2005-Türkiye Gazetesi)

Artık iyice inanıyorum. Birileri, Osmanlı'nın son yadigarını, gözden düşürmek için bilerek çalışıyor. Türkoğlu'nun dünya görüşünü, hayata bakışımızı, insanlık, adalet, güç-kuvvet anlayışımızı en iyi şekilde anlatan Kırkpınar'ı, insanımızın kalbinden silmek için planlı hareket ediliyor. Bir değil, iki değil, üç

değil. Kaçıncı defadır Kırkpınar menfi haberlerle gündeme geliyor.

Osmanlı'dan bize kalan ve yaşatılmağa çalışan iki hatıra var; biri mehter, diğeri de Kırkpınar. İnsanlığa, Türk oğlu'nun dünya görüşünü, spor anlayışını, hayata bakışını anlatmak için yağlı güreşteki peşrev yeter. Ama bırakın peşrevdeki zenginlikleri başkalarına anlatmayı, bizzat bu güreşle meşgul olanlar habersiz. Bundan da öte, Kırkpınar, yağlı güreş her zaman menfi haberlerle gündeme geliyor. Dün olduğu gibi bugün de...

Bir sene kazık oyununu tartıştık parmakların nereye gittiğini anlamağa çalıştık, "yağlı güreş itiş kakıştır" dedik, daha sonra gaylerin Kırkpınar'a katılıp katılmamasını gündeme getirdik. Hemen hemen her sene doping olayını yaşadık. Her şeyiyle bizim olan yağlı güreşin, Yunanlılardan gelip gelmediğini davul-zurna çalarak tartışmaya açtık, zorla Yunanlılara mâl etme gayretine kapıldık.

Bu sene de önce "Sumocular Kırkpınar'da güreşir-güreşemez" derdine düştük.Sonra da şu ağa olur olamazı tartışmağa başladık.

Ağalık, şartları yönetmelikle belirlenmiş. Bu şartları taşıyan herkes, parayı bastırır ve ağa olabilir. Çünkü Kırkpınar'da parayı bastıran ağa oluyor. Parayı veren düdüğü çalıyor.

Başta bugünkü ağamız Adem Bey olmak üzere gelmiş geçmiş ağalarımızı tenzih ederiz. Onlar, parayı basarak ağa oldular, ama ağa olduktan sonra Kırkpınar'a hizmet etmek için çırpındılar, her şeylerini ortaya koydular. Eşraftan olmak, Kırkpınar'ı sevenler tarafından ağalığa aday gösterilmek, yaşayışıyla insanlara örnek, önder olmak, Kırkpınar'ın maddi-manevi cephesini temsil edecek özelliklere, itibara sahip bulunmak gibi geleneksel ağalığın şartları, bugünkü ağalık yönetmeliği içinde yok. T.C. vatandaşı olmak ve parayı bastırmak yeterli sayılıyor.

Her parayı bastıran ağa ünvanını alabilir, ama ağa olamaz.

18 senedir Kırkpınar'a dünyanın dört bir yanından gelen gazeteci ve sanatçılarla görüştüm, hepsinin ortak görüşü; "Hiç bir

tarihi ve geleneksel spor, Kırkpınar güzelliğinde değil. Kırkpınar çayırında yağlı pehlivanların icra ettiği, göze, kulağa ve gönle hitap eden spor, dünyanın başka hiç bir yerinde yoktur." şeklinde.

İşin en acısı; Kırkpınar'ı kendi öz değerleriyle tanıtmak yerine, Sumo güreşçilerinden, artistlerden, cinsel tercihi tartışılır kişilerden, şunlardan bunlardan medet ummak.

Sumo, seyir zevki bakımdan yağlı güreşle kati surette kıyas edilemeyecek, çok kısa süren bir güreştir. Böyle bir spor etkinliğini, Japonlar, süslemiş, bir sektör haline getirmiş. Sumo, Japonların en popüler sporu olduğu gibi, Japonlar dışında da seyircisi ve ilgileneni var. Sumo güreşçileri, milli kahraman kabul edilmektedir.

Sumo güreşçileri Kırkpınar'a gelir gelmez ayrı mesele. Ama dünyanın en anlamlı, göze, kulağa ve gönle hitap eden, geleneksel ve tarihi sporu yağlı güreş, nasıl popüler, sevilir, ilgi duyulur hale getirilir, öğrenmek için Japonya'daki Sumo gerçeğini çok yakından incelemek zorundayız.

Taşıdığı motif, anlam, tarihi değerler, kulak ve seyir zevki bakımından sumo güreşi bakır paraysa, yağlı güreş altın lira. Fakat bizim elimizde, yağlı güreş bakır para haline dönmüş. Japonların elindeyse Sumo, bakırken altın lira haline gelmiş.

Parayı verenin düdüğü çaldığı bu zamanda, biz daha çok tartışırız şu ağa olabilir bu olamaz diye.

30-Kırkpınar'ın ermeydanlığı kaldı mı?

(25 Haziran 2005 Cumartesi-Türkiye Gazetesi)

Alparslan'dan Kanuni'ye Türk sultanlarının ordularını, tekbir sesleriyle harp meydanında, düşman üzerine saldığı mübarek cuma günü, 644. Ermeydanı Kırkpınar başladı. Meydanların en anlamlısı, Kırkpınar'ın ne manaya geldiğini en güzel anlatanı, acı gerçekleri dile getireni, sarayların en güzelinin bulunduğu ve sonra yok olduğu, Balkan Savaşı'nda Türk askerlerinin açlıktan ağaç kabuklarını yediği Sarayiçi'nde Kırkpınar ermeydanı başladı.

Sarayiçi ermeydanının bir tarafında Adalet Kasrı, diğer tarafında

Balkan şehitliği ve günümüze yalnızca harabeleri ulaşan saray ve karşısında bütün ihtişamıyla kızılelma ülküsünü haykıran Selimiye.

Bundan daha güzel Kırkpınar'ın manasını anlatan meydan olur mu?

Kırkpınar, Edirne, Selimiye ve Sarayiçi'ne bir de "niçin" diye sorarak bakabilsek neler göreceğiz neler.

Kırkpınar'a ermeydanı demiş, onu, erlerin, alperenlerin hatırası, yiğitliğin, fedakarlığın, mertliğin en güzelinin sergilendiği yer bilmişiz.

Kırkpınar, günümüzde de hakikaten ermeydanı mı, orada güreş tutanlar, Koca Yusufların, Aliçoların, Mümin Pehlivanların, Kurtdereli Mehmetlerin, alperenlerin hatırasını yaşatma gayretinde mi?

Bu sorgulanmalı? Cevabın; yüreğimizi kanattığını, gönlümüzü yaraladığını göreceksiniz.

Şu yeryüzü ermeydanı,
Gönül sevmez her meydanı,
Yüreksize yorgan döşek,
Koç yiğide ver meydanı.

Şair, dört mısra ile özetlemiş, Kırkpınar, yeryüzü, yaradılış, er kişi olma gerçeğini.

Evet, yeryüzü, kişinin, kendisini ebedi güzelliklerden koparmak isteyen nefse, şeytana ve çevreye karşı son nefese kadar devam eden savaşın geçtiği cenk meydanı, ermeydanıdır.

Kırkpınar da ermeydanı olan yeryüzünün misalleştirilmesidir.

Kırkpınar'a, yeryüzüne, niçin ermeydanı demişiz de paşa meydanı dememişiz?

Bunun cevabını vermek için ilk önce er ne demek buna bakalım. Er (sözlükte), erkek adam, yiğit, kahraman, rütbesiz asker, ehil manalara gelmektedir.

Yeryüzü, Kırkpınar, bütün maddi üstünlüklerden soyunmuş,

hakikate, gerçeğe ererek eren olmuş, yiğitliğe, ebedi güzelliklere sevdalanmış kişiler için ermeydanıdır.

Nefsin ve şeytanın emrine girenler, dünyaya, mala, mevkie, kula köle olanlar içinse yeryüzü ve Kırkpınar tabii ki ermeydanı değil. Onların işi ermeydanlarında değil, ... meydanlarındadır.

Kırkpınar'da güreş tutan, Kırkpınar'a sahip çıktıklarını iddia edenler, Kırkpınar'ın kendileri için ne meydanı olduğuna, para ve şöhret mi yoksa tarihi, kültürel mirasımızı yaşatma mı olduğuna cevap vermelidirler.

Muhakkak ama muhakkak, güreşten önce kıbleye karşı durmanın, peşrevdeki yeri öpmenin, rakibin topuğuna ellemenin, kasnak ipindeki üç düğümün ne manaya geldiğini bilmeli ve bunlara inanıyorlarsa ermeydanına çıkmalılar. Eğer, Kırkpınar'ın anlattığı manaya inanmıyorlarsa, para ve şöhreti başka yerde aramalı, Kırkpınar'ı çirkin emellerine alet etmemelidirler.

Ermeydanında güreşe soyunanlar, görev alanlar pehlivan olmalıdır.

Yazar arkadaşımız Muammer Erkul, makalesinde, Koca Yusuf'un hayatının roman tarzında anlatıldığı "Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Güle Yenildi" isimli kitabımızla ilgili yazmış... "Efendi kimdir? Kahraman nasıl olur? Hangisi adam gibi adamdır; artık bilinemediği, gerçek hikâyelerle uyduruk öykülerin bir birine karıştığı, akılların dolaştığı zamanımızda, Koca Yusuf ve benzeri kahramanların hayatları örnek olarak, ders olarak elbette okunmalı, okutulmalı ki, bu; sahte kahramanların maceralarından faydalıdır...

Şuna inanırım: Koca Yusuf'un hayatını Kırkpınar yağlı güreşleri için Sarayiçi'ne gelenlere bilet olarak satmak... Kispet giyip çayıra çıkan bütün güreşçilerin boynuna madalya olarak takmak... Ve dahi; büyük ödül niyetine başpehlivanlara bu romanı takdim etmek lazım!..

Bu sözlerimi 'bir dostunun yazdığı kitabın reklâmını yapmaya çalışıyor' diye yorumlayanlara ise; Koca Yusuf'un kim olduğunu öğrenmelerini ve tabii ki Halil Delice'nin kitabını okumayı tavsiye etmek lazım!" diye gönlündekini kaleme dökmüş.

Efendim, Muammer Erkul'un sözlerine aynen katılıyoruz. Niçin böyle dediğimizi, Kırkpınar'ın, pehlivanın, insanın ne olduğunu merak edenler Yalnızca Güle Yenilenin romanını okusun, diyoruz. O kitapta güzel bir şeyler varsa Rabbimin ihsanıdır.

31-Kırkpınar serhat boyu kültürü ve yadigârıdır

(26 Haziran 2005 Pazar-Türkiye Gazetesi)

Kırkpınar, serhat boyunda, Avrupa'yı vatan edinirken doğmuştur. Serhat boyu kültürü ve yadigârıdır. Kırkpınar'a ermeydanı denilmesi de bunun en büyük delilidir.

Peki, Kırkpınar'ın serhat boyu kültürü ve yadigârı olması neyi ifade eder?

İsterseniz buna, milletimizin gönlünden doğan, asla yalan söylemeyen, milli vicdanı, karakteri yansıtan türkülerimize bakarak söyleyelim.

Buna ermeydanı derler, bunda söz olmaz
Çifte yürekli erkekler (şahin) gelin bu yane
Ele bele dile (imanım) ihanet olmaz
Yandım okurlar fermanın (imanım yandım) kıyarlar cane

Demek ki serhat boylarında söze değil, yapılan işe bakılır, burada ele (hırsızlık yapmamak, alınan ücretin gereğini yerine getirmek, alış - verişini doğruluk içinde yapmak), bele (namusa), dile (verilen söze, destanlarımıza, kanuna, efsanelerimize) ihanet olmaz. Peki, ihanet olursa ne olur? Fermanı okurlar, yargılanır, bu yargılanmanın sonucunda idâma hüküm olunur ve kıyarlar cane, idam edilir.

Burada yaşayanlar çifte yüreklidir, çok cesur, yiğit, namuslu, zamanın silahlarını en iyi şekilde kullananlardır.

Bu yolun erkanı (imanım) hünkârdan gelir
Serden geçmiş erler (imanım şahin) gelir bu yane
Sıtk-ı sadakattan (imanım) ayrılmak olmaz
Okurlar fermanın (imanım yandım) kıyarlar cane

Serhat boyunda nasıl davranılacağı, hangi işlerin yapılacağı, hünkar, devlet tarafından tayin edilir. Burada, serhat boyunda doğruluktan, sadakatten ayrılık olmaz. Ayrılırsa sonu idâmdır. Burada yaşayanlar serden, yani baştan geçmiş, canını hak, adalet,

vatan, ebedi güzellikler için ortaya koymuş, ölümü, sevgiliyi sevgiliye kavuşturan köprü bilen, şehit olmak için can atan kişilerdir.

Alaman dağıdır Tuna'nın başı
Eksik olmaz serhatların savaşı,
Kan ile yoğrulmuş toprağı taşı
Serhatları vurur şevki Tuna'nın
Edirne'nin ardında sümbüllü bağlar
Hasan Ağa oturmuş kargısın yağlar
Şimdi cenk var davullar zurnalar mehterler çalar
Hasmını meydanda seç kahramanım pehlivanım hey
Üçünü beşini birden biç kahramanım pehlivanım hey

Kanuni Sultan Süleyman, Budin'i fethettiğinde, Macar kralının sarayının duvarına

"Burası gaziler diyarıdır beyim burda gayr olmaz

Burda gayreyleyenin akıbeti hayrolmaz" yazar.

Tabii bugün, bu çok basit Türkçe'yi anlamaktan da aciz hale geldik. Yani bizim anlayacağımız lisanla, "Serhat boyunda, gaziler diyarında, kanun, örf ve adetlere, yiğitliğe, mertliğe aykırı iş işlenmez, başka yerlerde işlenirse af olabilir, ama serhat boyunda bunlara aykırı iş af olunmaz, çünkü burası serhat boyudur, düşman ile yüz yüze olunan yerdir" demek istemiştir.

Dün serhat boyu, yalnızca hudutlar, Osmanlı'nın Avrupa topraklarıydı. Bugün ise küreselleşme denen bela, TV'ler, sinemalar, internet sebebiyle, artık bütün yurt, evlerimizin için serhat boyu oldu; düşman yatak odalarımıza, en mahrem yerlerimize kadar girdi.

İşte bunun için, Kırkpınar serhat boyu kültürüdür, bu kültürün misalleştirildiği yerdir. Kırkpınar'da güreş tutanlar, Kırkpınar'la ilgilenenler, bu kültürün gereğini yapmalı, yapmayanlar, yerine getirmeyenler Kanuni Sultan Süleyman'a havale edilmelidir, diyoruz.

32-Kumrular Kırkpınar için ne söyler?

(27 Haziran 2005 Pazartesi-Türkiye Gazetesi)
Bülbüller ötüyor seher vaktidir,
Gülbâde içelim bahar vaktidir,
Hazır olun erler sefer vaktidir,
Destur saldıralım düşman eline.

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler, akıncılar, gönül yangınlarını dile getirmesi için yaktıkları türküde bu şekilde feryat etmişler.

Bülbüllerin seher vakti ötüp, güle, hakiki güzele aşkını, bahar vaktinde sefere çıkılarak gülbâde, şehitlik şerbeti içildiğini anlatmışlar, Kırkpınar'ı bize yadigâr bırakan alperenler.

Kırkpınar'ın ne olduğunu anlamak için, bu türküde geçen, bülbül, seher vakti, gülbâde, bahar, er, sefer, destur ve düşman kelimeleri ne anlatır iyi bilmek gerekir.

Bülbül seher vakti ne söyler, bunu anlamak için, seher vakti uyanık, gönül gözünün de açık olması lâzım.

Biz, her ikisinden de mahrum bulunduğumuzdan, şafak vakti Edirne'de söyleşen kumrular ne söyler, ona bakalım.

Kırkpınar dolayısıyla Edirne'de bulunduğumuz sürece, Balta Oteli'nde kaldık. Balta Oteli'ni bu sene çok değişmiş bulduk. Baştan ayağa yenilenmiş, odalara klimalar takılmış.

Ve bu sene, şafak vakti, Balta Oteli'nin hemen karşısındakini Kadı Bedrettin Camii'nin bahçesindeki badem ağaçlarını mekân tutan kumrular çok şeyler söyledi. Kumrular, çocukluğumuzun guguşçuk kuşları, bazı yerlerde yusufçuk diye bilinir.

Şafak vakti ötüşlerine doyum olmaz. 5, 7, 9 veya 11 defa öterler. Ve çok şeyler söylerler.

Bir şeyler söyleyen, halince en güzeli zikreden yalnızca kumrular mı?.. Yerde ve gökte ne varsa, atomdan yıldıza, çok şeyler söyler, ama anlayana.

Kumrular çift çift gezerler. Aşkın, karşılıksız sevmenin misali kabul edilirler.

Önceki senelerde de bu otelde kaldık, ama şafak vakti, kumruların ötüşünü duymamıştık. Ne hikmettir bilinmez, bu sene duyduk.

Kumrular, Kırkpınar, Edirne ile ilgili çok şeyler söylediler. Bunlardan bir kaçını sizlerle paylaşmak isterim:

"-Kırkpınar'da güreşenler, organize edenler, görev alanlar, Kırkpınar'ın neyi ifade ettiğinden, Kırkpınar güreşleriyle neyin yaşatılmak istendiğinden habersizler. Bunun için Deliceli Halil Pehlivan'ın her yıl Türkiye Gazetesi'nde yayınlanan Kırkpınar yazılarını okumalılar. Bu yazılar kitap haline getirilip, okunması, gereğince amel edilmesi sağlanmalıdır.

-Sarayiçi'ndeki Adalet Kasrı'nda Kırkpınar Müzesi kurulmalı. Hiç olmazsa, Kırkpınar müddetince açık tutulmalı.

-Trakya Üniversitesi'nde Kırkpınar Enstitüsü kurulmalı.

-Edirne'de yağlı güreş merkezi kurulmalı ve burada yağlı güreş, kispet ustaları ders vermeli. Atölyeleri olmalı.

-Gerçek pehlivan nedir, Kırkpınar neyi ifade eder, kişi ne zaman pehlivan olur, güle yenilmek nedir, öğrenilmesi için "Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf - Yalnızca Güle Yenildi" kitabı güreşle ilgilenen herkese okutulmalı, pehlivanlara ücretsiz dağıtılmalı.

-Bu sene çeyrek finale üç tane başpehlivan çıkaran Karamürsel'de ve başa 13 pehlivan çıkaran, Kırkpınar'a gelen pehlivanların yarısına yakınını gönderen Antalya'da, yağlı güreş merkezleri kurulmalı, bu iki diyar desteklenmelidir.

-Kırkpınar'ın yükü yalnızca Edirne Belediyesi'ne bırakılmamalı, Kırkpınar'ın küreselleşen dünyada maddi - manevi en iyi ürünümüz olduğu kabul edilerek, devlet olarak Kırkpınar'a, onun değerlerine sahip çıkılmalıdır."

Darılmak yok, bu sözleri kumrular söyledi, hem de şafak vakti dillenerek. Kumrular çok şeyler söyledi ama diğerlerinin sır olarak kalmasını, ancak ser verip sır vermeyenlere söylenmesini istediler.

Bu sene Kırkpınar'a rekor katılım oldu. Yine 46 pehlivan başta

güreşerek Cumhuriyet döneminin rekoru kırıldı.

Ancaaak, sayının büyümesi, kaliteyi getirdi mi? Ne yazık buna "evet" dememiz mümkün değil. Taşçı, güreşi bırakınca Kırkpınar'a ilgiyi nasıl sağlayacağız, neyi örnek göstereceğiz.

Çokluktan önce kaliteyi yakalamak dileğiyle....
33-Kırkpınar'a bilimsel yaklaşım
(2 Temmuz 2006-Türkiye Gazetesi)

Kırkpınar, tarihi ve geleneksel bir sporumuz. Kırkpınar'da öncelik geleneğedir, değişmemesi asıldır. Ama değişen şartlar, geleneksel Kırkpınar kurallarında da değişikliği gerektirdi. Ne yazık ki zaman sınırlaması, yaş tahidi, altın puan kuralı gibi değişiklik bilimsel araştırmalar yapılmadan gerçekleştirildi.

Kırkpınar'da zamanın gerektirdiği değişiklik ve yenilik mutlaka yapılacak, ama Kırkpınar'ın özüne, aslına, tarihi ve geleneksel yapısına dokunmadan.

Peki bütün bunları kim gerçekleştirecek? Tabii ki, Trakya Üniversitesi'nin bünyesinde kurulacak bir Kırkpınar Enstitüsü....

Kırkpınar Enstitüsü bünyesinde de öncelikle bilimsel kurul ve Kırkpınar Müzesi ve Arşiv-Dökümantasyon Merkezi olmalı.

Sevmediği şey, yazılarda meli, malı ile biten ifadeler kullanmak. Ama gel de Türkiye şartlarında kullanma.

Trakya Üniversitesi bünyesinde, Kırkpınar Enstitüsü'ne önce sayılabilecek çalışmalar yapılıyor. Bu çalışmalar da Trakya Üniversitesi Kırkpınar Beden Eğitimi Yüksek Okulu koordinesinde yapılmaktadır.

Trakya Üniversitesi, 2-4 Temmuz tarihleri arasında, Deveciler Hanı Kültür Merkezi'nde 2. Uluslararası Tarihi Kırkpınar Sempozyumu tertipledi.

Sempozyum, bugün yapılacak açılışla başlayacak. Tebliğ ve paneller ise yarın ve Salı günü yapılacak.

Sempozyumda, Kırkpınar'ı çeşitli açılardan inceleyen tebliği

sunulacak. "Tarihi Kırkpınar'a Uluslar Arası Bakış" ve Kırkpınar'da Ağalık Müessesesi" konulu iki panelde gerçekleştirilecek.

Biz de, "Vatan Ediniş Destanı Kırkpınar", "Yesi'den Kırkpınar'a" ve "Türkün Dünya Görüşünün Aynası Peşrev" konulu üç tebliğ ile bu sempozyuma katılıyoruz.

Bu sempozyumun gerçekleştirilmesinde büyük emeği geçen Kırkpınar Beden Eğitimi Yüksek Okulu Müdürü Yrd. Doç. İlhan Toksöz ve ekibine çok çok teşekkür ediyor, bu çalışmaların Kırkpınar Enstitüsü'nün kurulmasına öncülük etmesini diliyoruz.

Biz işleri genelde vatan millet edebiyatıyla yürütmeyi seviyoruz. Bilimsel çalışmaları pek sevmiyoruz. Çünkü bilimsem çalışma demek, yorulmak demek, bilimin kuralları içinde kalmak demek. Bunlar da kestirme gitmeye bayılan bizlerin en sevmediği şeyler.

Yunanistan, yağlı güreşi, baklavaya, Karagöz'e sahip çıkıyor diye feryat ediyoruz. Eğer bilimin öncülüğünde bilimsel çalışmalar yapmazsak bu feryatlar çoğalacak.

Kırkpınar konusunda, Edirne Belediyesi, Trakya Üniversitesi ve Kırkpınar'ı sevenler omuz omza çalışmalıdır.

Hamasi edebiyatlar, asarız,keseriz bu işler yürümüyor.
34-Güle mağlup olanlar ve...
(3 Temmuz 2006-Türkiye Gazetesi)

Cumartesi günkü başpehlivanlık güreşlerinde Kırkpınar sevdalılarını çok üzen bir hadise yaşandı. Kırkpınar'da, Kırkpınar geleneklerine, manevi değerlerine yakışmayan çok hadiseler yaşandı, peşrevin aslına uygun yapılmaması, pehlivanların peşrevin temsil ettiği manalardan habersiz olması, pehlivanların mirasçısı oldukları alperenlerin kemiklerini sızlatacak hareketlerde bulunması, Selimiye Camii çevresindeki yeşilliklerde çilingir sofralarının kurulması gibi nice hadiseler...

Bunların hepsi bizi yaraladı, ama bir tanesi yüreğimize hançer sokulmuş gibi acı verdi. Geçen senenin başpehlivanı Şaban Yılmaz, normal sürede, rakibi Recep Çakır'a iki ihtar verdirdikten sonra

puanlama da iki puan vererek yenildi. Yenilmesiyle birlikte ortalık karıştı. İlk önce Şaban Yılmaz, kule hakemlerine yürüyerek kendisine haksızlık yapıldığını söyledi. İtiraz etti, bağırdı, ama ağzından kötü söz işitmedik. Ancak, güreşçilerinin itirazı, yakınlarının çıldırmasına sebep oldu, ortalık karıştı. Küfürler, tehditler yağdı.

Galibiyet kadar, mağlubiyet de güreşin en önemli parçası. Pehlivanlık, hem galibiyette hem de mağlubiyette pehlivan olarak kalabilmek, insanlıktan, mertlikten, alperenler yolundan ayrılmamaktır.

Güreşin sonucunda mutlaka bir pehlivan yenilecek. Yalnız galibiyeti pehlivanlık olarak görmek, pehlivanlığı, Kırkpınar'ı bilmemektir. Galip iken pehlivan olarak kalabilmek, mağlup iken pehlivan olarak kalabilmekten çok çok zordur. Bunu bilen eski pehlivanlarımız, galip gelince bırakın hoplamayı zıplamayı tam tersi boyun bükük, hemen nefis, ego başpehlivanlıyla güreşe başlamışlardır, felaketlerine sebep olmaması için. Galip iken mağlup olmak için gayret etmişlerdir.

Günümüzde pehlivanlar, mağlup olunca niçin çıldırıyorlar? Niçin olacak? Kırpınar'ı yalnızca bir geçim, egoyu tatmin vasıtası gördükleri, onun bir vatan ediniş destanı olduğuna, onun manevi cephesine inanmadıkları için...

Eski pehlivan da yenildiler, ama egolarına değil güle. Koca Yusuf, Mümin Hoca, tarafından künde ile atılınca, göbeğinin açılıp açılmadığı tartışıldı. Koca Yusuf, başhakem Aliço'ya, sordu, "Ustam yenildim mi" diye. Ondan evet cevabını alınca, tek kelime söylemeden ermeydanından ayrıldı.

Koca Yusuf'un hayatını anlattığımız "Cihan Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Güle Yenildi" kitabını okuyanlar, Koca Yusuf'un güle üç defa nasıl yenildiğini okuyarak göz yaşlarına mani olamadılar. (fot: 34-Koca Yusuf adlı kitabın kapak resmi konacak)

Bizim insanımız "Güle yenilenleri" özlemiş. Pehlivanlardan, Kırkpınar'ı sevenlerden insanımızın beklediği, egolarına değil, güle yenilmeleri, hak, hakikat karşısında boyun bükmeleri, galip

geldikçe bu nimete nasıl şükrederim endişesine düşmeleri, mağlup olunca da efendice kabul edip, ben nerede hata yaptım diye ders almaları, mağlubiyette galibiyeti aramalarıdır.

35-Recep'in Kara'sı değil hançer yarası

(7 Temmuz 2006-Türkiye Gazetesi)

Gönlümüzü şifa bulmaz şekilde yaralayan; gerçek pehlivan, mütevazi insan Recep Kara'nın karası değil, Kırkpınar'a ihanet edenlerin hançer yarası.

2004'de birinci, bu sene ikinci olan Recep Kara, mertçe, cansiperane güreşleriyle sevenlerinin yüzünü ak eyledi. Her bakımdan üstün olduğu rakibine, kendi oyunu, bir anlık dikkatsizliğiyle yenilince, bağırıp çağırmadı, yalnızca, "Kısmet değilmiş. Bu bana bir ders olsun, bir an kendine çok güvendim. 'Rakibin karınca da olsa küçük görme' tavsiyesini unuttum." dedi, bir köşeye çekildi, içli içli ağladı. (fot: 35-opak)

Zerre şüphem yok, yeni bir Ahmet Taşçı geliyor, efendiliği, çalışkanlığı, tevazusuyla. Ahmet Taşçı, meydanlardan çekilince ermeydanları öksüz kalacak diye üzülüyordum. Artık müsterihim. Onun yeri boş kalmayacak. Recep Kara geliyor, sevenlerinin, Kırkpınar, mertlik sevdalılarının yüzünü ak eyleyerek.

Ya Kırkpınar'dan geçinen diğerleri, yüzlerine sürdükleri karaları silmeğe, yedi sülalelerinin gücü yetecek mi?

Kendisini "Deniz Baykal'ın pehlivanı" diye ilan ettirenler, bugüne kadar hiçbir başpehlivanının yapmadığını yapanlar, Kırkpınar'a siyaset bulaştıranlar,

Canlı yayında, pehlivanlara nasihatlerde bulunsun, atalar öğütlerini hatırlatsın diye kendilerine verilen mikrofonla, yarım saat, Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi'ye övgüler düzenler, ama tek bir kelimeyle, 361 bin YTL ağalık bedeli veren ağadan (ağanın hareketlerini biz de tasvip etmiyoruz) bahsetmeyenler,

Kendisine teslim edilen mikrofonla ona buna yağ çekmeyi marifet zannedenler, pehlivanların isim ve derece aldığı yılları

şaşıran, onlardan hakaret görenler,

Kırkpınar'ın temel taşı müesseseyi, yalnızca "Parayı veren düdüğü çalar" diye bilenler, her sözünün başında "Ben ilkokulu bile bitirmemişim ama şimdi şirketler sahibi" diye başlayanlar, sonra da, hareketlerine ve sözlerine çocuklarını bile güldürenler, parayla aldığı ünvanın altında ezilenler,

Rakibi Kırkpınar'a geldi diye taraftarlarıyla Kırkpınar'a baskın yapanlar, siyasi şov peşinde olanlar,

Baykal, tribüne geldiğinde, "Cumhuriyetin koruyucusu, sahibi aramıza teşrif etti" diye anons yapanlar, diğer siyasileri, Cumhuriyetin düşmanıymış gibi gösteren ve Kırkpınar'ın gül yüzüne siyaset çamurunu bulayanlar,

Senelerdir Kırkpınar'ı dışa açacağız, tanıtacağız diye yırtınan ama yine Avrupa'dan bir gazeteci getirmeyi başaramayanlar, on bir yıldır Kırkpınar'a gelip dört bin adet Kırkpınar tanıtım cd'sini beş kıta, yetmiş ülkede dağıtımını gerçekleştiren ABD'li Miller'in yaptığının yüzde birini yapamayanlar,

Gönül güzelliğimizin aynası peşrevi, üstün körü yapan, peşrevin ve Kırkpınar'ın manasından bir parça haberi olmayanlar, güreşi üç kuruş para için yapanlar,

Yenilince ortalığı birbirine katanlar,

Kırkpınar'ın bir vatan ediniş destanı, peşrevin, Türk'ün dünya görüşünün, hayata bakışının bir aynası olduğunu, Yesi'den Kırkpınar'a akışın ne manaya geldiğini bilmeyenler,

Kırkpınar'ı yalnızca, davul sesi, yağ pırıltısı, kaynana zırıltısı, otlanacak çimen görenler...

Yüzünüzdeki karayı nasıl sileceksiniz?

Hangi kimyasal temizleyiciyi kullanacaksınız?

Silmeğe çalıştıkça yüz karanızın daha da karardığını ne zaman fark edeceksiniz?

Ey Kırkpınar'dan geçinenler, düşün Kırkpınar'ın yakasından.

Kırkpınar'ı, Ahmet Taşçı'ya, Recep Kara'ya, yüzlerce kilometre uzaklardan gelip, çimenler üzerinde geceleyerek Kırkpınar'ın cefasını çekenlere, güle yenilmeyi bilenlere bırakın.

Bırakın da Osmanlı Türkünün son hatırasını bizden sonrakilere ulaştırabilelim.

36-Parayı veren düdüğü çalarsa...

(10 Temmuz 2006-Türkiye Gazetesi)

Bilen değil de parayı veren düdüğü çalarsa ne olur? Tabii ki ortaya, pehlivanları coşturan, yürekleri kabartan, yiğitleri, erleri bir gül bahçesine girercesine şehitliğe, savaşa yollayan cenk havaları değil, Teke Zortlamasını bile aratan "zırt" sesleri çıkar.

Günümüzdeki Kırkpınar Ağalık uygulamasında, ne yazık ki parayı veren düdüğü çalıyor. Sonra da ortalığı hiç hoş olmayan sesler kaplıyor.

Parayı veren her TC vatandaşı, ahlaki durumu, cinsel tercihleri ve cinsiyeti tartışma konusu olmadan ağa olabilir. Ahlakını, cinsi tercihini tartışmak, ayrımcılık yapmaktır ve anayasal suçtur.

Amacımız, parayı vererek ağa olan hiç kimseye incitmek değil. Sözümüz, ağanın seçiliş şeklinedir, bu tarz seçimle istenmeyen nice durumlarla karşılaşabileceğine dikkat çekmek, ağa seçimi konusunda fikir vermek, teklif getirmek içindir.

Çok değil, 50 yıl öncesine kadar, parayı basan değil, ağalığa layık olan, ağa seçilirdi. Kim tarafından mı, Kırkpınar'ın son gününde, hazır bulunan, eşraf, itibarlı, hatırlı, Kırkpınar'ın manevi yönünü iyi bilen kimselerce.

Bugün olduğu gibi parayı veren düdüğü çalmıyordu. Maddi-manevi yönden ağalığa, Kırkpınar'ın şanına uygun olan kişi ağa seçiliyordu.

Açık arttırma falan olmazdı. Güreşlerin sonunda, orada hazır bulunan eşrafça ağa olması kararlaştırılan zenginlerden birinin önüne, koç bırakılırdı, böylece de ağa seçilmiş olurdu.

O günlerde televizyonlar olmadığı için de kimse reklam yapmak için ağalığa soyunmazdı. Parayı veren değil, layık olan ağalık düdüğünü çalardı.

Kimi mi seçerlerdi? Rumeli ağzıyla söyleyecek olursak "En az sekiz kızanı, bahçesinde kovanı, çokça altını olanı" ve de cömerdi. Niçin sekiz kızanı olanı? Misafirine hizmette kusur edilmesin diye.

Peki, bugün olduğu gibi bütün yük, ağanın omuzlarında mı kalırdı? Hayır, kesinlikle hayır. Kırkpınar'a gelen davetliler, ağa tarafından davul zurnayla karşılanır ve ağa çadırına götürülürdü. Çadıra götürülen misafirler, karınca kararınca altını ağanın oturduğu postun altına bırakırlardı. Bir kısmı da nakit yerine, at, boğa, düve, sığır, koç, keçi gibi dereceye giren pehlivanlara ödül olarak verilen hayvanları getirip, ağa çadırının önündeki ağaçlara bağlarlardı.

Böylece, ağanın yükü paylaşılırdı.

Bugünkü uygulamaya gelince... Pek söylemeğe dilim varmıyor ama söylemeliyim.

Bugünkü uygulamada, ağa tam manasıyla yolunacak kaz gibi görülmektedir.

Pehlivanından gazetecesine, belediyesinden federasyonuna, seyircisinden misafirine... hepsi, ama hepsi, ağadan bir şeyler koparmak derdinde... Kimse, ağaya yardım etme çabasında değil.

Peki, çare ne?
Çare; parayı basanın değil, layık olanın seçilmesinde.
Layık olarak nasıl bulunacak ve seçilecek?

Tıpkı eski günlerde olduğu gibi bir heyet, maddi-manevi açıdan Kırkpınar Ağalığı yapmağa layık olana teklif götürecek. Kırkpınar gibi, nice evrensel motiflerle süslü, anlatıldığında insanların dudaklarını ucuklatacak güzelliklerle bezenmiş tarihi bir geleneğin yaşatılması konusunda, teklif götürdüğü kişiyi ikna edecekler.

Emekli hayatı yaşayan Rahmi Koç, niçin ağalığı kabul etmesin? Kırpınar'a sahip çıkmak onu tanıtmak, denizlerde gezmekten çok

daha mı önemsiz?

Güler Sabancı Hanım Ağalığa niçin he demesin? Senede beş gününü Kırkpınar'a ayıramaz mı?

Hayır eserleri ve vakıflar için su gibi para döken Halis Ağa (Toprak) niçin ağa olmasın, kendisine Kırkpınar anlatılırsa?

Bu zenginlerimiz, Dünyada bir benzeri olmayan Kırkpınar için hayatlarında bir defa severek fedakarlığa niçin katlanmasınlar?

Niçin kabul etmesinler ağalığı, onlara Kırkpınar'ın, ağalığın ne olduğunu anlatabilirse?

Layık olanlar ağalığı kabul etmeli ki, Türkiye, Türk milleti, Kırkpınar, Edirne, insanlık ve... ağalığa tamam diyenler kazansın.

37-Kurtlar Vadisi değil Kurtdere Ermeydanı

(17 Temmuz 2006-Türkiye Gazetesi)

Türk Güreşinin efsane ismi Kurtdereli Mehmet Pehlivan adına, kabrinin bulunduğu köyde yapılan güreşlere senelerdir katılmak istiyordum, bu sene kısmet oldu.

Evet, 1872'de Bulgaristan'ın (O zaman Osmanlı toprağıydı) Tırnova ilinin Selvi kasabasının Bukurova köyünde doğan Kurtdereli Mehmet Pehlivan, güreşleri kadar, "Ben, her güreşte, arkamda, Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürüm." sözüyle de tarihte yerini almıştır.

Yorucu bir yolculuk oldu, gece gittik, sabah ordaydık, gündüz orada kaldık ve gece döndük. Yorulduk ama değdi, gördüklerimiz ve yaşadıklarımızın sevinci, yorgunluğumuzu aldı götürdü.

Bu güreşin organize edilmesinde büyük emeği geçen Kurtdere Köyü Muhtarı Adem Aslanbay'ı, Genel Koordinatör Mustafa Güneş ve Balıkesir Belediyesi Basın ve Halkla İlişkiler Sorumlusu Ramazan Aydın'ı tebrik ediyorum.

Kurtdere küçük bir köy. Şehre 40 kilometre uzaklıkta. Böyle bir yere, senede bir defa kullanılan, tribünleri, soyunma odaları, hakem kulesi, çok sayıda tuveletiyle (mahalli güreşlerde en büyük sıkıntı

tuvalet ihtiyacının giderilmesinde olur) basın trübünüyle bir tesisi kazandırmak ve bu tesisi ayakta tutmak çok büyük bir iş.

Küçük bir köye kadın erkek her yaştan on binlerce kişiyi bir araya toplayan nedir? Güreşe ilgi yok diyenler burasını görsün.

Gençlerimizin Kurtlar Vadisi'ne özenip, acımadan arkadaşlarını vurdukları bir zamanda Kurtdere Ermeydanı'nın görmekle sevindik, ümitlendik.

Ermeydanlarında er olabilmenin gayretindekileri ve bu meydanları yaşatabilmenin çabasında bulunanları görmek, büyük şehirlerin bunalttığı gönlümüzü şenlendirdi.

Manisa, Balıkesir ve Çanakkale yöresinde gelen genç pehlivan adaylarıyla görüştük. "Halil ağabey, gazetedeki yazılarınızı okuyoruz. Güreşin, sporun, insanlığın ne olduğunu öğreniyoruz. Koca Yusuf kitabınızı aldık. Ağlamaktan zor okuduk." sözleriyle vuruldu.

En anlamlısı da aslen Rizeli olup şu anda, Edirne'de kispet diken Murat Boncuk'un sözleriydi. Murat, 23 yaşlarında bir delikanlı. Kurtdere'ye Küçükorta Büyük Boy'da güreşmeğe gelmiş. Bigalı kispet ustası İrfan ustanın yanına gelerek kispet dikmeyi öğrenmiş, bu işi meslek bilmiş. "Halil ağabey, Koca Yusuf'u okudum. Koca Yusuf'un filmi nasıl çevrilebilir diye düşünmekten uyuyamıyorum. Gençliğimiz, örnek alacak kahramanlara muhtaç. Keşke bütün gençlerimiz Koca Yusuf, romanını okuyabilseler." şeklinde duygularını dile getirdi. Gençlerden bunları duymak, bizi sevindirdi, ümitlendirdi.

Memleketimiz coğrafyasında, gençlerimizin yüreğinde, Kurtlar Vadilerinin açtığı yaraları, Kırkpınar, Kurtdereli ermeydanlarıyla tedavi etmedikçe, işimiz çok zor.

Her şeye rağmen ümitsiz değiliz, çünkü Kurtdere Ermeydanı'nı, bu meydanda er olmak için gayret edenleri gördük.

38-Arena ermeydanı!

(15.08.2006-Türkiye Gazetesi)

12 Ağustos Cumartesi gecesi Avcılar'da yağlı güreş vardı. Evet, yanlış okumadınız, Cumartesi gecesi dedim. Üçüncü senedir, yağlı güreş gece, yapılıyormuş.

Işıklar altında, çimenlerin üzerinde güreşen pehlivanları görmek heyecanlandırdı. Ay ışığında güreşirken şehit düşen iki alpereni, Ali ile Selim'i hatırladım.

Gece serinliğinde güreş seyretmek çok güzeldi. Avcılar Belediye Başkanı Mustafa Değirmeci, "Arena Ermeydanı'nı 21 günde yaptık." deyince şaşırdım. (Fot: 36)

Arena ve Ermeydanı'nı yan yana duyunca şak kündesiyle yenilmiş gibi oldum. Bu satırlardan sonrası sayın başkan ile ilgili değil. Onun iyi niyetinden zerre şüphemiz yok, yağlı güreş için yaptıkları meydanda. Güreş yapılan yere "Arena" derken de muhakkak iyi niyetle hareket edildi.

Dikkat çekmek istediğimiz; Kırkpınar'ın, yağlı güreşin manasına yüzde yüz ters Arena isminin, güreş yapılan yere verilmesi ve herkesin de bunu normal karşılaması.

Arena, zevk için can alınan yer, ermeydanı ise, ebedi güzellikler için can verme sırrına erilen...

Arena'da, birilerini eğlendirmek, kumar oynanmasını sağlamak için gladyatörler, birbirlerini öldürmüşler.

Arena'da, matadorlar, zevk için korumasız canlara, boğalara kıyar.

Arena, kan, vahşet meydanıdır.

Ermeydanı, yiğitliğin, mertliğin, insanlığın yaşatıldığı yerdir.

Ermeydanı, öldürmenin değil, ebedi güzellikler için ölmenin temsil edildiği mekandır.

Ermeydanı, erlerin, can verme sırrına erenlerin, güle aşık olanların meydanıdır.

Arena, mazlumlar kaçmasın, zulüm tam anlamıyla işlensin diye duvarlarla çevrilidir.

Ermeydanı ise tabiatın kucağındadır, ebedi güzelliğe işaret eden

ağaçlar, çiçekler, kuşlar, çimen ve su ile koyun koyunadır.

Arenada, zulmü seyretme, ermeydanında güzellikleri yaşama ve şahit olma vardır.

Arenada para kazanılır, ermeydanındaysa sahip olunan maddi-manevi nimetler, karşılıksız verilir.

"Avcılar Arena Ermeydanı" ismi, yağlı güreşte, spor, insanlık anlayışımızda geldiğimiz noktayı, ermeydanının arenaya dönüşünü gösteriyor olmasın sakın...

Yağlı güreş; para için, tv stüdyolarında, otellerin gösteri salonlarında, sirklerde yapılır hale gelmedi mi?

Yağlı güreşte anlaşmalı güreşler yapılıyor, para ile rakip satın alınıyor diye söylenmiyor mu?

Bütün bunlar, ermeydanının arenaya dönüştüğünün habercisi değil mi?

Ermeydanını arena olarak isimlendirmek ve nasıl bir cinayet işlendiğinin farkında olmamak, hangi çözülüşün ifadesi?

Sözümüz;
"Şu yeryüzü ermeydanı,
Gönül sevmez her meydanı,
Yüreksize yorgan döşek,
Koç yiğide ver meydanı.
Oğuz Mete çağından,
Son Peygamber kucağından,
Hacı Bektaş ocağından,
Açık bize sır meydanı...
diyenlere...

Kelamımız, yeryüzünü ermeydanı bilenlere, koç yiğitlere, alperen gönüllülere, işi, arenada, tv stüdyolarında olanlara değil...

39-Yağlı salça ve salçalı yüz

(18 Aralık 2006-Türkiye Gazetesi)

Yağlı salça da olur mu demeyin. Lezzetini bilmiyorum, tatmak da

istemiyorum, ama görünüşü hiç te iç açıcı değildi.

Hele yüzler... Bulaşmış yağlı salçadan mı, yoksa yaptıkları işin utancından mı kızardığı belli olmayan o yüzler... kanlı bir kavgadan çıkmıştan daha da kanlı gözüken o çehreler...

Ne söyler, ne anlatır? Hangi utancımızı, hangi yüz karamızı gösterir?

Gerçi salçadan, yüzlerin karası belli olmuyordu.

Yoksa, yüzlerin karası belli olmasın diye yağlı salçayı bilerek mi kullandılar? Karasını örtmek için mi yüzlerini yağlı salçaya boyadılar?

İHA'dan bir haber geldi, boy boy fotoğraflarla birlikte. "Antalya'nın Kumluca Belediyesi tarafından Growtech Euraisa Fuarı kapsamında düzenlenen 'domates güreşinde', Kırpınar pehlivanları 1 ton domatesin içinde güreşti." diye.

Güreşenler arasında başpehlivanlıkta Kırkpınar birinciliğini kazananlar var.

"Tut keli perçeminden" demişler, nasıl tutarsın? Sebep malum...

Domates üzerinde güreşin, neresinden nasıl tutulur?

Keşke görmeseydim... mertliği, yiğitliği, Türkün Avrupa'yı vatan tutuşunu, alperenlerin hatırasını yaşatan yağlı güreşi yapan iki başpehlivanı bu halde... salça haline gelmiş domateslere bulanmış, kıpkırmızı yüzle...

Bizde, "nimet" inancı vardır. Avrupalı için ekmek karnını doyuran, açlığını gideren bir ihtiyaç maddesidir, tıpkı demir gibi. Biriyle çeşitli vasıtalar yapılır, ekmekle de karın doyurulur. Avrupalı bu sebepten de sıkılmadan ekmekle dudaklarını siler, dudaklarını sildiği ekmeği yemez, çöpe atar.

Bizim için öyle mi? Bizim için ekmek nimettir, yüce Mevlamızın ihsandır. Bunun için, yerde ekmek kırıntısı gördüğümüzde, öpüp başımıza koyarız, ayak altında ezilmesine göz yummayız.

Üzümü, şıra, domatesi salça yapmak için ayakla ezeriz, bundan

maksat, nimetten yeni bir nimet elde etmektir. Binlerce yıllık Türk tarihinde, domatesin veya gıda olarak kullandığımız başka bir şeyin üzerinde güreşe şahit olunmamıştır. Sonun da bu da oldu.

Perşembenin gelişi Çarşambadan belli olur demişler ya... İşin bu noktaya varacağı belliydi.

Otel odalarında turistlerin, tv'lerde bilmem kimlerin önünde güreşip, ata yadigarı yağlı güreşi yalnızca geçim kaynağı gördükten, işi sirk gösterilerine döktükten sonra olacağı buydu.

Para gelsin de nasıl gelirse gelsin öyle mi?

Binlerce yazık.

Güreşmeyip itişerek, güreşin yağıyla, domatesin salçası karıştırdık, suratımıza sürdük, utançtan kızaran yüzümüzün kırmızılığı belli olmasın diye...

Böyle yazıyorum ama emin değilim.

Merak içindeyim... acaba, yüzleri kızarıyor mu.... vatan edinmenin, güzelliklerimize sahip çıkmak için güçlü olmanın, üç düşmanla mücadelenin misalleştirildiği, alpler hatırasının yaşatıldığı yağlı güreşi bu hallere düşürenlerin?

40-Er Meydanı Kırkpınar'a Bosna'dan bakmak

(30 Haziran 2007-Türkiye Gazetesi)

Dün Kırkpınar başladı, 646. defa... Benzer sözler, aynı törenler, aynı vaatlerle... Geçen sene, daha önceki sene ve ondan önceki senekiler gibi... Biz gazeteciler de benzer işler yaptık, bol bol fotoğraf çektik, "Kırkpınar bu sene sönük başladı" gibi beylik sözlerle.

Bilene mektep olan Edirne'ye, Er Meydanı Kırkpınar'a, kızılelmaya işaret eden kubbesi, kubbesindeki kırk penceresi, 99 çeşit lale süslemesiyle Selimiye Camisi'ne baktım, sonra da Kırkpınar için söylenenlere, yapılanlara ve gelenlere...

Ve yüreğim sancıdı, Saraybosna'yı, Mostar'ı, Ayvaz Dede'yi hatırladım. Geçtiğimiz günlerde, Bosna'ya gitmek, Saraybosna'yı,

Mostar'ı, Travnik'i, Sarı Saltuk Hazretleri'nin kabrini ziyaret etmek, Ayvaz Dede şenliklerine katılmak kısmet oldu.

Ayvaz Dede kim mi?

Ayvaz Dede, 15. yüzyılda, Bosna'ya gelen Horasan erenlerinden. Manisa-Akhisar'dan geldiği söylenmekte. Boşnaklar, Ayvaz Dede ile bambaşka bir dünyayı tanırlar, onunla İslamiyeti, Osmanlı'yı severler. Ayvaz Dede'nin yolu bugün şenliklerin yapıldığı Prusac'a düşünce, buradaki insanların susuzluktan sıkıntı çektiğini, suyun çok büyük bir kaya tarafından engellendiği görür. Duaya durur, kırkıncı gününde kaya ortadan yarılır ve Bosnalılar suya kavuşur. Bosnalılar bugün buradan geçerek şenlik yerine gitmektedirler. Boşnaklar, Ayvaz Dede'yi çok severler. Çünkü onunla hakikate ve suya kavuşmuşlardır.

Ölümünden sonra, her yıl, sefere gider gibi atlarına binip, sancaklarını eline alıp, kayanın yarıldığı yere onu anmak üzere giderler. Bu sene de, hem de 497. defa buraya giden yedi kilometrelik yolu kadın-erkek, çoluk-çocuk kat etmek için yürüyerek çıktılar. Bu şekilde, Ayvaz Dede'nin şahsında, Osmanlı'ya sadakat gösterdiklerine, Osmanlı'nın sefer emrine uyduklarına inanıyorlarmış. Bize söylenen bu. Ama, hallerinden, kadın-erkek, ihtiyar-genç, yedi kilometrelik dağ yolunu büyük bir heyecan ile tırmanmalarından, dekolte kıyafetli genç kızların, yokuşu çıkarken ilahi söylemelerinden anlatılanların doğru olduğunu hissettim.

Bosna'ya su ve hakikat getiren Ayvaz Dede'nin kabrini 497. defa ziyaret eden, sancak ve atlarla onun şahsında Osmanlı'ya koşan Boşnaklar, "Sırp zulmüne Osmanlı'yla kavuştuğumuz imanla dayandık, devam eden ekonomik ve kültürel savaşta da bu imanla ayakta kalacağız" diye haykırdılar.

Boşnaklar, yediden yetmişe Ayvaz Dede'ye koşar, onun öğrettikleriyle ayakta kaldık derken, bizim Kırkpınar'a bakışımız, magazinden öte geçmedi.

Boşnaklar, vatanı, sahip oldukları güzellikleri elde tutmanın bir

bedeli olduğunu nice bin şehit pahasına öğrenirken, biz Kırkpınar'ın bir vatan ediniş destanı, yağlı güreşin, peşrevin, ecdatımızın dünya görüşünü temsil ettiğini, alperenler yadigârı, Türkoğlunun kızılelması olduğunu ne zaman öğreneceğiz?

Bunları öğrenmemiz için bizim de çok acı imtihanlardan mı geçmemiz gerek?

Dördüncü Bölüm: KIRKPINAR'A AKADEMİK BAKIŞ

Gerçek efsane Kırkpınar

(Bu yazı, 23-25 Ekim 2003 tarihinde Trakya Üniversitesi'nce düzenlenen "Edirne Kültür Araştırmaları" konulu kongrede tebliğ olarak Halil Delice tarafından sunulmuştur)

Kırkpınar, Türkoğlu, Avrupa'yı vatan edinirken doğmuştur, Türk oğlunun, Avrupa'yı vatan ediniş destanı, sahip bulunulan güzelliklerin elden çıkmaması için maddi-manevi güçlü olmanın ifadesi, bilek ile gönlü en güzel idealler yolunda kaynaştırmış alperenlerin yadigarıdır.

Peşrevle, Türk oğlunun, Türkistan'dan Anadolu'ya Anadolu'dan da Avrupa'ya akışı canlandırılmakta, peşrevle, Türkün sembolleri olan kurdun atılışı, okun uçuşu, atın şahlanışı, kartalın süzülüşü temsil edilmektedir.

Türkistan'dan Kırkpınar'a

Biz, bu vatan edinişin canlandırılması, Kıkpınar'ın yalnızca Edirne'ye sıkıştırılmaması için "Yesi'den (Türkistan'dan) Kırpınar'a" projesini atmıştık. Bu projeyle, Yesi'den Ahmet Yesevi hazretlerinin kabrinden toprak, alınacak, daha sonra, Ankara'da-Hacı Bayram'ın, Bektaş'ta Hacı Bektaş Veli'nin, Söğüt'te Ertuğrul Gazi'nin, Bursa'dan-Osman Gazi'nin, Çardak'ta-Salcı Baba'nın, Bolayır'da Şehzade Süleyman'ın, Keşan'da-Paşayiğit'in, Babaeski'de-Sarı Saltuk'un kabirlerinden alınan topraklar, Kırkpınar'ın başlangıç gününde, Kırkpınar'ın başlangıç gününde, Kırkpınar ermeydanına serpilecekti.

Gelibolu'nun fetih gününde, alınan topraklarla birlikte Rumeli'ye geçiş canlandırılacaktı. Yağlı Güreş Federasyonu

tarafından kutlama programına alınan bu proje, federasyonun lağvedilmesiyle, hayata geçememişti.

Efsane diye küçümseyenler

Bazıları, Kırkpınar'ın doğuşunu ve tarihçesini yalnızca efsaneden ibaret diyerek küçümsüyorlar.

Doğru, Kırkpınar bir efsane, ancak nasıl bir efsane. Eğer, tarihçiden, etnografyacıdan, edebiyatçıya ve folklorcuya bilim adamlarını bir araya getirsek ve onların senelerce çalışmalarını isteyerek, bir Kırkpınar Efsanesi sipariş etseydik, bu kadar mükemmel ve tarihi, coğrafi gerçeklerle bu kadar uyuşan, Türk milli vicdanına bu kadar yakışan bir Kırkpınar efsanesi düşünemezlerdi.

Kırkpınar efsanesi, tarihi ve coğrafi gerçeklerle tamamen uyum içinde ve tarihi gerçeğin, binlerce yılda oluşan milli vicdanda yoğrulmasıyla doğan bir efsanedir.

Efsanenin doğmasına vesile olan tarihi şahsiyetlere ve efsanenin geçtiği zaman dilimine bakalım. (Fot: 37)

Efsanenin doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman ve silah arkadaşları alperenlerin ve efsanenin yaşandığı tarih konusunda hiçbir ihtilaf yoktur.

Şehzade Süleyman ve arkadaşları 1349'dan 1359'da kadar uzanan zaman dilimi için Rumeli'ne (Avrupa'ya) geçmişler, Gelibolu'dan Dimetoka'ya kadarki coğrafya içinde fetihlere devam etmişlerdir. Şehzade Süleyman'ın 1359'da ölümüyle yerine geçen kardeşi 1. Murat, fetihlere devam etmiş ve 1361'de Edirne'nin fethedilmesiyle Kırkpınar'ı doğuran altın halka tamamlanmıştır.

Salcı Baba'nın kabri

Efsanenin geçtiği coğrafyaya ve efsanede ismi geçenlere bir göz atalım. Bu mekanları, bizzat gezerek, coğrafi ve tahihi hakikatler ile efsanin nasıl koyun koyuna olduğunu tespit ettim.

Çanakkale-Lapseki-Çardak'ta Salbaş mevkii vardır. Burası Şehzade Süleyman'ın Rumeli'ye geçtiği salların besmeleyle inşa

edildiği yerdir.

Ve burada, salları inşa eden salcıların piri Salcı Baba'nın kabri vardır, bu kabir, bugün hemen hemen yok olmak üzeredir

Salcı Baba'nın kabrinin bulunduğu Salbaş mevkiini, Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasına doğru bir yol uzanmakta ve bunun ucunda hilal şeklinde bir adacık vardır.

Bu yol, Deli Kızıl Sultan'ın kum saçarak meydana getirdiği yoldur, bu yol bugün de, Çardak'tan Çanakkale Boğazı'nın içine doğru uzanmaktadır.

Deli Kızıl Sultan

Deli Kızıl Sultan kimdir ve bu yol nasıl meydana gelmiştir? Kısacak göz atalım:

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman ve kırk alperen arkadaşı, Rumeli'ne geçmek üzere sala binerlerken, o yörede Deli Kızıl Sultan diye bilinen meczup kişi gelir ve kendisini de sala almalarını isterler. Kabul etmeyip yola devam ederler. Bir müddet sonra duydukları gürültüyle dönerler. Bir de bakarlar ki, Deli Kızıl Sultan, kucağına kum doldurmuş, kumları saçıyor, kumları saçtığında kara ilerliyor. Meczubu sala almazlarsa, Boğazın kapanacağından endişe ederler, "Gel bre deli, sen sala alınmayı hak ettin" derler. Bunu duyan meczup, sevinçle kucağında kalan kumları saçar, hilal şeklinde bir kara meydana gelir.

26 Ağustos Kum Günü

Deli Kızıl Sultan'ın saçtığı kabul edilen kumlar, şifalı kabul edilmekte ve bu sebeple Osmanlılar zamanından beri her yıl, bu kumlarda 26 Ağustos'da Kum Günü yapılmakta, yağlı güreşler organize edilmektedir.

Çardak Bolayır'daki Kırkpınar'ın efsanevi izlerini defalarca ziyaret edip yerinde gördüm. Efsanenin coğrafya ve tarihle nasıl koyun koyuna olduğuna şahit oldum.

Prof. Dr. Ömer Lütfü Barkan, "Kolanizatör Türk Dervişleri "

kitabında, Deli Kızıl Sultan'ın Yunanistan'ın Dimetoka şehrinde türbe ve dergahının bulunduğunu yazmaktadır.

31 Ağustos 2002 Cumartesi günü Dimetoka'ya yaptığım ilk Kırkpınar'ın yerini bulma seyahatimde Deli Kızıl Sultan'ın Sofular' a bağlı Ruşanlar ve Babalar köyü arasındaki türbe ve dergahına ulaştım hem türbe hem de dergah ayakta. Dimetoka'nın hemen yanından akan çayın ismi de Deli Kızıl Sultan Deresi.

Böylelikle Kırkpınar efsanesinde ismi geçen Deli Kızıl Sultan'ın tarihi bir şahsiyet olduğu meydana çıktı.

Şükür Tepesi ve Şehzade Süleyman

Boğazın Çardak karşısındaki Avrupa yakasında Şükür Tepesi vardır. Bu tepede, Şehzade Süleyman'ın Rumeli'ye geçince şükür namazı kılmış ve bu sebepten bu tepeye bu isim verilmiştir.

Şükür Tepesi'nin hemen yanında Bolayır var. Burada Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan yiğitlerin komutanı Şehzade Süleyman'ın kabri var.

Efsanede ismi geçen Kırkpınar çayırının, (bugün Yunanistan topraklarında kalan), Simovina ve Sarı Hızır Köyleri arasında olduğu 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde yazılıdır. 1912 yılına kadar güreşler burada yapıldı. Ancak 1912 yılında buranın Bulgaristan sınırları içinde kalmasıyla bu mübarek toprak Türk oğluna elveda dedi.

Ve bu tarihte sonra bir daha burada Kırkpınar güreşleri yapılamadı.

1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Selim'in Mezarı'ndan ve Kırkpınar Çeşmesi'nden bahsedilmektedir.

Hangi Selim? Kırpınar'ın doğmasına sebep olan iki alperenden biri olan Selim.

Hangi Çeşme? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki şehidin gömüldüğü mezar başında, kırk pınardan meydana gelen çeşme.

Kırkpınar yollarında

Kırkpınar güreşlerinin günümüzde yapıldığı Edirne Sarayiçi'nin asıl Kırkpınar olmadığını öğrenince şaşırmış... Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan iki alperenin şehit oldukları yere gömülmesiyle kırk yerden su fışkırmasıyla Kırkpınar diye adlandırılan kutsal mekanın, daha sonra bu iki alperenin hatırasına güreşlerin yapıldığı yerin, Yunanistan topraklarında kaldığı söylenince, gönlüme bir ateş düşmüş, Kırkpınar'ın asıl mekanını görebilmek için dua etmiştim.

Gün gelip de, burasını göreceğimi rüyamda görsem inanmazdım. Özellikle, Türk-Yunan ilişkilerinin gergin olduğu ve Kırkpınar'ın bulunduğu bölge yasak bölge kabul edildiği için buraya gidip resim çekmek imkansızdan da öteydi. Zaman geçip, Yunanistan ile Türkiye arasında ilişkiler yumuşayıp, Kırkpınar'ın bulunduğu yer askeri yasak bölge olmaktan çıkarılınca Kırkpınar'ı görme sevdam tekrar depreşti.

Ve vize alarak 1 Eylül 2002 Pazar günü Batı Trakya'ya koştum. (1)1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Edirne'ye Pazarkule üzerinden Yunanistan'ın Ortaköy (Keramos) kasabasına bağlayan şosenin hemen yanında, Simavina (Ammovounon) ile Sarı Hızır (Kiprinos) arasında olduğu yazılıydı.

Spor tarihi araştırmacısı (2) M. Âtıf Kahraman da Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Kırkpınar Güreşleri eserinde aynı şeyi yazmaktadır.

Fırtına çıkmış

Bu iki köy Pazarkule gümrük kapısına 10 ve 12 kilometre uzaklıktaydı. Batı Trakyalılar bu iki köyde Türk kalmadığını ve bu iki köye yakın Sadırlı Köyü'nde (Plati) tek bir Türk hanesinin bulunduğunu ve burada, Hacı Emin Hanımı, 90 yaşındaki Sabriye Teyze'nin yaşadığını söylediler. Hemen bu köye koştum, Sabriye Teyzeyi buldum. 1912 doğumlu Sabriye Teyze, Kırkpınar'ın bulunduğu yeri iyi hatırlıyordu,

1922 yılına kadar Rumlar burada yağlı güreş yapıyorlarmış... Sabriye Tezye, "1922'deki güreşlerde Rumlar, adamakıllı içmişler, her türlü rezaleti yapmışlar, çok korkunç bir fırtına çıkmış, canlarını zor kurtarmışlar, bu hadiseden sonra Rumlar korktular, bir daha

burada güreşler yapılmadı, ancak Türkler, zaman zaman burada yağmur duasına çıktılar" diye güzelce tarif etti, hemen yanından Kırkpınar Deresi'nin aktığını söyledi.

Selimin mezarı

Sabriye Teyze, Kırkpınar'ın doğu tarafında, eskiden bir türbe olduğunu, Rumların buraya gelip bez bağladıklarını, hastalarının burada iyileştiğine inandıklarını söyledi. Anlattığı yer, Selim'in Mezarı diye bilinen ve 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, bahsedilen ve Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperen Selim'in kabriydi.Tarif edilen yer, yolun hemen yanındaydı, Simovina'ya (Ammovounon) daha yakındı, daha önce oradan geçmiştim. Kırkpınar Deresi'ni hatırladım. Sabriye Teyzeye veda ettim.

Gözyaşlarımı tutamadım

Sabriye Teyze'nin oğlu Ahmet Amca ile birlikte 10 kilometre sonra tarif edilen yere ulaşmıştım. Tam tarif edildiği gibiydi, Güney kısmı, tribün gibi hafifçe yüksekti, güneybatı istikametinde, Kırkpınar deresi vardı, Kuzeyde ise Arda nehri akıyordu. Kırkpınar çeşmesi kaybolmuş, ancak suyu akmağa devam ediyordu. Burada şehit olanlar ve güreşenler için fatihalar okudum, binbir korku ile fotoğraf çektim.

İşte bir rüya gerçek olmuş, iki yiğidin güreşirken şehit olduğu, Kırkpınar'ın fışkırdığı, Osmanlı yiğitlerinin 550 yıl boyunca, yiğitliğin, mertliğin, gücün en anlamlısını göstererek Türk oğlunun Avrupa'yı vatan edinme mücadelesini canlandırdıkları ve 91 yıldır pehlivanlara hasret kutsal meydanı görmüştüm. Gözyaşlarımı tutamadım.

Hangi efsane bunlardan daha sağlam temellere, gerçeklere sahiptir. Kırkpınar efsanesi, tebliğimizin başından beri anlattığımız tarihi ve coğrafi gerçeklerle doğrulanmaktadır. Çardak'ta Salbaş mevkii, Salcı Baba'nın mezarı ve kum yolu, Bolayır'da, Şükür Tepesi ve Şehzade Süleyman'ın kabri, Dimetoka'da Deli Kızıl Sultan'ın türbesi, Simovina ve Sarı Hızır arasındaki Kırkpınar meydanı, Kırkpınar Deresi, Selim'in mezarı, Kırkpınar efsanesinin "GERÇEK

EFSANE" olduğunun inkar edilmez delilleridir.

Hatıra yaşatılmalı

En önemlisi de, bu efsane, yüzlerce yıldır, en güzel gerçek olarak Türk milletinin gönlünde, maşeri vicdanında yer bulmuştur.

İşin en garibi de, Kırkpınar'ın çevresindeki köylerde Sabriye Teyze ve iki oğlu ile kızından başka hiç Türk kalmamıştı, çocukları evlenmemiş, onların ölümüyle burada şehitlere fatiha okuyacak kimse kalmayacak.

Kendileriyle görüştüğümüz Batı Trakyalı Türkler, burada tekrar yağlı güreşlerin düzenlenerek hatıraların yaşatılmasını istediler. 31 Ağustos 2002 Cumartesi Günü Gümülcine-Alantepe güreşlerine katılan Yunanistan İçişleri Bakan Yardımcısı Stavros Boris de, Batı Trakya'da iki milleti yakınlaştıracak kültürel faaliyetlerin artması istemişti. Yunanistan bu konulara sıcak bakıyor.

Şimdi top, başta Edirne Belediye Başkanı Cengiz Varnatopu olmak üzere Türk yetkililerde, temennimiz bir an önce burada yağlı güreşlerin düzenlenerek alperenlerin hatıralarının yaşatılmasıdır.

1) 1901 bir tarihli Edirne Vilayeti Salnamesi.
2) Kahraman'ın Kırkpınar ile ilgili çok sayıda çalışması vardır.
Türkün dünya görüşünü yansıtan peşrev

(Bu yazı, 3 Temmuz 2006 tarihinde Trakya Üniversitesi tarafından düzenlenen İkinci Kırkpınar Sempozyumunda tebliğ olarak Halil Delice tarafından sunulmuştur)

Peşrev, yağlı güreşçilerin, güreşe başlamadan önce ısınmak için yaptıkları hareketler topluluğu diye tarif ediliyor.

Fazla iddialı olacak ama peşrevi bu şekilde tarif etmek, Türk kültürüne, spor tarihimize, ihanet değilse, gafletin en ağırıdır. Yukarıdaki tarif, bırakın peşrevin içindeki kültürel verileri, kolların kartal kanadı gibi açılması, kurt gibi ileri atılış, at gibi şahlanış şeklindeki maddi öğeleri bile açıklamaktan çok uzaktır. (fot: 38)

Yağlı güreşte, peşrev başlı başına bir destandır, hem de öyle

destan ki, ciltler dolusu kitapla anlatılamayacak Türkün tarih macerasını, spor anlayışını, dünya görüşünü, hayata bakışını, insan tarafını dile getirmektedir.

Peşrev, Türk oğlunun vatan tutmak için Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya akışının, dünya görüşünün, spor anlayışının ifadesidir, tarih macerasının anlatılışıdır, hem de en özlü, en anlaşılır şekilde, Yunus Emre dilinde...

Peşrev, Türk oğlunun sembolleri, 'ok, yay, at, kurt ve kartal'ın figürleriyle donatılmıştır.

Pehlivanlar, peşrev esnasında, Oğuz Kağan tarafından fırlatılmış ok gibi hedefe giderler, Alpaslan elinde gerilmiş yay gibi gerilirler, Türk'ün can yoldaşı, fetih arkadaşı, "yiğit yiğidin yoldaşı-at yiğidin öz kardaşı" dizeleriyle sırrı açık edilen at gibi şaha kalkarlar, Türk oğluna Ergenekon'dan çıkışta yol gösteren kurt gibi hedefe atılırlar ve kartal gibi kanat çırparak gökyüzünün sonsuz maviliklerine yükselerek ufuklarını genişletirler.

Türkoğlunun, tarih boyunca yurt tutmak için akışı, yüzlerce yıl önce yazılan Şecere-i Terakime (Türklerin Soyu) adlı kitapta, "Oğuz ili göçüp yürümedik yol var mı/Evin tutup oturmadık yurt var mı?" diye ifade bulmuş, bu akış, peşrevle en güzel şekilde anlatılmıştır.

Peşrevdeki güzellikler, ciltler dolusu kitapla anlatılmaz.

Gelelim peşrevin yapılışına ve peşrev içindeki hareketleri ifade ettiği manaya:

Pehlivanlar, sağ başta en usta pehlivan olmak üzere, kıbleye karşı ve sağ eliyle rakibinin sağ elini, sol eliyle rakibinin sol elini tutmuş halde cazgırın duasını dinlerler.

Niçin kıbleye karşı dururlar? Çünkü geleneğimizde savaş, kuru kavga değil, nizam-ı alem (dünyanın adaletle şenlenmesi), ilây-ı kelimetullah (Allah adını yüceltmek), vatanı savunmak içindir. Yağlı güreş de savaşta barışa hazırlık olduğu, düşmanla yapılan savaşı misalleştirdiği için, işte bu sebepten peşrev öncesinde cazgırın yaptığı duada kıbleye, yani Kabe'ye, Allahü tealanın dünyadaki evine karşı dönülür.

Rakipler, dua esnasında sağ el sağ elle, sol el sol elle olmak üzere birbirlerinin ellerini tutarlar. Bu, rakibine, "Sen bana kardeşten ilerisin, bir mukaddes uğraşta, savaşı misalleştiren güreşte, şehitlik yolunda, kader arkadaşımsın, bizler, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler Ali ile Selim gibiyiz, onların günümüzdeki temsilcileriyiz." Demektir.

Pehlivanların, el ele tutuşup kıbleye karşı durduklarını gören Cazgır, duasına başlar.

Cazgır duasını, "Allah Allah İllallah, Muhammedün resûlullah" sözleriyle bitirir. Bu, peşrevin en can alıcı noktasıdır, cazgır bu sözüyle, güreşin, Allah için, vatan için yapılan savaşa misal olduğunu hatırlatır.

Cazgır dua esnasında, pehlivanlara çeşitli nasihatlerde bulunur. Pirlerinin Hazreti Hazma olduğunu, onun yolunda bulunduklarını hatırlatarak, rakibini küçük görmemelerini, mücadeleyi mertçe yapmalarını ister, güç, zeka ve ustalığın gurur değil tam tersi tevazu sebebi olması gerektiğini söyler.

Cazgır duasına örnek olarak Koca Yusuf ile Hergeleci İbrahim arasındaki güreşte yapılan duayı vermek istiyorum.

Bugün cumadır müminler tutar saf,
Bu pehlivana derler Koca Yusuf.
Aliço'dan almıştır Kırkpınar başpehlivanlığını,
Ermeydanında gösterir hem yiğitliği hem de insanlığı.
Kırk yıl kispet taşıdım kalmadı ahım,
Bu pehlivana derler Hergeleci İbrahim.
Güleşin üstadır, oyun içinden oyun çıkarır,
Razgratlıdır doğruyu her yerde haykırır.
Allah Allah İllallah
İki Türk aslanı çıktı meydane,
İkisi de birbirinden merdane
Altı düştüm diye yerinme,
Üstü çıktım diye sevinme,
Alta düşersen apış,
Üste çıkarsan paça kasnaktan yapış,
Çapraz gireyim deme yan baş atar,

Sarma künde yapma kılçık atar,
Pehlivan düşünme güven Allahına,
Daima dua et milletine üstadına,
Dünyaya geldik ayrı ayrı anadan,
Kimimiz Rumeli'den kimimiz Anadolu'dan,
Buraya geldik ayrı ayrı yerlerden herbirimiz,
Pehlivanlar biliniz hazreti Hamza'dır üstadımız, pirimiz,
Pehlivan pehlivan Allah'ına güvenerek gir meydane,
Çetin ol, metin ol güreş tut merdane,
Kırımdan gelir tatar tozu dumana katar,
Hasmın alırsa kündeyi manda olsan yine atar,
Söğüt dalından odun olmaz,
Her yiğitten pehlivan olmaz,
At gibi yarışın, koç gibi tokuşun,
Koyun gibi meleşin, kardeş gibi güreşin,
Hamd eyle Yüce Mevla'ya,
Salavat getir Muhammed Mustafa'ya.
Biri ak biri kara, hazreti Hamza çıktı nura,
Ben çıkıyorum aradan, Allah sizleri kayıra.
Allah Allah illallah, Muhammedün Resûlullah.
Haydi hep birlikte diyelim
Dualarla bu iki aslana maşallah,
Allah derman versin.

Cazgır, "Hazreti Muhammed Mustafa'ya salavat" deyince pehlivanlar, sağ ellerini kalbi üzerine koyarak salavat getirirler.

Bu hareketle, güreşte, savaşta, Hazreti Muhammed'in yolunda olduklarını söylerler.

Cazgırın duasını bitirip "Hep birlikte şu aslanlara diyelim maşallah." Demesiyle kartalın kanat çırpmasını, kurdun hedefe atılmasını, okun yeni ufuklara uçmasını, kır atın şahlanmasını andırır şekilde çırpınmağa başlarlar, bu esnada gözleri sağ baştaki pehlivandadır. Ondan işaret gelince üç adım geri, daha sonra üç adım ileri yürürler ve sağ dizi üzerine çökerler.

Üç adım geri gitmek, Hak, adalet, aşk karşısında boynumuz kıldan ince, üç adım ileri gitmek de, hedefimiz, amacımız, şehitlik, hakkın rızası, insanların duası manasındadır.

Daha sonra da sağ elini toprağa dokundurduktan sonra, üç defa,

dizine dudaklarına ve başına götürürler. Bu, "Ey pehlivan, gücün ve ustalığınla mağrur olma, topraktan geldin, yine toprak olacaksın, sahip bulunduğun nimetlerin hesabını vereceksin, gücün, ustalığın, malın, rütben, sende emanettir, sana ihsandır, bunlar mesuliyet demektir. Sahip olduğun bu üstünlükleri hak yolunda kullanıp kullanmadığının hesabını vereceksin" anlamındadır. (Fot: 39)

Bundan sonra eşler birbirinden ayrılarak çayıra salınmış bir küheylan gibi bir müddet şahlanırlar ve ilk olarak birbirlerine doğru gelirler. İlk karşılaştıklarında tokalaşırlar, bu "Benden sana zara gelmez, güreşimiz mertlik, pehlivanlık kuralları içinde olacaktır, sana söz veriyorum." anlamını taşır.

Tokalaştıktan sonra peşreve devam ederler. Tekrar karşılaştıklarında, sol elleriyle rakibinin kasnağından tutar, sağ eliyle de rakibinin sağ paçasına dokunurlar, ellerini dudaklarına, sonra da başına götürürler. Peşreve devam ederler, dönerler ve aynı hareketi tersten yaparlar, yani sağ elleriyle rakibinin kasnağını tutarlar, sol elleriyle de rakibinin sol paçasına dokunurlar

Bunun üç manası vardır. Birincisi, "Pehlivanlıkta, insanlıkta, senin ayağının tozu olamam. Senin benimle güreşi kabul etmen benim için en büyük şereftir. " demektir. İkinci manasıysa, rakibinin en büyük silahı olan paçalarının sağlam bağlanıp bağlanmadığını kontrol etmektir. Yağlı güreşte, paçaların sıkı bağlanması, çok önemlidir. Çünkü hemen hemen bütün oyunlar, paçalardan alınır. Eğer paçalar sıkı bağlanmazsa, pehlivan için çok tehlikeli olur.

Bu nasıl anlayıştır ki, rakibinin en önemli silahının çalışıp çalışmadığını kontrol ediliyor.

Üçüncü mana: Kasnağı tutmakla, "ele, bele, dile ihanet olmaz" fermanına uyulacağı, rakibinin namusunun namusu olduğu kabul edilmektedir.

Bundan sonra rakipler, ayrılırlar iki defa karşı karşıya gelir. Birincide, sol eller ense tutarken sağ eller birbirlerine sallarlar, ikinci de bunun tersi yapılır. Bu hareketle, "Güreşimiz kurallar içinde yapılacaktır. Aramıza kötü düşünce girmesin." denilmek

istenmektedir.

Daha sonraki karşılaşmada, birbirleriyle göğüs göğse gelirler, birbirlerinin sırtlarını sıvazlarlar, bu hareketle, hem rakibinin iyi yağlanıp yağlanmadığını kontrol edilmekte, hem de onunla helalleşip, güreşte, güreş gereği verilecek acılardan dolayı baştan özür dilenmekte, "Kalpten kalbe yol vardır, kalp kalbe karşıdır" gerçeği dile getirilmektedir.

Göğüs göğse geldikleri hareketten sonra da bir müddet çırpınırlar ve en son olarak karşı karşıya geldiklerinde, tokalaşarak birbirlerini başarı dilerler, ense enseye gelerek güreş başlar.

Ne yazık ki, günümüzde, pehlivanlar, peşrevdeki hareketlerin manasından haberdar değiller. Peşrevler de gayet laubali olarak yapılmaktadır.

Türk kültürünün tanıtılmasında peşrevin çok önemli rol oynayacağı inancındayız, böyle bir kıymetin değerinin bilinmemesi ve tanıtılmaması çok acıdır.

Vatan ediniş destanı Kırkpınar

(Bu yazı, 3 Temmuz 2006 tarihinde Trakya Üniversitesi tarafından organize edilen İkinci Kırkpınar Sempozyumunda Halil Delice tarafından tebliğ olarak sunulmuştur.) (Fot: 40)

Kırkpınar, vatan tutma destanı, vatanı, sahip bulunulan güzellikleri elde tutmak için maddi-manevi güçlü olmanın misalidir.

Bu hükme nasıl ulaştık?

Kırkpınar, Türk oğlu Avrupa'yı vatan tutarken doğmuştur.

Kırkpınar'ın ne olduğunu anlamak için, doğduğu zamana, mekana, doğmasına sebep olan insanlara ve hadiselere, güreş ve peşrevdeki motiflere bakmak lazımdır.

Zaman, mekan, şahıs, olaylar ve motiflere bakıldığında Kırkpınar'ın Vatan Ediniş Destanı olduğu görülecektir.

Doğduğu zaman; Osmanlı'nın Avrupa'yı bir daha çıkmamak üzere vatan tuttuğu zaman, doğduğu mekan, Osmanlı'nın o günkü

serhat boyu, doğmasına sebep olanlarsa, gönül ile yüreği, güç ile bilgiyi kardeş kılan alperenlerdi.

Osmanlının hatırası Kırkpınar'ın nasıl vatan edinme destanı ve gerçek efsane olduğunu anlamak için doğuşuna, doğduğu mekanlara ve taşıdığı motiflere göz atmak gerekir.

Bazıları, Kırkpınar'ın doğuşunu ve tarihçesini yalnızca efsaneden ibaret diyerek küçümsüyorlar.

Doğru, Kırkpınar bir efsane, ancak nasıl bir efsane. Eğer, tarihçiden, etnografyacıdan, edebiyatçıya ve folklorcuya bilim adamlarını bir araya getirsek ve onların senelerce çalışmalarını isteyerek, bir Kırkpınar Efsanesi sipariş etseydik ve Dede Korkut'un bilgeliği ve diliyle seslendirseydik, bu kadar mükemmel, tarihi ve coğrafi gerçeklerle bu kadar uyuşan, Türk milli vicdanına bu kadar yakışan bir Kırkpınar efsanesi düşünemezlerdi.

Kırkpınar efsanesi, tarihi ve coğrafi gerçeklerle tamamen uyum içinde ve tarihi gerçeğin, binlerce yılda oluşan milli vicdanda yoğrulmasıyla doğan bir efsanedir.

Efsanenin doğmasına vesile olan tarihi şahsiyetlere ve efsanenin geçtiği zaman dilimine ve efsanin doğduğu, bugünde hâla yaşatıldığı o mekana, Edirne'ye bakalım.

Efsanenin doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman ve silah arkadaşları alperenlerin gerçekliği ve efsanenin yaşandığı tarih ile mekan konusunda hiçbir ihtilaf yoktur.

Kırkpınar efsanesine kısaca göz atalım. 13 Haziran 1354 yılının seher vaktinde bülbüller, "Hak, Hak" diye öter, güller "Aşk Aşk" diye açarken, Şehzade Süleyman ve arkadaşları sal ile Rumeli'ye (Avrupa'ya) geçmişler. Bu öyle bir geçiş ki, tarihin seyri değişir. Türkoğlu, Avrupa'yı vatan tutarak, Avrupalı zalimlere dur der. Rumeli'ye geçiş 13 Haziran'da olduğu, 1354'ü meydana getiren rakamların toplamı (1+3+5+4=13) 13 olduğu için, Avrupalı 13 rakamını hiç sevmez.

Tarihçiler, Rumeli'ye (Avrupa'ya) geçişin, Türk tarihinin en

önemli üç hadisesinden biri olduğunu söylerler. Mevlit yazarı Süleyman Çelebi'nin dedesi Şeyh Mahmut bunu;

Keramet gösterip halka suya seccade salmışsın,

Yakasın Rumeli'nin dest-i takva ile almışsın.

şeklinde destanlaştırır. Yani, Boğazı, seccade üzerinde geçmiş, Avrupa'yı takva, yüce Mevlamızın emirlerine sarılarak, yasaklarından kaçarak almış, vatan, gülbahçesi eylemişsin, der.

Şehzade Süleyman ve kırk alpereni, fetihlerde buluna bulana, yeni vatan toprakları kazana kazana bugün Yunanistan topraklarında kalan Ortaköy'e bağlı, Arda boyunda yer alan Simovina civarına geldiklerinde, daha önce yenişemeyen Ali ile Selim ismindeki iki alperen tekrar güreş tutarlar.

İki alperen, güreş esansında vefat ederler. Güreşmekten maksatları, vatan edinmek için savaşa hazırlık olduğundan arkadaşları tarafından şehit kabul edilirler ve vefat ettikleri yere defnedilirler. Arkadaşları fetihten döndüklerinde, Ali ile Selim'in mezarları başında kırk pınarın doğduğunu görürler. Buraya Kırklar Pınarı derler.

1361 yılında Edirne'nin fethedilmesinden sonra burada Ali ile Selim'in hatırasına güreşler yapılmağa başlanır ve bu şekilde

Osman Gazi'nin torunu, Orhan Gazi'nin oğlu Şehzade Süleyman ile alperenleri, 1354'ten 1359'da kadar uzanan zaman dilimi içinde, Gelibolu'dan Dimetoka'ya kadarki coğrafya içinde fetihlere devam etmişlerdir. Şehzade Süleyman'ın 1359'da ölümüyle yerine geçen kardeşi 1. Murad, fetihlere devam etmiş ve 1361'de Edirne'nin fethedilmesiyle Kırkpınar'ı doğuran altın halka tamamlanmıştır.

Efsanenin geçtiği coğrafyaya ve efsanede ismi geçenlere bir göz atalım. Bu mekanları, bizzat gezerek, coğrafi ve tarihi hakikatler ile efsanenin nasıl koyun koyuna olduğunu tespit ettim.

Çanakkale-Lapseki-Çardak'ta Salbaş mevkii vardır. Burası Şehzade Süleyman'ın Rumeli'ye geçtiği salların inşa edildiği yerdir.

Ve burada, salları inşa eden salcıların piri Salcı Baba'nın kabri vardır, bu kabir, bugün hemen hemen yok olmak üzeredir

Salcı Baba'nın kabrinin bulunduğu Salbaş mevkiini, Çanakkale Boğazı'nın Avrupa yakasına doğru bir yol uzanmakta ve bunun ucunda hilal şeklinde bir adacık vardır.

Bu yol, Deli Kızıl Sultan'ın kum saçarak meydana getirdiği yoldur, bu yol bugün de, Çardak'tan Çanakkale Boğazı'nın içine doğru uzanmaktadır.

Deli Kızıl Sultan kimdir ve bu yol nasıl meydana gelmiştir? Kısaca göz atalım:

Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman ve kırk alperen arkadaşı, Rumeli'ne geçmek üzere sala binerlerken, o yörede Deli Kızıl Sultan diye bilinen meczup kişi gelir ve kendisini de sala almalarını isterler. Kabul etmeyip yola devam ederler. Bir müddet sonra duydukları gürültüyle dönerler. Bir de bakarlar ki, Deli Kızıl Sultan, kucağına kum doldurmuş, kumları saçıyor, kumları saçtığında kara ilerliyor. Meczubu sala almazlarsa, Boğazın kapanacağından endişe ederler, "Gel bre deli, sen sala alınmayı hak ettin" derler. Bunu duyan meczup, sevinçle kucağında kalan kumları saçar, hilal şeklinde bir kara meydana gelir.

Deli Kızıl Sultan'ın saçtığı kabul edilen kumlar, şifalı kabul edilmekte ve bu sebeple Osmanlılar zamanından beri her yıl, bu kumlarda 26 Ağustos'da Kum Günü yapılmakta, yağlı güreşler organize edilmektedir.

Çardak Bolayır'daki Kırkpınar'ın efsanevi izlerini defalarca ziyaret edip yerinde gördüm. Efsanenin çoğrafya ve tarihle nasıl koyun koyuna olduğuna şahit oldum

Prof. Dr. Ömer Lütfü Barkan, "Kolenizatör Türk Dervişleri " kitabında, Deli Kızıl Sultan'ın Yunanistan'ın Dimetoka şehrinde türbe ve dergahının bulunduğunu yazmaktadır.

31 Ağustos 2002 Cumartesi günü Dimetoka'ya yaptığım ilk Kırkpınar'ın yerini bulma seyahatimde Deli Kızıl Sultan'ın Sofular'

a bağlı Ruşanlar ve Babalar köyü arasındaki türbe ve dergahına ulaştım hem türbe hem de dergah ayakta. Dimetoka'nın hemen yanından akan çayın ismi de Deli Kızıl Sultan Deresi.

Böylelikle Kırkpınar efsanesinde ismi geçen Deli Kızıl Sultan'ın tarihi bir şahsiyet olduğu meydana çıktı.

Çanakkale Boğazı'nın Anandolu tarafında bulunan Çardak kasabasının tam karşısında, Avrupa yakasında Şükür Tepesi vardır. Bu tepede, Şehzade Süleyman, Rumeli'ye geçince şükür namazı kılmış ve bu sebepten bu tepeye bu isim verilmiştir.

Şükür Tepesi'nin hemen yanında Bolayır bulunmaktadır. Burada Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan yiğitlerin komutanı Şehzade Süleyman'ın kabri var.

Efsanede ismi geçen Kırkpınar çayırının, bugün Yunanistan topraklarında kalan ve Edirne'ye Pazarkule üzerinden 30 kilometre uzaklıktaki Simovina ve Sarı Hızır Köyleri arasında olduğu 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde yazılıdır. 1912 yılına kadar güreşler burada yapıldı.

2002 yılı Eylül başında Yunanistan'a yaptığımız seyahatte burasını gördük. (Fot: 41)

Ancak 1912 yılında bu bölgenin Bulgaristan sınırları içinde kalmasıyla bu mübarek toprak Türk oğluna elveda dedi. Kırkpınar çayırı, bugün Yunanistan sınırları içindedir.

Ve bu tarihte sonra bir daha burada Kırkpınar güreşleri yapılamadı. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Selim'in Mezarı'ndan ve Kırkpınar Çeşmesi'nden bahsedilmektedir.

Hangi Selim? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki alperenden biri olan Selim.

Hangi Çeşme? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki şehidin gömüldüğü mezar başında, kırk pınardan meydana gelen çeşme.

Eylül 2002'de, Yunanistan'a yaptığım seyahatte, efsane geçen Arda boyundaki Kırkpınar'ı ermeydanını, Kırkpınar çeşmesini ve

Selim'in mezarını görme güzelliğiine kavuştum.

“Kırkpınar efsanesinin aslı yoktur” diyenler gidip görsünler. Çardak’taki Salbaş Mevkii’ni, Salcı Baba’nın mezarını, Çanakkale Boğazı’na uzanan Kum Yolu’nu, Bolayır’da Namaz Tepesi’ni, Şehzade Süleyman’ın kabrini.

Fark etsinler; bugün Yunanistan topraklarında bulunan eski Kırkpınar’ın yapıldığı Simovna Çayırı başındaki Selim’in mezarını, Kırkpınar Çeşmesi’ni.

1 Eylül 2002 Pazar günü Batı Trakya'da Kırkpınar çayırı bulmak için Sadırlı Köyü’ne koştum. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Edirne'yi Pazarkule üzerinden Yunanistan'ın Ortaköy (Keramos) kasabasına bağlayan şosenin hemen yanında, Simovina (Ammovounon) ile Sarı Hızır (Kiprinos)arasında olduğu yazılıydı.

Spor tarihi araştırmacısı M. Âtıf Kahraman da Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Kırkpınar Güreşleri eserinde aynı şeyi yazmaktadır.

Bu iki köy Pazarkule gümrük kapısına 10 ve 12 kilometre uzaklıktaydı. Batı Trakyalılar bu iki köyde Türk kalmadığını ve bu iki köye yakın Sadırlı Köyü'nde (Plati) tek bir Türk hanesinin bulunduğunu ve burada, Hacı Emin Hanımı 90 yaşındaki Sabriye Teyze'nin yaşadığını söylediler. Hemen bu köye koştum, Sabriye Teyzeyi buldum. 1912 doğumlu Sabriye Teyze, Kırkpınar'ın bulunduğu yeri iyi hatırlıyordu,

1922 yılına kadar Rumlar burada yağlı güreş yapıyorlarmış, Sabriye Tezye, "1922'deki güreşlerde Rumlar, adamakıllı içmişler, her türlü rezaleti yapmışlar, çok korkunç bir fırtına çıkmış, canlarını zor kurtarmışlar, bu hadiseden sonra Rumlar korktular, bir daha burada güreşler yapılmadı, ancak Türkler, zaman zaman burada yağmur duasına çıktılar" diye güzelce tarif etti, hemen yanından Kırkpınar Deresi'nin aktığını söyledi.

Sabriye Teyze, Kırkpınar'ın doğu tarafında, eskiden bir türbe olduğunu, Rumların buraya gelip bez bağladıklarını, hastalarının

burada iyileştiğine inandıklarını söyledi. Anlattığı yer, Selim'in Mezarı diye bilinen ve 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, bahsedilen ve Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperen Selim'in kabriydi. Tarif edilen yer, yolun hemen yanındaydı, Simovina'ya (Ammovounon) daha yakındı, daha önce oradan geçmiştim. Mezar hâlâ ayaktaydı. Kırkpınar Deresi'ni hatırladım. Sabriye Teyzeye veda ettim.

Sabriye Teyze'nin oğlu Ahmet Amca ile birlikte 10 kilometre sonra tarif edilen yere ulaşmıştım. Tam tarif edildiği gibiydi, Güney kısmı, tribün gibi hafifçe yüksekti, güneybatı istikametinde, Kırkpınar deresi vardı, Kuzeyde ise Arda nehri akıyordu. Kırkpınar çeşmesi kaybolmuş, ancak suyu akmağa devam ediyordu. Burada şehit olanlar ve güreşenler için fatihalar okudum, binbir korku ile fotoğraf çektim.

İşte bir rüya gerçek olmuş, iki yiğidin güreşirken şehit olduğu, Kırkpınar'ın fışkırdığı, Osmanlı yiğitlerinin 550 yıl boyunca, yiğitliğin, mertliğin, gücün en anlamlısını göstererek Türk oğlunun Avrupa'yı vatan edinme mücadelesini canlandırdıkları ve 91 yıldır pehlivanlara hasret kutsal meydanı görmüştüm. Gözyaşlarımı tutamadım.

Hangi efsane bunlardan daha sağlam temellere, gerçeklere sahiptir. Kırkpınar efsanesi, yazımızın başından beri anlattığımız tarihi ve coğrafi gerçeklerle doğrulanan bir vatan edinme destanıdır.. Çardak'ta Salbaş mevkii, Salcı Baba'nın mezarı ve kum yolu, Bolayır'da, Şükür Tepesi ve Şehzade Süleyman'ın kabri, Dimetoka'da Deli Kızıl Sultan'ın türbesi, Simovina ve Sarı Hızır arasındaki Kırkpınar meydanı, Kırkpınar Deresi, Selim'in mezarı, Kırkpınar efsanesinin "GERÇEK EFSANE" olduğunun inkar edilmez dellilleridir.

En önemlisi de, bu efsane, yüzlerce yıldır, en güzel gerçek olarak Türk milletinin gönlünde, maşeri vicdanında yer bulmuştur.

Türkler'de spor, bir amaç değil, sahip olunan maddi-manevi güzellikleri korumak için bir araçtı. Eğlendirirken eğitmekti. Bunun için yediden yetmişe, padişahtan kapıcısına herkes bir sporu en iyi

şekilde yapardı. Sporlar için de en gözde olanı güreşti. Çünkü güreş, kişiyi, insanın üç büyük düşmanı, nefis, şeytan ve insan düşmanlarıyla yapılan mücadeleye en iyi şekilde hazırlamaktaydı.

Kırkpınar Güreşleri'nde savaştaki bütün motifler vardır. Savaşta, mehter coşturur, Kırkpınar'da ise davul zurna. Padişah huzurunda yapılan güreşlerde davul zurna vazifesini mehter yerine getirirdi. Savaşta, Allah Allah diye düşman üstüne gidilir, güreşte de Allah nidalarıyla pehlivanlar ermeydanına salınır.

Türkler'de davul üç yerde, savaşta, düğünde ve güreşte çalınır. Kına üç kişiye yakılırdı, gelinlik kıza, savaşa giden ere ve güreşecek pehlivana. Çünkü bu üçü de savaş eriydi.

Kırkpınar güreşlerinde, Osmanlılar'ın daha Bursa'nın alınmasıyla kurdukları bir spor akademisi olan Güreş Tekkeleri'nde tam bir tasavvufi hayat vardı. Edirne'nin fethiyle, bugün Adalı Halil Pehlivan'ın kabrinin bulunduğu yere spor akademisi kurulmuştu.

Yağlı güreş için pehlivanlar, ermeydanına, Kıbleye karşı durduktan sonra, "Allah Allah" nidaları, dua ve Hazreti Muhammed'e salavatlarla salınır.

Pehlivanlar, niçin bu şekilde ermeydanına gönderilir?

Türk askeri, vatan savunması için yapılan cenge de bu şekilde gönderilir de bu sebepten. Kırkpınar güreşleri, barış zamanında harbe hazırlığı, sahip bulunulan maddi-manevi değerlere sahip çıkmak için, madden ve manen güçlü olmayı sembolize ettiği için, cenkteki bütün özellikler, yağlı güreşte de vardır. Asker, savaşta, mehter marşlarıyla, yağlı güreşçilerse, davul zurnanın vurduğu kahramanlık türküleriyle coşmaktadırlar.

Osmanlılar zamanında ve Cumhuriyet'in başlarında Kırkpınar, Hıdrellez günü başlardı. Nasıl Türk orduları genelde sefere baharda çıkıyorlarsa, pehlivanlar da baharın müjdecisi Hıdrellez günü ermeydanına çıkıyorlardı.

Peşrevde Türkün Türkistan'dan Avrupa'ya yeni vatanlar tutmak için akışı canlandırılmaktadır.

Peşrev esnasında, Tür oğlunun egemenlik simgeleri ok, yay ve kartal, fetih yoldaşları kurt ve at canlandırılmaktadır.

Kispet, 40 parçadan yapılır, bu kırklara, evliyalara işarettir. Kispet, iki rekat namaza kıldıktan sonra abdestli olarak sırtında yere kadar uzanan beyaz gömlek varken giyilir. Bu şekilde, hem pehlivanın avret yerleri gözükmemiş olur hem de pehlivan, şehitlerin yadigarı bir sporu yaptığını hatırlar.

Önceden, ilk defa kispet giyilişinde Kispet Giyme Töreni yapılırdı. Kispet giyen, ateşten gömlek giymiş sayılırdı, artık o pehlivan, kispetin hakkını vermeye, tam bir alperen gibi davranmaya, haktan, adaletten, ahlakın en güzelinden ayrılmamaya mahkumdu, eğer ayrılırsa güreşten men edilirdi.

Eskiden pehlivanlar, kispeti giymezden önce iki rekat namaz kılıyorlar, ayaklarına kadar uzanan bir beyaz gömlek giydikten sonra kispeti giyerlerdi. Böylelikle, hem kispeti giyerken avret yerlerinin açılmasını önlemiş oluyorlar, hem de şehit olarak Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan iki alperenin hatırası canlandırılmış oluyordu.

Türk geleneğinde, spor, amaç değil, güzelliklerin savunulmasında bir araçtır. At yarışları, kılıç kalkan, cirit, okçuluk, güreş, lobud, gürz ve mızrak atmak gibi Türk sporlarının hepsi, savaşa hazırlık, içindir, insanı eğlendirirken eğitmeğe yöneliktir.

Doğduğu zaman ve mekan, doğmasına sebep olan şahıslar ve içindeki başta peşrev olmak üzere içindeki motifler incelendiğinde Kırkpınar'ın bir vatan edinme destanı olduğu ortaya çıkmaktadır.

Yesi'den Kırkpınar'a

(Bu yazı, 3 Temmuz 2006 tarihinde Trakya Üniversitesi tarafından organize edilen İkinci Kırkpınar Sempozyumunda Halil Delice tarafından tebliğ olarak sunulmuştur.)

Yağlı vücutlar, peşrev, güreşler, kispet, yeşil çayır, mavi gökyüzüyle göze, davul zurna ve cazgır duaları ve pehlivan naralarıyla kulağa ve gönle hitap eden, tarihi, kültürel nice

güzellikler, evrensel değerler taşıyan Kırkpınar'ı hem anlamlandırmakta hem de tanıtımda gerekeni yapamıyoruz.

Ne Kırkpınar'da güreş tutanlar ne de organize edenler ve Kırkpınar yazanlar, Kırkpınar nedir, Kırkpınar neyi temsil eder, Kırkpınar, Peşrev neyi anlatır haberdar değiller.

Haberdar olunmadığı, Kırkpınar nedir ne değildir anlatılmadığı için, Türk basınının anlı şanlı yazarları, Kırkpınar'ı itiş kakış ve kaba hareketler topluluğu olarak görmektedir.

Kırkpınar gerçek manasıyla bilinmediği ve anlatılmadığı gibi, tanıtımı da yapılamamaktadır.

Kırkpınar kutlamaları, yalnızca Edirne'ye sıkıştırılmaktadır. Oysa, Kırkpınar, yalnızca Edirne'nin, hatta Türkiye'nin, Osmanlı Devleti'nin değil bütün Türk Dünyası'nın ortak değeridir.

Bu sebepten kutlamaları yalnızca Edirne'ye sıkıştırmak, Kırkpınar'a ihanettir.

Kırk pınar, Yesi'den, Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya devam eden bir vatan ediniş destanıdır, bu vatan edinişin canlandırılışıdır.

Türk'e, Anadolu'yu ve Avrupa'yı vatan kılmış, Kırkpınar güreşlerinin doğmasına vesile olmuş alperenler, 12. asırda yaşamış büyük Türk evliyası, gönül ve fikir adamı Ahmet Yesevi hazretlerinin talebeleriydi. Onun işaretiyle Türkistan'dan Anadolu'ya, oradan Avrupa'ya akmışlar, gittikleri yerleri Türk'e vatan kılmışlardı. (Fot: 42)

Kırkpınar'ın kökleri Yesi'dedir. Oradan Anadolu'ya, Anadolu'dan Avrupa'ya, Rumeli'ne uzanmıştır.

Türk oğlunun vatan tutmak için Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya akışı, yağlı güreşin çok önemli bir parçası, ruhu olan peşrevde canlandırılmıştır.

Peşrev, yağlı güreşçilerin, güreşe başlamadan önce ısınmak için yaptıkları hareketledir. Ancak rast gele hareketler değildir. Bu

ısınma hareketleriyle, Türk oğlunun vatan tutmak için Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya akışının, dünya görüşünün, spor anlayışının ifadesidir, tarih macerasının anlatılışıdır, hem de en özlü, en anlaşılır şekilde, Yunus Emre dilinde...

Yağlı güreşte, peşrev başlı başına bir destandır. Peşrev, Türk oğlunun vatan tutmak için Türkistan'dan Anadolu'ya oradan da Avrupa'ya akışının ifadesidir, Türkoğlunun tarih macerasını anlatılışıdır.

Peşrev, Türk oğlunun sembolleri, 'ok, yay, at, kurt ve kartal'ın figürleriyle donatılmıştır.

Pehlivanlar, peşrev esnasında, Oğuz Kağan tarafından fırlatılmış ok gibi hedefe giderler, Alpaslan elinde gerilmiş yay gibi gerilirler, Türk'ün can yoldaşı, fetih arkadaşı, "yiğit yiğidin yoldaşı-at yiğidin öz kardaşı" dizeleriyle sırrı açık edilen at gibi şaha kalkarlar, Türk oğluna Ergenekon'dan çıkışta yol gösteren kurt gibi hedefe atılırlar ve kartal gibi kanat çırparak gökyüzünün sonsuz maviliklerine yükselerek ufuklarını genişletirler.

Türkoğlunun, yurt tutmak için tarih boyunca akışı, yüzlerce yıl önce yazılan Şecere-i Terakime (Türklerin Soyu) adlı kitapta, "Oğuz ili göçüp yürümedik yol var mı/Evin tutup oturmadık yurt var mı?" şeklinde çok özlü şekilde ifade edilmektedir.

Türk oğlu akışı, göç edişi, o kadar sevmiş ki, Avrupa içlerine akan öncü alperenlere, gazilere akıncı ismini vermiş, vatan, yurt tutmayı da şenlendirmek diye isimlendirmiştir..

Bütün bunları dikkate alarak, Kırkpınar kutlamalarını Edirne'den kurtarmak, kutlamalara bütün Anadolu'yu, Türkistan'ı dahil etmek için, "Türkistan'dan Kırkpınar'a" projesini teklif ediyoruz. Bu projeyi yıllar önce ortaya attığımızda, Geleneksel Spor Dalları Federasyonu bu projeyi çok beğenmiş, hayata geçirmek için çalışmaya başlamıştı, ancak, yağlı güreş, mindere bağlanınca proje gerçekleştirilemedi.

Bu vesileyle projeye sahip çıkan unutulmaz Kırkpınar ağalarımızdan ve eski Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı

Alper Yazoğlu'na teşekkür etmeyi bir borç bilirim. (fot: 43)

Gelelim "Yesi'den Kırpınar'a" projesinin ne olduğunu anlatmağa...

Kırkpınar öncesi, bugün Kazakistan toprakları içinde kalan Yesi (Türkistan) şehrindeki Ahmet Yesevi hazretlerinin kabrinden toprak ve bu şehirden fidan alınarak, Türkiye'ye gelinmeli. Türkiye'de de, Avrupa'ya akış yolu takip edilerek, Konya'da Mevlana, Hacı Bektaş'ta Hacı Bektaşı Veli hazretlerini, Ankara'da Hacı Bayram, Söğüt'te Ertuğrul Gazi, Bursa'da Osmanı Gazi, Çardak'ta Salcı Baba, Bolayır'da Şehzade Süleyman, Keşan'da Paşa Yiğit, İpsala'da Aliço, Babaeski'de Eskici Baba (Sarı Saltuk), Pehlivanköy - Büyükmandıra'da Kavasoğlu ve Edirne'de Adalı Halil kabirleri ziyaret edilmeli, buralardan toprak alınmalı. Kırkpınar'ın açılış günü olan Cuma günü, Kırkpınar'da fidan dikilmeli, böylece Türkoğlu'nun Türkistan'dan Avrupa'ya devam eden vatan ediniş destanı canlandırılmış, Kırkpınar da asıl manasına kavuşturulmuş olur.

Günümüzde, 12-13 Haziran günlerinde, Gelibolu'da, "Türkler'in Rumeli'ye Geçişi Gelibolu'nun Fethi" kutlanmaktadır. Yesi'den Kırkpınar'a programıyla bu, ortak bir kutlama içinde yer alabilir.

Bu kutlama programında, son başpehlivan, yeni seçilen Kırkpınar Ağası, Trakya Üniversitesi'ni ve Güreş Federasyonu'nu ve Edirne Belediyesi'ni temsil eden birer kişi yer alabilir. Kutlama programı muhtelif günlere yayılabilir. Güzergahlar çizilebilir.

Kazakistan'daki Ahmet Yesevi Üniversitesi bu projeye destek vermektedir.

Proje, Trakya Üniversitesi'nin koordinatörlüğünde yürütülebilir.

Beşinci Bölüm: KIRKPINAR'DAN HATIRALAR

Kırkpınar güreşlerini seyretmeğe 1987 yılında başladım. O günden bugüne (2010) geçen 23 senedir hiç ara vermeden Kırkpınar güreşlerini takip ettim. 1990'dan beri de Kırkpınar yazıyorum. Kırkpınar ve yağlı güreş sebebiyle memleketimizin dört bir yanına gittikten başka, Bulgaristan, Yunanistan, Makedonya, Almanya ve Hollanda'ya da yağlı güreşçileri götürdük. Buralarda bazen ağlatan bazen de güldüren nice hatıralarımız oldu. Bugün Yunanistan topraklarında kalan Kırkpınar'ın doğduğu ve yüzlerce yıl yapıldığı mekanı bulmak bize nasip oldu.

Kırkpınar'ı, geleneklerimizi, en güzel şekilde anlatan ve gelecek nesillere ışık tutacak olan bu hatıralarımızın unutulmasına gönlümüz razı gelmedi.

Bu sebepten bunları sizinle paylaşalım istedik.

Magirus çarptı

1991 yılı Edirne Kırkpınar meydanındayız. Hava sıcak mı sıcak. Ermeydanındaki kavak gölgelerinin altına kendimizi atmışız Anadolu Ajansı muhabiri Fethi Satıcı ile birlikte. 1986 Kırkpınar şampiyonu İbrahim Gümüş'ün en deli dolu yılları. Rakibini çapraza aldı mı boğa, Magirus kamyonu gibi sürükleyip götürüyor. Bundan dolayı da kendisine Magirus deniyor. (fot: 44)

Fethi Satıcı ile tatlı tatlı muhabbet ederken, Magirus İbrahim'in rakibini toplayıp üzerimize doğru sürdüğünü gördüm. "Fethi kendini kolla, Magirus geliyor" diyerek can havliyle kendimi yana attım, Magirus'un yolu üzerinden kaçtım. Ancak Fethi aynı acarlığı gösteremedi, o kendini yana atıncaya kadar Magirus ve rakibi üzerine düştüler. Güreşçiler ayrıldılar. Altlarından Fethi gözüktü, ama kendisinde hareket yok. Nabzını yokladılar, atıyordu. Hemen

sedyeciler yetiştiler, Fethi'yi sedyeye koyup ambulansa götürdüler. Biz Fethi'nin durumunu merak ediyorduk. Daha sonra, kırık ve çıkığının olmadığını yalnızca bayıldığını duyarak sevindik.

Ama bu arada çok ilginç gelişmeler yaşanmış. Anadolu ajansının diğer muhabirleri İstanbul bölgeyi arayarak "Fethi'ye Magirus çarptı" diyorlar. Bölge Müdürü de Edirne Valisi Ünal Erkan'ı arayarak "Efendim bizim muhabire Magirus çarpmış ilgilenir misiniz" diyor.

Vali de polis telsizlerinden anons ettiriyor "Anadolu Ajansı muhabirine Magirus çarpmış gerekli çalışmayı yapın" diye. Anonsa polis telsizlerinden sual geliyor, "Magirus'un plakası belli mi, plakası neymiş, plaka numarası alınmış mı" diye.

Ne yazık ki Magirus'un plaka numarası alınmamıştı, çünkü plakası yoktu.

Demirel nasıl gölgede kaldı

Süleyman Demirel'in cumhurbaşkanı seçildiği 1993 yılıydı. Kırkpınar'daydık. Pazar günüydü. O gün bir ilk yaşanmış, ilk defa bir Cumhurbaşkanı Kırkpınar'a gelmişti. Cumhurbaşkanı kürsüye çıkıp halka hitap etme hazırlığındaymış. Ben hiç bir şeyin farkında değilim. O sene hem TGRT televizyonu, hem TGRT FM radyosu hem de Türkiye Gazetesi için çalışıyor, oradan oraya koşturuyordum.

Haber saati başında Kırkpınar'la ilgili bilgi vermek için televizyona bağladıklarında Demirel konuşma yapmak üzereymiş, ben hiç bir şeyin farkında değilim. Başladım bütün gücümle bağırarak "Kimi hançer olmuş, kimisi mızrak/Bir değil, bin değil yüz er geliyor/Her biri ufukta bir şanlı bayrak gözümün önüne sefer geliyor." Diyerek Kırkpınar'daki genel havayı vermeye çalışıyorum. Herkes, dikkatini bana çevirmiş, beni dinliyor, beni seyrediyor, Demirel de benim anonsumun bitmesini bekliyormuş. Gelip haber verdiler, "Halil Bey, ayıp oluyor, Cumhurbaşkanı konuşacak, bağırmayı kes." Diye ikaz ettiler.

İşte böyle... Yılların siyasetçisi, meydanların kurdu Demirel'e Kırkpınar ermeydanını dar getirmek, susturmak bu garibe nasip oldu.

Boşuna dememişler, ummadığın taş baş yarar diye.

Sakıp Ağayı nasıl sahaya indirdik

Ağa deyip geçmeyin. Cumhuriyet öncesi Kırkpınar'da ağa Kırkpınar'ın her şeyiydi. Gelenleri, pehlivanları yedirir içirir, barındırırdı, diğer zenginler de getirdikleri hediyelerle ağaya destek olurlardı. O zaman açık veya kapalı attırma yoktu. Kırkpınar'a gelen eşraf kendi aralarında konuşurlar, kimin ağa olacağına karar verirler, kuzuyu gidip onun önüne bırakırlardı. Bugünkü gibi televizyonlar olmadığı için ağaların meşhur olma gibi bir dertleri yoktu. Onlar sırf Allah rızası için, bir geleneği yaşatmak, vermenin, yedirmenin güzelliğini yaşamak için ağalığı kabul ederlerdi.

O yıllardan geldik 1994'lere nice ağalar geldi geçti, sünnetçisinden, pavyon fedaisine...

1994 Kırkpınar'ıydı. Hüseyin Şahin'in ağalıkta ilk yılıydı. Çok heyecanlı, ağalığı üç yıl art arda alarak altın kemer almakta kararlıydı.

O sene Sakıp Ağa diye meşhur Sakıp Sabancı da Kırkpınar'a katılmıştı. Kırkpınar'ı son günü ağalık için açık attırma yapılacaktı. Cazgır, ağalık için açık arttırmaya katılmak isteyenler isimlerini yazdırmasını sık sık anons ediyordu. İlk önce 1994'ün ağası Hüseyin Şahin yazdırdı.

Sakıp Sabancı'yı protokolde görünce beynimde bir ışık yandı. İşte hakiki ağa, varlığıyla, kültürüyle, girişkenliğiyle Kırkpınar'a, Türk kültürüne hakikaten hizmet edecek kimse orada duruyordu.

Sakıp Sabancı'nın Kırkpınar Ağası olunca yaşanacak güzellikleri düşünmek beni kanatlandırdı. Yanımda Zaman Gazetesi muhabiri Halil İbrahim Ekiz vardı. Durumu anlattım, onun da çok hoşuna gitti.

Birlikte "Sakıp Ağa sahaya" diye bağırmağa başladık. O anda inanılmaz bir şey oldu. Bir iki bağırmadan sonra bütün seyirciler de

bizimle bağırmağa başladı. Kırkpınar alanı "Sakıp Ağa" sesleriyle yıkılıyordu. Sakıp Ağa, yerinden kalktı, seyirciyi selamladı, tekrar yerine oturdu. Ama Sakıp Ağa sahaya sesleri devam ediyordu. Olmaz falan işareti yaptı, ses daha da güçlenerek devam ediyordu. (fot: 45)

Halkın isteğine kim karşı koyabilmiş ki Sakıp Ağa koysun. Mecburen sahaya indi. Ağa adayları arasına ismini yazdırdı. Açık arttırma başladı. Sakıp Ağa, ilk turda çok hafif arttırma yaptı, topu taca atmak istediği belli olmuştu. İkinci turda çekildi ve bir kaç tur sonrası ağalık tekrar Hüseyin Şahin'de kaldı.

Sonraki günlerde Hüseyin Şahin, "Biz Sakıp Ağayı sahadan kaçırtmış, ondan ağalığı almışız." Diye haklı olarak caka sattı.

Bazen düşünürüm, Sakıp Ağa, Kırkpınar Ağası olsaydı neler olurdu diye. Sonra da onu Rahmi Koç, Halis Toprak takip etseydi... Mesela dedik...

Protestan papazın Kırkpınar sevgisi

Amerikalı Protestan papaz Donald Miller ile 1996 Kırkpınar'ında Sarayiçi Ermeydanında tanıştık. Kırkpınar'a gelen gazeteci ve yabancılara hitap eden tek satır yabancı dilde bir broşür görmeyince gayretlenmiş, beş sayfalık Kırkpınar'ı anlatan İngilizce metin hazırlamış, bunu fotokopi ile çoğaltmıştım.

Kırkpınar'a gelen yabancılara dağıtıyor, kırık dökük İngilizcemle "Bunları oku, güreşleri seyret yarın Kırkpınar ile ilgili görüşlerini alacağım." Diyordum. Bu yazıları verdiklerimden biri de, kamerasıyla güreşleri çeken, iri yarı, beyaz saçlı, kırmızı benizli, bıyıksız tipik bir Amerikalıydı. Ertesi gün isminin Donald Miller olduğunu öğrendiğim bu kişiye Kırkpınar konusundaki görüşlerini sordum. Deftere İngilizce olarak aynen "Dünyada bu kadar eski bir tarihe sahip geleneksel spor dalı yok. Kırkpınar benzersiz, kulağa, göze ve gönle hitap ediyor. Bu Kırkpınar'a ilk gelişim, ama son gelişim olmayacak" diye yazdı. Benim e-mail adresimi aldı.

Daha sonra kendisinden uzun bir e-mail aldım. Kore Savaşı sırasında Çinlilere esir düşen Amerikalı askerlerle ilgili araştırma

yapmış, bu araştırma esnasında bir şey dikkatini çekmiş. Amerikalı askerler, Çinlilere esir düşünce hemen Çinlilerin elinde oyuncak olup, birbirlerini gammazlarken Türk esirler büyük bir dayanışma içinde hareket ediyor, emir-komuta zincirini hiç bozmuyor ve hastalarına bile bakarak iyileşmesini sağlıyorlarmış.

Türkler hakkında okudukları Miller'in çok dikkatini çeker. Kim bu insanlar diyerek Türkiye'ye gelir, büyük bir hayal kırıklığı yaşar. Miller'in geldiği zaman Kırkpınar zamanıdır. Aradığını ancak Edirne'de bulacağını söylerler ve böylece yolu Kırkpınar'a düşer. Miller, Kırkpınar'ı seyredip, bizim yazıları okuyunca, "Kore'deki Türklerin durumunu şimdi anladım." Dedi. (fot: 46)

Ve 1996'daki geliş, Miller'in ilk ve son gelişi olmadı. 1996-2009 arasındaki 14 sene boyunca her yıl Kırkpınar'a geldi. Gelmekle kalmayıp, Kırkpınar öncesi ve sonrası Türkiye'nin çeşitli yerlerindeki yağlı güreş organizasyonlarını (Elmalı, Altınyayla, Kurtdereli, Tekirdağ, İstanbul Kağıthane gibi...) gördü. Görmekle kalmayıp her yıl Kırkpınar güreşlerini kamerayla çekti, bunları önce video kaset, sonra cd ve dvd formatlarında internet üzerinden pazarladı. Hem de elliden fazla ülkede binlerce kişiye. Bu şekilde hem Kırkpınar'ı tanıttı, hem de yol masraflarını çıkarttı.

İsmimin manasının, Halil'in dost demek olduğunu öğrendi, beni her gördüğünde yüzü aydınlandı, "Halil, dost adam" diyerek sevindiğini belli etti.

Kültür-Turizm Bakanlıklarının, Edirne Belediyesi'nin, Güreş Federasyonunun ve mangalda kül bırakmayan biz yazarların yapamadığı Kırkpınar tanıtımını yaptı.

12 sene içinde Türkiye'ye gelip gittikçe Türkçesini ilerletti, Türkiye'ye benden daha fazla gezdi.

Proteston papaz Miller'in yaptıklarını nasıl açıklayalım? "Amerikalı değil mi hem ticaret hem de ziyaret yapıyor" demek yeterli olur mu?

Çardak'tan Bolayır'a gökkuşağı

İzin dolayısıyla yolum memleketim Enez'e düşmüştü. Buralara kadar gelmişken, "Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Şehzade Gazi Süleyman Paşa'nın Gelibolu-Bolayır'daki kabrini ziyaret edeyim, bir fatiha okuyayım." Dedim ve yola koyuldum. Fatihadan sonra Şehzade Süleyman'ın Bolayır'da karaya çıktığına dair bir işaret sordum. Boğaz kıyısındaki Çimpe kalesine götürdüler. Denize omuz vermiş bir tepeceği gösterdiler. İsmi, 'Namaz Tepesi'ymiş. Paşa, Boğazın Avrupa yakasına ayak bastığı yerdeki bu tepede, ebedi güzellikleri insanlara ulaştırma niyetiyle Avrupa'ya çıkmayı nasip ettiği için 'şükür namazı' kılmış ve bundan sonra da bu tepe 'Namaz Tepe' diye bilinmiş.

Bolayır'dan sonra, gazetemizde çalışan Lapsekili Sabahattin Aktuğ ağabey ile birlikte Boğazın Anadolu yakasındaki Çardak'a geçtim. Çardak, Şehzadenin Avrupa'ya geçmek için sallara bindiği yer kabul ediliyor. Çardak'ta, efsaneyle gerçeğin nasıl birbirine karıştığını, gökkuşağı çarpıcılığında binbir renkteki güzellikler gördüm. Çardaklılara Şehzadenin sala buradan bindiğine dair işaret var mı diye sorduk.

Bizi, Boğaza 500 metre mesafedeki Salbaş mevkiine ulaştırdılar. Kocaman bir palamut ağacı, en az yedi yüz yıllık. Hemen dibinde Salcı Babanın mezarı. Sallar burada yapılmış. Palamudun dibinde yatan da salları yapan ustaların piri, gönül ehli zat Salcı Baba imiş.

700 yıllık palamut ağacı ve Salcı Baba, Türk tarihinin en muhteşem destanının şahitleri.

Buradan Boğazın içine doğru bir yol uzanıyor. Yol bir müddet devam ettikten sonra hilalleşiyor. Merak ettik, sual ettik, cevabı alınca da hayretten dudaklarımız uçukladı.

Şehzade Süleyman ile alperenleri sala binince o yörede 'Kızıl Deli Sultan' diye bilinen bir meczup sala alınmasını ister. Saldakiler gülüp geçerler. Bir müddet ilerledikten sonra gürültü üzerine dönüp bakarlar. Meczup eteğine kum doldurmuş, saçtıkça kara da altında yürüyor. Boğazın iki yakasını birleştireceğinden korkarlar ve sala davet ederler. Meczup o sevinçle eteğinde kalan kumları saçar ve bugün hala Çardak'ın karşısında bulunan ve Boğazın içine doğru uzanan hilal şeklindeki kara parçası meydana gelir. Bu kumluk şifalı kabul edilmekte, o günden bugüne 26 Ağustos günü

burada kum günü düzenlenmekteymiş.

Çardak ve Bolayır'da akıllara durgunluk veren bir kültür zenginliğiyle karşılaştıktan sonra Sabahattin ağabeye, "Bugün Boğazın iki yakasının manevi bir bağla nasıl bağlandığına şahit olduk." Dedim.

"Söyleyene değil söyletene bak." Derler ya.

20 Ağustos 1996 Salı günü akşam üstü, Gelibolu'dan Malkara'ya gitmek üzere otobüse bindiğimde hafifçe yağmur çiseledi. Son bir defa Çardak kıyılarına bakmak istedim. Tüylerim diken diken oldu, gözyaşlarımı tutamadım. Çardak ile Bolayır arasında gökkuşağı yükseliyordu. Boğazın iki yakası, Anadolu ile Avrupa arasında gökkuşağından bir köprü vardı.

Osmanlı'nın, Şehzade Süleyman Paşa'nın, Çardak'tan Bolayır'a, Anadolu'dan Avrupa'ya, bir kıtadan diğer kıtaya geçişini, bu geçişte yatan nice bin güzelliği, gök kuşağı ne kadar can alıcı bir şekilde anlatıyordu.

Tarihin akışını değiştiren böyle bir geçişi, böyle bir seferi bin bir renkli gök kuşağından daha güzel ne anlatabilirdi?

Evet, Osmanlı tarafından Avrupa'ya götürülen Türk-İslam kültüründe, Kırkpınar'da, tıpkı gökkuşağı gibi Avrupalının tanımadığı binlerce renk, binlerce güzellik vardı.

O güzellikler bugün de var. Yeter ki biz onları anlayalım ve sahip çıkalım.

Amsterdam'da nasıl cazgır oldum?

Kırkpınar, yağlı güreş, geleneklerimiz derken olacağı buydu. "Haydi, Halil ağabey, kenardan gazel okumak kolay. Gel sahada cazgırlık yap da görelim." Dediler. "Yahu arkadaşlar, biz yazarız, okuyamayız, ezberden söyleyip cazgırlık yapamayız." Dedikse de dinlemediler. Kaçış imkansızlaşınca cazgırlığı kabul ettim ama ya yol olursa diye korkmadım değil.

Meğer iş başkaymış. Kırkpınar Başcazgırı Şükrü Kayabaş,

Hollanda'daki yağlı güreşler için vize alamayınca etekler tutuşmuş, vizeli bir kimse olarak akıllarına bu fakir gelmiş. Biz de "Pilavdan dönenin kaşığı kırılsın." Deyip cazgırlığı kabul ettik. Şükrü ağabeyin nice Kırkpınarlar görmüş tecrübeli cazgır elbisesini aldım.

1997'nin 14 Eylül Pazar sabahı saat 05'te Amsterdam'a doğru yola koyuldum. Ve üç bucuk saatlik bir yolculuk sonrası Amsterdam Havaalanı'na ulaştık.

Hollanda'da yağlı güreşleri organize eden Türkevi Başkanı Veyis Güngör'ün ekibinden Ramazan isminde bir arkadaş beni havaalanından alıp güreşlerin yapılacağı yere götürdü. Veyis Güngör ve ekibinden bana bir iltifat, bir iltifat ki anlatılır gibi değil. Eee iltifat etmeyip de ne yapsınlar, ne de olsa Hollanda'da etkili ve yetkili tek cazgırım. Bulunmaz Hint kumaşıyım, ben olmazsam ne yaparlar, cazgırsız güreş olur mu? Ben de greve gidersem halleri nice olur?

Acele, rengarenk, fesli-mesli cazgır elbiselerini giydim. Ayaklarım yere basmıyor. Şöyle çaktırmadan boy aynasına bakıyorum hakikaten de çok yakışıklı olmuş, Osmanlı elbiseleri ve fesle sanki bir kat daha büyümüş, heybetli görünür hale gelmişim. (Fot: 47 opak)

Sahaya çıktım, sanki Kırkpınar ermeydanında gibiyim. Güreşlerin başlamasına daha var. Hollandalılara, Kırkpınar'ın nasıl doğduğundan, tarihçesinden, peşrevle neler anlatıldığından bahsediyorum, tabii ki Türkçe. Bir arkadaş Hollanda lisanına çeviriyor. Güreşler başlayınca o güne kadar pek duyulmamış dualarla pehlivanları çayıra salıyorum. Cazgır tekerlemelerini fazla bilmediğimden marşların güftelerini ve kahramanlık şiirlerini okuyorum.

Baş pehlivanlardan Cengiz Elbeye dayanamadı, "Halil Bey, bu halinle cazgırlar içinde bir numara değil ama kesin iki numarasın." Dedi. Kızdım, "Bir numara kim, Şükrü Kayabaş mı?" dedim. Güldü, "Yok be abi o değil, hemşehrim Şirin Osman" cevabını verdi. Rahatladım, demek ki bir numara bendim, o hemşehrilik gayretiyle

beni iki numara göstermişti.

İşte böyle cazgır oldum ve bir defa yapmakla bir numaraya yükseldim. Ya işte böyle, analar neler doğurmuş kimsenin haberi olmamış. Bir kabiliyetin ortaya çıkması için Hollanda İstanbul Başkonsolosluğunun Şükrü Kayabaş'a vize vermemesi gerekiyormuş.

Amsterdam'ı Bozkurtlar mı bastı?

14 Eylül 1997'deki Amsterdam Ermeydanındaki ilk cazgırlığımı çok sevmiştim. Rüyalarını gördüğü oyuncağa kavuşan çocuklar gibiydim. Büyük bir aşk ve şevk ile cazgırlığa başladım. Tam manasıyla coşmuştum. Özelliklede etrafımda dört dönen, dört bir tarafımdan çekim yapan kameraları gördükten sonra.

Yağlı güreşlere Hollanda medyasının ilgisi çok büyüktü. 60'a yakın kamera, televizyoncu ve bir o kadar da gazeteci vardı. Hollanda en büyük beş tv'si güreşlerin öncesini ve sonrasını geniş bir şekilde verdi.

Neyse lafı uzatmayalım. Çekim yapan kameraları gördükten sonra ben cazgırlık işini iyice ciddiye aldım. Bu işin şakası yoktu. Orada Türk milletini temsil ediyor, Türk kültürünün tanıtımını yapıyordum.

Pehlivanları salavatlamadan önce kahramanlık şiirlerini okuyor, onları iyice coşturduktan sonra Mohaç'ta Avrupa birleşik ordusuna karşı cenge gidiyorlar gibi ermeydanına salıyordum.

Özellikle de Niyazı Yıldırım Gençosmanoğlu'nun, "Aylardan Ağustos, günlerden Cuma/Gün doğmadan evvel iklimi Ruma-Bozkurtlar ordusu geçti hücuma/Yeni bir şevk ile titredi gökler/Ya Allah, bismillah Allahü ekber." Marşını okuyarak Allah naraları arasında pehlivanları güreşmeğe yolluyordum. (fot: 48 opak)

Biraz sonra telaş içinde güreşi organize edenlerden Ahmet Akgül, geldi. "Aman Halil Bey, gözünü seveyim, Bozkurtlardan bahsetme. Burada PKK taraftarları çok. Devamlı ülkücülerle mücadele halindeler. Sen Bozkurtlardan bahsedince, Bozkutlar

Amsterdam'ı bastı diye polise şikayette bulunmuşlar." Dedi. Hayretler içinde kaldım, yüreğim yana yana Bozkurtlar ordusu geçti hücuma demeyi bıraktım.

Ama iş bununla bitmedi. Güreşleri öyle bir evrensel dille sunuyordum ki Hollandalı gazeteciler dahi ne dediğini rahatlıkla anlıyordu. Hollandalı gazetecilerden biri Veyis Beyin yanına gelmiş, beni işaret ederek, "Şu Osmanlı adamı Allah Allah diyor, siz burada dini propagandamı yapıyorsunuz?" demiş. Hollanda'da yaşayan bizim solculardan biri Allah Allah seslerini duyunca, hemen Hollandalı gazetecilere "Bunlar dini propaganda yapıyor, bunlar fundamentalist." Demiş. Bu dolduruşa gelen Hollandalı gazeteci bizi cazgır elbiseleri içinde görünce Osmanlı mezardan kalkıp geldi zannetmiş. Veyis Bey de ona anlatmış, yağlı güreşin baştan sona dini motiflerle dolu olduğunu, pehlivanların Allah Allah sesleriyle meydana salındığını.

Ya işte böyle, Hollandalı gazeteciler bana "Osmanlı adamı" dediler.

Her şey bir tarafa da, gelin kabul edelim, insafla söyleyelim, bu Hollandalı gazeteciler adamdan anlıyorlar değil mi?

Sesim kısılınca nasıl çare bulduk?

14 Eylül 1997'deki Amsterdam cazgırlığımı o kadar benimsemişim ki nara atıyor, bağırıyor, bütün maharetimle, sesim çıktığınca bağırarak cazgırlık yapmağa çalışıyordum. Benim bağıra bağıra cazgırlık yaptığımı gören ve orada konser vermek için bulunan Ankara Radyosu sanatçılarından biri, "Arkadaşım, sesini idareli kullan. Biraz sonra sesin gidebilir" ikazında bulundu. Bozuldum, ikazı benim çok başarılı cazgırlığımı çekememeye bağladım.

Sen misin sesin çıktığınca bağıran biraz sonra olanlar oldu. Sesim çıkmaz oldu. Konuşuyorum ama kimse sesimi duymuyor. Veyis Bey büyük bir telaşla yanıma geldi. Yüzünde korkunun izleri vardı. Başcazgır vize alamamış, gazetecilikten keşfettikleri cazgırın sesi çıkmıyordu. Davul zurna olmasa, belki kaset ile falan güreşler

yapılabilirdi. Ama cazgırsız yağlı güreş mümkün müydü? Gözleri yuvalarından fırlamış bir halde, "Halil Bey, hayır olsun, ne oldu?" diye sordu. Bağırmaktan sesimin kısıldığını söyleyince iyice telaşlandı, çare ne diye sordu. Baklava dedim, şaşırdı, baklavayla ses kısıklığının ilgisi neydi. Anlattım, baklava şekerli olduğu için ses tellerini yağlıyor diye.

Bütün yetkililer ben cazgıra baklava bulmak için koşturdu. Güreşler durmuş, herkes merak içinde ne olduğunu anlamağa çalışıyordu. Soranlara teknik bir arıza var diyorduk. Biraz sonra Veyis Bey, kan ter içinde geldi, idama mahkum olmuş mahpus gibi boyun büktü, "Halil Bey, baklava bulamadık, revani idare eder mi" dedi. Gerçi canım çok baklava istiyordu ama burası Amsterdam'dı. Bu gavur memleketinde bulduğumuzla yetinmek zorundaydık, çünkü herkes güreşlerin devam etmesini bekliyorduk. Endişeliydim, revani acaba baklavanın tesirini gösterebilecek miydi?

Revani dilimlerini ağzıma birbiri ardına attım. Sindire sindire çiğnedim. Ses tellerimi yağlaması için boğazımda tutmağa çalıştım.

Herkesin gözleri üzerimdeydi. Acaba sesim yerine gelecek miydi? O anın tadını çıkarmak için bir şey demiyor, konuşmuyordum. Dayanamadılar, sual eylediler, Halil Bey, sesin yerine geldi mi diye.

Şöyle bir nefesimi tuttum, "Pehlivannn!" diye bir naralandım ki koca Amsterdam şehri sarsıldı.

Benim sesim, Veyis Beyin de keyfi yerine gelmiş, güreşler cazgırsız devam etmek garabetinden kurtulmuştu. Omzumu tuttu, "Yahu Halil Bey, madem ki canın baklava istedi, bahaneye sığınmadan doğrudan isteseydin ya." Dedi.

Üsküp'e yağmur ve yağlı güreşçiler birlikte geldi

Taze Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı ve efsanevi Kırkpınar Ağası Alper Yazoğlu, "Halil Bey, hazır ol, önümüzdeki Perşembe Üsküp'e gidiyoruz, pehlivanlar birlikte." Deyince duyduklarıma inanamadım. 1997'nin 2 Ekim Perşembesinde yola çıkınca şaka olmadığını anladım.

Kapıkule-Bulgaristan derken Makedonya'ya doğru ilerlemeğe başladık. Ahmet Taşçı ile birlikte yanımızda 17 pehlivan vardı. Bulgar gümrükçülerinin Taşçı'yı tanımaları bizim için tam anlamıyla sürpriz oldu.

Cuma gecesi gece yarısına doğru Yahya Kemal'in memleketi Üsküp'e geldik.

Büyük şairin,
"Üsküp ki Yıldırım Beyazıd Han diyarıdır,
Evlad-ı Fatihana onun yadigarıdır,
Firuze kubbelerle yalnız bizim şehrimizdi o,
Yalnız bizimdi, çehre ve ruhiyla bizdi o.
Üsküp ki Şar Dağının devamıydı Bursa'nın,
Bir lale bahçesiydi dökülmüş temiz kanın,
Üç şanlı harbin arşa asılmış silahları,
Parlardı yaşlı gözlerle bayram sabaları."
.....

Mısralarıyla rüyalarımızı süsleyen Üsküp'teydik. Gece geldiğimiz için pek bir şeyin farkına varmadık, ta ki güneş, hem Üsküp ufuklarında hem de gönlümüzde doğuncaya kadar.

Otelden dışarı çıktığımızda kendimizi Bursa'da bulduk. Şairin dediği gibi Üsküp, Bursa'nın ikizi gibiydi. Uludağ yerine Şardağ, Ulu Camii yerine Koca Mustafa Paşa Camii vardı.

Yağlı güreş kafilesinin Üsküp'e ayak basmasıyla, geçen koca yaz boyunca bir damla düşmeyen yağmur taneleri rahmet olup bardaktan boşanırcasına düşmeğe başlamıştı. Yağmur, güreşlerin iptalini gündeme getirince, aylardır yağmur yağması için dua eden Üsküplüler bu sefer Cuma namazında durması için dua ettiler. Ve inanılmaz bir şey gerçekleşti, yağmur durdu, güneş açtı, hem Üsküp semalarında hem de güreş severlerin gönüllerinde.

Yağlı güreşle yağmur arasında anlaşılmaz bir bağ vardı. 1995 Eylülünde Antalya-Elmalı güreşlerine gittiğimde, "Mutlaka her sene baş final güreşi sonrası yağmur yağar" demişlerdi. Hakikaten de o sene de yağmur yağmıştı.

3 Ekim Cuma günü Üsküp'ü gezdik. Yahya Kemal'in, "Kalbimde

bir hayali kalıp kaybolan şehir/Ayrılmanın bıraktığı hicran derindedir/Çok sürse ayrılık, aradan geçse çok sene/Biz sende olmasak bile, sen bizdesin gene" mısralarındaki esrarı bir nebze olsun anladık. Hakikaten de aradan geçen çok senelere rağmen Üsküp her şeyiyle bizdendi.

Cumartesi günü Üsküp'e yakın belde Saray'da güreşler oldu. Üsküplü Arnavut gençler de güreşlere katıldı. Güreş yeri tam bir bayram yeri gibiydi.

Herkes Pazar günkü Studenican'daki güreşleri bekliyordu. Buradaki güreşlere çok büyük katılım olurmuş. "Bizim başpehlivanların hepsi orada olacak." Diyorlardı. Üsküp ve yöresinde Arnavut asıllılar arasında, yağlı güreşlere ilgi anlatılmaz derecedeydi. Beş tane yağlı güreş klubü varmış. Yağlı güreşin, Müslümanların yoğun bulunduğu bölgelerde yazın çayır, kışın salonda bütün yıl yapıldığını söylediler.

Pazar günü Studenican'da müthiş bir kalabalık vardı. Güreşler başladı. Buradaki pehlivanlar, tıpkı Osmanlı zamanında olduğu gibi seyirciler arasına parsaya çıkarak bahşiş topluyorlar. (fot: 49)

Ve peşrevi de kurt peşrevi şeklinde yapıyorlar. Pehlivanlar, sağ dizlerini yere dayayarak davulcu ve zurnacının karşısında duruyorlar, ağa ile pehlivanların hamileri gelip bunlara bahşiş veriyordu.

Geçit töreninde, ay yıldızlı bayrağımız, Makedonya ve çift başlı kartallı Arnavutluk bayrağı yan yana dalgalandı.

Makedonya'nın Çeçenleri diye meşhur, erkeklerinin tamamı pehlivan olan Satepetka Köylü eski bir pehlivan olan Ramadan ağa, "Evde cenazem olsa, bir yerde güreş olduğunu işitsem, güreşleri seyretmeyince cenazemi kaldırmam." Diyor.

Valandova Belediyesine bağlı Çalıklı Köyünde her yıl Hıdrellez'de Balkanlar bölgesindeki bütün pehlivanların katıldığı bahar şenlikleri yapılmakta, güreşler iki gün sürmektedir.

Makedonya Yağlı Güreş Federasyonu Başkanı Sosyolog Prof. Dr. Ferit Muhiç, Osmanlının en güzel hatırası yağlı güreşin

Makedonya'daki Arnavut ve Türklerin kimliklerini muhafazada en büyük sebep olduğunu, yağlı güreşin aşk derecesinde sevildiğini söyleyerek "Tam on bir tane yağlı güreş klubümüz, 540 lisanslı güreşçimiz var." Diyor.

Studenican'da sıra baş güreşlere geldiğinde Arnavutların baş pehlivanlarını görmek ateşiyle yanıyorduk. Çıka çıka Türkiye'de ancak büyük ortaya çıkabilecek, bizim pehlivanların yanında çocuk gibi kalan pehlivanlar çıktı. Tabii ki ilk elde bizim başpehlivanlara yenildiler.

Koca Yusuf'un memleketi Şumnu'da

Üsküp'ten geldikten kırk gün kadar sonra, Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı efsanevi ağa Alper Yazoğlu'ndan "Hazır ol, Halil Bey, şimdi de Deliorman'a gidiyoruz" haberi gelince nasıl sevindim anlatılmaz. Koca Yusuf'tan Hergeleci İbrahim'e en büyük yağlı güreşçilerin, Kırkpınar şampiyonlarının yetiştiği Deliorman'a, yiğitlerin harman olduğu diyara gidecektir.

Türk ordularının sefere çıktığı gün, 7 Kasım 1997 Cuma günü yola çıktık, bir otobüs dolusu pehlivan, cazgır, gazeteci ve idareci.

Gece yarısı Bulgaristan'ın kuzeyinde kalan, eski Osmanlı şehrine, pehlivanlar diyarına vardık.

Cumartesi günü, 1900 Cihan Şampiyonu Kara Ahmet'in memleketi Razgırad şehrinden büyük Türk minder güreşçilerinin yetiştiği Kuyucak Köyüne yola çıktık. Köy çayırı baştan başa güreş severler soydaşlarımızla dolmuştu.

Davullar vurmağa, Türkiye'den gelen yağlı güreşçiler, peşrev çıkarmağa başladığında Deliormanlı ihtiyarlar ağlamağa başladılar. Yağlı güreşin anavatanı Deliormanda, tam kırk yıl önce yağlı güreş yasaklanmıştı. Kırk yıl sonra ilk defa ermeydanında davul vuruyor, pehlivanlar hayda bire diye naralanıyordu. Komünist rejiminin zulüm izlerini gönül ve yüzlerinde taşıyan Deliormanlı ihtiyarlar, kırış kırış yüzlerinden süzülen göz yaşları içinde "Bu meydanlarda davulların vurduğunu tekrar gördük ya artık ölsek de gam yemeyiz." Diyorlardı. (Fot: 50)

Kuyucak Köyündeki güreşlerden sonra Bulgaristan'da Türklerin en yoğun yaşadığı, Deliorman'ın kalbi Şumnu'ya geçti. O gece Şumnu'da kaldık. Ertesi gün, Pazar günü, Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf'un köyü Karalar'a gidecektik.

Pazar günü Karalar'a gittik. Koca Yusuf'un doğduğu, büyüdüğü, pehlivan olduğu evi gördük. Ev hala ayaktaydı. Koca Yusuf, baba yadigarı evi yeni baştan yaptırmış, ama Amerika'dan dönüşte gemi kazasında vefat edince oturmak kısmet olmamıştı.

Evinin hemen yanında Koca Yusuf'un idman yaptığı taş vardı. Bizim başpehlivanlardan dördü bir araya gelerek taşı ancak şöyle bir oynatabildiler. (fot: 51 Opak)

Bu ev satın alıp Koca Yusuf Müzesi haline getirilemez mi diye düşündük. Hem köye gelir olur, hem de Koca Yusuf Bulgaristan ve Türkiye'de unutulmazdı.

Ben de Kırkpınar'da güreş tuttum

Yaa efendim, ben de eşime dostuma torunlarıma, "Ben ermeydanına çıktığımda meydan sarsılmış, haydaa naram, gök gürültüsü sanılmış, bütün Edirne depreme tutulmuş gibi sarsılmıştı." Diye anlatacağım.

Evet, söylediklerim şaka değil. 637. Kırkpınar'da, 18 Temmuz 1998'te Kırkpınar Ermeydanında, küçük ortada güreş tuttum. Buna tarihler şahit. Tuttuğum boy, küçük ortaymış hiç mühim değil, isterse Minikler olsun. Değil mi ki Kırkpınar'da resmen güreş tuttum, naralandım, çimenine boyandım...

Ermeydanında güreşebilmek, şöyle gönlünce naralanıp peşrev çıkarabilmek rüyalarıma girmeğe başlamıştı.

Yıllardır Kırkpınar yazıyor, yağlı güreşin unutulmuş güzelliklerini anlatıyorduk. Yazmış ama bu güzellikleri tatmamıştım. Zaman geçiyordu. Yaş, kırka merdiven dayamıştı. 1998'te çıktım çıktım, yoksa bir daha çıkma imkanı kalmıyordu. Çünkü kırk yaşından sonra Kırkpınar'da güreş yapmağa müsaade edilmiyordu.

İstanbul'da, doktora muayene olarak ferdi lisansımı aldım.

Büyük bir heyecanla yazılmak için Edirne Kapalı Spor Salonuna geldim. Tanıdılar, "Halil Beyi seni yazamayız, sen devamlı güreşmiyorsun." Dediler. Uzun tartışmalar sonucu Küçükorta Küçük Boya yazdırmayı başardık.

Şimdi asıl büyük dert başlamıştı, bana uygun kispeti nereden bulacaktık? Başpehlivanların kispeti büyük geliyor, küçük boylar da aynı zamanda güreştiğimiz için kispet vermeğe haklı olarak yanaşmıyorlardı.

Büyük uğraş ve arama sonunda başaltı pehlivanı Kemal Kesler'in kispetini aldım. Büyük bir heyecanla soyunma odasına koştum. Gördüklerim karşısında aklım başından gidiyordu. Pehlivanların büyük bir kısmı her şey meydanda olarak duş olmak ve kispet giymek için ortalıkta dolaşıyorlardı.

Gözlerimi kapattım, peştamalımı kuşattım. Besmele çekip kispete elense çektim. Ancak kispeti giymek ne mümkün. Koca başaltı pehlivanının kispetini giyemiyordum. Şaşırdım kaldım, bu ne işti? Hem vücudu, hem de kispeti yağlamadan giyilemeyeceğini söylediler. Bu defada yağ seferine çıktım. Nice bin dilenmeden sonra yağ bulmayı ve gerekli yerleri yağlamayı başardım. Ya Allah dedim kispeti giymek için davrandım. Kolayca giymiştim. Bu sefer de az önce giyemediğim kispet bol geldi, bütün iş yağdaymış.

Kispeti giymekle iş bitmemişti. Bu sefer de paçaları bağlama problemi ortaya çıktı. Yanımdaki yeni yetme pehlivanlar, "Abi sen yenisin galiba" diyerek hem dalgalarını geçtiler, hem de paçaları bağlamama yardım ettiler.

Her şey iyi güzeldi de kispet biraz büyük gibi duruyordu. Ancak bir elimle tutarak kispetin bedenimi terk etmesini önlüyordum. Bir elim kispette olarak nasıl güreşecektim?

Kura numaram 99'du. Rakibim 100 numara ile tanıştım. Yüksek Yazcı isimli delikanlı, yalçın bir destan yazmağa hazırlanıyordu. Tanıştık, o da gazeteciymiş. Adapazarı'nda yayın yapan Batı FM 94.4'ün hissedarıymış. Bizimkisi tam manasıyla medya kapışması olacaktı. Senelerdir güreşiyormuş. Kendisine bana kati surette kazık oyunu vurmamasını, istediği zaman ona güreşi bırakacağımı

söyledim, kabul etti. (fot: 52-opak)

Cazgırın duasından sonra peşrev başladı. Evde oğlum Murat'la yaptığım nice bin peşrevden sonra Kırkpınar'da peşrev çıkarıyordum. Rüyada gibiydim. Her çırpınma, kanat çırpma sonrası göğsümün genişlediğini, sanki bütün kainatı içine alacak hale geldiğini hissettim. Bir şeyi daha iyi hissettim, eğer dikkatli davranmaz, biraz daha çırpınmağa devam edersem, kispet her an beni terk edip, çırılçıplak ortada bırakabilirdi. Bu sebepten, ters su içinde bütün dikkatimi kispetin belimden aşağı düşmemesine, beni terk etmemesine vermiştim.

Güreş başladı ancak benim rakibim ikiydi. Bir elimle kispetimin ben terk etmemesi için onu ikna etmeye, diğer elimle de rakibime karşı koşmağa çalışıyordum.

Ve tabii olanlar oldu. Yüksel Yazıcı, destan yazdı, bana söz vermesine rağmen, bu fakiri Ahmet Taşçı'nın çok beğendiğim oyunu paça kazık ile yendi.

Ahmet Taşçı'nın paça kazık ile yendiği pehlivanların ahı tutmuştu beni, onlar yenildikçe ben zevkten dört köşe olmuştum. Şimdi benim paça kazık ile yenildiğimi görenler zevkten sekiz köşe oluyorlardı.

Yenildim ama şerefimle, aslanlar gibi iki rakibe karşı (Yüksel Yazıcı ve kispet) mücadele ederek.

Eğer, kispet tam bedenime uysaydı garanti galip gelir, hatta Küçükorta'da birinci de olurdum. Acaba?

Son derece mutluydum. Ermeydanında güreşmiş, hayda bre diye naralanmıştım. Torunlarıma anlatacağım çok şeyim vardı şimdi...

Gümülcine-Alantepe yaylasında neler oldu?

31 Ağustos 2002 Cumartesi günü, Kırkpınar'ın doğduğu yeri bulmak için Yunanistan-Batı Trakya'ya geldiğimde aldığım haberle çok sevindim. Ertesi gün, yani 1 Eylül Cumartesi günü Gümülcine-Alantepe yaylasında geleneksel yağlı güreşler varmış.

Rehberimle birlikte ertesi gün güreşlerin yapılacağı yaylaya gittik. Dağ taş insanla dolmuştu. Dağ başına soyunma odaları, tuvaletleri ve tribünleriyle Kırkpınar'ı aratmayan bir güreş yeri yapılmıştı, hem de Yunan Hükümeti tarafından, ister inanın, isterse inanmayın. Yunanistan'ın Bölge valisi de oradaydı.

Güreşler başladı ama cazgır ortada yoktu. Meğer cazgır vize alamamış. Tecrübeli güreşçilerden biri cazgırlık yapmağa çalışıyordu. Yanına gidip isterse cazgırlık yapabileceğimi söyledim, pek yüz vermedi.

Neyse uzatmayalım, kör topal güreşler devam etti. Bir ara pehlivan cazgır yanıma geldi. Kendisinin finale kaldığını, baş final güreşi cazgırlık yapıp yapamayacağımı sordu. Yapabileceğimi söyledim.

Ve mikrofonu elime aldı. "Kimi hançer olmuş kimisi mızrak/Bin değil yüz değil kırk er geliyor/Her biri ufukta bir şanlı bayrak/Gözümün önüne sefer geliyor." Diye başlayıp, "Emretmiş Kanuni, Yıldırım, Murat/Tuna boylarında oynatmışız at/Nasıl coşmaz nasıl Sakarya, Fırat/Bir tarih dolusu erler geliyor" diye devam ettim. Bir anda koca meydanda uğultu kesildi. Sinek uçsa kanat sesi duyulacaktı. Herke, uzaydan gelmişim gibi bana bakıyordu.

Ben bir defa coşmuştum. Mikrofon elimde, meydan bana kalmıştı. Batı Trakya'da ayakta kalma mücadelesi veren, Yunan vatandaşı soydaşlara seslendim:

"Sizler, Türk oğluna Avrupa'yı vatan kılan akıncıların, fatihlerin torunlarısınız. Sizler her türlü zorluğa göğüs gerip ecdat yadigarı bu toprakları canınız pahasına terk etmemişsiniz. Sizin fedakarlığınız her türlü övgünün üzerindedir."

Batı Trakyalı Türkler, ipnotize edilmiş gibi kendinden geçmiş bir halde bana bakıyorlardı. Onlara "Haydi yürüyün Atina'ya, Yunan'a hesap sormağa" desem bir an tereddüt etmeden arkamdan gelecekler. Yunanlı yetkililerde oradaydı, ortalığı biraz olsun yumuşatmağa çalışarak, "Yunan devletine ne kadar teşekkür etsek azdır. Size bu yaylada geleneklerinizi yaşatma imkanını vermiş, Türkiye ile kültürel yakınlık için kolaylık sağlıyor." Dedim.

“Allah! Allah! İllallah! Muhammedün resulullah. Alkışlarla, dualarla bu aslanlara diyelim maşaallah” diyerek pehlivanları ermeydanına saldım. Salmamla beraber seyirciler bana doğru geldiler. Aralarına aldılar, “Sen kimsin, nereden geldin.” Diyerek nasıl iltifat edeceklerini şaşırdılar.

İşte Gümülcine-Alantepe yaylasını biz böyle salladık.

Yunanistan’da eski Kırkpınar’ı nasıl bulduk?

31 Ağustos 2002 Cumartesi günü Dimetoka'ya yaptığım ilk Kırkpınar'ın yerini bulma seyahatimde Deli Kızıl Sultan'ın Sofular' a bağlı Ruşanlar ve Babalar köyü arasındaki türbe ve dergahına ulaştım hem türbe hem de dergah ayakta. Dimetoka'nın hemen yanından akan çayın ismi de Deli Kızıl Sultan Deresi.

Böylelikle Kırkpınar efsanesinde ismi geçen Deli Kızıl Sultan'ın tarihi bir şahsiyet olduğu meydana çıktı.

Efsanede ismi geçen Kırkpınar çayırının, bugün Yunanistan topraklarında kalan ve Edirne'ye Pazarkule üzerinden 30 kilometre uzaklıktaki Simovina ve Sarı Hızır Köyleri arasında olduğu 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde yazılıdır. 1912 yılına kadar güreşler burada yapıldı. Ancak 1912 yılında buranın Bulgaristan sınırları içinde kalmasıyla bu mübarek toprak Türk oğluna elveda dedi.

Ve bu tarihte sonra bir daha burada Kırkpınar güreşleri yapılamadı. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Selim'in Mezarı'ndan ve Kırkpınar Çeşmesi'nden bahsedilmektedir. Hangi Selim? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki alperenden biri olan Selim.

Hangi Çeşme? Kırkpınar'ın doğmasına sebep olan iki şehidin gömüldüğü mezar başında, kırk pınardan meydana gelen çeşme.

Kırkpınar güreşlerinin bugün yapıldığı Edirne Sarayiçi'nin asıl Kırkpınar olmadığı, asıl Kırkpınar'ın, kutsal mekanın, daha sonra iki alperenin hatırasına güreşlerin yapıldığı yerin, Yunanistan topraklarında kaldığını öğrenince, gönlüme bir ateş düşmüş, Kırkpınar'ın asıl mekanını görebilmek için dua etmiştim.

Gün gelip de, burasını göreceğimi rüyamda görsem inanmazdım.

Ve vize alarak 31 Ağustos'ta Yunanistan'a girdikten sonra, 2 Eylül 2002 Pazar günü Batı Trakya'ya koştum. 1901 tarihli Edirne Salnamesi'nde, Edirne'yi Pazarkule üzerinden Yunanistan'ın Ortaköy (Keramos) kasabasına bağlayan şosenin hemen yanında, Simovina (Ammovounon) ile Sarı Hızır (Kiprinos) arasında olduğu yazılıydı.

Bu iki köy Pazarkule gümrük kapısına 10 ve 12 kilometre uzaklıktaydı. Batı Trakyalılar bu iki köyde Türk kalmadığını ve bu iki köye yakın Sadırlı Köyü'nde (Plati) tek bir Türk hanesinin bulunduğunu söylediler. Bu köyde Ahmet amcayı bulduk.

Ahmet Amca ile birlikte 10 kilometre sonra tarif edilen yere ulaşmıştım. Tam tarif edildiği gibiydi, Güney kısmı, tribün gibi hafifçe yüksekti, güneybatı istikametinde, Kırkpınar deresi vardı, Kuzeyde ise Arda nehri akıyordu. Kırkpınar çeşmesi kaybolmuş, ancak suyu akmağa devam ediyordu. Ahmet, amca yakın zamana kadar Selim'in mezarının da durduğunu söyledi. Burada şehit olanlar ve güreşenler için fatihalar okudum, bin bir korku ile fotoğraf çektim.

İşte bir rüya gerçek olmuş, iki yiğidin güreşirken şehit olduğu, Kırkpınar'ın fışkırdığı, Osmanlı yiğitlerinin 550 yıl boyunca, yiğitliğin, mertliğin, gücün en anlamlısını göstererek Türk oğlunun Avrupa'yı vatan edinme mücadelesini canlandırdıkları ve 91 yıldır pehlivanlara hasret kutsal meydanı görmüştüm. Gözyaşlarımı tutamadım.

Altıncı Bölüm: KIRKPINAR'IN PINARLARI KURUYOR MU?

Günümüzde (2010) Kırkpınar'ın geldiği nokta

2010 itibariyle Kırkpınar'da gelinen noktaya vereceğimiz cevap, yarısı dolu bardağı nereden gördüğümüze bağlı. Boş kısmına bakarsak "Kırkpınar öldü, köklerinden, aslından, tarihi kimliğinden koptu" diye feryat edebiliriz.

Dolu kısmına bakarsak, "Kırkpınar'a ilgi her geçen gün artıyor, Kırkpınar'da baş pehlivanların sayısı elliyi aştı. Kırkpınar güreşlerinin yapıldığı yerde tribünler tamamlandı, modern hale geldi, çevre düzenlemesi yapıldı, güreşler ve organizasyonla ilgili kesin düzenlemeler gerçekleştirildi, yönetmelikler yürürlüğe kondu." Şeklinde konuşarak teselli bulabiliriz.

Evet, Kırkpınar'da gelinen nokta nedir?

Kırkpınar'ın tarihi, geleneksel değerlerinden uzaklaştığı kesin. Günümüzün değişen şartlarından bu uzaklaşmanın gerekli olup olmadığı tartışmaya açık.

Ancak bu tartışmayı kim yapacak? Tamamen teknik bilgilerle donanmış, ancak Kırkpınar'ı akademik, kültürel ve tarihi yönünü yorumlamaktan yoksun eski güreşçi ve hakemlerden meydana komiteler mi?

Yoksa akademik kurullar mı?

Kırkpınar'la ilgili her türlü değişiklik mutlaka akademik kurullarda tartışılmalı, Kırkpınar'ı tarihi, kültürel yönü, onu temsil ettiği değerler gözden uzak tutulmamalı.

Kırkpınar, yağlı güreşle ilgili çalışmalarda Japonların Suma örneği gözden kati surette uzak tutulmamalı. (fot: 53)

Japonlar Sumo'da, modernleşme ve geleneği, tarihi yan yana

götürmeyi başarmışlar, Sumo'yu bütün dünyanın ilgi duyduğu bir spor haline getirmişler.

Sumo bir yıldızsa, bana göre Kırkpınar, yağlı güreş, göze, kulağa, gönle hitap eden özellikleriyle binlerce yıldızı gölgede bırakan bir güneştir.

Kırkpınar tanıtımı ve Donald Miller

1987 yılından beri Kırkpınar takip ediyorum. Her Kırkpınar öncesi başta ağa olmak üzere yetkililer aynı şeyi söylüyorlar.

Ne mi söylüyorlar.

Ne söyleyecekler, medyanın karşısına geçip, "Kırkpınar'ın yurt dışında tanıtımını yapacağız. Başta BBC, Reuter, AP gibi medya grupları olmak üzere dünya medyasını Kırkpınar'a gideceğiz. Milletlerarası Kırkpınar şampiyonası düzenleyeceğiz. Kırkpınar Akademisi kurup burada isteyen yabancılar tıpkı Sumo gibi yağlı güreş öğreteceğiz...." şeklinde nice vaatlerde bulundular.

Peki değişen bir şey oldu mu? Ne yazık ki hayır. 23 sene önce Kırkpınar'a geldiğimde yolu tesadüfen Kırkpınar'a düşen bir kaç yabancı medya mensubu vardı, 2010 itibariyle de aynı.

Ne kadar acıdır ki, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Edirne Belediyesi, Güreş Federasyonu, görev yapan bunca şanlı ağa, bir Donald Miller'in yaptığını yapamadılar, Kırkpınar'ın tanıtımı konusunda.

1996 yılından beri aralıksız Kırkpınar'a gelen Donald Miller'in ne yaptığını, Kırkpınar'a beş kıta yüzlerce ülkeye, video kaset, cd ve dvd'lerle nasıl tanıttığını önceki sayfalarda anlattık. (Fot: 54-opak)

Sitelerdeki bir kaç İngilizce cümleden başka, Kırkpınar'ın tarihçesini, kültürel boyutunu, neyi temsil ettiğini anlatan yabancı dillerde eserler yok.

Baş güreşler itiş kakıştan nasıl çıkarılır?

2010 itibariyle baş güreşler, seyirciye saç baş yoldurmaya devam ediyorlar. 2009'da ihtarlar çalıştırılır gibi olunca hareketlenir gibi

oldu. İlk önce altın puan getirildi, güreşçiler normal zamanda puan alıcı tek hareket yapmaz oldu, sonra iş kuraya döküldü hepten zıvanadan çıktı.

Baş güreşlerin seyredilir olmasının tek çaresi, ihtarları işletmek, güreşe girmeyeni üç ihtarla mağlup ilan etmek. Bazılarının söylediği, geleneksel yağlı güreşte zaman sınırlaması yoktur, yine olmasın sözleri kulağa hoş geliyor ancak günümüz şartlarında uygulanması mümkün değil. Güreşlerin Pazar günü saat 19'a kadar sonuçlanması gerek, herkes işine, memleketine dönecek. Bugün, itiş karış haline gelmiş baş güreşlere 50 dakika sabredemezken saatlerce nasıl sabredeceğiz.

Başta 2009-2010 Kırkpınar Ağası Seyfettin Selim olmak üzere bu spora gönül verenler, baş güreşlerin itiş kakıştan çıkması için üç ihtarla mağlup ilan edilme kuralının cesaretle uygulanması gerektiğini söylemektedirler. (fot: 55)

7 Temmuz 2007 tarihinde Türkiye Gazetesi'nde makalemizde şunları yazmışız:

"Altın puana üç ihtar

Altının hem sesi, hem görünüşü kulakları sağır eder, aklı başından alır. Keşke başarılı sporculara altın madalya yerine ödül diye başka bir şey verebilsek, hedeflerini altın madalya yapmasaydık. Akıllarını altınla başında almasak, gönüllerini çelmeseydik

Altına, paraya hedeflenmek yetmezmiş gibi bir de altın puan çıktı yağlı güreşte karşımıza.

Altın, nasıl akılları baştan alıyorsa, altın puan da aynı şeyi yaptı. Güreşçiler altın puana hedeflendiler. Güreşmeyi unuttular. Önceki seneler olduğu gibi bu sene de yüzlerce baş güreşte güreş namına bir şey göremedik. Kırk dakikalık normal sürede ve yedi dakikalık uzatmada güreşle ilgili tek bir şey yapmadılar. Yalnızca itiş kakış. Gayretleri güreş yapmağa değil birbirlerine oyun vermemek için oldu.

Bu söylediklerimiz baş güreşler için. Diğer boylarda az da olsa

güreşe benzer şeyler yapılıyor. Küçük boylara gelince, gerçek güreşi onlarda görüyoruz. Ellerinden geleni yapıyorlar, yenince sevinçlerin en anlamlısını, yenilince de üzüntülerin en yürek yakanını yaşıyorlar.

Düşünüyorum da bu seneki baş güreş finalini tefrika halinde yazmayı isteseydim nasıl yazacaktım?

"Güreş başlayalı 47 dakika oldu. İki pehlivan da tek bir oyun yapmadı. Güreşmiyorlar, çifte telli oynuyorlar. Seyirciler güreşçileri yuhalıyorlar" diye mi yazacaktım?

Gazetemizde Koca Yusuf ve Kara Ahmet'in hayatlarını tefrika şeklinde yazmak kısmet oldu. Güreş boyunca pehlivanları oyundan oyuna geçirir, tam kündeyi atarlarken devamı yarın derdim.

Demek ki bugünkü güreşleri yazmağa niyetlenmiş olsaydım yanmış ki ne yanmıştım. Ne yazacaktım? Ya doğru olmayanları yazacak, şöyle künde attı, böyle elense çekti diyecek ya da tefrikadan vazgeçecektim, yalan yazmamak için...

Şu altın puan meselesi hal olmazsa, yandık ki ne yandık. Boylu poslu baş pehlivanlar göreceğiz ama güreş seyredemeyeceğiz.

Aslında bugünkü kurallar için çare var, ama kuralları uygulayacak mangal yürekli idareciler, hakemler gerekli. Kurallara göre, pasif güreşene ihtar verilir. Pasif güreşmeğe devam eder, oyun yapmazsa ikincisi gelir. Yine de güreşmezse üçüncü ihtarla diskalifiye edilir.

Hakemler, güreşçileri güreşe zorlayacak. Güreşmeyene kırk dakika içinde üçüncü ihtarı vererek hükmen mağlup ilân edecek. Tabi bu zaman da itirazlar yükselecek. İhtarı haksız yere verdiniz, diğer güreşçiyi kayırdınız diye.

Buradan Güreş Federasyonu Başkanı Osman Aşkınbak'a sesleniyorum.

Gel, gözleri ve gönülleri kör eden altın kuraldan vazgeç. Altın bu, kime yar olmuş ki yağlı güreşe yar olsun. Hakemlerin arkasında olalım, ihtar kuralını işletelim yeter.

İşletelim ki baş güreşler tekrar seyredilir olsun, itiş kakış olmaktan çıksın.

Haydi biraz cesaret, var mısın altın puan kuralına üç ihtar göstermeğe, hükmen yenik saymağa.

Bizden söylemesi"

Bugünde (2010) bu yazdıklarımızın arkasındayız. Güreşleri seyredilir kılmanın tek çaresi ihtarları işletmek, güreşmeyeni üç ihtarla mağlup ilan etmektir.

Yağlı Güreş ayrı federasyon mu olmalı?
2 Aralık 1999'da Türkiye Gazetesi'nde yayınlanan makalemiz:
"Sayın Bakanım Sevgili Başkanım

Spordan Sorumlu Devlet Bakanım! Yağlı güreş, minder güreşine bağlandıktan sonraki gelişmeleri takip ediyor musunuz?

Haziran ayında sizinle görüşmemizde, "Bekleyelim, görelim" demiştiniz.

Yağlı güreşin minder güreşine bağlanmasını 18 Mayıs 1999'da onaylamıştınız. O günden bugüne 6 ay geçti. Yağlı güreşle ilgili hiç bir hareket yok. Yalnızca bir defa Kırkpınar Ağası'nı tarihi kıyafetleriyle Edirne'nin kurtuluşunda gördük. 2000 ağası sevgili Doğansoy, eski ağalar gibi pek ortalıkta gözükmeyi sevmiyor. Bence doğru yapmıyor. Ağa, her fırsatta tarihi kıyafetleriyle kamuoyu önüne çıkmalı. Sayın Doğansoy hiç endişelenmesin, bu onun değil Kırkpınar'ın reklamıdır.

Sayın Bakanım. 'Mindere yağ bulaşması'nın üzerinden 6 ay geçti. İkili görüşmemizde, bizim, "Senelerdir yağlı güreş minder güreşine bağlıydı, bu zaman içinde yağlı güreş için bir çivi dahi çakılmadı. Yağlıdan mindere güreşçi alınmak isteyip de kim mani olmuş, Ahmet Taşçı ve Cengiz Elbeye mindere çıkmak istediklerinde az kalsın idam edileceklerdi. Yağlının ayrı bir federasyon olması isteniyor" sözümüz üzerine, "Yağlıdan minder güreşine yeni şampiyonların yetişmesi için böyle bir karar aldık. Uygulamayı bir müddet görmek istiyoruz. Daha sonra tekrar

değerlendirme yapılır. Bekleyelim, görelim" demiştiniz.

'Sayın Bakanım, beklediğiniz kesin. Ancak ne derece gördüğünüz konusunda merak içindeyim.' Bu satırları, 6 aydır ne gördüğünüzü öğrenmek için yazıyorum. '6 aydır neler gördünüz, bizi bilgilendirirseniz, biz de okuyucularımıza iletiriz.'

Sportmen Bakanımızın güreşçi arkadaşı sevgili Ahmet Ayık ağabey. Sizinle ilk karşılaşmamızda, "Ahmet ağabey, bir şampiyon olarak sizi çok seviyorum. Minderde çok şeyler yapmak için çalışmanızı da saygıyla karşılıyorum. Ama yağlıyı mindere bağlamanızı hiç bir zaman tasvip etmiyorum. Şahsınızla hiçbir zorum yok. Minderin yükü yeterince ağır, ne olur bu yükün üstüne bir de yağlıyı eklemeyin. Yağlıdan mindere güreşçi almak istediniz de mani mi oldular?" diye endişelerimi dile getirmiştim.

Zaman, hem minder, hem de yağlı güreş konusundaki endişelerimde beni haklı çıkardı. Keşke haklı çıkmasaydım. Minderde gelinen son durum ortada. Şampiyonlar saman alevi gibi, bir parlayıp bir sönüyorlar, bir kısmıysa isyanlarda.

Nice şampiyonu bağrında barındıran grekoromen takımımız Atina'daki Dünya Şampiyonası'nda ancak beşinci oldu. Efsane şampiyonumuz Hamza Yerlikaya, olimpiyat vizesi alamadı. Ülkemizde yapılan Dünya Serbest Şampiyonası'ndaysa ancak bir şampiyon çıkarabildik.

Bunları minder güreşi konusunda sizi suçlamak için yazmıyorum. Minder güreşinin derdinin ne kadar büyük olduğunu hatırlatmak için yazıyorum. Siz gittiniz, bu kadar büyük derdin üstüne bir de yağlıyı yüklediniz.

Gelelim asıl konumuza. Muhterem Ahmet ağabey. Yağlı güreş mindere bağlandığında basın toplantısı yapıp, "Her sporcunun kulübü ve sigortası olacak. Organizasyonlarda sağlık ekibi hazır bulunacak. Yağlı Güreş Ligi kurulacak. Bölgesel Lig müsabakaları yapılacak. Kış aylarında salonda yağlı güreş organize edilecek. Şampiyon güreşlere maaş bağlanacak. Tarihi Kırkpınar Yağlı

Güreşleri uluslararası nitelik kazanacak" demiştiniz.

Ben de, "Sayın Başkanım, bu söylediklerinizi çok güzel şeyler. Sözlerinizin takipçisi olacağız" deyip vaatlerinizi gazetemizde yayınlamıştım.

Sevgili Ahmet ağabey. Soruyorum: 'Bu vaatlerinizden kaçı gerçekleşti veya bunların gerçeklemesi için neler yapıldı?'

Ahmet ağabey, gel şu "Minderle yağlı güreş bir arada olmaz. Minderin yükü yeterince ağır. Başkanlar ne kadar iyi niyetli, yağlı güreş sevdalısı olursa olsunlar, bu yük varken yağlı güreşle ilgilenmeye fırsat bulamazlar. Kesin çare, yağlı güreşin ayrı bir federasyon olmasıdır" gerçeğini kabul et. Kabul et ki, hem minder, hem de yağlı güreş için iyi olsun.

Sayın Bakanım, sevgili Başkanım, gayretimiz, ata sporumuzda doğru olanın yapılması içindir. Maksadımız, üzüm yemektir, bağcıyı dövmek değildir.

Her ne kadar sürç-ü lisan ettikse affola."
23. Mayıs 1999'da Türkiye Gazetesi'nde yayımlanan makalemiz:
"Yağlıyı bırak mindere bak

Sayın Ahmet Ayık, Avrupa Şampiyonası'ndan hezimetle dönüldü, bütün şampiyonlar döküldü.

Ama, sakın üzülme. Sende hiçbir suç yok. Suçlu ortada. Kim mi? Kim olacak, yağlı güreşçiler. Yağlı yağlı vücutlarıyla ortada dolaşan, yakaladıkları minder güreşçilerini sakatlayanlar. Yağlı güreşçileri tuttuğun yerde ipe götür, kıtır kıtır kes, fırına at. Şampiyonlar tel tel döküldü diye üzülme, bütün suç yağlıcılarda.

"Hani nerede şampiyonlar? Grekoromen güreş tarihimizin en iyi takımlarından birine ne oldu? Ercan Yıldız, Ergüder Bekişdamat, Şeref Eroğlu, Mecnun Güler, Nazmi Avluca ve Hakkı Başar neredeler? Minderde niçin döküldüler?" diyenleri bana gönder, ben kapı gibi cevaplar vereyim. Yağlı güreşçiler, Sofya'ya gitmeden önce bunları tek tek yakalayıp "Sakın, şampiyon olmayın, sizi öldürürüz"

dediler. Bu gariplerim de can korkusundan madalya alamadılar. Yağlı güreşçilerin tehdidi olmasaydı, çil çil altınlarla dönecek, takım halinde şampiyon olacaklardı.

Son aldığımız bir habere göre de, bu şampiyonlar, geçim sıkıntısından yağlı güreş yapmışlar ve güreşlere hazırlanamamışlar.

Nasıl olsa Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Merkez Danışma (!) Kurulu, yağlı güreşin minder güreşine bağlanmasına karar verdi. Sen de yağlı güreşi yasaklayıverir, böylece minder güreşindeki başarısızlığa kesin bir çözüm bulursun. Bundan sonra gelsin çil çil altın madalyalar.

Sevgili Ahmet Ayık. Bu kadar girizgah, peşrev ve mizahtan sonra biraz ciddileşelim istersen.

Sizinle yüz yüze gelmişliğim yoktur. Şampiyon olarak saygım büyüktü. Minder güreşinin başına gelmeni de saygıyla karşıladım. Ama ne zaman ki, yağlı güreş mindere bağlansın kampanyasına başladın, o zaman size olan saygım sarsıldı. Sizin Türk güreşi hakkındaki düşüncelerinizden şüphelenmeye başladım. Özellikle de yağlı güreşin mindere bağlanması konusundaki gerekçelerinizi işitince iyice çileden çıktım. İnanıyorum ki, eski bir şampiyon olarak çok iyi şeyler yapmak istiyorsunuz. Ama idarecilik çok ayrı bir şeydir. Varsa akıl hocalarını değiştir.

Sizinle şahsi hiçbir problemim yok, dedim. Soruyorum? Son Avrupa Şampiyonalarında, serbestçilerin beşinciliğinden, grekocuların dördüncülüğünlen memnun musunuz? Bu konuda hiçbir açıklama yapmadınız. Şampiyonlarda niçin istikrar yok? Hamza hariç hepsi niçin mum alevi gibiler? Ve, yağlının mindere bağlanmasının minder ve yağlı için faydalı olacağına hakikaten inanıyor musunuz? Bu konudaki, tek gerekçeniz, yağlı minderin kaynağını kurutuyor, masalı mı?

Atalarımız ne güzel söylemişler; "İştir kişinin ainesi (aynası) lafa bakılmaz" diye. Göreve geldiğinizde, 2000'lerin Avrupa ve Dünya Şampiyonu takımlarını göreceksiniz, demiştiniz. Siz şampiyonluktan, beşincilik ve dördüncülüğü mü anlıyorsunuz,

yoksa rakamlar sizin için daha değişik anlamlarla mı yüklü?

Muhterem Ahmet Ayık, yükü ağır gelenin yükü hafifletilir. Daha da yüklenilirse ezilir gider.

Minderin problemleri altında ezilirken, yağlı güreş gibi yağlı, insanın dengesini kaybettiren bir yükü de istemek niye?

Yağlı güreş ayrı bir federasyon olduğunda, başta Bulgaristan ve Makedonya olmak üzere yurtdışında tanıtım organizasyonları yapılmıştı. (fot: 56)

Değerli Ahmet Ayık, yağlı güreşin yakasını bırak, bana sorarsan minder güreşini de bırak. Şampiyonlukları yaşamakla idarecilik birbirlerinden çok farklı.

Sayın Bakan, yağlının mindere bağlanması kararını onaylamış, hadi bakalım kolay gelsin.

En derin saygılarımla.
27 Haziran 1999'da Türkiye Gazetesi'nde yayınlanan makalemiz:
Sözlerinin takipçisiyiz

Sevgili Ahmet Ayık... Yağlı güreşin tekrar mindere bağlanması sebebiyle Genel Müdür Vekili Mutlu ile birlikte yaptığınız basın toplantısındaki konuşmanızdan Anadolu Ajansı vasıtasıyla haberdar oldum. Basın toplantısı gazetelerde yer almadı. Eee, ne yaparsınız, bizim medyanın büyük kısmı kargadan başka kuş tanımaz. Devletin ajansının, konuşmaları saptırmayacağına inandığım için sizden telefonla teyit ihtiyacı hissetmedim.

Sayın Mutlu, ata sporu güreşin bir bütün olduğunu, yağlı ve minder diye ayrılmasının doğru olmadığını belirterek, yağlı ve karakucağın mindere kaynaklık edebileceğini söylüyor.

Sayın Ayık, siz de, yağlı güreşte yeni düzenlemeler yapılması gerektiğini ve Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin uluslararası statüye kavuşturulması için çalışmalar yapacağınızı vurgulayarak, ''Yağlı güreşte lisanssız sporcuyu güreştirmeyeceğiz. Her sporcunun

bir kulübü olacak ve her sporcuya sigorta yapılacak. Bütün organizasyonlarda sağlık ekibi hazır bulunacak. Şike önlenecek. Bunun için, Türkiye'nin neresinde olursa olsun, tüm yağlı güreş organizasyonlarında bir izleme komitesi görevlendireceğiz.

Yağlı Güreş Ligi kurulacak. Bölgesel lig müsabakaları yapılacak. Kış aylarında salon yağlı güreşleri yapılacak. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri, uluslararası statüye kavuşturularak, ödül yönetmeliğine alınması sağlanacak. Kırkpınar'da 3 yıl üst üste güreştiği boyda şampiyon olan güreşçiye, 3. derecedeki devlet memurunun aldığı maaşın sürekli verilmesi için gerekli girişimler yapılacak.

Tarihi Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri, önümüzdeki yıldan itibaren uluslararası nitelikte düzenlenecek. Kırkpınar Güreşleri'ne, Azerbaycan, Türkmenistan, Kırgızistan, Kazakistan, Makedonya ve Bulgaristan gibi ülkeleri davet ettik. Güreşlerin geleneksel yapısının bozulmaması için de özen göstereceğiz. 9-11 Temmuz tarihlerinde yapılacak 638. Kırkpınar Yağlı Pehlivan Güreşleri'nin, Eurosport televizyonu tarafından naklen yayınlanması için girişimlerde bulunduk'' diyorsunuz.

Muhterem Ahmet Ayık. Yağlı güreşin, tekrar mindere bağlanması gerekçelerinize kesin olarak katılmıyorum. Ama yağlı güreş ve Kırkpınar için yapmayı düşündüklerinizi tasvip ediyorum. Bunları, Kırkpınar'ı, yağlı güreşleri seven herkes destekler.

Yapacağım dediklerinizi, kelime atlamadan yazdım ki, herkes okusun, senet olsun.

Atalarımız, "İştir kişinin ainesi (aynası) lafa bakılmaz" demişler.

Sözlerinizin takipçisiyiz. Bekleyelim, göreceğiz."

Yukarıda tam 10 yıl önce (2010 itibariyle) önce yazmış olduğum üç makalemi okudunuz. Yağlı Güreş'in Güreş Federasyonu'na bağlanmasına niçin karşı olduğumu, yağlı mindere bağlandıktan sonra başta zamanın Güreş Federasyonu Başkanı Ahmet Ayık'ın yağlı güreşle ilgili vaatlerini bu makalelerde dile getirdim.

Aradan geçen 10 yıl içinde yağlı güreşle ilgili vaat edilenlerden

hiç biri yerine getirilmedi, yağlı güreşten mindere güreşçi kazandırılmadı. Tam tersi, minderden yağlı güreşe akın devam etti.

Bütün bunlar, yağlı güreşin ayrı bir federasyon olması için bir kaç değil binlerce haklı sebep.

Yedinci Bölüm: DESTAN OLMUŞ KIRKPINAR GÜREŞLERİ

Koca Yusuf ile Aliço arasındaki güreş

Pomak Osman ve Aliço, helalleştikten sonra, cazgır Aliço'nun galibiyetini ilân etti ve 15 dakika kendisine istirahat için mühlet verildiğini söyledi. Bu Aliço'yu kızdırdı:

"Te be ne istirahatı, güleş mi yaptık ki? Bu insanları daha fazla bekletmeye ne lüzum var. Görelim bakalım Aliço mu yaman yoksa kızancık mı?"

Aliço, kızdığından Yusuf'un ismini söylememiş, kızancık diyerek öfkesini açığa vurmuştu. Cazgır, Aliço'ya bir şey diyemedi ve durumu seyircilere duyurdu:

"Aliço pelvan, yorulmadığını süledi, istirahat etmeyi kabul etmedi. Yusuf pelvan son güleş için acele meydana gelsin."

Cazgırın açıklamasıyla birlikte koca Kırkpınar meydanında bir heyecan dalgası esti. Müthiş kalabalık, başağa durmuş buğday tarlasının rüzgarda dalgalanması gibi dalgalandı, püfür püfür esti:

"Vay Aliço vay! Var mı senin gibisi. İstirahat etmeye bile lüzum görmedi."

"Bugün Kırkpınar adamakıllı şenlenecek desenize."

"Bakalım Yusuf, Aliço karşısında ne kadar dayanacak?"

1884'ün Hıdrellez günü, Kırkpınar'ında en genç baş pehlivan ile en ihtiyar başpehlivan karşı karşıya gelecektir. 25 yaşındaki Şumnulu Koca Yusuf ile senelerdir Kırkpınar birinciliğini kimseye vermeyen kırk yaşındaki Aliço karşı karşıya geleceklerdi.

Yusuf, hemen kazan dibine yürüdü, yağlanmaya başladı, biraz sonra da Aliço geldi, hiçbir şey demeden yağ kazanının başına geçti.

Yusuf, Aliço'ya karşı güreşe çıkmakla sanki suç işlemiş gibiydi. Suçlu suçlu yağlanmaya çalışıyordu. Yağlanma bittikten sonra, Cazgır Sadık Usta, her iki pehlivanı kıbleye karşı getirdi, el bağladılar ve cazgırın duasını beklemeye başladılar. (Fot: 57)

Aliço'nun esmer, Yusuf'un bembeyaz vücudu yanyana gelince ilginç bir görüntü meydana çıkmıştı. Yusuf, Aliço'dan daha boyluydu, ancak Aliço daha iriydi. Biraz sonra ormanın krallığı için ölesiye döğüşecek iki aslan gibiydiler. Herkes, büyük bir heyecan içindeydi. Bir kişi hariç. Defalarca, Sultan Abdülaziz'in önünde güreş etmiş Aliço, heyecanlı değil, yalnızca kızgındı. Cazgır ilk önce pehlivanları tanıttı:

Buna derler Aliço, ermeydanlarında tektir,
Sırtı gelmedi yere gücü aslanlara denktir,
Güleşe başladı mı bilmez hatır ve gönül,
Güleş değil yaptığı Kosova'da cenktir.
Bu yiğidi sorarsanız Yusuf'tur Şumnulu,
Nefsinin değil yalnızca Allah'ın kulu,
Hem genç hem güçlü hem de usta,
Uzatmak ister başpehlivanlığa yolu.
Ey Aliço, deme benim gibi pehlivan var mı?
Ummadığın taş baş yarar, unutma tamam mı?
Ey Şumnulu Yusuf, yaşına, saç kalmamış başına,
Sakın aldanmayasın, ona derler Gaddar Aliço,
Kırımdan gelir tatar, tozu dumana katar,
Ey Aliço, rakibin karınca olsa yine de küçük görme,
Eğer künde alırsa, manda olsan yine atar.
Ey Şumnulu Yusuf, alta düşersen apış,
Üste çıkarsan paça kasnaktan yapış,
Vur sarmayı kündeden at,
Getir Hazreti Muhammed Musfata'ya salavat.
Allah Allah illalllah,
Hep birlikte, şu iki yiğide,
Alkışlarla diyelim maşallah.
Allah derman versin...

Cazgırın Allah Allah nidalarıyla birlikte, Yusuf ve Aliço, peşrev

çıkarmaya başladılar. Sanki iki dev kartal, ağır ağır kanat çırpıyorlardı. Kartallar, küheylan atlara döndüler, şahlandılar, kurt oldular atıldılar, ok oldular hedefe uçtular. Aktılar Kırkpınar ermeydanında, Türkistan'dan başlayan, Anadolu'da durmayan, Avrupa içlerinde devam eden Türk akıncıları, alperenler gibi. Her iki pehlivanın peşrevi seyircileri coşturmuş, onlar da bir anda yüzlerce yıl öncesine gidip Türkistan'dan Kırkpınar'a gönül kanatlarıyla uçmuşlardı.

Yusuf'un peşrevinin seyrine doyum olmuyordu. Deli taylar gibiydi, gençliği her halinden belliydi. Ama Aliço'nun peşrevi anlatılamazdı. Bir müddet Yusuf'la karşılıklı peşrev çıkaran Aliço, daha sonra, pehlivanların koruyusucu büyük sultan, pehlivan padişah Sultan Abdülaziz'in huzurundaymış gibi huzur peşrevine başlamıştı. Kanatlanıyor, sanki kainatı kucaklıyordu, ama padişahın yerine kabul ettiği seyircilere döndüğünde, haddini biliyor, bütün gücüm, kuvvetim sizin içindir diyordu.

Yusuf da durmuş, Aliço'nun seyrine doyum olmaz peşrevini seyrediyordu.

Seyirci adamakıllı coşmuştu:
"Hey gidi Aliço var mı sana benzeyen?"
"Maşallah deyin sultanın aslanına."

"Hey bre koca Aliço hey. Bu meydan bir daha senin gibisini zor görür."

Peşrev bitmiş, iki aslan ense enseye gelmişlerdi. Yusuf, çok heyecanlıydı.

Yusuf, Aliço'nun ensesine dokunduğunda, mermer sütunu ellemiş gibi oldu. Güreşe başlayan, ilk el enseyi çeken tabii ki Aliço'ydu. Hafif el enselerle güreşi açtı, tırpanlarla el enseleri tamamlıyordu. Yusuf, hafif el enselerin bile şimşek gibi çaktığını hissetti. Hafifleri böyleyse şiddetlileri nasıldı acaba?

Yusuf, uzun kollarından istifade ederek, Aliço'yu alnından itip, yanına yaklaştırmamaya çalışıyordu. Ama Aliço'yu durdurmak ne mümkün. Yusuf, el enselerin şiddetinin git gide arttığını hissetti. Hocasının sözleri aklına geldi. Hocası, "Oğlum, sakın ola aldanma.

Aliço çok yavaş el enselerle başlar, fark ettirmeden şiddetini artırır. El enseler dayanılmaz hale gelip, rakibi güleşi bırakmayı düşününce, tekrar yavaşlatır, böylelikle rakibinin fark ettirmeden gücünü, kuvvetini emer, güreş hayatını bitirir" demişti. Aliço, el enselerinin şiddetini iyice artırdı. Seyirciler büyük bir şaşkınlıkla Yusuf'un o müthiş el enselerden etkilenmediğini görerek şaşırmışlardı:

"Te be bu Yusuf, hepten de zorlu çıktı."

"Evet, Aliço'nun top gibi patlayan el enselerine bana mısın demez be ya!"

Aliço, şiddetli el enseleri kılıç vurmasına benzeyen tırpanla tamamlamaya başladı. İlk fırtınanın geçmesini bekleyen Yusuf, Aliço'nun o müthiş el enselerinden fazla etkilenmediğini fark ederek cesaretlendi. Güreş ilk yarım saatini doldururken, Yusuf da, el enselerle Aliço'ya karşılık vermeye başladı. Seyirciler, Yusuf'un el enselerinin de Aliço'nunkilerden pek aşağı olmadığını anladılar:

"A be nasıl el ense onlar üle, sesi taa Edirne'de duyulur."

"Aliço, bu sefer çok çetin cevize rastladı."

Aliço da el enselerin şiddeti karşısında, aşka geldi, "Maşallah deyin Yusuf'a" diyerek narayı patlatı ve tayfun gibi esmeye, sağlı sollu el enselerle Yusuf'u geriletmeye başladı. Yusuf, bu fırtına karşısında gerilemekten başka bir şey yapamıyordu, seyirci de aşka gelmişti:

"Hey Yusuf, geri geri nereye gidersin; Şumnu'ya mı?"

Aliço, Yusuf'un bunaldığını görünce çapraz topladı ve Yusuf'u sürmeye başladı. Yusuf, direnmek istedi ama ne mümkün, sanki on tane boğanın çektiği bir araba üstüne geliyordu. Aliço, hızlandıkça hızlandı, çengeli yetiştirdi, Yusuf, ancak can havliyle kendini yüzü koyun yere atabildi. Aliço, bir kartal gibi üzerine çöktü ve kemane çekmek için harekete geçti. Ustası, Aliço'nun kemanesine yakalanmanın, güreş hayatının bitmek demek olduğunu Yusuf'a iyi öğretmişti. Hemen, Aliço'nun bileklerini yakaladı, Aliço, bileklerine iki demir mengenenin yapıştığını hissetti. Aralarında korkunç bir mücadele oldu, kazanan Yusuf'tu, "Hayda bre koca usta" diyerek

ayağa fırladı.

Seyirciler gözlerine inanamıyor, Pomak Osman, sevincinden ağlıyordu:

"A be Yusuf'un pençelerinde nası kuvvet var üle."

"Nası da Aliço'nun elinden kurtuldu."

Aliço, avı ceylanı elinden kaçırmış bir aslan gibi "Hadi be kızanım" diye kükreyerek yine saldırdı, el enselerini tırpanlar takip ediyor, Yusuf da aynı şekilde karşılık veriyordu.

Seyirciler, Kırkpınar'da senelerdir böyle kıran kırana bir güreş seyretmemişlerdi:

"Bugünleri gördük ya ölsem de gam yemem."

"Şunlara maşallah deyin bre. Allah nazarlardan saklasın."

Aliço, tırpan için bacağını var kuvvetle salladığında, Yusuf, topuğu yakaladı ve Aliço'yu altına aldı. Seyirciler, gördüklerine inanamıyorlardı. Kırkıpar'ın efsane ismi Aliço, Yusuf'un altına düşmüştü. Aliço, kalkmak için hemen harekete geçti. Fakat Yusuf, sağa sola savurarak kalkmasına müsaade etmiyordu. Yarım saat, yerde boğuştular. Seyircilerin, aklı başından gidecek gibi olmuştu, Aliço gibi birisi yarım saattir Yusuf'un altın kalkamıyordu:

"Te be Aliço hastalandı mı acaba?"

"Ne hastalanması idmansız, senelerdir elini kolunu sallaya sallaya güleşti."

"Bu Yusuf, hem korkunç kuvvetli hem de çok usta."

Yusuf, Aliço'nun bıyıklarının dikildiğini hissetti. Usta başpehlivan, Yusuf'u bileklerinde yakaladı ve ayağa kalktı, kalkmasıyla birlikte, "Maşallah bre aslana" diyerek naralandı.

Aliço, patlayan bir volkan gibi Yusuf'un üzerine yürüdü, çapraza aldı ve Yusuf, çengellenip sırt üstü gitmemek için can havliyle yüzü koyun kendini yere attı. Aliço, kemaneyle Yusuf'u ezemeyeceğini anlamıştı. Güreş bir saati bulmuştu. Aliço, kendi göbeğinin

Yusuf'unkine bakarak biraz daha fazla inip kalktığını fark etti, arada yirmi yaş fark vardı, senelerdir zorlu güreş yapmadığı için hamlaşmıştı.

Aliço, taktik değiştirdi, Yusuf'u zorlayamadığını anlamıştı. Bir an önce yenmek, Kırkpınar'da senelerdir devam eden hakimiyetini sürdürmek için künde aramaya başladı. Tam kündeyi doldurdum derken Yusuf, yılan gibi elinin arasından kaydı. Aliço, Yusuf'un kispetinin arkasından yakaladı, tekrar altına aldı, bu sefer paça kazık oyunu almaya çalıştı. Yusuf, Aliço'nun paçasındaki elini bastırdı ve Aliço tarafından tutulan ayağının üzerinden dönerek usta rakibinin arkasına dolandı. Aliço da hemen Yusuf'un iki elini yakalayarak doğruldu.

Bu kıran kırana güreş karşısında seyirciler, kendilerinden geçmişlerdi. Yusuf'un ustası Pomak Osman, "Ya Rabbi bana bu günleri, çırağım dediğim şu yiğidin Aliço karşısında ezilmeden başa baş güleş çıkardığını gösterdin ya artık ölsem de gam yemem" diyor, yanındaki seyirciler de, Pomak Osman'ı mevcut durum için bile tebrik ediyorlardı.

Aliço ile Yusuf, yine ayakta karşı karşıya gelmişlerdi. Karşılıklı tırpan ve el enseler yağmur gibi yağıyordu. Güreş üç saatini doldurmasına rağmen, yeni başlamış gibi sürüyordu. Yaşanılanlar inanılır gibi değildi. Seyirciler arasındaki en yaşlılar dahi gözyaşları içinde, "Biz bile Kırkpınar'da büle bi güleş görmedik" diye yemin ediyorlardı.

Yusuf, güreşin başından beri Aliço'nun dik güreştiğini, paçalarını, ayaklarını hiç kollamadığını fark etmişti. Ustası, sıkı sıkı tembihlemiş, "Sakın ola, Aliço'nun paçalarının meydanda olduğunu görüp de dalayım deme, anında boyunduruğu yetiştirir, sen paçaları bırakıncaya kadar boğarak soluğunu keser" demişti. Bu sebepten, dalmak için teşebbüse geçmedi.

Güreş dört saati bulduğunda, Aliço, Yusuf'a nazaran biraz yavaşlar gibi olmuştu. Seyirci ve hakem heyeti durumu fark etmişti:

"A be Aliço'nun ilk hızı kalmadı."

"Normal be. Yaşı elliye dayandı, karşısındaki 25 yaşında ya var ya yok."

"Hem de kaç senelerdir, ciddi güreş tutmamıştı, idman eksikliği var."

Hakem heyeti, kendi arasında konuşup güreşi berabere bitirmek için konuştular, ama senelerdir Kırkpınar'da rakipsiz olan Aliço'ya bunu söylemeye cesaret edemediler. Ne yapacaklarını bilemediler. İhtiyarlar ve hakemler, "Hele biraz daha bekleyelim" dediler.

Başlayalı beş saati bulduğunda, güreş artık iyice yavaşlamıştı. Akşam ezanı okunmuş, hava kararmıştı. Özellikle, Aliço'nun yorulduğu iyice belli oluyordu. Böyle giderse, senelerin Aliço'su, Kırkpınar'a yenilerek elveda diyecekti. Hakemler, cazgırı çağırıp güreşi berabere bitirmek istediklerini bu konuda onun fikrinin ne olduğunu sordular. Senelerin cazgırı Sadık Usta da onlarla aynı fikirdeydi. Hakemler, güreşi berabere ayırmasını söylediler.

Cazgır, pehlivanların yanına gitti, onların kimseyi görecek halleri yoktu, davulları susturdu seslendi duyuramadı. Bu sefer son çareye başvurdu, "Allah aşkına durun pehlivanlar" dedi. Her iki pehlivan da "Allah aşkına" seslenişine boyun büktüler. Aliço kızgındı:

"Te be Sadık Usta. Ne var? Güleşi ne durdurursun."

Sadık Usta boynunu büktü, Aliço'nun güreşini durdurmanın ne demek olduğunu en iyi o bilirdi:

"Hakem heyeti, vakit çok geç olduğu için güleşinizi berabere ayırmak ister. Karanlık çöktü."

Hakem heyeti ve yaşlı başlı seyirciler de gelmiş, "Bre koca usta, Allah ikinizden de razı olsun. Bize senelerdir yaşamadığımız bi güzelliği, hayatımızın en mutlu anını yaşattınız. Ne olur güleşinizi berabere ayırın. İsterseniz, Yusuf, size güleşi bıraksın" diyorlardı.

Aliço, durumu anlar gibi oldu, kendisini mağlubiyetten kurtarmak istiyorlardı; müthiş kızdı:

"Abe siz ne dersiniz? Burası ermeydanıdır. Güleş yenilesiye

devam eder. Kırkpınar'ı doğmasına vesile olan Ali ile Selim, güleşirken canlarını teslim edip şehit olmadılar mı? Bu genç pelvanın hakkını ne yersiniz? Bırakın Aliço'yu yensin. Burası ermeydanıdır. Karanlık bastıysa meşaleleri yakın. İsteyen gitsin. Biz güleşimize devam ederiz. Ben o kadar düştüm mü ki, Yusuf'un güleşi bana bırakmasını kabul edeceğim. Sadaka mı veriyor be? Attırmayın kafamın kelini!!!"

Cazgırın son bir ümitle konuştu:

"Koca Aliço, akşam namazı vakti geçmek üzere."

Aliço, şöyle bir havaya baktı. Hakikaten ortalık iyice kararmıştı, kararını söyledi:

"Haklısın ama namaz kılacak kadar ara veririz. Güleşi tamamen bırakmak için mazaret değil. Bu arada meşaleleri hazır edin."

Cazgır, durumu hakem heyetine bildirdi, onlar da bir şey diyemedi. Karşılarındaki Aliço'ydu. Dediğinden vazgeçirmeye kimsenin gücü yetmezdi. Yarım saat içinde namazlarını kıldılar. Bu arada ermeydanı meşalelerle aydınlatıldı ve güreş kaldığı yerden tekrar başladı.

Yusuf, Aliço'nun yine paçaları, ayakları meydanda güreştiğini gördü. Sanki gizli bir davet vardı. Aliço'nun nefes alıp vermesi sıklaşmıştı. Yusuf, acaba, dalarsam boyunduruğu yetiştirebilir mi hesaplarındaydı. Bir ara Aliço'nun meşalenin ışığından gözlerini kıpıştırdığını, dikkatinin bir anda olsa dağıldığını fark etti. İşte beklediği an gelmişti. Şimşek gibi daldı, iki paçayı birden eline geçirdi, Aliço, gafil avlanmış, boyunduruğu yetiştirememişti. Yusuf, yüklendi, Aliço, Kırkpınar'ın efsane ismi yenilmek üzereydi, hem de sırt üstü.

Kimse nasıl olduğunu anlamadı, o koca Aliço, dönerek yüz üstü kendini yere attı ve Yusuf, hemen bastırdı. Seyirciler, şaşkındı, gördüklerine inanamıyorlardı:

"A be nasıl çift daldı üle, koca Aliço az kalsın gidiyordu."
"Vay koca Aliço, bu hallere düşecektin ha."
"Bu Yusuf, ne kadar da zorlu bir pehlivanmış ba."

"Te be Aliço nasıl döndü üle, Aliço'yu rüyamda bu halde görsem inanmazdım,"

Yusuf, hemen Aliço'nun arkasına geçti. Kazık oyununu almak için harekete geçti. Aliço, bu oyunu vermemek için direndi, Yusuf, zorladı. Yerde müthiş bir mücadele oluyordu. Çimler kopuyor, toprak, tere, yağa karışıyordu. İnanılmaz bir mücadele vardı, sonunda, gençlik ve kuvvet, tecrübe ve güce galip geldi. Yusuf, dış kazık vurmayı başardı. Aliço'nun bütün karşı koymasına rağmen çelik gibi parmaklarını Aliço'nun paçasına geçirdi. Seyirciler gördüklerine inanamıyorlardı:

"Te be inanılmaz şey, Yusuf, paça kazık oyununu aldı, hem de Aliço'ya karşı."

"Abe ne oldu bu Aliço'ya büle? Hastalandı mı yoksa bir oyun mu düşünür?"

"Aliço'ya bi şey olduğu yok, biraz yaşlandı o kadar, ancak Yusuf, çok zorlu çıktı."

"Aliço'da oyun düşünecek hal var mı, baksanıza."

Aliço'nun bütün karşı koymasına rağmen Yusuf, "Ya Allah, bismillah" deyip Aliço'yu bir karış kadar yerden kaldırdı künde ile çevirerek atmak için soluklandı. Aliço can havliyle, topuk keserek, dengesini bozmak için Yusuf'un topuğundan yakalamıştı.

Kırkpınar ermeydanında herkes nefesini tutmuştu:

"A be Aliço gidiyor, Aliço'nun saltanatı son buluyor."

"Dur bakalım. Acele etme. Aliço bu, onu yenmek kolay mı, baksana Yusuf'un topuğunu iyice yakalamış."

"Dış kazığı vurduktan sonra, topuğu yakalasa ne olur ki, Aliço da olsa topuk yakalamakla kurtulamaz."

"Te be bu Yusuf, bu paça kazık oyunuyla değil Aliço, manda olsa yine atar be."

Heyecan, son noktasındaydı. Yusuf, yeteri kadar nefeslenmiş olmalı ki, Aliço'yu biraz daha kaldırdı, Aliço, topuğu bırakmamak için direniyordu. Yusuf'un gözü bir anda Aliço'nun yüzünü, o

yüzdeki ifadeyi yakaladı ve anlayacağını anladı. Herkesin, Yusuf'un künde ile Aliço'yu atmasını beklediği bu anda inanılmaz bir şey oldu. Yusuf, Aliço'yu bıraktı, "Ustam pes ederim" diyerek doğruldu. Aliço, şaşkındı:

"Te be sen ne dersin? Ne pes etmesi? Beni tam yenmek üzereydin. Paça kazık oyunuyla künde atmak üzereyken pes eden nerede görülmüş."

Yusuf, boynunu büktü:

"Ustam, biraz daha zorlasam, topuk keserek beni açık düşürecektin, bunun için pes ettim."

Yusuf, hemen eğildi, Aliço'nun elini öptü ve bir şey demesine meydan bırakmadan güreş alanını terk etmek üzere yürüdü, ustasının yanına geldi. Ustası da olanlardan bir şey anlamamıştı:

"Yusuf, bir şey mi oldu, Aliço bir şey mi yaptı. Yoksa hastalandın mı? Tam güleşi kazanmak üzereydin."

"Ustam, bir şey yok. Güleşi Aliço'ya bıraktım."
Ustası adamakıllı şaşırdı:
"Ama evladım. Nası olur. Tam yenmek üzereyken."
Yusuf, kızar gibi oldu, ilk defa ustasına biraz sert söyledi:
"Aliço'ya güreşi bırakmakla kötü bir şey mi yaptım?"

Ustası, durumu anlamıştı, düşününce Yusuf'a hak verdi, o da aynı şeyi yapardı.

Seyircilerde tam bir şaşkınlık hakimdi, ne olduğunu anlayamamışlardı.

"A be ne oldu büle. Yusuf niçin güreşi bıraktı? Tam yeniyordu."

"Hastalanmış da onun için bırakmış. Kündeyi atacak dermanı kalmamış, Aliço ile altı saate yakın güleş yapmak kolay mı?"

"Hiç biriniz bilemediniz. Yusuf, isteseydi Aliço'yu yenerdi, ancak yenmek istemedi. Efsane pehlivan Aliço'nun sırüstü yenilerek bu meydanları terketmesine gönlü razı gelmedi. Afferin Şumnulu'ya yiğit, mert pehlivanmış!"

"Doğru süledin be. Hakikaten de dediğin gibi. Aliço iyice

yorulmuştu."

Cazgır Sadık Usta, "Yusuf Pehlivan pes ettiğinden Aliço, bu senenin de Kırkpınar başpehli..." derken sözünü tamamlayamadı.

Cazgır hızla itilmiş ve yere düşmüştü. İten bıyıkları adamakıllı dikilmiş Aliço'ydu ve sesi Kırkpınar ermeydanında top güllesi gibi patladı:

"Çağırın Yusuf'u buraya. Çabuk diyorum."

Cazgır Sadık Usta da düştüğü yerden doğrulmuştu. Herkes korku içindeydi. Aliço bu, ne yapacağı belli olmazdı. Çok acele Yusuf, Aliço'nun yanına getirildi. Yusuf, tedirgindi, yoksa Aliço, güreşte pes etmesini, kendisine acıma, hakaret olarak mı kabul etmişti. Ya Aliço, kendisine saldırır veya kötü bir söz söylerse ne yapardı. Aliço heyecan içindeki Yusuf'u yakaladı, Yusuf, kolunu kurtarmak için harekete geçince, Aliço, Yusuf'a gülümsedi:

"Gel bakalım Şumnulu. Çekinme, seninle işim yok. Gel hele de şu ermeydanındakiler, Kırkpınar'a yakışan, gerçek pehlivanı görsünler."

Yusuf şaşkındı, ne olduğunu, Aliço'nun ne yapacağını anlamamıştı. Aliço, Yusuf'un elini kaldırdı ve söyledi, kimsenin beklemediği, ummadığı sözleri:

"A be ne aptal adamlarsınız. Ne diye üle bel bel bakarsınız? Yusuf'un niçin pes ettiğini anlamadınız mı? Benim büle bir galibiyeti kabul edeceğimi nasıl düşünürsünüz? Gerçek galip Yusuf'tur. Aliço'nun sırtüstü yenilerek ermeydanlarına veda etmemesi için pes etti. Bunu, pes etmesini kabul etmiyorum. Bundan sonra meydanlar Yusuf'undur. Bu senenin Kırkpınar başpehlivanı Yusuf'tur."

Aliço, Yusuf'u alnından öptü, "Yusuf, evladım. Gerçek pehlivan, çok mert bir insanmışsın. Hem yüreğin hem bileğin hem de gönlünle gerçek pehlivan olmuşsun. Meydanları senin gibi birine terk ettiğim, başpehlivanlığı, Kırkpınar birinciliğini sana devrettiğim için gözüm arkada kalmayacak" dedi.

Yusuf, bir şey diyemedi, Aliço'nun bu mertliği, son altı senedir ağlayamaz hale gelen, 1877-78 Osmanlı-Rus Harbi'nde gördüğü zulüm karşısında gözyaşı pınarları kuruyan Yusuf'u bile gözyaşlarına boğmuştu, Aliço'nun yalnızca elini öpebildi, başka bir şey yapamadı, diyemedi.

Kırkpınar'da altı saat süren güreşten sonra bu altı saatlik güreşten çok daha zorlu, çok daha anlamlı mertlik, insanlık destanına şahit olan güreş sevdalılarının hepsi ağlıyordu. Göz yaşları ak sakallardan süzüle süzele, burma bıyıklardan büzüle büzüle iniyor, oradan yanan göğüslere karışıp, o ateşte buharlaşıyordu. Hiç kimse gözyaşını, ağladığını gizlemiyordu. Herkes, ellerini açmış, duaya durmuştu:

"Allah ikinizden de razı olsun, bize bu günleri gösterdiğiniz ya."

"Allah her ikinizi de iki cihanda aziz etsin, bize mertliğin, alperenler geleneğinin, yiğit insanların hâlâ var olduğunuzu gösterdiniz."

"Artık ölsem de gam yemem, bu günü, bu güreşi, bu yiğitleri gördüm ya..."

"Biz ne talihli insanlarmışız ki böyle bir güzelliğe şahit olduk."

Aliço, Cazgır Sadık Usta'ya seslendi:

"Sadık Usta, Yusuf'un galibiyetini ilân et. Ödülünü verin."

Koca dev, sallana sallana çadırına doğru yürüdü. Yürüyen yalnızca Aliço değildi, onunla birlikte, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan alperenler Selim, Ali ve diğer gazi alpler, şehitler de yürüyordu. Herkes, gözyaşları içinde bir devin gidişini seyrediyordu.

(Aliço ile Koca Yusuf arasındaki güreş, tarafımızdan yazılan "Cihanı Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Güle Yenildi" kitabından alınmıştır. Söz konusu kitap Babıali Kültür Yayıncılığı tarafından basılmıştır. Kitap ile ilgili bilgi 212-454 21 65 nolu telefondan alınabilir.)

Koca Yusuf ile Mümin Hoca arasındaki güreş

Mümin, Mihalçıklı İbrahim Pehlivan ile güreşinden sonra,

İstanbul'a dönmüştü. İstanbul'a dönüşü rüyalara olmuştu. Rüyaları hep Koca Yusuf ile doluydu. Osmanlı mülkündeki baş pehlivanlardan güreşmediği yalnızca Koca Yusuf kalmıştı. Aslıgül'ü ile arasında yalnızca Koca Yusuf vardı. Eğer onu da yenerse Aslıgül'ün aradığı şart gerçekleşmiş, güreşte Osmanlı Devleti'nde tekliğe, zirveye ulaşmış olacaktı.

Rüyalarında Koca Yusuf, vardı. Kocamandı... bir dağ gibiydi. Aşmak istiyor aşamıyordu. Tırmanmağa başlıyor, tırmanıyor, binbir güçlükle zirveye yaklaşıyor, tam tırmandım derken büyük bir hızla düşüyor, yere vurdum, parçalandım diye feryat ederken uyanıyordu.

Mümin, Koca Yusuf'la daha hiç karşı karşıya gelmemiş, onunla tanışmamıştı. Koca Yusuf'u çok merak ediyordu.

1894 yılının Ağustos ayı başında, birisini düşünerek uykuları kaçan, uykularında kabuslar gören yalnızca Mümin Pehlivan değildi.

Daha hayattayken efsanelere konu olmuş Koca Yusuf da Mümin'le dolu rüyalar görüyor, rüyasında kan ter içinde güreş yapıyor, o kadar gayret etmesine rağmen Mümin'i bir türlü yenemiyordu.

Rüyalarında güreşçiler gören yalnızca Mümin'le Koca Yusuf da değildi. İstanbul'a çok uzak bir diyarda, Rodopların eteklerinde bir güzelin de uykuları rüyalara oluyor, rüyasında, sevdiği pehlivanın, gönlünün Sultanının, Mümin Pehlivanın çok zor rakiplerle güreştiğini, sakatlandığını görüyor korkuyla uyanıyordu. Uyanınca dualara duruyor, "Ya Rabbi, sevdiceğimi bana kavuştur, onu bana bağışla." diye dua ediyordu.

Boğaz sırtında, Yıldız Sarayında biri daha rüyalarında nice pehlivanla güreşiyor, kimi yeniyor, kimi yeniliyor, kan ter içinde uyanıyor, uyanınca yenilmemenin çarelerini arıyordu. Çünkü onun yenilmesi bir milletin yenilmesi demekti, onun yenilmeğe hakkı yoktu. O da Kavalalı Mümin Pehlivanla Şumnulu Koca Yusuf arasında yapılacak güreşi çok merak ediyordu. Yaverine sıkı sıkı tembihlemiş, "Yusuf ile Mümin arasında yapılacak güreşten muhakkak haberim olsun." demişti.

Herkesten önce, herkesten çok Yusuf merak etmişti, Mümin Hocanın yaptığı güreşleri. Onun güreşlerini çok yakından takip etmişti. Karşı karşıya gelecekleri günü merakla bekliyor, bu yolda bir gün mutlaka karşı karşıya karşıya kalacaklarını biliyordu. Selanik ve Sarışaban'da Mümin'in Adalı'yı üç defa hem de kısa zamanda yenmesi Yusuf'u çok şaşırtmıştı. Aliço'nun çırağı Adalı, Koca Yusuf'u çok zorlamıştı. Onu iki güreşte yenmiş, iki güreşleri yarıda kalmış, bir güreşleri de berabere bitmişti. Molla ise Adalı'ya çok büyük bir üstünlük sağlamıştı.

Yusuf, Mümin Hoca hakkında çok şeyler duymuş, onun cinlerden yardım aldığı, boynundaki muska sayesinde güreşleri kazandığı söylentilerine yalnızca gülmüştü. Nişanlısının Mümin Pehlivanla evlenmek için güreşte tek olması şartını koştuğunu duyunca bir hoş olmuş, kendisinin Gül çehre ile evlenmesini, boğa ile güreşini hatırlamıştı. Takip ettiği kadarıyla Mümin Pehlivan bugüne kadar karşılaştığı bütün pehlivanları yenmişti. Zamanın meşhur pehlivanlarından karşılaşmadığı bir kendisi kalmıştı, Mümin Pehlivanla nişanlısı arasında tek engel kendisiydi. Yusuf, karma karışık duygular içindeydi. Mümin Pehlivanla karşılaştığında ne yapacaktı? Onu yenmek için elinden geleni yapacak mıydı, yoksa nişanlısına kavuşması için yardımcı mı olacaktı? Yardımcı olması, sıkı tutmaması pehlivanlık geleneğine sığar mıydı?

Yusuf'u güreş hayatında, en fazla zorlayan Hergeleci İbrahim olmuş, onunla bir defa güreşmiş ve berabere kalmıştı. Ondan sonra da Mümin Hoca İstanbul'a gelinceye kadar bir daha güreşmek kısmet olmamıştı. Hiçbir pehlivan karşısında Hergeleci karşısında zorlandığı kadar zorlanmamıştı. İşittiği kadarıyla, Mümin Hoca, boyu posu ve güreş tarzıyla Hergeleci İbrahim'e benziyordu. (fot: 58)

Yusuf'un rüyaları artık yalnızca Mümin Hoca ile doluydu. Rüyasında onunla güreşiyor, ama bir türlü yenemiyordu. Açıkçası, Mümin Hoca, Yusuf'u huzursuz ediyordu. Bu korku değildi, pehlivanlıkta kendini zorlayacak bir rakibin varlığının getirdiği tedirginlik ve heyecandı. Onunla karşılaşmayı çok istiyordu. Efsane olmuş birisiyle karşılaşmayı, çok usta biriyle güreşmenin verdiği sonsuz zevki, güzelliği yaşamak istiyordu. Yenmek yenilmek umurunda değildi. Asıl olan böyle biriyle kıran kırana güreşmek,

böyle bir güreşin zevkine varmaktı. Fakat, Mümin'in nişanlısına kavuşması için kendisini yenmek zorunda olması bir türlü aklından çıkmıyordu.

Mümin Hoca'nın İstanbul'da fırtına gibi estiği, yenmedik pehlivan bırakmadığı 1894'ün bir Ağustos gününde, Yusuf'un yolu da İstanbul'a düşmüştü.

Yusuf'un yolu İstanbul'a düştüğü an, Mümin'in gönlü pır pır etmeğe başladı. Birisinin yüreğine yüreğine yürüdüğünü hissetti. Bu yürüyüş hayatında iki defa olmuştu, ilki Aslıgül ile karşılaşmazdan önceydi. İlkinde gönlünün Sultanıyla karşılaşmıştı, şimdi kiminle karşılaşacaktı?

Yusuf'un İstanbul'da olduğunu haberi güreş severleri Fatih Sultan Mehmet Han, mezarından kalkmış gibi sevindirdi. Güreş severler, hemen devreye girdiler.

Mümin, Fatih Camisi'nin bitişiğindeki medresedeki odasında, içindeki ayak seslerinin kime işaret ettiğiyle meşguldü. Bu anda içeri ustası Suyolcu Mehmet Pehlivan girdi. Yüzünde gülücükler açan Suyolcu selamdan sonra, "Müjdemi isterim Mümin Pehlivan" diye neşeyle konuştu. Merak içinde bekleyen Mümin Pehlivana, Koca Yusuf'un İstanbul'da bulunduğu ve kendisine KocaYusuf'la güreş teklif edildiği haberini verdi.

Mümin, bir anda el ve ayaklarının buz kestiğini hissetti. Bu hayatında ilk defa tattığı bir duyguydu. Demek ki ayak sesleri, Koca Yusuf'un gelişini haber veriyormuş, nihayet beklenen an gelmişti.

Yusuf, Mümin Hoca ile güreş teklifine, "Mümin Pelvan nasıl isterse üle olsun" dedi. Bunun üzerine büyük karşılaşma için bir gün belirlendi.

Ağustos'un ilk cumasında Rami'deki güreş meydanı mahşer meydanı gibiydi. Koca Yusuf ile Mümin Hoca'nın güreş yapacağı bütün Osmanlı mülkünde duyulmuş, güreşi seyretmek için çok uzak mesafelerden, Cezayir'den, Şumnu'dan, Köstence ve Babadağ'dan gelenler olmuştu, onca yolu, onca masrafı göze alarak. Bu fedekarlığa katlananlar, "Böyle bir güreş yüz yılda bir olur.

Bütün malımızı ve mülkümüzü bunun için harcasak yine az. Biz, güreş için gelenlerden gördükleriniz, ya görmedikleriniz, onlardan haberiniz var mı " diyorlardı. Görülmeyenler kimdi? Hızır mı, melekler mi, kırklar-yediler, yoksa cinler miydi?

1894'ün İstanbul'unda Cuma günleri, Rami'de sık sık güreşler tertiplenirdi. Başhakem köşesinde Aliço vardı. Mümin, kurbanlık koyun gibi Aliço'nun yanına gitti selam verdi. Aliço, Mümin'i hemen tanımıştı.

“Ooo Mümin Pelvan, hoş gelmişsin. Hadi bakalım kolay gelsin, bugün ak koyun kara koyun belli olacak. Senden Yusuf'u yenmeni bekliyorum. Beni mahçup etme.” diye takıldı. Mümin, “Estağfirullah koca ustam, biz kim, Yusuf Pelvanı yenmek kim?” diyerek Aliço'nun elini öptü.

Aliço, “Bizim çırağı yenerken hiç böyle demiyordun. Yusuf, bizim çırak karşısında zorlandı, sen ise onu üç defa yendin.” sözleriyle kızgın bir şekilde konuştu. Aliço'nun niçin kızdığını anlamayan Mümin, müsaade isteyerek ayrıldı, soyunmak için çadıra doğra yürüdü. Mümin, çadıra doğru yürüyordu, ancak kimse onun farkında değildi, güreşini seyretmek için gelen seyirciler onu tanımıyordu.

Mümin'den biraz sonra Yusuf, Aliço'nun yanına geldi, elini öptü. Aliço, "Bre Yusuf, seni iyi gördüm, Mümin Hoca buralarda yenmedik pelvan bırakmadı. Bizim çırağı üç defa su götürmez şekilde yendi. Şu Hoca'ya haddini bildiresin" dedi. Yusuf, "Haddini bildirmek bizim ne haddimize, elimizden geleni yapacağız inşallah" şeklinde cevap verdi.

Beklenen an geldi, cazgır seslendi:

"Başpelvanlar hazır olsun."

Cazgırın sesiyle Rami'den Arşa, Kırkpınar sevdalıları hazır oldu. Yusuf, kendisine ayrılan çadırda giyindikten sonra yağ kazanının başına geldi, yağlanmaya başladı. Selam verildi, selamı aldı, gelen uzun boylu, ince yapılı, 90 kilo ya var ya yok sakallı biriydi.

Kendinden dört beş yaş genç gözüküyordu. Sol koluna dikkat etti, çolaktı. Mümin Hoca, bu olmalıydı:

"Hoş geldin Mümin Pelvan."

İlk defa gördüğü ve bir ağabey gibi sevdiği, kanının ısındığı Yusuf'a bakan Mümin Pehlivan, hoş geldin sözüyle daldığı hayal aleminden çayıra döndü.

Yusuf'un Mümin Pelvan diye hitap etmesi, Mümin Hoca'yı sevindirmişti, birine pehlivan diye hitap etmek, ona en yüksek insanlık rütbesini vermek, onu alperenlerin mirasçısı kabul etmek demekti. Bazıları, Mümin Hoca'ya, Molla Mümin, Çolak Mümin diye hitap ederlerdi, sanki sözleriyle hocadan da güreşçi mi olurmuş demek isterlerdi. Bu da Mümin Pehlivanı çok üzer ve kızdırırdı. Gülümsedi:

"Hoş bulduk bre koca usta. Bu çolak halimle sana karşı güleşe çıktım diye kızmazsın herhalde."

Yusuf, Mümin Hoca'nın çolak koluna bakışını yakaladığını zannetti, üzüldü, kızardı:

"Kızmak ne demek Mümin Pelvan, seninle güreşmek benim için şereftir. Pelvanlık kolda değil gönüldedir, yürektedir. Sen, bugüne kadar karşına çıkanları yenmiş, zamanımızın bir tanesi olduğunu ispatlamışsın."

"Estagfirullah koca ustam. Zamanımızın bir tanesi sizsiniz, biz sizin yolunuzda yürümeye çalışırız."

Yusuf, Mümin Pehlivan'ın tevazuu, alçak gönüllülüğü karşısında gülümsedi:

"Te be Mümin Pelvan işler sülediğin gibi değil. Benim çok zor yendiğim, bir defa da berabere kaldığım Adalıyı üç defa yenmişsin, bana öyle gelir ki bugün bana zamanımızın bir tanesinin kim olduğunu gösterecek gibisin. Ne yapalım, kısmet bugüneymiş."

Mümin'in, Koca Yusuf'a gönlü ısınıvermişti, sanki senelerdir tanışıyorlarmış, beraber büyümüşler gibiydi. Koca Yusuf da

Mümin'i çok sevmiş, cılız vücudu, sakat koluyla ermeydanını nice devlere nasıl dar getirmiş anlamağa çalışıyordu. “Acele etme biraz sonra ermeydanında nasıl olsa öğreneceksin.” düşüncesiyle gülümsedi KocaYusuf. Sohbetleri, cazgırın, “Başpelvanlar hazır olsun” seslenmesiyle sona erdi, son olarak birbirlerinin yağlanmasını kontrol ettiler ve meydanın ortasında bekleyen cazgırın yanına geldiler, kıbleye karşı el bağlayıp durdular, güreşlerinin Hak için, ermeydanının da savaş meydanı olduğunu hatırlattılar.

Rami çayırlığı tıklım tıklım dolmuştu. Seyirciler anlatılmaz bir heyecan içindeydi. Sanki Alpaslan'ın Malazgirt ovasında Bizanslılarla savaşını seyredeceklerdi. Her iki pehlivanı da çılgınca alkışladılar. Mümin'in daha önceki güreşlerini görmeyenler, hayal kırıklığı içindeydiler. Yanındakilere, “Te be bu Molla, bu vücut, bu okkayla Adalı'yı; Kara Sait'i, Kurtdereli'yi nasıl yenmiş? Yusuf, buncağızı çiğ çiğ yer.” diyorlardı. Mümin'in güreşini seyredenler ise, “Görünüşü sizi aldatmasın, çok kuvvetli ve çok zeki.” diyerek cevap veriyorlardı.

Cazgır, tezahüratların yatışmasını bekledikten sonra duasına başladı:

Besmeleyle çıkın meydana,
Uymayın hiçbir vakit kör şeytana,
Bu dünya kalmamıştır hazreti Süleyman'a,
Size de kalmaz pehlivanlarım.
Hani Ali? Hani Veli?
Hazret-i Hamzadır pelvanların piri.
Bu pelvanlık dediğin bir garip aşk,
Onlara layık değil harmanla orak,
Aç gözünü pelvanım, kendine eş seçmeye bak,
Zira hasmın galiptir galip,
Her zaman eşini alta getirmeye talip.
Alta geldim diye yerinmeyin,
Üste çıktım diye sevinmeyin,
Hasmınız karınca dahi olsa,
Ondan aşağı tutun kendinizi pelvanlarım.
Cazgır Mümin'e hitap etti:
Ey Mümin Pelvan,

Karalarlı Yusuf pelvanda var hakiki güleş,
Şimdiye dek çıkmadı ona bir eş,
Hasmını görünce meydanda olur ateş,
Odur ermeydanında batmayan güneş.
Yusuf'a seslendi:
Ey bre Koca Yusuf,
Sakın deme var mı benim gibi,
Bir yel eser savurur harman gibi,
Karşındaki Mümin Pelvan, hem Molla,
Rakibini cin gibi çarpar, kendini kolla
Ey pelvanlar, gözler sizdedir bugün,
Güleşiniz olsun gönüllere düğün,
Vurun sarmayı kündeyle atın
Duanıza, Peygamber efendimize salavat katın.
Alta düşersen apış,
Üste çıkarsan paça kasnaktan yapış,
Vur sarmayı kündeden at,
Getir Hazreti Muhammed Mustafa'ya salavat.
Allah Allah, İllalllah.
Muhammedün resulullah.
Şu iki yiğide hep birlikte diyelim maşallah,
Haydi Allah derman versin,
Alperenler size el versin.

Duanın bitmesiyle birlikte, Türk oğlunun Türkistan'dan Anadolu'ya, oradan da Avrupa'ya akışını, insanlık, adalet anlayışını temsil eden peşreve başladılar.

Yusuf, dev bir kartal gibi kanat çırparak, at gibi şahlanarak peşrev çıkarırken, sol kolu bileğinden ters kaynamış olan Mümin Hoca'nın yaptığı peşrev biraz garip kalıyordu. Bunu fark eden Yusuf da Mümin Pehlivan daha fazla sıkılmasın diye peşrevi kısa kesti, birbirlerinin sırtlarını sıvazladıktan, helalleştikten sonra iki pehlivan ense enseye geldi ve güreş başladı. Mümin, büyük bir heyecan içindeydi. İşte günlerdir rüyalarına giren aşılması çok zor yüce dağ ile karşı karşıyaydı. Aslıgül'e kavuşması için bu yüce dağı aşmak zorundaydı. Aşabilecek miydi, yoksa rüyada olduğu gibi tam zirveye ulaştım dediği anda büyük bir hızla aşağı doğru yuvarlanacak mıydı?

Yusuf, Mümin'e karşı nasıl güreş yapsın bilemedi. Çolak kolu

sebeyle ona acıdı. Sonra da “Sana ne oluyor da, çolak kolunu hakir görüyorsun. Yüce Rabbimin her işin de bin bir hikmet var. Mümin'in en büyük kozu çolak kolu diyorlar. Sen kendine bak.” diye düşünerek kendi kendine kızdı Bu çolak kolla, Adalı Halil gibi kendisini en fazla zorlayan bir pehlivanı hem de üç defa nasıl yendiğini bir türlü anlayamıyordu.

Yusuf, hafif hafif el enselerle Mümin'i yoklamaya başladı. Yusuf, Mümin pehlivanın da tıpkı Hergeleci İbrahim gibi, vücut hareketleriyle el enselerin büyük kısmını boşa çıkardığını fark etti.

Yusuf'un bir şey daha dikkatini çekti. Mümin Hoca, çolak kolunu omzuna dayıyor, bundan sonra, sağa sola bakıyordu. Yusuf, Hoca'nın başka bir yere baktığını fark ettiği zaman, yıldırım gibi paçalara indi. İnmesiyle beraber de Mümin boyunduruğu yetiştirdi. Yusuf, şaşırdı, paçalara indiği zaman, bu hoca başka yere bakmıyor muydu, nasıl görmüştü de boyunduruğu yetiştirmişti? Yüklenmesiyle birlikte, nefesi kesildi, Mümin Hoca'nın kırık bileğindeki şişlik, Yusuf'un boğazına gülle gibi dayanmıştı. Yusuf, yine de yüklendi, yüklenmesiyle birlikte nefesinin kesildiğini, gözlerinin karardığını hissetti. Bu sırada Mümin Hoca, "Yusuf ustam, gel inat etme, paçaları bırak" dedi.

Yusuf'un daha önce rakiplerine söylediğini şimdi, Mümin Pehlivan ona söylüyordu. Bu sözler, nefsine zor geldi. Yusuf, Mümin Hoca'nın kollarındaki korkunç gücü fark etmişti, paçaları bırakmaması, onun aleyhine olacaktı. Bu gerçeğe rağmen paçaları çekti, omzuyla yüklendi Koca Yusuf, devirebilir miyim ümidiyle.

Ama yüklenmesiyle birlikte kulakları uğuldamağa başladı, nefesi tamamen kesilmişti. Mümin, huzursuzdu. Koca Yusuf gibi bir yiğide karşı, onun bilmediği özelliklerini kullanmaktan. Mümin, sakat kolunu rakibinin vücuduna dayadığında onun ne yapacağını hissediyordu. Rakibi de onun başka yere bakmasına aldanarak paçalara daldığında, boyunduruğu yetiştiriyordu. Mümin, her zamanki alışkanlıkla geriye bakmış, Koca Yusuf, paçalarına dalınca yüreği yana yana boyunduruğu yetiştirmişti. Hatta bir ara boyunduruğu boşaltıp sırtüstü yenilmeyi de düşünmüştü.

Yapamadı... Kavuşmak için kalan ömrünü vermeğe hazır olduğu Aslıgül'ü vardı. Aslıgül, gönlü gül yarine kavuşabilmesi için Koca Yusuf denen aşılmaz dağı aşmak zorundaydı.

Kulakları zonklamağa başlayan, gözleri kararan, nefesi kesilen Yusuf, çare bulamadı, Mümin'in korkunç boyunduruğundan kurtulmak için paçaları bırakmaktan başka ve paçaları bıraktı, Mümin Hoca de hemen boyunduruğu boşalttı. Pehlivanlar, ayağa kalktı, güreş ayakta başladı.

Ancak Yusuf, ayakta zor duruyordu, Mümin'in vurmuş olduğu boyunduruk hakikaten de korkunçtu. Yusuf gibi mandayı deviren, efsanevi Aliço'ya meydanı dar getiren bir pehlivanın iflahını kesmiş, onu ayakta zor durur hale getirmişti.

Mümin, çektiği boyunduruğun ne yaptığının farkında değildi, çünkü, boyunduruğu yiyen o değildi, kimsede ona boyunduruklarının rakiplerini ne hale getirdiğini anlatmamıştı. Anlatsaydılar, mutlaka boyunduruk sonrası rakiplerine nefeslenme, suya gitme izni verirdi.

Ense enseye gelir gelmez, Mümin Pehlivan, birden, ellerinden koltuk altlarından geçirip, sırtında birleştirerek çapraz aldı, Yusuf nasıl olduğunu anlamamıştı, bu Mümin Pehlivan'ın Hergeleci İbrahim'den geri kalır tarafı yoktu. Ne zaman ne yapacağı anlaşılmıyordu. Şaşkınlığı geçer geçmez, şöyle bir direndi, Mümin'in sürmek için zorladığını görünce, o da hızlandı, bir taraftan da, sağ elle rakibinin beline sarılıp kalçasını hareket ettirerek, savurdu, yanbaş oyununu uyguladı.

Mümin Pehlivan, inanılmaz bir çeviklik göstererek diz üstü düştü ve Yusuf yetişmeden ayağa kalktı.

Yusuf coştu, Mümin'in boyunduruğu yetiştirmesi, arkasından da yanbaş oyunundan kurtulması, neşesini yerine getirmişti, gök gürler gibi nara attı:

"Hayda bre Mümin Pelvan! Maşallah!"
Mümin Pehlivan da karşılık verdi:

"Maşallah bre koca usta!"

Geçen yarım saat içindeki güreşte, Mümin'in daha önceki rakiplerinin anlayamadığı bir şeyin farkına varmıştı. Sakat sol kolu, tıpkı bir göz vazifesini görüyordu, bu kolunu rakibine dayadığında, başını başka yere çeviriyor, ancak bu kol vasıtasıyla rakibinin ne yapacağını hissediyordu. Bu şekilde de rakiplerini gafil avlıyordu.

Tekrar ayağa kalktıklarında Yusuf, Mümin'in sol kolunu vücuduna dayamasına izin vermedi, ikidir aynı oyuna düşmüştü, üçüncüsüne düşmek istemiyordu. Mümin, Koca Yusuf'un sol kolunun ne işe yaradığını fark ettiğini hissetmişti. Buna sevindi. Zaten Koca Yusuf gibi bir mertlik abidesine karşı bu özelliğini kullanmak istemiyordu.

Yusuf, karşı karşıya gelir gelmez yırtıcı kaplan gibi atıldı. Yediği yanbaş oyunu sebebiyle şaşkınlıktan daha kurtulamamış olan Mümin Hoca'ya yüklendi, toparlanmasına fırsat vermedi, iki kolunu koltuk altlarından geçirip sırtında kilitledi, çift çapraz oyununu aldı, çaprazı tam mânâsıyla doldurup sürmeye başladı.

Mümin, Yusuf'un kolları arasında adeta kaybolmuştu. Yusuf, bir taraftan sürerken diğer taraftan da çengeli yetiştirmeye ve sırtüstü yenmeye çalışıyordu. O telaş içinde Mümin Hoca'nın hiç karşı koymadığını hatta, bilerek daha fazla hızlandığını fark etmemişti. Ne yapsa çengeli yetiştirerek Mümin Hoca'yı topuk kemiğinden köstekleyemiyor ve hızla giderken ayak da değiştiremiyordu.

Mümin Hoca, yine yapacağını yaptı, cinliğini gösterdi, birden Yusuf'un kolları arasından sıyrılarak yere çöküverdi. Koca Yusuf, tehlikeyi sezer sezmez, o iri vücuduna rağmen, büyük bir çeviklik göstererek kendini, önüne çökmüş Mümin'in üzerinden yüz üstü yere attı, son anda sırtüstü gitmekten kurtuldu. Mümin Hoca'nın yetişmesine meydan bırakmayıp emekleyerek hemen doğruldu.

Oyunu öyle hazırlamıştı ki, Koca Yusuf'un yerinde kim olursa olsun, Mümin Pehlivan'a çarpar, takla atar sırt üstü yere serilirdi. Seyircilerin dili tutulmuştu, bu nasıl güreşti böyle, oyunlar peş peşe

yapılıyor, yürekler ağıza geliyordu, gözyaşları içinde bağrıştılar:

"Maşallah deyin şu iki yiğide."

"Analar neler doğurmuş be."

Mümin'i gözü tutmayanlar, ona pehlivanlığı yakıştıramayanlar şaşkınlıktan dillerini yutmuşlardı.

Güreşi organize eden Kağıthaneli Halil Ağa, Başhakem Aliço'ya döndü:

"Bre Koca ustam. Güleşin gidişini nasıl görürsün?"

Ermeydanını herkese dar getirdiği bir zamanda Koca Yusuf ile yaptığı son güreşi hatırlayan Aliço, derin bir iç geçirdi:

"Koca Yusuf'un işi bugün çok zor. Mümin, güreşin yükünü ona çektirir, çok akıllı güleşir."

Halil Ağa, 26 yıl Kırkpınar'da başpehlivan olmuş Aliço'nun sözleriyle şaşırdı ve onun hiç beklemediği bir suali gönderdi:

"Koca Ustam. Ne dersin, bu Mümin Hoca ile güleşseydin ne olurdu?"

Aliço, bir yerine iğne batırılmış gibi huzursuz oldu. Bu da sorulur mu gibilerden kızgınca baktı. Sonra da meraklandı, bugüne kadar hiç düşünmemişti. Hakikaten, karşılaşsaydı ne olurdu? Şöyle bir kendisini ve ikinci seferdir güreşi seyrettiği Mümin Hoca'yı tarttı, gönül ve akıl terazisinde. Kendisinin kuvvet ve okka yönü ağır basıyordu ama Mümin'de de anlatamadığı, zekadan çok öte, isimlendiremediği bir hal vardı ki kuvvet ve okkayı etkisiz, hatta rakibinin aleyhine kılıyordu. Defalarca tartmasına rağmen, kefelerden birinin ağır geldiğini göremedi, bir ara Mümin Hocanın kefesinin hafif ağır çektiğini hisseder gibi oldu. Düşünceli bir halde cevapladı:

"Çok zor bir sualle aklımızı ve gönlümüzü karıştırdın bire Halil Ağa. Yenerdim diyemiyorum. Ama ikimiz aynı yaşta olduğumuz gençlik günlerimizde karşılaşsaydık Mümin Pelvan her halde beni yenerdi."

Aliço'nun söyledikleri Halil Ağanın aklını başında aldı, inanamadı:

"Şaka mı dersin Koca Ustam?"

Aliço kızgın bir halde söylendi:

"Hiç şaka yapar halim var mı? Hem sorarsın hem de söylediklerimize inanmazsın. Tövbe... tövbe..."

Eli ayağı buz kesen Halil Ağa, bir şey diyemedi o da gönlünü ve yönünü, yüzlerce yılda bir defa görülebilecek güreşe çevirdi.

Koca Yusuf hırslanmış, hocalarının "Hırs, kızgınlık, aşırı sevinç, insanın aklını örter, aklı örtülen de sonra üzüleceği işler yapar" sözü aklından çıkmıştı. Yusuf'un el enseleri yağmur gibi yağmaya başladı. Mümin Hoca'yı el enseyle sindirmek istiyordu. On dakikalık el ense fırtınasından sonra kendisini boşu boşuna yorduğunu fark etti. Bununla birlikte de taktik değiştirdi.

Çapraza alınan Mümin Pehlivan'ın nasıl tehlikeli olduğunu az önce yaşamıştı. Ama hırslanmıştı, Mümin Hoca'yı tekrar çapraza aldı ve fırtına gibi sürmeye başladı. Yusuf bu sefer, Mümin Pehlivan'ın çökmesine, kılçık ve yanbaş atmasına karşı tedbirliydi. Mümin Hoca, bütün bu oyunları yapamayınca, çengelle sırt üstü gitmemek için can havliyle kendini yana attı.

Yusuf da, onunla birlikte yere düşmemek için çaprazı boşalttı. Mümin Hoca, yerden doğrulamadan Yusuf yetişti ve çullandı. Hemen sarma almaya, ayaklarıyla Mümin Hoca'nın ayaklarını içten sararak onu zaptetmeye çalıştı, ama rakibi iyi toplanarak bu fırsatı vermedi. Bunun üzerine yere yaymak için üzerine tam mânâsıyla çullandı. Mümin pehlivan bu fırsatı kaçırmadı, kalça hareketi yaparak kılçık oyunu uyguladı. Yusuf'u yan tarafa düşürdü, hemen davranıp altta zaptetti. Bir anda işler ters dönmüş, alttaki üste çıkmıştı. Güreşin iyice hareketlendiğini gören davulcular son güçleriyle vurmaya, zurnalar da cenk havasını çalmaya başlamıştı.

Seyirciler rüyada gibiydi. Pehlivanlar oyundan oyuna geçtikse, onlar da sanki Osman Gazi, Yıldırım Beyazıt, Fatih Sultan Mehmet ve Kanuni ile birlikte seferden sefere gidiyorlar, zaferden zafere

koşuyorlardı.

Mümin Pehlivan, bir saniye bile kaybetmedi, hemen bel kündesi almak için harekete geçti, kollarıyla Yusuf'u belinden kavrayıp kündeyi doldurdu. Yusuf dahil kimse Mümin Hoca'nın bel kündesiyle kaldırıp atacağına ihtimal vermiyordu, çünkü Yusuf, Mümin Pehlivan'dan çok daha ağırdı, aynı zamanda Mümin Hoca çolaktı. Ama bilemedikleri bir şey vardı, Mümin Hocanın sol kolu bileğinden kıvrılmıyor, bu bileğini bir şey kaldırırken manivela, kaldırağaç gibi kullanıyordu. Bileğinin kıvrılmaması görünüşte noksanlıktı ama onun bu noksanlığı, farklılığı kimsenin bilmediği kuvveti olmuştu.

Yusuf, topuk kesmek, Mümin Hoca'nın topuğunu kavramak için çalıştı, ancak başaramadı. Mümin Hoca, çok çabuk davranmıştı. İnanılır gibi değildi ama Yusuf gibi bir pehlivanı kündeyi almasıyla beraber hemen yerden kesmişti. Bu sebeple Yusuf, topuğu yakalayamamıştı. Aliço dahil herkes nefesini tutmuştu. Aliço yanında oturan Mümin'in ustası Suyolcu Mehmet Pehlivan'a döndü:

"Te be senin Hoca çok zorluymuş, Yusuf'u götürür."

"Yok be ustam, Yusuf gibi birisini kündeyle atmak, sonra da çevirmek kolay mı?"

Aliço kızdı:

"A be daha nesi kalmış, Yusuf giderr işte, benden daha iyisini mi bileceksin?"

Suyolcu, Aliço'yu daha fazla kızdırmaktan çekinerek boyun eğdi:

"Estağfirullah ustam."

Mümin Hoca, Yusuf'u kaldırdı, Aliço hariç kimse ummuyordu ama, yerden iyice kesti, şöyle bir tarttı, Yusuf'un kolları havayı dövüyordu. Herkes, çok büyük heyecan içindeydi. Aliço'nun 26 yıllık Kırkpınar saltanatına son veren, bugüne kadar bir defa olsun sırtı yere gelmeyen Koca Yusuf yeniliyor muydu?

Herkes gibi Mümin de heyecanlanmıştı. Koca bir dağı

kucaklamış gibiydi. Aşılmaz denen koca Yusuf denen dağı aşabilecek, rüyası tersine çıkacak mıydı?

Mümin, Yusuf'u kaldırmıştı, ama beli, kasıkları dayanılmaz şekilde sancıyordu. Künde atmak için yukarı doğru kaldırmağa devam ettikçe belinin ve kasıklarının sancısı daha fazlalaşıyordu. Mümin ne yapsın bilemedi. Koca Yusuf gibi ağır bir pehlivanı kündeyle atmak, künde atan pehlivan için çok tehlikeliydi. Sancılar bu tehlikeyi haber veriyordu.

Nasıl davransın bilemedi. Kündeye atsa bir sıkıntı, atmasa bin sıkıntı. Belinin ve kasıklarının acısıyla gözlerini yumdu, yummasıyla da Aslıgül'ü gördü. Kendisine gülümsüyordu. Sevdiceğini görmesiyle birlikte kararını verdi, bedeli ne olursa olsun kündeyi atacaktı. Hasretlisine kavuşması için başka çaresi yoktu. Koca Yusuf gibi bir pehlivanı bir daha bu duruma düşürmesi imkansız gibiydi. Kavuşması için de Koca Yusuf denen zirveyi aşmalıydı, bedeli ne olursa olsun.

Mümin, bedeli ne olursa olsun kündeyi atmağa karar verdiğinde, Koca Yusuf, rüyada gibiydi. Çocuklarının anası Gülçehre'yi görmüştü gönül aynasında. Gördüğüne inanamamıştı, Gülçehre, gülüyordu. Yusuf'un yüreği sancıdı, o gülüşteki esrarı bilememekten, mağlubiyete giden geri dönülmez hali görmekten...

Ve... Mümin Pehlivan kimsenin beklemediği hareketi yaptı, "Ya Allah" diyerek, Aslıgül'e kavuşmayı ümit ederek Yusuf'u savurdu, tıpkı koca bir dağı yerinden koparır gibi... bedenindeki dayanılmaz acıya aldırmadan... Ağır vücudu, Mümin Hoca'nın Yusuf'u tam çevirmesine engel olmuştu. Kündeyi atmasıyla beraber Mümin Hoca'nın kasıklarına dayanılmaz bir ağrı girdi. Yusuf, can havliyle göbeğinin yıldız görmemesi için havada yüzüstü dönmeye çalıştı.

Ve yere sol omuzu üzerine düştü. Düşmesiyle beraber davul zurnalar kesildi. Yusuf, doğruldu, kıpkırmızı kesilmişti, boynunu bükmüş mahçup bir şekilde kendine bakan Mümin Pehlivan'a sordu:

"Te be Mümin, bu davullar niçin sustu, göbeğim açıldı mı, yenildim mi?"

Mümin Hoca, suçlu suçlu cevap verdi:

"Yok be Yusuf ustam, benim gördüğüm kadarıyla göbeğin açılmadı, çok ağır olduğun için seni tam çeviremedim, Allah için sen de havada iyi döndün, omuz üzerine düştün."

"Güleş bitti pelvanlar, hadi helalleşin."

İki pehlivan sese döndüler, konuşan koca usta, efsanevi pehlivan Aliço'ydu. Ne zaman yerinden kalmış, ne zaman yanlarına ulaşmış anlayamadılar. Aliço, Mümin'in Yusuf'u kündeyle atmasıyla birlikte ayağa fırlamış ve meydana koşmuştu. Yusuf, tam mânâsıyla şaşkındı, Mümin pehlivan yenilmedin derken, Aliço güreş bitti diye söylüyordu. İyice emin olmak için sordu:

"Koca ustam, yenildim mi?"

Aliço güldü:

"Te be Yusuf! Bu Mollacık, şu çolak kolu ve bu kilosuyla bu kadar yapabilir... senin gibi bir devi ancak bu kadar yenebilir."

Mümin Hoca fena bozuldu. Hayatında onu en fazla kızdıran şey, çolak olduğunun yüzüne karşı söylenmesiydi. Aliço ise çolak olduğunu söylemekle kalmamış, "Bu Mollacık seni ancak bu kadar yenebilir" diyerek kendisini aşağılamıştı. Sertçe konuştu:

"Koca ustam, ben iyice gördüm, Yusuf yenilmedi, biz güleşimize devam ederiz."

Mümin Pehlivan, Yusuf'un ensesine yapıştı, Yusuf ise ne yapsın bilemedi. Başhakem Aliço'ya baktı. Mümin Pehlivan'ın kararına itiraz etmesi, Aliço'yu müthiş kızdırmıştı, kel başı kıpkırmızı kesilmiş, ağzının iki yanından sarkan bıyıkları dikilmişti.

Aliço, iki pehlivanı kollarından sertçe tutarak ayırdı, Mümin Pehlivan'a bağırdı:

"Bre Mollacık. Haddini bil. İşimi bana sen mi öğreteceksin? Daha dünkü pelvansınız be. Ne çabuk pelvan oldunuz da bana itiraz edersin. Güleş bitti. Şu haddini bilmeze bak. Koca Yusuf gibi birini

yendim diye sevinip bayram yapıp elimi öpmesi gerekirken kararıma itiraz eder. Hadi Molla, elimden kaza çıkmadan meydanı terk edesin."

Aliço kızgın bir şekilde Yusuf ve Mümin Pehlivan'ın yanından ayrıldı. Cazgır, Mümin Pehlivan'ın kündeyle galip geldiğini ilân etti. Mümin Pehlivan çok bozulmuş Yusuf ise tam mânâsıyla donmuştu. Mümin Pehlivan, Aliço'ya hiçbir şey demeden Yusuf'u göğsünden tutarak hafifçe kaldırdı, helalleşti ve Yusuf'un kulağına fısıldadı:

"Yusuf Ağam. Bu şekilde, bir galibiyeti kabul edemem. Giyindikten sonra buluşalım. Kaldığın yeri sülersin. Haber gönderirim, inşallah en yakın zamanda karşılaşır, güleşimizi ayırırız."

Mümin'in mertliği, Yusuf'u çok duygulandırdı:

"Mümin Pelvan, dünya ahret kardeşimsin. Tekrar karşılaşmasak bile hiç mühim değil, senin gibi bir pelvana yenilmek benim için şereftir, benim için galibiyetlerin en güzelidir."

Yusuf'un sözleri, Mümin Pehlivan'ı gönlünden vurdu. Bir şey diyemedi, gözünden gönlüne akan yaşları göstermemek için döndü, yürüdü. Daha doğrusu yürümeye çalıştı, yürümekte zorlanıyordu. Mümin Pehlivan'a ne olmuştu? Böyle bir galibiyetin yüküyle mi sendelemişti?

Yusuf, Mümin Pehlivan'ın arkasından baka kaldı. Az önce kendisine zor anlar yaşatan yiğit zorlanarak yürüyordu. Yusuf, nasıl davranacağını bilemedi. Resmen mağlup ilân edilmişti. Şimdi, mağlup bir pehlivandı. Mağlubiyeti tatmıştı. Mağlubiyet çok acıydı, nefsi feryat ediyordu. Aliço niçin böyle davranmıştı, acaba nefsinin kırılması, hiçbir pehlivanın yenilmez olmadığını göstermek için mi?

Çadıra giyinmek için giden Mümin ağlıyordu. Bütün seyirciler hayret içindeydi. Galip ilan edilmesine rağmen suçluymuş gibi boyun büküp giden Mümin'e bakıyorlar, olan biteni anlamağa çalışıyorlardı:

“Te be bu Aliço, bu Molla'yı galip ilan etmedi mi?

“Etti.”

“Peki ülese bu Molla'nın hali ne büle? Süt dökmüş kedi gibi boynunu bükmüş gider.”

“A be bana sorarsın ben de anlamış değilim.”

Şaşkınlık o kadar büyüktü ki kimsenin aklına Mümin'e alkışlamak gelmiyordu. Ustası Suyolcu Mehmet Pehlivan da ne yapacağını şaşırmıştı. Mümin, yaşayan bir efsaneyi yenmişti, ama sevinemiyorlardı. Ne yapsın bilemedi. Mümin'in yanına yaklaşılacak gibi değildi.

Mümin zor yürüyordu, her adım atışında, kasıkları hançer saplanmış gibi sancıyordu. Gözyaşları içinde çadıra girdi. Yusuf'un kıpkırmızı bir yüzle, düştüğü yerden kendisine bakması, boyun bükmüş bir halde “Yenildim mi Mümin Pelvan” diye sorması bir türlü aklından çıkmıyordu.

Mümin de şaşkındı, ilk defa böyle bir şey başına geliyordu. Hiçbir güreş sonrası böyle olmamıştı.

Evet hiçbir güreş sonrası böyle olmamıştı. Her galibiyetten sonra, sevinmiş, gönlü kanatlanmıştı. Şimdiyse, evet... şimdiyse... ağlıyordu. Yoksa... yoksa... kavuşmuş muydu? Galibiyette mağlubiyete ulaşmış mıydı?

Sağ eli, sağ yanağına gitti, gönlünden göz pınarlarına oradan da yüzüne akan gözyaşlarıyla ıslanmış sağ yanağına. Gitmesiyle birlikte de titredi. İnanılmazdı... Yanmıyordu. Her galibiyetten sonra cayır cayır yanan sağ yanağı şimdi yanmıyordu. İnanamadı, sağ elini bastırarak gezdirdi sağ yanağında evet yanmıyordu. Gönlüne baktı, üzgündü. Niçin üzgündü, galip gelmekten, daha sonra galip sayılmaktan. Mümin ne yapsın bilemedi. Galibiyette mağlubiyete kavuşmuş, nefsinin esiri olmaktan kurtulmuş muydu? Son engeli, Koca Yusuf denen aşılmaz dağı aşmış mıydı, Aslıgül'üne kavuşmak için.

Mümin aştım diyemiyor, aklı ve gönlü, “Hakkıyla, itirazsız şekilde galip geldin.” ccevabını veremiyordu. Gerçi Aliço “Galip geldin” demişti, ama sonra da “Bu Mollacık, şu çolak kolu ve bu

kilosuyla senin gibi bir devi ancak bu kadar yenebilir." diye de ilave etmişti. Galibiyette mağlubiyeti tatmış mıydı? Yanağı yanmıyordu ama... Galibiyette mağlubiyeti tattığı için mi? Yoksa... Mümin'in yoksa sualinin devamını getirmekte korkuyordu. Yoksa... ortada bir galibiyet olmadığı için mi yanmamıştı?

Mümin'in beyni çatlayacak gibi zonkluyor, "Te be Koca usta Aliço... Ne yaptın büle. Zaten ağır olan gönül yükümü iyice ağırlaştırdın, beni çıkmaz sokakların içine bıraktın. Ben şimdi ne yapacağım? Nasıl bileceğim, Aslıgül'üme kavuşmak için Koca Yusuf'u denilen aşılmaz dağı aşıp aşmadığımı, galibiyette mağlubiyete ulaşıp ulaşmadığımı?" düşüncesiyle ağlıyor, ağlıyordu...

fot: 1 Günümüzde Kırkpınar Güreşlerinin açılış günü dua yapılan Adalı Halil'in kabrinin bulunduğu yerde Osmanlılar zamanında Güreş Akademisi vardı.

fot: 2 Yağlı güreşin en çok yapıldığı Antalya bölgesinin güreşçisi Cengiz Elbeye ve Cumhuriyet dönemi en fazla başpehlivan birincisi olan Ahmet Taşçı'nın birbirleriyle güreşleri unutulmaz güreşler arasına girmiştir.

fot: 3 Atlı sporların en göz alıcısı olan cirit sporu, Türkiye'nin çok az sayıda yerinde yapılıyor, buralarda da ilgisizlik sebebiyle kaybolmak üzere.

fot: 4 Sarı Saltuk'un Romanya-Babadağ'daki türbesi. Türkiye tarafından restore edilmiştir.

fot: 5 Orhan Gazi'nin oğlu Rumeli Fatihi, Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan akıncıların reisi Şehzade Süleyman'ın Gelibolu-Bolayır'daki türbesi.

fot: 6 Yazarımız Halil Delice, Yunanistan topraklarında kalan Kırkpınar'ın doğduğu ve yüzlerce yıl yapıldığı yerde görülüyor.

fot: 7 Kırkpınar'ın doğmasına vesile olan Şehzade Süleyman ve akıncı arkadaşları birer alperendiler.

fot: 8 1899 yılında Paris'teki Cihan Şampiyonasında birinci olan Kara Ahmet (sağda) ustası Hergeleci İbrahim ile birlikte görülüyor.

Fot: 9 Savaş meydanında mehter askerleri coşturduğu gibi

ermeydanındaki güreşçileri de davul zurna coşturmaktadır.

Fot: 10 Kırkpınar en mertçesine güreşleri minikler yapıyor. Yenen takla atıyor, yenilense ağlıyor.

Fot: 11 Eskiden küçük organizasyonlarda cazgır, hakemlik görevi de yapmaktaydı. Baş cazgır Şükrü Kayabaş, yardımcısı Pele Mehmet ve diğer cazgırlar.

Fot: 13 26 yıl ile kırılması zor bir rekorun sahibi olan Aliço (sağda), hemşerisi Şamdancıbaşı İbrahim ile görülüyor.

Fot: 14 Koca Yusuf, Amerika'daki güreşleri sırasında buradaki gazetelerin baş sayfalarında sık sık yer aldı. Yusuf, 12 Mart 1898 tarihli Police Gazette'de çıkan resminde her şeyiyle bin Osmanlıyım diyor.

Fot: 15 Koca Yusuf'un içinde bulunduğu geminin battığı Sabble adasının haritadan görünüşü.

Fot: 16 Filiz Nurullah (solda) hemşerisi Kara Osman'la birlikte görülüyor.

Fot: 17 Kavalalı Mümin Pehlivan (solda) ustası Soyulcu Mehmet Pehlivanla birlikte.

Fot: 18 Adalı Halil Pehlivan, Aliço'nın çırağıdır. Fotoğrafın sağ alt köşesinde Sultanın Aslanı yazmaktadır.

Fot: 19 Kurtdereli Mehmet Pehlivan, Deliormanlı'dır. Akıl almaz bir güç sahibiydi.

Fot: 20 Tekirdağlı Hüseyin Pehlivan (foto: Tayyip Yılmaz).

Fot: 21 Ahmet Taşçı, iki defa altın kemere sahip olan tek güreşçidir.

Fot: 22 1997 Kırkpınar'ı için Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi, Kırkpınar Ağası Hüseyin Şahin ve Geleneksel Spor Dalları Federasyonu Başkanı Alper Yazoğlu, kırmızı dipli mumla Cumhurbaşkanı Demirel'i Kırkpınar'a davet ederken görülüyorlar.

Fot: 23 Otellerde yer bulamayan güreş sevdalılarının yorgan ve

döşeklerinden meydana gelen Kırkpınar çiçeklerinden Selimiye önünde açanlar.

Fot: 24 Kırkpınar'ın Alişleri olarak gönüllerde taht kuran Ahmet Taşçı ve Recep Kaya, Osmanlı'nın Kızılelması Selimiye Camisi önündeler.

Fot: 25 Sarı Saltuk hazretlerinin üç kıtada ondan fazla yerde kabri, çok sayıda makamı vardır. Kabirlerinden biri de Niğde'nin Bor ilçesindedir.

Fot: 26 Ahmet Taşçı, güreşi, azmi, insanlığıyla 20. yüzyılın Koca Yusuf'u unvanını hak etmiştir. Nasıl camilerde Selimiye tekse, Taşçı da yağlı da tek olduğunu göstermiştir.

Fot: 27 Kırkpınar'ın bedel, şehit kanları, gazi alın teri ve gönül nuruyla fazlasıyla ödenmiştir.

Fot: 28 Fransız işadamı Pierre Guerchon, büyük masraf yaparak "Kırkpınar'ın doğuşu"nu konu alan ve Ahmet Taşçı ile Cengiz Elbeye'nin de rol aldığı bir tiyatro gösterisini 2000 yılında Parislilere izletti.Taşçı-Elbeye rekabeti tiyatroda da sürdü.

Fot: 29 Tarih boyunca beyazın en güzel renginde açan Kırkpınar gülleri, üzerimdeki elbisem kefenimdir diyen Sultan Alparslan'ı ve onun savunduğu değerleri hatırlatırdı.

Fot: 30 Al bayrak rüzgar beklerken Kırkpınar seyircileri Adalı Halil gibi Kırkpınar'ın hakkını verecek güreşçi bekliyor.

Fot: 31 Kırkpınar seyircisi, itiş kakışa dönüşen baş güreşlerden bıktı. Taşçı'nın ilk on yılındaki paçı kazıklı kıran kırana güreşlerini özlüyor.

Fot: 32 Kırkpınar'da dört yıl üst üste ağalık yaparak Cumhuriyet döneminin rekorunu kıran Hüseyin Şahin, hep kendisinin yolunacak kaz gibi görülmesinden şikayet etti.

Fot: 33 Yağlı güreşin yapıldığı ermeydanı denilen çayırlarda zaman zaman yaşanan kavgalar, bu güreşleri bize yadigâr bırakan alperenlerin kemiklerini sızlatmaktadır.

Fot: 34 “Cihan Titreten Türk Koca Yusuf-Yalnızca Güle Yenildi” kitabımız, güreşseverlerin, kaybolan güzelliklerimize hasret olanların anlatılmaz ilgisine mazhar oldu.

Fot: 35 Kırkpınar’da 3 defa birinci, iki defa ikinci olan Recep Kara, yazarımız Halil Delice, Türkiye Gazetesi muhabirleri Mustafa Karagöl ve Yılmaz Akay ile birlikte.

Fot: 36 Avcılarda, yağlı güreş yapılan yere “Arena“ ismi verilmiş.Yağlı güreşlerin yapıldığı yere ermeydanı yerine “Arena“ demek gafletin ölçüye sığmaz şekli olsa gerek.

Fot: 37 Yazar Halil Delice’nin tebliğe konu olan Kırkpınarla ilgili araştırması 7 Aralık 2002 tarihli Türkiye Gazetesi’nde haber olarak yayınlandı.

Fot: 38 Peşrevde Türk milletinin devletine ve varlığına simge olarak kabul ettiği kartalın göklerde süzülüşü, avına atılışı vardır.

Fot: 39 Pehlivanlar, peşrev esnasında sağ elini toprağa dokundurduktan sonra, üç defa, dizine dudaklarına ve başına götürürler, bu topraktan geldin toprak olacaksın, demektir.

Fot: 40 Yazar Halil Delice, tebliğini sunarken görülüyor.

Fot: 41 Yazar Halil Delice’nin Yunanistan’da Kırkpınar’ın yerini bulması eylül 2002 tarihli Türkiye Gazetesi’nde haber olarak verildi.

Fot: 42 Büyük evliya, Anadolu’yu İslam kılan gönül erlerinin öncüsü Ahmet Yesevi hazretlerinin Kazakistan-Yesi şehrindeki türbesi.

Fot: 43 Üç dönem Kırkpınar Ağalığı yapan Alper Yazoğlu’nun Yesi’den Kırkpınar’a projesi için yaptırdığı çalışma.

Fot: 44 1986 Kırkpınar birincisi Magirus lakaplı İbrahim Gümüş (foto: Tayyip Yılmaz).

Fot: 45 1994 yılındaki Kırkpınar güreşlerinde ağalık arttırmasına katılan zorunda kalan Sakıp Sabancı

Fot: 46 Kırkpınar’ı tesadüfen gördükten sonra aralıksız 14 yıldır Kırkpınar’a gelen ABD’li proteston papaz yazar Halil Delice ile.

Fot: 47 Baş cazgır Şükrü Kayabaş vize alamayınca yazar Halil Delice, Kayabaş'ın elbiselerini giyerek Amsterdam'da cazgırlık yaptı.

Fot: 48 Yazar Halil Delice, Amsterdam'daki cazgırlığı sırasında "Ya Alla bismillah" deyince PKK taraftarları "Bozkurtlar" geldi diye şikayette bulunmuşlar.

Fot: 49 Üsküp'teki güreşler 12 Ekim 1997 tarihli Türkiye Gazetesi'nde Balkanlarda Kartal Yuvası diye haber oldu.

Fot: 50 Koca Yusuf memleketine yapılan yağlı güreş seyahati 13 Kasım 1997 tarihli Türkiye Gazetesi'nde "Deliorman Ağladı" şeklinde haber oldu.

Fot: 51 Yazar Halil Delice, efsanevi güreşçi Koca Yusuf'un Şumnu-Karalar Köyü'ndeki evinin önünde görülüyor.

Fot: 52 Yazar Halil Delice (solda), rakibiyle güreş öncesi el bağlamış halde görülüyor.

Fot: 53 Günümüzde Kırkpınar'ın manevi tarafı, neyi temsil ettiği unutulmuş, yalnızca görünüşü kalmış.

Fot: 54 Yazar Halil Delice'yle Kırkpınar sahasında görülen proteston papaz Donald Miller, tek başına bakanlığın ve belediyenin yapamadığı tanıtımı yaptı.

Fot: 55 2009-2010 Kırkpınar Ağası Seyfettin Selim, yazar Halil Delice'ye baş güreşlerinin seyredilir olması için üç ihtarın cesaretle uygulanması gerektiğini söyledi.

Fot: 56 Yağlı Güreş ayrı bir federasyon iken Üsküp'te yapılan organizasyon büyük ilgi görmüştü. Bu organizasyonla ilgili 9 Ekim 1997 tarihli Türkiye Gazetesi'nde geniş bir haber çıkmıştı.

Fot: 57 Koca Yusuf

Fot: 58 Koca Yusuf'un Amerika'dayken çizilmiş bir resmi.